

Acc No. 28336 14/7

శ్రీమన్నారాయణ రామానుజ యతిభ్యో నమః
శ్రీలక్ష్మీ హయవదన వరబ్రహ్మణే నమః

ప్రొ శుక్ల యజుః కాణ్వసంహితా

శ్రీమత్పరమహంసేత్యాది
శ్రీశ్రీశ్రీ త్రిదండి చిన్న శ్రీమన్నారాయణ రామానుజ
జయరుస్వామిపాదానామాదేశన

వేదవిశ్వవిద్యాలయ వేదవిద్యబ్ధిః శోధయిత్వా
ప్రకాశితా

జీయర్ ఎడ్యుకేషనల్ ట్రస్ట్
వేదవిశ్వవిద్యాలయమ్

సీతానగరం - 522 501
గుంటూరుజిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్, భారత్

E-mail : acharya27@yahoo.com
Internet : <http://www.chinnajeeyar.org>

శ్రీ చుక్క యజ్ఞా కాణ్డనంహితా

© జీయర్ ఎడ్యుకేషనల్ ట్రస్ట్

2001

ప్రతులకు :

జీయర్ ఎడ్యుకేషనల్ ట్రస్ట్,
సీతానగరము - 522 501,
గుంటూరుజిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్.
☎ 08645-72929, 72353.

E-mail : acharya27@yahoo.com

Jeeyar Educational Trust

Sitanagaram - 522 501,
Guntur Dist., Andhra Pradesh,
☎ 08645-72929, 72353

Internet : <http://www.chinnajeeyar.org>

శ్రీ రామానుజవాణి,
29-1-26, శేషాద్రిశాస్త్రి వీధి,
గవర్నరుపేట, విజయవాడ - 2.

Sri Ramanujavani,

29-1-26, Seshadri Sastry Street,
Governorpet, Vijayawada-2.

మూల్యం : రూ. 200/-

D.T.P. & Cover Design : పరిశోధనాలయమ్, C/o. JET,

సీతానగరము, గుంటూరుజిల్లా.

శ్రీ మద్వేద మార్గ ప్రతిష్ఠాపనాచార్యులు, ఉభయ వేదాంత ప్రపర్యకాచార్యులు
 సత్య సంకల్పులు, పరమహంస పరివ్రాజకులు
శ్రీశ్రీశ్రీ త్రిదండి శ్రీమన్నారాయణ రామానుజ జయరీష్యామివారు
 వేదాంత ద్వయ తత్త్వజ్ఞం మంత్ర మన్తార్థదం గురుం,
 శ్రీమన్నారాయణాదార్య రామానుజ యశిం భజే ॥

సత్య సంకల్పాలు వేద విశ్వవిద్యాలయ సంస్థాపకులు, పరమహంస పరివ్రాజకులు
శ్రీశ్రీశ్రీ త్రిదండి చిన్న శ్రీమన్నారాయణ రామానుజ
జయర్స్వామివారు

SRIMANNARAYANA RAMANUJA YATHIBHYO NAMAHA
JEEDAR EDUCATIONAL TRUST

Founder and Managing Trustee
 His Holiness Sri Sri Sri Tridandi Chinna
 Srimannarayana Ramanuja Jeeyar Swamiji

శ్రీ మతే రామానుజాయ నమః

కిచ్చిన్నివేదనమ్

సమాదరణీయాః! వేదాభిమానినో విపశ్చిత్తవరాః! భగవద్భావనాః!!

స్మరన్తి హి భగవతీం శ్రుతిం పరితః పరిత్రాతుకామాస్తత్ర
 భవన్తో ధీధనాస్సుధియః యత్ ప్రాయో మాసద్వితయాత్పాగ
 స్మద్వేద విశ్వవిద్యాలయాత్ కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయసంహితా
 భాగమనుపదమేవ తదనుబన్ధినం బ్రాహ్మణభాగం చ ప్రకాశపథ
 మానీయ విద్యజ్ఞనకరకమలేషు సాదరం సముపహృతమస్మాభిరితి.
 తత్ర న్యవేదయామ శుక్లయజుర్వేదీయ కాణ్యశాఖాన్తర్గత సంహితా
 భాగోఽపి జవేనైవ ప్రాకాశ్యం నీయత ఇతి. తం చ కాణ్య
 శాఖాన్తర్గత సంహితాభాగం సంపత్తి తత్ర భవతాం వైదికోత్తమానాం
 కరారవిష్టేషు సాదరం సమర్పయితుం ప్రాప్తావసరాః హర్షం
 హర్షప్రకర్షమావిశ్చిక్తీర్షామః. చిరకాలాత్ బహుభిర్వేదాధ్య-
 యనాధ్యాపనజీవాతుభి రభిలషితోఽయం గ్రంథరాజస్తావదద్యాన్త-
 లిప్యాం సమ్ముద్రితః భవిష్యానాం భూయసే శ్రేయసే కల్పత
 ఇత్యసన్దేహః ||

Conti... (2)

Vedic University, Sitanagaram-522 501, Guntur Dt. A.P., INDIA

☎ : (91) (08645) 72929, 72353

E-mail : acharya27@yahoo.com Internet : <http://www.chinnajeeyar.org>

వేదా అక్షయ్యనిధిరూపాః, తేషాం పరితః పరితాణాం చ సర్వథా సర్వైరప్యవశ్యం కర్తవ్యమితి ప్రకాశితచరకృష్ణయజుర్వేదీయ సంహితాయాం బ్రాహ్మణభాగే చ సుష్టు న్యరూపయామ. అతస్త ద్విషయకచర్చాం పరిత్యజ్య సంప్రతి ప్రాకాశ్యం నీయమానం శుక్లయజుర్వేదమిమమధికృత్య యత్కించినీవేదయితు - ముద్యుక్తాఃస్మః ||

“మాతాపితృసహస్రేభ్యోఽపి వత్సలతరా వేదాః” ఇతి ప్రాహుర్వేదవిదో విపశ్చిత్తవరాః. ఏతాదృశోఽయం వేదరాశిః కార్త్యేన సమస్తప్రాణినాం శ్రేయః ప్రదానాయ ప్రకల్పితే. అథాపి ప్రస్తుతశుక్లయజుర్వేదస్సాక్షాద్భగవత్పారమ్యప్రతిపాదనేన సమస్తవేదభాగే మూర్ధన్యస్థానమశ్చతీతి తద్విదో విశిష్య విదన్తి నామ. శుక్లయజుర్వేదీయాస్సాక్షాస్తావదప్యవధానేన జగజ్జన్మాదికారణం భగవంతం బహుధా స్తువన్తి, తన్ముఖేనైవ తదుపాసనాపద్ధతిం చ ప్రపంచయన్తి. అస్య శుక్లయజుర్వేదస్సారణ్యకభాగస్తావద్భూహదారణ్య కోపనిషన్నామ్నా ప్రథితే. సర్వాసూపనిషత్స్వపి ఆకృత్యా, గభీర-విషయ ప్రతిపాదనపద్ధత్యాచేయమేవోపనిషద్భూహతీతి పరమార్థః|

భాష్యకారపదజుషాం శంకరభగవత్పాదానాం శ్రీ భగవద్రామానుజమునీంద్రాణాం చ శుక్లయజుర్వేదేఽస్మిన్ భూయానాదరః. వేదాంతసూత్రవ్యాఖ్యానావసరే పదే పదే “ఇతి కాణ్యాః” “ఇతి మాధ్యన్తినాః” ఇతి తతత్త్యమన్తఖణ్డాన్ భూయసః సముద్ధరన్తీతి విదన్తి హి తత్తద్భాష్యపరిశీలనే కృతభూరిపరిశమా స్పృధయః ||

విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతస్యోపప్లవంభకమన్తర్యామిబ్రాహ్మణం చ
 శుక్లయజుర్వేదీయం సర్వాత్మనా సమాదియన్తేఽస్మత్పూర్వాచార్యాః
 పరస్పరం విరుద్ధమివ భాసమానానాం భేదాభేదప్రతిపాదకానాం
 విభిన్నశ్రుతివాక్యానామశ్చ సా పరిహారం విధాయ శరీరాత్మ-
 భావమాపాదయన్తీ బృహదారణ్యకోపనిషద్ సామాన్యవచసాం విశిష్టే
 నారాయణశబ్దవాచ్యే పరమాత్మని పర్యవసానం ప్రదర్శయతి.
 చేతనాచేతనవిశిష్టః భగవన్నారాయణ ఏవ సర్వకర్మసమారాధ్య-
 స్సర్వాన్తర్యామిరూపశ్చేతి కణ్డరవేణ శుక్లయజుర్వేదః విషయమిమం
 సుస్పష్టమావేదయతి. ప్రాయస్సర్వే భాష్యకృతస్వస్వమతస్థాపనాయ
 శుక్లయజుర్వేదమిమం మానయన్తి. శరీరాత్మభావప్రతిపాదనేన భగవతో
 నారాయణస్య ఘహత్త్వం ఖ్యాపయన్తీ బృహదారణ్యకోపనిషత్
 శుక్లయజుర్వేదాన్తర్గతైవ విజేజీయత ఇతి మహాన్ విశేషః ||

ఉపదేశాత్మకాస్సంవాదరూపాశ్చ సారతమా విషయాః
 బృహదారణ్యకోపనిషది సన్తి కిల భూయాంసః; పరతత్త్వప్రతిపాద
 కాశ్చాంశా విద్యన్తే నైకవిధాః. భగవదారాధనాస్వరూపం భగవత
 స్వరూపం చ కణ్డరవేణ నిరూపయితుం ప్రవృత్తా ఈశావాస్యో
 పనిషదపి శుక్లయజుర్వేదసంహితాయాః అన్తిమాధ్యాయరూపేణ
 విరాజతే. యా ఖలు ఉపనిద్వాజ్మయే ప్రప్రథమం స్థానమలఙ్కరోతి.
 అన్యత్ర క్లిష్టరూపేణ ప్రతిపాదితా అపి పరతత్త్వప్రతిపాదకాంశాః
 అత్ర సుస్పష్టరూపేణ ప్రతిపాదితాః పరిదృశ్యన్త ఇతి అస్య
 శుక్లయజుర్వేదస్య వైశిష్ట్యం విశిష్య విద్యోతత ఇతి నావిదితం
 పరమప్రామాణికానాం ప్రజ్ఞాధనానామ్ ||

‘‘యజుర్వేద’’ ఇత్యేవ సమగ్రరూపేణ వ్యవహీయమాణో

(4)

౭పి సో౭యం వేదభాగః కారణవశాత్ శుక్ల కృష్ణభేదేన ద్వైవిధ్యం
భజతే ||

కదాచిత్ స్వశిష్యాత్ యాజ్ఞవల్క్యైర్ క్రుద్ధస్య
వైశమ్పాయనస్యాదేశేన గురోరధీతా మ్నాః యోగజ్ఞేన యాజ్ఞవల్క్యేన
వమనప్రక్రియయా బహిర్నిష్కాసితాః త ఏవ వైశమ్పాయనశిష్యైః
తిత్తిరిరూపమాశ్రిత్య గ్రహీతాస్తైత్తిరీయాస్సమ్మన్నాః తత నితరాం
దోషాభావే౭పి నాతివ్యుత్పన్నమతీనాం దోషాభాసస్సంజాయతే.
భగవంతం జగత్సృష్టిణం సూర్యం సమారాధ్య తదనుగ్రహ
విశేషణోపదేశాత్మనా శుక్లయజుర్వేదం సాక్షాచ్ఛకార భగవాన్
యాజ్ఞవల్క్యః పూర్వోక్తాభాసదోషగన్తస్యాప్యవకాశాభావాత్ భగవత
స్సూర్యస్యోపదేశరూపేణ ప్రాప్తానీమాని యజాంషి శుక్లానీతి
వ్యవహృతాని మాన్యైర్మహర్షిభిః వాజిరూపధారిణా భగవతా సూర్యేణ
యాజ్ఞవల్క్యాయ సో౭యం శుక్లయజుర్వేదస్సముపదిష్ట ఇతి శ్రీమతి
విష్ణుపురాణే శ్రీ మద్భాగవతమహాపురాణే చ వృత్తాంతో౭యం
సుస్పష్టం పరిదృశ్యతే. శ్రీమద్భాగవతద్వాదశ్శుద్ధాన్తర్గతాః
శ్లోకాస్తావదత్ర ప్రమాణతయా౭నుసన్ధానమర్హన్తి. యథా -

“ఏవం స్తుతస్య భగవాన్ వాజిరూపధరో హరిః |

యజాంష్యయాతయామాని మునయే౭దాత్మసాదితః ||

..... జగృహుర్వాజసన్యస్తాః కాణ్వమాధ్యన్వినాదయః” ఇత్యాది
ప్రమాణబలాత్ భగవతస్సూర్యస్య సకాశాదుపదేశరూపేణ
యాజ్ఞవల్క్యేన సాక్షాత్ప్రత్యాత్ ప్రస్తుత శుక్లయజుర్వేదస్యానితర
సాధారణమహిమా చ వరీవర్తి ||

Conti... (5)

వేదోఽయం పశ్చదశశాఖాత్మకః; కాలక్రమాత్, అధ్యే
త్యుణాం వైరభ్యాచ్చ శాఖాద్వితయమేవాస్య సంప్రత్యుపలభ్యతే.

సముపలభ్యమానం శాఖాద్వయమాత్రమపి వా సంప్రతి
ప్రచారపథేఽస్తీతి భవామః కథశ్చీత్సమాహితమనసః. మాధ్యస్థిన
శాఖాయాః ఉత్తరభారతావనావస్తి ప్రచురః ప్రచారః. కాణ్వశాఖా
యాస్తు ప్రచారః ప్రాయో దక్షిణాపథ ఏవ జాగర్తి. అస్మద్వేద
విశ్వవిద్యాలయాదపి కాణ్వశాఖాసంరక్షకాశ్చాత్రాః తదధ్యయన
విషయే పారం గచ్ఛంతీతి ప్రమోదమనుభవామః ||

పూజ్యపాదానాం వైదికధర్మసంరక్షణైకదీక్షావిశిష్టానాం
శ్రీమత్పురమహంసపరివ్రాజకాచార్యాణాం శ్రీ శ్రీ శ్రీ త్రిదణి
చిన్న శ్రీమన్నారాయణరామానుజ జీయర్స్వామిచరణానాం
మజ్జళాశాసనపూర్వకం శుక్లయజుర్వేదసంహితాభాగమిమం తత
భవతాం వేదసంరక్షణే బద్ధపరికరాణాం శ్రద్ధాళూనాం కరారవిస్తేషు
సాదరముపాయనీకర్తుం కుతూహలినః స్మః. గచ్ఛతః స్థలనన్యాయేన
యది క్వచన ముద్రణదోషాస్సుస్తర్థి తాన్ సంశోధ్య పఠన్తు క్షామ్యన్తు
చ దోషాననవధానకృతానితి గుణైకపక్షపాతినస్తత్ర భవతస్సంప్రార్థ్య
సాదరం విరిరంసతి వేదపరిత్రాణైకపరాయణః ||

వేదవిశ్వవిద్యాలయః

(సీతానగరః)

- స్వస్తి -

జయ శ్రీమన్నారాయణ!

ఉపోద్ఘాతః

అయి! విపశ్చిదపశ్చిమా! వైదికనిష్ఠాగరిష్ఠా!

“వేదోఽఖిలో ధర్మమూల”మితి వచనానుసారేణ నిఖిలధర్మ ప్రతిపాదక ప్రమాణమూర్ధన్యస్య వేదస్య సర్వోపాదేయతా సుష్టు అవగమ్యతే, యద్యపి ధర్మశబ్దస్య న కశ్చిదర్థః విస్పష్టతయా అవగంతుం శక్యః, ధర్మతత్త్వస్య నితాన్తగహనత్వాత్, అత ఏవ తత్తద్ధర్మనకారాః స్వస్వధర్మనసిద్ధాన్తనిష్ఠామాశ్రిత్య ధర్మస్వరూపం బహుధా వ్యాకుర్యతే. తత్ర యజ్ఞాదికర్మకలాప ఏవ ధర్మ ఇతి మీమాంసకాః, ‘యతోఽభ్యుదయ నిశ్శేయససిద్ధిః స ధర్మ’ ఇతి న్యాయవైశేషికాదయః, “కృష్ణం విదుః పరం ధర్మమ్” ఇతి, “స హి ధర్మస్సనాతనః” ఇతి చ పరమాత్మతత్త్వమేవ ధర్మ ఇతి పౌరాణికాః ఐతిహాసికాశ్చ సంగిరన్తే. ఏవం ధర్మస్వరూపే తత్తత్త్వమధిజిగాంసమానానాం జిజ్ఞాసూనాం మనసి సంశయగ్రస్తతయా డోలాయమానే సత్యపి, నిఖిలవేదశాస్త్రతత్త్వవిదః ఋషితల్లజాః పునః అసంద్విగమేవ ధర్మతత్త్వమావేదయన్తి యథా-

“వేదవిత్ప్రవరప్రోక్త వాక్యన్యాయోపబృంహితాః |

వేదాస్సాంగా హరిం ప్రాహుః జగజ్జన్మాదికారణమ్ ||” ఇతి.

తస్య విష్ణోః ధర్మస్వరూపస్య యజ్ఞస్వరూపత్వమపి ‘యజ్ఞో

వై విష్ణుః' ఇత్యాది వైదికవచననిచయైః నిశ్చపచమేవ; అభ్యుదయనిః శ్రేయసహేతుత్వేనాపి తస్య విష్ణోరేవ ధర్మత్వమవ్యాహతమ్; అథ యజ్ఞాదిక్రియాకలాపస్యైవ ధర్మత్వమవసీయతే తర్హి, యజ్ఞాదీనాం భగవదారాధనాత్మకతయైవ ధర్మత్వం నాన్యథేతి నిస్తుషం వచః, నను వేదపూర్వభాగాత్మకే మంత్రబ్రాహ్మణాదికే ఇంద్రాదీనాం దేవతాంతరాణామేవ తత్తద్వ్యాగాద్యారాధనీయత్వేన ప్రసిద్ధత్వాత్ కథం విష్ణోరేవ ధర్మతయా సర్వవేదప్రతిపాద్యత్వమ్ ఇతిచేత్, తత్తద్దేవతాంతర్యామితయా తస్యైవ యజ్ఞాద్యారాధితత్వేన ఫలప్రదా త్వతయా, తస్యైవ కృత్స్నవేదప్రతిపాద్యత్వస్య అవ్యాహతతత్వాత్ |

తథాచ పరమతత్త్వప్రతిపాదకత్వేనైవ వేదస్య వేదత్వమ్ పరమప్రామాణ్యం చ. యద్యపి 'స్వాధ్యాయోఽధ్యేతవ్యః' ఇతి వచనానుసారేణ గురూచ్చారణానూచ్చారణపురస్కరమ్ అక్షరరాశి గ్రహణమేవ అధ్యయనశబ్దార్థః, తథాపి, 'బ్రాహ్మణేన నిష్కారణేన షడంగో వేదోఽధ్యేయో జ్ఞేయశ్చ" ఇతివచనబలేన సాంగవేదాధ్యయనస్య అవశ్యాపేక్షితత్వేన, జ్ఞేయత్వస్య విశేషతో విహితత్వాచ్చ, అర్థావగతిఫలకమేవ వేదాధ్యయనమితి అవసీయతే. ఏవమ్ చ వేదార్థావగతౌ అసత్యామపి వేదాధ్యయనమాత్రమేవ పర్యాప్తమితి అపి శాస్త్రవిదాం దేశకాలానుగుణా సరణిః | తథాచ,

యః వేదమనూచానపద్ధత్యా అధీతే, యో వా తదర్థమపి జానీతే, తస్మిన్ వేదవిది సర్వదేవతా అవతిష్ఠన్తితి భగవతీ శ్రుతిరేవ అనుగృహ్యతి యథా -

‘‘యావత్తీర్వే దేవతాస్తాః సర్వా వేదవిది బ్రాహ్మణే వసన్తి |
తస్మాద్బ్రాహ్మణేభ్యో వేదవిద్భ్యో దివే దివే ననుస్కుర్యా న్వాక్తిలం
కీర్తయేదేతా ఏవ దేవతాః ప్రీణాతి ||’’ ఇతి (తై. ఆ. 2-15)

కిమర్థమేవం వేదవిదో బ్రాహ్మణస్య ప్రశంసనమ్? ఇతి చేత్
మంత్రార్థాభిజ్ఞే బ్రాహ్మణే కిల తత్తత్సంత్రార్థభూతాః సర్వా దేవతాః
అపి వేదార్థవిదా స్మర్యమాణతయా తదీయహృదయదేశే అవస్థితాః,
ఏతన్నమస్సారేణైవ నమస్పృతాః అనుగృహ్యన్తి. అతః వేదార్థవిత్త్వం
పరమ నిశ్శేయసహేతుతయా పరమప్రశస్యమ్ ఇత్యాస్తా మియం
కథా! ఏతేన చ ఇదమవశ్యమేవ అంగీకర్తవ్యం యద్ వేదాధ్యయ
నమర్థావగతిం, వినాపివా సర్వథా ప్రవర్తితవ్యమితి.

అధునాతనకాలే వేదాధ్యయనమూత్రకుశలా అపి విరల విరలా
ఇతి అర్థవిత్త్వవిషయినీ కుతో దూరాధిరోహినీ ఆశా! అతః యే
కిలానూచానవిధయా వేదానధియన్తి తేషాం వేదాధ్యేత్వాణాం యథా
మార్గదర్శనం స్యాత్ తథా, సావిధ్యవిధానాయ అవశ్యం యతేత
బుద్ధిమాన్ వైదికే ధర్మే బద్ధశ్రద్ధః |

గురూచ్ఛారణానూచ్ఛారణరూపవేదాధ్యయనబద్ధశ్రద్ధః కిల
న కశ్చిదుపలభ్యతే, ఉపలబ్ధో వా అధ్యయనపారం గచ్ఛతీతి నాస్తి
నిశ్చయః, అర్థావగతౌ సత్యాం వా అసత్యాం వా వేదాక్షరపరిరక్షణ
మూత్రదక్షాన్వాప్త శిక్షయితుం అపేక్ష్యతే తదభిజ్ఞానాం సాదర ప్రవృత్తి!

శ్రీమత్పరమహంసపరివాజకాచార్యాణాం శ్రీమతాం చిన్న
జీయరస్వామిశ్రీచరణానాం ప్రోత్సాహనయా అనుదినం

సమేధమానాః వేదపాఠశాలాః ఇదానీం, విశేష క్లేశాననుభూయ
తాదృశాధ్యయనపటూన్ వటూన్ ప్రశిక్షయంతీతి మహత్
ప్రమోదాస్పదమ్ ఏతత్, తదుపకారాయైవ సస్వరవేదపాఠస్య
నిస్తుషస్వరూపసమావిష్కారకతయా గంధప్రకాశనమపీతి మోముదీతి
హృదయమానన్దభరేణ.

ఇదానీం ప్రకాశ్యమానా కిల శుక్లయజుర్వేదకాణ్యశాఖానుబద్ధా
సంహితా |

అత్రేయంగాథా పౌరాణికీ అనుసంధేయా |

విష్ణుపురాణే తావత్ గాథా ఏవమస్తి |

యజుర్వేదస్య తరోః తావత్ శాఖాః సప్తవింశతి సంఖ్యాకాస్సన్తి,
యాసాం కిల శాఖానాం ప్రణేతా వ్యాసశిష్యః వైశంపాయనః |
సకిల స్వశిష్యేభ్యః తాశ్శాఖాః ప్రదదౌ | శిష్యాన్యతమో యాజ్ఞవల్క్యోపి
గురోః జగ్రాహ యజుశ్శాఖాః | మేరుసమాజ సభాం ప్రతి అనాగతస్య
వైశంపాయనస్య బ్రహ్మహత్యాపాపం నిరాకర్తుం ప్రచోదితేషు
తచ్ఛిష్యేషు అసామర్థ్యముద్ఘాటయతో యాజ్ఞవల్క్యస్య, స్వయమేవ
సర్వదోషహరణభారం స్వీచిక్కిర్దతశ్చ, శిష్యాన్తరాపమానవచనరీతి
మసహమానః వైశంపాయనః, అవినీతాత్ యాజ్ఞవల్క్యాత్ తదధీతస్య
సర్వస్య యజుర్వేదస్య మోచనం క్రోధాదాజ్ఞప్తవాన్! గుర్వాజ్ఞామను
సృత్య సర్వం స్వాధీతం యజుర్వేదం వమనరూపేణ బహిర్నిష్కాస్య
సమర్చితవాన్ యాజ్ఞవల్క్యః | తాన్ వేదమంత్రాన్ మూర్తిమతః
వాన్తాన్ తిత్తిరిరూపాః తచ్ఛిష్యాః పర్యగృహ్లాన్ | తే చ వమలకలుషితాః

కృష్ణయజుర్వేదతాం ప్రాప్తాః | పునః సూర్య శుశ్రూషయా,
గురుణాప్యనధీతాన్ యజుర్మన్తాన్ అధీత్య శుక్లయజుర్వేద
ప్రవర్తకోఽభవత్ యాజ్ఞవల్క్యః. యతః కిలసూర్యః వాజిరూపధరస్సన్
యజూంషి అధ్యాపయామాస, అతః తదధ్యాపితాన్ మంత్రాన్ యే
జగృహుః తే వాజినః సంపన్నాః. తదేతదుక్తం విష్ణుపురాణే -

“ ఏవముక్తో దదౌ తస్మై యజూంషి భగవాన్ రవిః |
అయాతయామసంజ్ఞాని యాని వేత్తి న తద్గురుః ||
యజూంషి యైరధీతాని తాని విప్రైర్ద్విజోత్తమ |
వాజినస్తే సమాఖ్యాతాః సూర్యాశ్వః సోఽభవద్యతః ||
శాఖాభేదాస్తు తేషాం వై దశ పంచ చ వాజినామ్, |
కాణ్వద్వాస్తు మహాభాగ! యాజ్ఞవల్క్యప్రవర్తితాః || ఇతి |
యాజ్ఞవల్క్య ప్రవర్తితాః కాణ్వద్వాః శాఖాః పునః పంచదశ ఇతి
విష్ణుపురాణం వక్తి ||

యతః కిల వాజిరూపధారిణా భగవతా రవిణా ఏతే
యజుర్మంతాః అధ్యాపితాః, అతః తచ్చిష్యగృహీతా శాఖా
వాజసనేయశాఖా. వాజమ్ అన్నం సనోతి దదాదీతి వాజసనిః సూర్యః,
వృష్ట్యాదినా తస్య అన్నప్రదాతృత్వాత్, తచ్చిష్యః వాజసనేయః
యాజ్ఞవల్క్యః, తత్రప్రవర్తితత్వాత్ వాజసనేయూ శాఖా ఇతి
తన్నిర్వచనమ్.

1. కాణ్వ శాఖా, 2. మాధ్యందిన శాఖా, 3. శాపేయా
శాఖా, 4. స్తాపాయనీయా శాఖా, 5. కాపాలా శాఖా, 6. పౌండ్రవత్స

శాఖా, 7. ఆవటిక శాఖా, 8. పరమావటిక శాఖా, 9. పారాశర్య శాఖా, 10. వైధేయ శాఖా, 11. వైనేయ శాఖా, 12. ఔఘేయ శాఖా, 13. గాలవ శాఖా, 14. బైజవ శాఖా, 15. కాత్యాయనీయ శాఖా ఇతి.

శాఖానామసు భేదః పరిలక్ష్యతే. కేచన చరణప్రూహ నిర్దిష్టాః శాఖాః పరిగృహ్లాంతి. కేచన ప్రతిజ్ఞా పరిశిష్టనిర్దిష్టాః శాఖాః గృహ్లాంతి. కేచన ద్వేశాఖే అధికతయా ఆయోజ్య సప్తదశశాఖా ఆమనంతి..

జాబాలశాఖాయాః పునః షడ్వింశతిసంఖ్యాకాః ఉపశాఖా అపి సంతీతి, గాలవశాఖాయాః చతుర్వింశతిసంఖ్యాకాః శాఖాస్సంతీతి చ ఐతిహాసికా వదన్తి.

పరిగణనం యథాకథంచిదస్తు. ఇదానీం ద్వే శాఖే ఏవ ఉపలభ్యేతే ఇతి అనుభవః | పూర్వోక్తపురాణగాథాయాః శ్రుతిప్రామాణ్యమపి ఉపోద్బలకం మహీయతే. యథా -

‘‘ఆదిత్యా నీమాని శుక్లాని యజూంషి వాజసనేయేన యాజ్ఞవల్క్యేన ఆఖ్యాయన్తే’’ ఇతి | ఇదమగమ్యతేయత్ బృహదారణ్యవచన ప్రామాణ్యేన అపి గురుకోప సమాకులచిత్రేన యాజ్ఞవల్క్యేన వాన్తానాం మూర్తానాం వేదమంత్రాణాం తచ్ఛిష్యగృహీతానామపి వమన దూషితత్వేన కృష్ణతాం గతానాం, ప్రత్యామ్నాయతయా ఆదిత్యా నుగ్రహాత్ పునః ప్రాప్తానాం యజుషాం శుక్లత్వవ్యవహారః నిర్మలత్వాత్ ఇతి |

ఇద మత్ర విశేషఖ్యాపనీయం జాగర్తి, యత్ శుక్లయజుర్వేదస్య

సర్వవేదప్రశస్తత్యం, విష్ణుతత్త్వ ప్రతిపాదనేనైవేతి అధోనిర్దిష్టాః
అథర్వశిరోసి పూర్వకాండే విద్యమానాః మంత్రా ఏవ విస్పష్టమ్
అవగమయంతి'.

‘అథహానం పిప్పలాదాంగిరాస్సనత్కుమారశ్చ ఆధర్వణ
మూచుః | భగవన్నాదౌ కోవేదః? కో వా అయాతయామః? కో
వా విష్ణుదైవత్యః? కో వా కృత్స్నకర్మబ్రహ్మ ప్రతిపాదకః, క
ఉస్విదేవానాం ఋషీణాం ప్రీయతమః? ఇతి, స ఏభ్యోఽధర్వా
ప్రత్యువాచ. భగవతో నారాయణస్య నిఃశ్వాసరూపేణ ఆదౌ
ఆభివ్యక్తః శుక్లయజుర్వేదః, స ఏవ అయాతయామః, సవీర్యత్వాయ
భవతి, స ఏవ విష్ణుదైవత్యో విష్ణుప్రీణనాయ, స ఏవ కృత్స్నకర్మ
బ్రహ్మప్రతిపాదకః, స తత్రప్రతిపాదనాయ, స ఏవ దేవఋషీణాం
ప్రీయతమః, తత్ప్రీణనాయ భవతి, త ఏనం పునరూచుః, భగవన్!
క ఉస్విదేకాయన ఇతి, స ఏభ్యః ప్రత్యువాచ, తత్ర శాక్తికాని
యజ్ఞాంషి ద్విసహస్రాణి, తాన్యే కాయనా నీత్యాచక్షతే’ ఇతి |
ఏతేన అథర్వశిరోవచననేన చ, విష్ణు ప్రతిపాదకత్వేనైవ
తన్నిశ్చసితభూతస్య శుక్లయజుర్వేదస్య సర్వవేదశ్రేష్ఠత్వమితి, శుక్ల
యజుర్వేద ఏవ అయాతయామః అధీతః విష్ణుప్రీతయే భవతీతి చ
అవగమ్యతే అస్మైవ ఏకాయనత్వమపి | ఇత ఏవ కిల
పాంచరాత్రాగమావిర్భావమామనన్తి తదభిజ్ఞాః |

ఈశావాశ్యోపనిషదితి ప్రసిద్ధా ఉపనిషత్ శుక్లయజుర్వేద
కాణ్యశాఖాంతర్గతైవ మహీయతే. అత్రైవ పురుషసూక్తం

ఋగ్వేదాపేక్షయా స్వల్పభేదేన ఉపలభ్యతే, విశేషతః సంహితాభాగే |
 సతీష్వపి పంచదశసంఖ్యాకాసు శాఖాసు శాపేయసాప్తాయనీయాది
 విభిన్ననామధేయాసు, కేవలం కాణ్వమాధ్యందినశాఖయోరేవ
 ఇదానీముపలభ్యమానతా వరీవర్తి. కణ్వనామకేన ఋషిణా
 ప్రవర్తితత్వాత్ ఇయం శుక్లయజుర్వేదీయా శాఖా ‘ ‘ కాణ్వశాఖా’
 ఇతి ప్రసిద్ధతి.

చత్వారింశదధ్యాయైః (40) అష్టావిశత్యుత్తరత్రిశతసంఖ్యా
 కైరనువాకైః (328) అష్టాశీత్యుత్తరద్విసహస్రసంఖ్యాకైః మంత్రైశ్చ
 (2088) పరిమండితా ఇయం కాణ్వశాఖా దక్షిణభారతే విశేష
 ప్రాచుర్యం ప్రాప్తా పరిలక్ష్యతే.

యజ్ఞస్వరూపనిరూపణప్రధానస్య యజుర్వేదస్య,
 యజ్ఞాధిష్ఠాతృత్వేన విష్ణోరేవ ప్రతిపాదనం విశేషఖ్యాపనీయోంశః |
 సర్వ దేవాత్మకత్వేన సూరిదృశ్యపరమపదవాసిత్యేన చ అత్ర విష్ణోః
 కీర్తనం విశేషతో జాగర్తి. ఏవం కృత్స్నకర్మబహుప్రతిపాదకస్య అస్య
 వేదస్య పునః సకలోపయోగితయో ప్రకాశనం మహతే
 ఉపకారాయకల్యత ఇతి, వైదికలోకః సర్వోఽపి, ప్రకాశకానాం కృతే
 సర్వథా కార్తజ్ఞ్యం వితరతి |

ఏతస్య శ్రీశుక్లయజుశాఖా సంహితాగ్రంథస్య పాఠ సంశోధనే
 ప్రవృత్తా వేదవిశ్వవిద్యాలయవిద్యన్మండలీ కృతజ్ఞతా పూర్వకాభివందన
 మర్హతి, ప్రస్తుత గ్రంథః శ్రీభాగవతుల లక్ష్మీపతిశాస్త్రి మహోదయ్యైః
 ప్రకాశితాం కాణ్వసంహితా మాధారీకృత్య ప్రాకాశ్య ముపనీయత

ఇతి తేషాం కృతే అపి కృతజ్ఞతాంజలిరావేద్యతే |

ఇతః పుర్వం కృష్ణయజుర్వేదసంహితాయాః కాండచతుష్టయం
ప్రథమభాగత్వేన, కాండత్రితయం ద్వితీయభాగత్వేన చ ప్రకాశితం.
తథా పరాయితాపరాభిధం తైత్తిరీయబ్రాహ్మణమపి (కారకభాగ
సహితం) ప్రకాశితమ్. ఇదానీం కాణ్యశాఖాముద్రణేన ఋషి
ఋణాపకరణే కించిదివ వయం ప్రయతామహే ఇతి, ఏవమేవ
యథాకాలం వైదికధర్మపరిపోషణలాలసైః ఉదారజనైః ప్రదీయమానం
ప్రోత్సాహం సాదరం సప్రశయం స్వీకృత్య ఇతరవైదిక గ్రంథప్రకాశనే
అపి వయం బద్ధదీక్షా భవేమ ఇతి ఆశంసమానా విరమామః |

ఏతస్య సర్వస్యాపి సర్వోదాత్తకృత్యస్య సర్వదా సర్వథా
పరమహంసపరివాజక శ్రీ శ్రీ శ్రీ త్రిదండి శ్రీమన్నారాయణ
రామానుజ చిన్నజీయరస్వామిశ్రీచరణానామ్ అప్రతిహత
మంగళాశాసనాన్యేవ సాఫల్యప్రదానీతి సర్వే వయం తేషాం పదపంకజ
చంచరీకాయమాణాః తత్ప్రపాపీయూష స్వాదనేన నితరాం
మోదామహే ఇతి కథనం స్వాభావికమేవ ఇతి శమ్ ||

ఇతి విజ్ఞాపయతి
స.వేం. రంగరామానుజాచార్యః
కార్యదర్శి,
శ్రీమదుభయవేదాంతాచార్యపీఠమ్,
కార్యస్థానమ్, సీతానగరమ్.

జయ శ్రీమన్నారాయణ!

ఓం ఋగ్వేదపురుషాయ నమః

ఓం అగ్నిమితే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవమృత్విజమ్
హోతారం రత్నధాతమమ్

ఓం యజుర్వేదపురుషాయ నమః

ఓం ఇషోష్వోర్జేత్వా వాయ వసోపాయవస్థ
దేవోవస్సవితా ప్రార్థయతు శ్రేష్ఠతమాయకర్ణశే

ఓం సామవేదపురుషాయ నమః

ఓం అగ్న ఆయాహి వీతయే గృణానో హవ్యదాతయే
నిహూతా నభి బర్హిషి ॥

ఓం అధర్వవేదపురుషాయ నమః

ఓం శన్నోదేవి రభిష్టయ ఆపా భవన్తు పీతయే శంయోరభి శ్రవన్తు నః ॥

శ్రీవేదపురుషాయ నమః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీ

శుక్లయజుః కాణ్యసంహితాయాం

ప్రథమోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ శ్రీ గురుభ్యో నమః హరిః ఓ3మ్ || ఇషే త్వోజ్జేత్యో
వాయవస్థ | దేవోవస్పవితా ప్రార్థయత్తు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణే
||౧|| ఆప్యాయధ్వమఘ్న్యా ఇంద్రియ భాగం ప్రజావతీరనమీవా
తయక్ష్మాః | మావస్తేన ఈశత మాఘశగ్గంసః ||౨|| ధ్రువా
అస్మిన్గోపతా స్యాత బ్రహ్మిః | యజమానస్య ప్రజూన్పహి చనోః
ప్రవిత్రమసి ||౩||

ఇతి ప్రథమాధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ||

౨|| ద్యౌరసి పృథివ్యసి మాతరిశ్వనో ఘృక్కౌఽసి |
విశ్వధాః పరమేణు ధామ్నా ||౧||౪|| దృగ్గంహస్వ మాహ్వర్మాతే
యజ్జపతిర్హ్వాద్వీత్ | ననోః ప్రవిత్రమసి శతధారం చనోః ప్రవిత్ర
మసి సహస్రధారమ్ ||౨||౫|| దేవస్త్వోవవితా పునాత్తుచనోః
ప్రవిత్రేణ శతధారేణ | సుప్వాకామధుక్షః ||౩||౬|| సావిశ్వాయుస్సా

విశ్వకర్మాసా విశ్వధాయాః ఇంద్రస్యత్వా భాగగ్ం సోమేనాతనక్తి
విష్ణోహవ్యగ్ం రక్షస్వ ||౪||౭||

ఇతి ప్రథమాధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ||

౩|| అగ్నే వ్రతపతే వ్రతం చరిష్యామి తచ్ఛక్తేయం
తస్మైరాధ్యతామ్ ఇదమహమనృతాత్సత్యముపైమి ||౧||౮||
కస్త్యాయునక్తి సత్వాయునక్తి కస్త్యాయునక్తి తస్మైత్వా
యునక్తి | కర్మణేవాం వేషాయవామ్ ||౨||౯|| ప్రత్యుష్టగ్ం
రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయో నిష్టప్తగ్ం రక్షో నిష్టప్తా అరా
తయః| ఉర్వన్తరిక్షమన్వేమి ||౩||౧౦|| ధూరపి ధూర్వ ధూర్వన్తం
ధూర్వతం యోఽస్మాన్ధూర్వతి | ధూర్వతం యం వయం
ధూర్వామః ||౪||౧౧|| దేవానామపి సప్తేతమం వహ్నేతమం
పప్రీతమంజుష్టేతమం దేవహూతమమ్ | అహూతమసి హవిర్ధాన్తం
దృగ్ంహస్వమా హ్వర్మాతే యజ్ఞపతిర్హ్వావీత్ ||౫||౧౨|| విష్ణుస్తా
క్రమతామరు వాతాయాపహతగ్ం రక్షో యచ్ఛన్తాం పశు |
దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తా
భ్యామ్ ||౬||౧౩|| అగ్నయే జుష్టం గృష్ణోమ్యగ్నిషోమాభ్యాం
జుష్టం గృష్ణోమి భూతాయత్వా నారాతయే స్వరభివిశ్వేషమ్

॥౭॥౧౪॥ దృగ్గోంహాన్తాన్దుర్యోః పృథివ్యాముర్వస్తరీక్ష మస్తేమి ।
 పృథివ్యాస్తానాభౌ సాదయామ్యదీత్యా ఉపక్ష్టా ఆగ్నేహవ్యగ్గ్ం
 రక్షస్వ ॥౮॥౧౫॥

ఇతి ప్రథమాధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ పవిత్రేస్థో వైష్ణవో సవితుర్వః ప్రస్తవఉత్పనామి । అచ్ఛి
 దేణ పవిత్రేణ సూర్యస్యర్శ్మిభిః ॥౧॥౧౬॥ దేవీరాపోఽలగ్రేగుహో
 అగ్రేపువః । అగ్రేమమద్య యజ్ఞం నయత సుధాతుం యజ్ఞపతిం
 దేవాయువమ్ ॥౨॥౧౭॥ యుష్మాశ్చస్త్రోవృణీత వృత్రతూర్య
 యూయ మిస్త్రమవృణీధ్వం వృత్రతూర్య ప్రోక్షీతాష్ట ।
 అగ్నేయేత్వా జుష్టం ప్రోక్షీమ్యగ్నిషోమాభ్యాంత్యా జుష్టం ప్రోక్షీమి
 ॥౩॥౧౮॥ దైవ్యాయ కర్మణే శున్దధ్వం దేవయజ్ఞాయై ।
 యద్వోఽశుద్ధః పరాజఘనైతద్వస్తచ్ఛన్దామి ॥౪॥౧౯॥

ఇతి ప్రథమాధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ శర్మాప్యవధూతగ్గ్ం రక్షోఽవధూతా లరాతయః ।
 అదీత్యాస్త్యగ్గ్ంపి ప్రతిత్వాదీతిర్యేత్తు ॥౧॥౨౦॥ అద్రిరసి వానస్త్రి
 త్యోగ్రావాసి పృథుబుధ్వుః । ప్రతిత్వాదీత్యాస్త్యగ్గ్ంపి ॥౨॥౨౧॥
 అగ్నేస్తనూరసి వాచో విష్ణవమ్ । దేవవీతయేత్వా గృహ్లామి

॥౩॥౨౨॥ బృహన్గావాసి వానస్పత్యస్స ఇదం దేవేభ్యః । హవ్యగ్ం
 శమీష్వ సుశమీ శమీష్వహవిష్క్రదేహి ॥౪॥౨౩॥ క్తుక్కుటోఽసి
 మధుజిహ్వ ఇషమూర్జమావద । వయగ్ం సంఘాతే సంఘాతే
 జేష్ఠ ॥౫॥౨౪॥ వర్షవృద్ధమసి ప్రతిత్వా వర్షవృద్ధంవేత్తు ।
 పరాపూతగ్ం రక్షః ప్రతిపూతా అరాతయః । అపహతగ్ం
 రక్షో వాయుర్వో వివీనక్తు । దేవోవస్సవితా ప్రతిగృహ్లాత్తు
 హిరణ్యపాణిరచ్చిద్రేణ పాణినా ॥౬॥౨౬॥

ఇతి ప్రథమాధ్యాయే పశ్చమోఽనువాకః ॥

౬॥ ధృష్టిరస్యపాగ్నే అగ్నిమూమాదం జహి । నిష్క్రవ్యాదగ్ం
 పేధా దేవయజం వహ ॥౧॥౨౭॥ ధ్రువమసి పృథివీం దృగ్ంహ
 । బ్రహ్మవనీత్వా క్షత్రవనీ సజాతవన్యపదధామి ద్విషతో వధాయ
 ॥౨॥౨౮॥ అగ్నేబ్రహ్మగృభీష్వ ధరుణమస్యన్తరిక్షం దృగ్ంహ ।
 బ్రహ్మవనీత్వా క్షత్రవనీ సజాతవన్యపదధామి ద్విషతో వధాయ ।
 ధర్తృమసిదివం దృగ్ంహ । బ్రహ్మవనీత్వా క్షత్రవనీ సజాతవన్యప
 దధామి ద్విషతో వధాయ । విశ్వాభ్యస్తాశాభ్య ఉపదధామి
 ద్విషతో వధాయ । చిత స్థోర్ధ్వచితో భృగుణామజ్గీరసాం తపసా
 తప్యధ్వమ్ ॥౪॥౨౯॥

ఇతి ప్రథమాధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭॥ శర్మాస్యవధూత్తగ్ం రక్షోఽవధూత్తా లరారయః ।
 అదిత్యాస్త్వగ్ంసి ప్రతి త్వాదితిర్వేత్తు ॥౧॥౩౦॥ ధిషణ్కోసి పర్వతీ
 ప్రతిత్వాదిత్యాస్త్వగ్ంత్తు । దివ స్కమ్బస్యసి ధిషణ్కోసి
 పార్వతేయీ ప్రతిత్వా పర్వతీవేత్తు ॥౨॥౩౧॥ ధాన్యమసి ధిషణ్కోసి
 దేవాద్ధినుహి యజ్ఞం ధినుహి యజ్ఞపతిమ్ । ధిన్మహి మహా
 యజ్ఞన్యమ్ ॥౩॥౩౨॥ ప్రాణాయ త్వేదానాయత్వా వ్యానాయత్వా
 । దీర్ఘామను ప్రసీతిమాయుషేధాం దేవోపస్యద్దిరా ప్రతిగృహ్యత్తు
 హిరణ్యపాణిరచ్చిద్రేణ పాణినా వర్షుషేత్వా మహిమా
 పయోఽసి ॥౪॥౩౩॥ వేదోఽసివేదయేనత్వం దేవ వేద చ్చవేదో
 వేదోఽభవః । తేనమహ్యం వేదోభవ ॥౫॥౩౪॥

ఇతి ప్రథమాధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౮॥ దేవస్యత్వా సవితః ప్రసప్తేఽశ్వినోర్వాహుభ్యోం
 పూష్ణోహస్తాభ్యమ్ ॥ సం వపామి సమాప్త ఉషధీభి స్సమోషధయో
 రసేన । సగ్ంరేవత్తీర్జగతీభి స్సం మధుమధిచ్ఛ మమరీడః
 పృచ్యంతామ్ । జనయత్వైత్వాసంయోమి ॥౧॥౩౫॥ ఇదమగ్నేధివస్య
 గ్నిషో మయోర్షిత్యో । ఘృక్మోఽసి విశ్వాదమధుమధువేదా
 ఉరుప్రథస్వీరుతే యజ్ఞపతిః ప్రథరామ్ ॥౨॥౩౬॥ అగ్నిస్తేనైవసం

మా హిగ్గంసిద్ధస్తరీతగ్గం రక్షోఽన్తరీతా ఆరాతయః ।
 దేవస్తాసవితా శ్రవయతు వర్షిష్ఠేఽధినాకే ॥౩॥౩౭॥ మాభే
 ర్మాసంవిక్తా అతమేరుర్యజ్ఞోఽత మేరుర్యజమానస్య ప్రజాభూ
 యాత్ । త్రితాయత్వా ద్వితాయ త్వేక్షతాయత్వా ॥౪॥౩౮॥

ఇతి ప్రథమాధ్యాయేఽష్టమోఽనువాకః ॥

౯॥ దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో
 హస్తాభ్యామ్ । ఆదదేఽధ్వరకృతం దేవేభ్యః । ఇన్ద్రస్య బాహురసి
 దక్షిణ స్సహస్రభృష్టి శ్చతతేజాః । వాయురసి త్రిగృతేజా
 ద్విషతో వధః ॥౧॥౪౦॥ పృథివ్యై వర్షాసి పృథివి దేవయజని
 । ఓషధ్యాస్తే మూలం మాహిగ్గంసిషమ్ ॥౨॥౪౧॥ వ్రజం గచ్ఛ
 గోష్ఠానం వర్షతుతే ద్యౌర్బధానదేవసవితః పరమస్యాం పృథివ్యాగ్గం
 శతేనపాశైః । యోస్మాద్ద్యేష్టియం చ వయం ద్విష్మస్తమతోమా
 మౌక్ ॥౩॥౪౨॥ అపారరుం వధ్యాసం పృథివ్యై దేవయజనాత్
 । వ్రజం గచ్ఛ గోష్ఠానం వర్షతు తే ద్యౌర్బధాన దేవ సవితః
 పరమస్యాం పృథివ్యాగ్గం శతేన పాశైః । యోఽస్మాద్ద్యేష్టియం
 చ వయం ద్విష్మస్తమతో మా మౌక్ । అరరో ద్వివం మా
 పస్తో ద్రష్పస్తేద్యాం మాస్కన్ । వ్రజం గచ్ఛ గోష్ఠానం వర్షతు
 తేద్యౌర్బధాన దేవ సవితః పరమస్యాం పృథివ్యాగ్గం శతేన పాశైః

1. యోఽస్మాద్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్మస్తమతో మా మౌక్
 ||౪||౪౩|| గాయత్రేణత్వా ఛస్తసా పరిగృహ్లామి త్రైష్టభేనత్వా ఛస్తసా
 పరిగృహ్లామి జాగతే నత్వా ఛస్తసా పరిగృహ్లామి । స్తుక్నా చాసీ
 శివా చాసీ సోనా చాసీ సుషదా చాసీ । ఊర్జస్వతీ చాసీ పయ
 స్వతీ చ ||౫||౪౪|| పురా క్రూరస్య విస్పవో విరస్మిన్నుద్దాదాయ
 పృథివీం జీవదానుమ్ । యామైరయగ్గేశ్వర్యమసి స్వధాభిస్తాం
 ధీరాసోఽఅనుదిశ్య యజన్తే ద్విషతో వధోఽసి ||౬||౪౫||

ఇతి ప్రథమాధ్యాయే నవమోఽనువాకః ॥

౧౦|| ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయో నిష్టప్తగ్ం
 రక్షోనిష్టప్తా అరాతయః । అనిశితోఽసి సపత్నక్తిద్వాజినీత్వా
 వాజేధ్యాయై సంమార్జ్మి । ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయో
 నిష్టప్తగ్ం రక్షో నిష్టప్తా అరాతయః । అనిశితాసి సపత్నక్తిద్వాజినీం
 త్వా వాజేధ్యాయై సంమార్జ్మి ||౧||౪౬|| అదిత్యైరాస్సోసీన్ద్రాణ్యై
 సంనహనమ్ ॥ విష్ణోర్వేష్పోఽస్యారే త్వాఽదభేనత్వా చక్షుషావ
 పశ్యామి ||౨||౪౭|| అగ్నేర్జిహ్వసీ సుభూర్దేవేభ్యః । ధామే-ధామే
 భవయజుషే-యజుషే । ప్రవితుస్తో ప్రస్తవఽఉత్పనామ్యచ్ఛిద్రేణ
 ప్రవిత్రేణ సూర్యస్యరశ్మిభిః । ప్రవితుర్వః ప్రస్తవ ఉత్పనామ్యచ్ఛిద్రేణ

ప్రవిశేణ సూర్యస్వరశ్శిభిః ॥౩॥౪౦॥ తేజోఽసి శ్చక్రమస్యమృత
మపి ధావనావహసి । ప్రియం దేవానామనాధృష్టం దేవయజ్
నమ్ ॥౪॥౪౧॥ యస్తేప్రప్రాణః పశుషు ప్రవిష్టో దేవానాం
విష్టామను యో వీతస్థే । ఆత్మన్వాంతోమ ఘృతవాన్వి
భూత్వాగ్నిం గచ్ఛస్వర్యజమానాయ విష్ట ॥౫॥౪౨॥

ఇతి ప్రథమాధ్యాయే దశమోఽనువాకః

దశానువాకేషు సశ్చాశత్

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం ప్రథమోఽధ్యాయః

ఇషేత్వా తిస్రః ॥౩॥ ద్యౌరసి చతస్రః ॥౪॥ అగ్నేవ్రతపతే
అష్ట ॥౫॥ పవిత్రేష్ట చతస్రః ॥౪॥ శర్మాసి సప్త ॥౬॥ ధృష్టిరసి
చతస్రః ॥౪॥ శర్మాసి పునః పశ్చ ॥౫॥ దేవస్యత్వా చతస్రః ॥౪॥
దేవస్యత్వా పునః షట్ ॥౬॥ ప్రత్యుష్టం పశ్చ ॥౫॥
ఇషే దేవస్య సమాః సశ్చాశత్

అథ ద్వితీయోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || కృష్ణోస్యాఖరేష్ఠోఽగ్నయేత్వా జుష్టం ప్రోక్షామి
 వేదిరసి బర్హిషేత్వా జుష్టం ప్రోక్షామి । బర్హిరసి స్రుగ్భ్యస్తాన్
 జుష్టం ప్రోక్షామి ||౧|| అదిత్యే వ్యుష్టనమసి విష్ణోస్తుపోఽసి ।
 క్షిణ్ణోమదసంత్యా స్త్రణామి స్వాప్తస్థాం దేవేభ్యః ||౨|| భూపతయే
 స్వాహా భువనపతయే స్వాహా భూతానాం పతయే స్వాహా ।
 గర్భవస్తాన్ విశ్వావసుః పరిదధాతు విశ్వస్యారీష్ట్యై ||౩|| యజ
 మానస్య పరిధిరస్యగ్నిరిశ ఈళితః । ఇన్ద్రస్య బాహురసి
 దక్షిణో విశ్వస్యారీష్ట్యై । యజమానస్య పరిధిరస్యగ్నిరిశ
 ఈళితః । మిత్రావరుణౌ త్వోత్తరతః పరిధతాం ధ్రువేణ ధర్మణా
 విశ్వస్యారీష్ట్యై । యజమానస్య పరిధిరస్యగ్నిరిశ ఈళితః
 ||౪|| వీతిహోత్రం త్వాకవే ద్యుమన్తగ్ం సమిధీమహి ।
 అగ్నే బృహన్తమధ్వరే ||౫|| సమిదపి సూర్యస్తా పురస్తాత్పాతు
 కన్యోశ్చిదభిశస్త్యై । సవితుర్బాహుస్థః ||౬|| క్షిణ్ణోమదసంత్యా
 స్త్రణామి స్వాప్తస్థం దేవేభ్యః । ఆత్వావసనో రుద్రా ఆదిత్యాన్
 దన్తు ||౭|| ఘృతాచ్యసి జుహూర్వామసేదం ప్రియేణ ధామ్నా
 ప్రియే సదసిసీద । ఘృతాచ్యస్యప్రభృన్నామ సేదం ప్రియేణ

ధామ్నాప్రియే సదసి సీద । ఘృతాచ్యపిధృవానామసేదం
ప్రియేణ ధామ్నా ప్రియే సదసి సీద ప్రియేణ ధామ్నాప్రి
యేసదసి సీద ॥౮॥ ధ్రువా అసదన్నతస్య యోనౌతా విష్ణో
పాహి । పాహి యజ్ఞం పాహి యజ్ఞపతిం పాహిమాం
యజ్ఞన్యమ్ ॥౯॥

ఇతి ద్వితీయోఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ అగ్నే వాజజిద్వాజంత్యా సరిష్యంతం వాజజితగ్ం
సమ్మార్జ్మి । నమో దేవేభ్యస్సధా పితృభ్య స్సయమే మే
భూయాస్తమ్ ॥౧॥౧౦॥ అస్కన్నమద్యాజ్యం దేవేభ్య స్సమిచ్చ
యాసమ్ । అజ్ఘ్రీణా విష్ణోమా త్వావక్రమిషమ్ ॥౨॥౧౧॥
వసుమతిమగ్నేతే ఛాయాముపస్థేషం విష్ణో స్థానమసి ।
ఇత ఇన్ద్రో వీర్యమకృణోద్ధూర్ధ్వోఽధ్వర ఆస్థాత్ ॥౩॥౧౨॥
అగ్నే వేర్హోత్రం వేర్హుత్యమ్ । అవతాం త్వాద్యావాపృథివీ
అవతవం ద్యావాపృథివీ ॥౪॥౧౩॥ స్విష్టకృదేవేభ్య ఇన్ద్రో ఆజ్యేన
హవిషో భూత్వాహా । సం జ్యోతిష్టా జ్యోతిః ॥౫॥౧౪॥
అత్ర పితరో మాదయధ్వం ముథాభాగమావృషాయధ్వమ్ ।
అమీమదస్త పితరో యథాభాగమావృషాయిషత ॥౬॥౧౫॥
ఉపహూతా పృథివీ మూతోషమామృచ్ఛివీ మూతా హ్వయతామ్

। అగ్నిరాగ్నీద్రాత్వాహో ||౭||౧౬|| ఉపహూతో ద్యౌష్టితోఽపమాం
 ద్యౌష్టితా హ్వయతామ్ । అగ్నిరాగ్నీద్రాత్వాహో ||౮||౧౭||
 మయాదమిన్ద్ర ఇన్ద్రియం దధాత్వస్మాన్రాయో మఘవాన
 స్సచన్తామ్ । అస్మాకగ్ం సన్త్వాశిష స్సత్యానస్సన్త్వాశిషః ।
 అగ్నే వాజజిద్వాజం త్వా సస్సవాగ్ంసం వాజజితగ్ం సమ్మౌర్జ్మి
 ||౯||౧౮||

ఇతి ద్వితీయోఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩|| దేవ సవితరేతం త్వో (త్వం) వృణతే బృహస్పతిం
 బ్రహ్మాణమ్ । తదహం మనసే ప్రబ్రవీమి ||౧||౧౯|| మనో
 గాయత్ర్యే గాయత్రీ త్రిష్టభే త్రిష్టబ్జగత్వై జగత్సమష్టభే ।
 అనుష్టప్రజాపతయే ప్రజాపతిర్విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః ||౨||౨౦||
 బృహస్పతిర్దేవానాం బ్రహ్మహం మనుష్యోణామ్ । భూర్భువ
 స్స్వర్నిరస్తః పాప్మదమహం బృహస్పతే స్పదసి సీదామి
 ||౩||౨౧|| మిత్రస్యత్వా చక్షుషౌ ప్రతీక్షే । దేవస్యత్వా సవితః
 ప్రసవేఽశ్వినోర్చాహుభ్యాం పూష్ణోహస్తౌభ్యామ్ | ప్రతిగృహ్లామి పృథి
 వ్యాస్తానాభౌ సాదయామ్యదీత్యా ఉపస్థే । దేవస్య త్వా
 సవితః ప్రసవేఽశ్వినోర్చాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తౌభ్యామ్

||౪||౨౨|| ఆదదేఽగ్నేష్టాస్యేన ప్రాశ్నామి బృహస్పతేర్ముఖేన
 | యా అస్సన్వదేవతాస్తా ఇదగ్ం శమయన్తు ||౫||౨౩||
 స్వాహాకృతం జఠరమిన్ద్రస్య గచ్ఛ | ఘసినా మే మా
 సంప్యక్థా ఊర్ధ్వం మే నాభీస్సీద ||౬||౨౪|| ఇన్ద్రస్య త్వా
 జఠరే సాదయామి | ప్రజాపతేర్భాగోఽస్మార్జస్వాన్వయస్వాన్
 ||౭||౨౫|| ప్రాణాస్తానామే పాహి సమానవ్యానా మే పాహ్య
 దానవ్యానామే పాహి | ఊర్గస్మార్జం మయి ధేహ్యక్షీతిరపి మా
 మే క్షేష్టాఅముత్రాముష్మి లోకఽశహ చ ||౮||౨౬|| ఏషాతేఽ
 అగ్నే సమిత్రయా వర్ధస్వచా చప్యాయస్వ | వర్ధిషీమహి చ
 వయమా చ ప్యాసిషీమహి ||౯||౨౭|| ఏతత్తే దేవ సవితర్యజ్ఞం
 ప్రాహుర్బృహస్పతే యేబ్రహ్మణే | తేనయ జ్ఞమవతేన యజ్ఞ
 పతిం తేనమామవ ||౧౦||౨౮|| మనోజ్యోతిర్బుధతా మాజ్యస్య
 బృహస్పతీ ర్యజ్ఞమిమం తనోతు | అరీష్టం యజ్ఞగ్ం సమిమం
 దధాతు విశ్వే దేవాస శహ మాదయన్తామోం ౩౭ప్రతిష్ఠ
 ||౧౧||౨౯||

ఇతి ద్వితీయేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ||

౪|| అగ్నిషోమయోరుజ్జీతి మనూజ్ఞేష్ం వాజస్య మా ప్రస్తవేన

ప్రాహామి । అగ్నిషోమౌ తమపనుదతాం యోఽస్మాద్వేష్టి యం
 చ వయం ద్విషో వాజస్వేనం ప్రస్తవేనాపోహామి । ఇన్ద్రా
 గ్నోరుజ్జితి మనూజ్జీషం వాజస్య మా ప్రస్తవేన ప్రాహామి
 । ఇన్ద్రాగ్ని తమపనుదతాం యోఽస్మాద్వేష్టి యం చ
 వయం ద్విషో వాజస్వేనం ప్రస్తవేనాపోహామి ॥౧॥౩౦॥
 వసుభ్యస్తా రుద్రేభ్యస్తా దిత్యేభ్యస్తా సశ్వానాథాం ద్యావా
 పృథివీ మిత్రావరుణౌ త్వా వృష్ట్యేవతామ్ ॥౨॥౩౧॥ వ్యన్తు వయో
 రిప్తారిహాణా మరుతాం పృషతీం గచ్చ । వశాపృశ్నిర్భూత్వా
 దివం గచ్చతతో నో వృష్టిమావహ ॥౩॥౩౨॥ చక్షుష్వా అసి
 చక్షుర్మే పాహి । యం పరిధిం పర్యధత్తా అగ్నే దేవ
 ప్రణిభిర్గూహూనః ॥౪॥౩౩॥ తంతేఽప్రతమన్తు జోషంభరామ్యేష
 నేత్వదపచేతయోతై । అగ్నేః ప్రియం పాథోఽపీతమ్ ॥౫॥౩౪॥
 సగ్గ్రిసవభాగా స్థేషా బృహన్తః ప్రస్తరేష్ఠాః పరిధయశ్చ దేవాః ।
 ఇమాం వాచమభి విశ్వేగృణన్త ఆసద్యాస్మిన్బర్హిషీ మాదయధ్వగ్న్
 స్వాహా వాట్ । ఘృతాచీస్థో ధుర్యో పాతగ్గంస్తుమేష్ఠ స్సుమేష్ఠా
 ధత్తమ్ ॥౬॥౩౫॥

ఇతి ద్వితీయోఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ అగ్నేఽదబ్ధాయోఽశీతమ పాహిమా ద్దిద్యోః పాహి

ప్రసీత్యై పాహి దురీష్ట్యై పాహి దురదృన్యై । అవిషం
 నః పితుం కృణుసుషదా యోనౌ స్వాహా వాట్ ॥౧॥౩౬॥
 అగ్నయే సంవేశపతయే స్వాహా సరస్వత్యై యశోభగన్యై స్వాహా
 ఉలూఖలే ముసలే యచ్చ (యశ్చ) శూర్పఽఅశ్శిశ్లేష దృషది
 యత్యపాలే ॥౨॥౩౭॥ ఉత్పృష్ఠో (ఉత్పృష్ఠో?) విప్రుష
 స్సంజుహోమి సత్యాస్సన్తు యజమానస్య కామూ స్సాహా ।
 ఆప్యాయతాంధ్రువా హవిషో ఘృతేన యజ్ఞం యజ్ఞం ప్రతి
 దేవయద్యుః । సూర్యాయా ఊధోఽఅదిత్యా ఉపస్థ ఉరుధారా
 పృథివీ యజ్ఞేఽఅస్మిన్ ॥౩॥౩౮॥ దేవాగాతువిదో గాతుమిత్యా
 గాతుమిత । మనసస్పత ఇమం దేవ యజ్ఞగ్న్ స్వాహా వాతేధాః
 ॥౪॥౩౯॥ సంబర్హిరక్షక్తాగ్న్ం హవిషో ఘృతేన సమాదిత్యైర్వసుభి
 స్సంమరుద్భుః । సమిన్ద్రో విశ్వదేవేభిరక్షక్తాం దివ్యం నభోగచ్ఛతు
 యత్స్వాహా ॥౫॥౪౦॥ కస్తావిముఞ్చతి స త్వా విముఞ్చతి
 కస్తే త్వా విముఞ్చతి తస్మై త్వా విముఞ్చతి । పోషోయ
 రక్షసాం భాగోఽసి ॥౬॥౪౧॥ వేషోఽస్యపవేషో ద్విషతో గ్రివా
 ఉప వే విడ్ధి । వేశాఽఅగ్నే సుభగ ధారయేహ ॥౭॥౪౨॥ ఋద్ధాః
 కర్మణ్యా అనపాయినో యథాసన్ । జుహోమి త్వా సుభగ
 సౌభగాయ పురూతమం పురుహూత శ్రవస్యన్ ॥౮॥౪౩॥

ఇతి ద్వితీయోఽధ్యాయే పశ్చమోఽనువాకః ॥

६॥ సం వర్చసా పయసాసం తనూభిరగన్మహి మనసా
సగ్గంశివేన । త్వష్టే సుదత్తో విదధాతు రామోఽనుమార్షు
తన్వోయద్విలీప్తమ్ ॥౧॥౪౪॥ యజ్ఞ శం చ తతఃప చ ।
శివే మే సంతిష్ఠ స్వారీప్తిమే సంతిష్ఠస్వ స్వేప్తిమే సంతిష్ఠస్వ
॥౨॥౪౫॥ దివి విష్ణుర్వ్యక్రగ్గస్త జాగతేన చన్దసా తతో నిర్భక్తః ।
యోఽస్మాన్వేష్టియం చ వయం ద్విష్ణుః । అన్తరిక్షే విష్ణుర్వ్య
క్రగ్గస్త త్రైష్టుభేన చన్దసా తతో నిర్భక్తః । యోఽస్మాన్వేష్టియం
చ వయం ద్విష్ణుః । పృథివ్యాం విష్ణుర్వ్యక్రగ్గస్త గాయత్రేణ
చన్దసా తతో నిర్భక్తః । యోఽస్మాన్వేష్టియం చ వయం
ద్విష్ణుః ॥౩॥౪౬॥ అస్మాదన్నోద్ధస్వే ప్రతిష్ఠాయోఽఅగన్మస్వః
। సం జ్యోతిషాభూమ ॥౪॥౪౭॥ స్వయమ్భూరసి శ్రేష్ఠో
రశ్మిర్వర్చోదా అపి వర్చోమే దేహి । సూర్యస్యావృతమన్వావరై
॥౫॥౪౮॥ అగ్నేగృహపతే సుగృహపతిరహంత్యయా గృహప
త్యాభూయాసమ్ । సుగృహ పతిస్త్యంమయా గృపత్యాభూయాః
॥౬॥౪౯॥ అస్థూరిణో గార్హపత్యాని సన్తుశతగ్గం హిమాః । త్రిగ్మేన
నష్టేజసా సగ్గం శిశాధి సూర్యస్యావృతమన్వావరై ॥౭॥౫౦॥ ఉరు
విష్ణో విక్రమస్వరు క్షయాయ నస్కృధి । ఘృతంఘృతయో

నేపిబు ప్రప్ర యజ్ఞపతిం తిర ||౮||౫౧|| తతోఽసి తస్తురస్యను
 మా తనుహి | అస్మిన్యజ్ఞేఽస్యాగ్గ్ం సాధుకృత్యాయ్సామ
 స్మిన్నన్నేఽస్మింల్లోకే ||౯||౫౨|| ఇదం మే కర్మేదం వీర్యం
 పుత్రోఽనుసంతనోతు | అగ్నే వ్రతపతే వ్రతమచారిషం తదశక్తం
 తన్నేఽరాధి | ఇదమహం య ఏవాస్మిస ఏవాస్మి ||౧౦||౫౩||
 ఇతి ద్వితీయోఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ||

౭|| అగ్నయే కవ్యవాహనాయ స్వాహా సోమాయ పితృమతే
 స్వాహా | అపహతా అసురా రక్షాగ్గ్ంసి వేదిషదః ||౧||౫౪|| యే
 రూపాణి ప్రతిముఞ్చమానా అసురా స్సంతస్స్వధయా చరన్తి |
 పరాపురో నిపురో యే భర్త్యగ్నిష్టాల్లోకాత్ప్రణమదాతృస్మాత్
 ||౨||౫౫|| అత్ర పితరో మాదయధ్వం యథాభాగమావృషాయ
 ధ్వమ్ | అమీమదన్త పితరో యథాభాగమావృషాయిషత ||౩||౫౬||
 నమో వః పితర శృష్మోయ నమో వః పితరస్తపసే | నమో వః
 పితరో యజ్ఞీవం తస్మై నమో వః పితరో రసాయ | నమో వః
 పితరో ఘోరాయ మన్యవేస్త్వధాయై వః పితరో నమః | ఏతద్వః
 పితరో వాసో గృహన్వః పితరో దత్త ||౪||౫౭|| ఉదాయుషాస్వా
 యుషోత్పర్జన్యస్య ధామభిః | ఉదస్థామమృతాఽఅను ||౫||౫౮||
 ఆధత్త పితరో గర్భం కుమారం పుష్కరస్రజమ్ | యథేహ

ధ్యాయః

కాణ్వసంహితాయం

19

ద్వితీయోఽధ్యాయః

సప్తమః

పురుషోఽసత్ ||౬||౫౯|| ఊర్జం వహన్తీర్తమృతం ఘృతం పయః

సూమ

క్రీతాలం పరిస్రుతమ్ | స్వధాస్థతర్పయతమే పితౄన్ ||౬||౬౦||

వీర్యం

సప్తానువాకేషు షష్టిః

దశక్షం

ఇతి కాణ్వసంహితాయాం ద్వితీయోఽధ్యాయః

||౫౩||

అనువాకసూత్రమ్ || కృష్ణోఽసి నప ||౯|| అగ్నేవాజజిచ్చ
||౯|| దేవసవితరేకాదశ ||౧౦|| అగ్నిషోమయోష్షద్ ||౬|| అగ్నేఽ
దభాయోఽఅష్ట ||౧|| సంవర్చసా దశ ||౧౦|| అగ్నయే కవ్యవాహ
నాయ సప్త ||౭||

మతే

కృష్ణ ఇమం మే షష్టిః (౬౦) ఓమ్ ||

యే

సప్తి |

స్మృత్

నాయ

౫౬||

౩ వః

౩ వః

తద్యః

స్వా

౧౦||

భేహ

అథ తృతీయోఽధ్యాయః

ఓ३మ్ || స॒మి॒ధా॒గ్నిం దు॒వస్య॑త ఘృ॒తైర్బోధ॑యతాతీ॒థిమ్ ।
 ఆ॒స్మిన్ వా॒న్వ్యా జు॑హోతన ॥౧॥ సు॒స॒మి॒ధాయ శోచి॑షే ఘృ॒తం
 తీ॒వ్రం జు॑హోతన । అ॒గ్నే జా॒తవేద॑సే ॥౨॥ తన్వా॒ స్తమి॑ద్భి॒ర
 జ్గిరో ఘృ॒తేన॑ వర్ధయామసి । బృ॒హచ్చో॒చా యవి॑ష్ట్య ॥౩॥ ఉప
 త్వాగ్నే హ విష్మ॑తీర్ఘ॒తాచీ॑ర్యన్తు హ॒ర్యత॑ । జు॒షస్వ॑ స్తమి॒ధో మమ॑
 ॥౪॥ భూర్భు॒వస్స్వ॑ర్వైరి॒వ భూ॒మ్నా భూమి॑రి॒వ వరి॑ష్ణా తస్యా॑స్తే
 పృ॒థివి॑ దే॒వయ॑జవి పృ॒ష్ఠేఽగ్ని॑మ॒న్నాద॑మ॒న్నాద్యా॒యాదదే॑ ॥౫॥
 ఆ॒యం గౌః పృ॑శ్నిరక్ర॒మీద॑సద॒న్మాత॑రం పు॒రః । పిత॑రం
 చ ప్ర॒యన్త॑స్విః ॥౬॥ అ॒న్తశ్చ॑రతిరో॒చనా॑స్య ప్రా॒ణాద॑పా॒నతీ॑ ।
 వ్య॑ఖ్యన్మ హి॒షోది॑వమ్ ॥౭॥ త్రి॒గ్గ్ంశ॒ద్ధామ॑ విరా॒జతి॑ వాక్ప॒త్రజ్గా॑య
 ధీ॒యతే॑ । ప్ర॒తి॒వస్తో॑రహద్యు॒భిః ॥౮॥

ఇతి తృతీయేధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః

౨॥ అ॒గ్నిజ్యోతి॑షం త్వా వాయుమతీం ప్రా॒ణవ॑తీమ్ ।
 స్వ॒ర్గాగ్న్యే॑ స్వ॒ర్గాయోప॑దధామి భా॒స్వతీ॑మ్ । అ॒గ్నిర్జ్యోతి॑ర్జ్యోతి॒ర్
 గ్నిస్సా॒న్వహే॑ ॥౧॥౯॥ సూ॒ర్యజ్యోతి॑షం త్వా వాయుమతీం ప్రా॒ణవ॑
 తీమ్ । స్వ॒ర్గాగ్న్యే॑ స్వ॒ర్గాయోప॑దధామి భా॒స్వతీ॑మ్ । సూ॒ర్య

జ్యోతిర్జ్యోతి స్సూర్యస్వాహా ॥౨॥౧౦॥ సజ్జార్దేవేన సప్రతా
 సజ్జారాత్రేన్ద్రవత్యా । జుషాణోఽఅగ్నిర్వేతు స్వాహా ॥౩॥౧౧॥
 సజ్జార్దేవేన సప్రతా సజ్జారుషసేన్ద్రవత్యా । జుషాణ స్సూర్యో
 వేతు స్వాహా ॥౪॥౧౨॥ ఇహ పుష్టింపుష్టిపతిర్దధాత్విహ ప్రజాగ్ం
 రమయతు ప్రజాపతిః । అగ్నయే గృహపతయే రయిమతే పుష్టి
 పతయే స్వాహా । అగ్నయేఽన్నాదాయాన్నపతయే స్వాహా ॥౫॥౧౩॥
 అనమిత్రం మేఽఅధరాగనమిత్రముదక్కుధి । ఇన్ద్రోనమిత్రం
 ప్రశాన్తేనమిత్రం పుర స్కృధి ॥౬॥౧౪॥ ఇన్ద్రః ప్రశాద్విన్ద్రః
 పురస్తాద్విన్ద్రోఽఅస్మా ౨ ॥ అభిపాతు విశ్వతః । ఇన్ద్రో
 జిహ్వాగ్ంసతాం మనాగ్ంసి విషూచిన్తా వ్యసృతాత్ ॥౭॥౧౫॥
 సమిదస్తి సమిద్ధోమేఽఅగ్నే దీదిహి । సమేద్ధాతేఽఅగ్నే దీద్యా
 సమ్ ॥౮॥౧౬॥

ఇతి తృతీయాధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩॥ ఉప్రప్రయన్తోఽఅధ్వరం మన్త్రం వోచేమ్మాగ్నయే ।
 ఆరేఽఅస్మే చ శృణ్వతే ॥౧॥౧౭॥ అగ్నిర్మూర్ధా దివః
 కకుత్పతిః పృథివ్యాఅయమ్ । అపాగ్ం రేతాగ్ంసి జన్వతి
 ॥౨॥౧౮॥ ఉభావామిన్ద్రాగ్నిఽఆహువధ్యోఽఉభా రాధస స్పహ
 మాదయధ్వే । ఉభా దాతారాఽఇషాగ్ం రయీణాముభా వాజస్య

సాతయే హువేవామ్ ||౩||౧౯|| అయం తేయోనిర్భత్వియో
 యతో జాతోఽఅరోచథాః । తం జానన్నగ్నఽఅరోహాథానో
 వర్థయా ర్థయిమ్ ||౪||౨౦|| అయమిహ ప్రథమో ధాయి
 ధాతృభిర్హోతా యజిష్ఠోఽఅధ్వరేషీడ్యః । యమప్సవానో భృగవో
 విరురుచుర్వనేషు చిత్రం విభ్వం విశే-విశే ||౫||౨౧|| అస్య
 ప్రత్నామస్తు ద్యుతగ్ం శుక్రం దుదుప్రహేఽఅహాయః । పయ
 స్సహస్రసామృషీమ్ ||౬||౨౨|| తనూపా అగ్నేఽసి తన్వంమే
 పాహ్యయుర్దా అగ్నేఽస్యాయుర్మే దేహి । వర్చదా అగ్నేఽసి
 వర్చమే దేహి ||౭||౨౩|| అగ్నేయన్మే తన్వో క్షానం
 తన్మఽఅప్యణ । ఇహ్వానాస్త్యా శతగ్ం హిమోద్యుమన్తగ్ం
 సమిధీమహి ||౮||౨౪|| వయస్వన్తో వయస్కృత్తగ్ం సహ
 స్వన్త స్సహస్కృతమ్ । అగ్నే సపత్నదమ్భన్తమదభాసోఽఅదా
 భ్యమ్ ||౯||౨౫|| చిత్రావసోస్వస్తితే పారమశీయ । సం
 త్వమగ్నే సూర్యస్య వర్చసా గథా స్సమృషీణాగ్ం స్తుతేన
 ||౧౦||౨౬|| సం ప్రియేణ ధామ్నా సమహమాయుషా సంవర్చస్తా
 సం ప్రజయ్తాసగ్ం రాయసోషేణగ్మిషీయ । అన్తస్థాన్తానో
 భక్షీయమహా స్థమహోవో భక్షీయ ||౧౧||౨౭|| క్షిరస్థోరవో
 భక్షీయ రాయసోషస్థ రాయసోషవో భక్షీయ రేవతి

రమః

||౧౨

ర్మాష

దీవే

రాజి

||౧౫

। స

క్షత

అచా

త్వో

శ్రుధీ

ఇతః

భూ

స్వతే

వస్త

శ్యగ్

స్వతే

। ధ

రమమధ్యమస్మిన్యోనోఽతస్మిన్గోష్ఠేఽస్మిన్క్షయేఽస్మిల్లోకే
 ||౧౨||౨౦|| ఇహైవస్తేతో మాపగాత । ప్రగ్గంఘితాసీ విశ్వ
 రూప్యూర్జా మా ఏశ గౌప్త్యేన ||౧౩||౨౯|| ఉపత్వాగ్నే దివే-
 దీవే దోషోవస్తర్థియా వయమ్ । నమో భరంత ఏమసి ||౧౪||౩౦||
 రాజస్తమధ్వరాణాం గోపామృతస్య దీదీవిమ్ । వర్ధమానగ్న్ స్వేదమే
 ||౧౫||౩౧|| స నః పితేవ సూనవేఽగ్నే సూపాయనో భవ
 । సచస్వాన స్వస్తయే ||౧౬||౩౨|| అగ్నేత్వం నోఽతస్తమ
 ఉత త్రాతా శివో భవా వరూధ్యః । వసురగ్నిర్వసుశ్రవా
 అచ్చో నక్షి ద్యుమత్తమగ్గ్ం రయిం దాః ||౧౭||౩౩|| తం
 త్వోశోచిష్ఠ దీదివ స్సుమ్నాయ నూనమీమహే పథీభ్యః । సనోబోధి
 శ్రుధీ హవమురుష్యాణోఽఅఘాయత స్సమస్మాత్ ||౧౮||౩౪||
 ఇశఽఏహ్యదితఽఏహి కామ్యఏహి । మయి వః కామధరణం
 భూయాత్ ||౧౯||౩౫|| సోమానగ్న్ స్వరణం కృణుహి బ్రహ్మణ
 స్పతే । కక్షీవన్తయ ఔశిజః ||౨౦||౩౬|| యోరేవాన్యోఽఅమీవహ
 వసువిత్పృష్టివర్ధనః । స న స్పిషక్తుయస్తురః ||౨౧||౩౭|| మా న
 శ్యగ్గ్ంసోఽఅరరుషో ధూర్తిః ప్రణజ్మర్త్యస్య । రక్షాణో బ్రహ్మణ
 స్పతే ||౨౨||౩౮|| మహిత్రీణామవోఽస్తుద్యుక్షం మిత్రస్యోర్వమ్నః
 । దురాధర్షం వరుణస్య ||౨౩||౩౯|| నహి తేషామమ చన

నాధ్వసు వార్తణేషు । ఈశేతిపుర్రఘశగ్గంసః ॥౨౪॥౪౦॥ తేహి
 పుత్రాస్తోఽఅదితేః ప్రజీవసే మర్త్యాయా జ్యోతిర్యచ్చన్త్యజస్రమ్
 ॥౨౫॥౪౧॥ కదా చన స్తరీరస్తి నేన్ద్రో సశ్చసి దాశుషే ఉప్రోపేన్ను
 మఘవన్భూయ ఇన్నతే దానం దేవస్య పృచ్యతే ॥౨౬॥౪౨॥
 తత్సమితర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి । ధియోయోనః
 ప్రచోదయాత్ ॥౨౭॥౪౩॥ పరితే దూశభో రథోఽస్మా ౨॥
 ౨అశ్నేతు విశ్వతః । యేన రక్షసి దాశుషః । సమిద్ధో మూ
 సమర్థయ ప్రజాయా చ ధనేన చ ॥౨౮॥౪౪॥

ఇతి తృతీయాధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ భూర్భువ స్వస్సుప్రజాః ప్రజయా భూయాసమ్ । స్తువీరో
 వీరైస్సుపోషః పోషైః ॥౧॥౪౫॥ నర్యప్రజాం మే పాహి శగ్గస్య
 పశూన్మేపాహి । ఆగేన్మ విశ్వవేదసమస్మభ్యం వస్తువిత్తమమ్
 ॥౨॥౪౬॥ అగ్నే సమ్రాళభి ద్యుమ్నమభి సహ ఆయచ్ఛస్వ ।
 అయమగ్నిర్గృహపతిర్ధార్హత్యః ప్రజావాన్వస్తువిత్తమః ॥౩॥౪౭॥
 అగ్నేగృహపతేఽభి ద్యుమ్నమభి సహ ఆయచ్ఛస్వ । గృహమా
 బీభీతమా వేపద్ధమూర్జం బిభ్రత్ ఏమసి ॥౪॥౪౮॥ ఊర్జం
 బిభ్రద్వస్సుమహాస్సుమేధా గృహవైమి మనసా మోదమానః

1 | యేషామధ్యేతి ప్రవసన్యేషు సామనసో బహుః ||౫||౪౯||
 గృహానుపహ్వాయామహేతేనో జానన్తు జానతః | ఉపహూతా
 ఇహ గావ ఉపహూతా అజ్ఞావయః ||౬||౫౦|| అథో అన్నస్యక్తీలాల్
 ఉపహూతో గృహేషునః | క్షేమాయ వ శ్వావ్యై ప్రపద్యే |
 శివగ్ం శగ్ం శంయోశ్యంయోః ||౭||౫౧||

ఇతి తృతీయాధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ||

౫||ప్రఘాసినో హవామహే మరుతశ్చ రిశాదసః | కర్తమేణ
 సజోషసః ||౧||౫౨|| యద్గామే యదరణ్యే యత్సభాయాం
 యద్ద్రియే | యదేశశ్చక్రమా వయమిదం తదవయ
 జామహే స్వాహా ||౨||౫౩|| మో ఘాణ ఇన్ద్రాత్ర పృథ్వు
 దేవైరస్తిహిష్మోతే శుష్మిన్నవయాః | మహశ్చిద్యస్య మీహ్యషో
 యవ్యా హవిష్మతో మరుతో వస్తతేగీః ||౩||౫౪|| అక్రన్కర్మ
 కర్మకృతస్సహ వాచా మయోభువా దేవేభ్యః కర్మకృత్వాస్తం
 ప్రేత సచాభువః ||౪||౫౫|| అవబృథ నిచుమ్పణ నిచేరురసి నిచు
 మ్పణ | అవ దేవైరేవకృతమే నోఽయాసిషమవ మర్త్యైర్మర్త్య
 కృతం పురురాణ్ణో దేవ రిషస్వహి ||౫||౫౬||

ఇతి తృతీయాధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ||

౬॥ పూర్ణా దర్శిపరా పత సుపూర్ణా పునరాపత । వస్సేవవిక్రీ
ణావహోఽశషమ్మూర్జ్గం శతక్రతో ॥౧॥౫౭॥ దేహి మే దదామి
తేవిమే ధేహి నితే దధా । నిహరం నిహరామి తే నిహరం
నిహరాసి మే స్వాహా ॥౨॥౫౮॥

ఇతి తృతీయాధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭॥ అక్షన్నమీమదంత హ్యవ ప్రియా అధూషత । అస్తోషత
స్వభానవో విప్రా నవిష్ఠయా మతి యోజా స్వీన్ద్రతే హరీ ॥౧॥౫౯॥
సుసందృశం త్వా వయం మఘవన్వన్దిషీమహి । ప్రనూనం
పూర్ణబన్ధరస్తుతో యాసివశా ౩॥౬౦॥ అన్తు యోజా స్వీన్ద్ర తే హరీ
॥౨॥౬౦॥ మనో న్వాహువామహి నారాశ్శగ్గంసేన స్తోమేన
పితౄణాం చ మన్మథిః ॥౩॥౬౧॥ ఆ న ఏతు మనః పునః క్రత్వే
దక్షాయ జీవసే । జ్యోక్త సూర్యం దృశే ॥౪॥౬౨॥ పునర్భుః
పితరో మనో దదాతు దైవ్యజనః । జీవం వ్రాతగ్గం సచేమహి
॥౫॥౬౩॥ వయగ్గం సోమవ్రతే తవ మనస్తనూషుభిభ్రతః । ప్రజావన్త
స్సచేమహి ॥౬॥౬౪॥

ఇతి తృతీయాధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౮॥ ఏషతే రుద్రభాగ స్సహ స్వప్రాప్చికయూతం జుషస్వ

| యద్దేవానాం త్రాయ్యుషం తన్నేఽఅస్తు త్రాయ్యుషం ||౪||౭౪||
 మేన ధాతా బృహస్పతేరిన్ద్రస్య చాయ్యుషేఽవపత్ | తేన తే
 వపామి బ్రహ్మణా జీవాతవే జీవనాయ ||౫||౭౫|| దీర్ఘాయుత్వాయు
 బలాయ వర్చసే | సుప్ర జాన్తాయ చాసాఽఅథో జీవ శరద
 శ్శతమ్ ||౬||౭౬||

ఇతి తృతీయాధ్యాయే నవమోఽనువాకః ||

సనానువాకేషు షట్సప్తతిః

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం తృతీయోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ || సమిధాగ్నిమష్ట ||౮|| అగ్నిజ్యోతిషం
 త్వాచ ||౮|| ఉపప్రయన్తోఽష్టా విగ్గంశతిః ||౨౮|| భూర్భువ
 (స్వ) స్పష్ట ||౭|| ప్రఘాసినః పఞ్చ ||౫|| పూర్ణాదర్వి ద్వే||౨||
 అక్షన్నమీమదన్త షట్ ||౬|| ఏష తే చ ||౬|| వాజినాం వాజశ్చ
 ||౬||

సమిధాగ్నిం షట్సప్తతిః || ౬౩మ్

అథ చతుర్థోఽధ్యాయః

ఓ३మ్ || ఏదమగన్మ దేవయజనం పృథివ్యా యత్ర
 దేవాసోఽఅజుషస్త విశ్వే । ఋక్సామాభ్యగ్ం సస్తరన్తో
 యజుర్భీ రాయసోఽషణ సమిషా మదేమ ||౧|| ఇమా
 ఆప్తశ్యముమే సన్తు దేవీరోషధేత్రాయస్వ స్వధితే మైసగ్ం
 హిగ్ంసీః । ఆపోఽఅస్మాన్మాతర శ్శున్ధయన్తు ఘృతేన నో
 ఘృతప్వః పునన్తు ||౨|| విశ్వగ్ం హి రిప్రం ప్రవహన్తి దేవీ
 రుదిదాభ్య శ్శుచిరా పూత ఏమి । దీక్షాతపసోఽస్తనూరస్తి తాం
 త్వశివాగ్ం శగ్మాం పరీదధే భద్రం వర్ణం పుష్యన్ ||౩||

ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ||

౨|| మహీనాం (మహీనాం) పయోఽసివర్చదా అస్తి
 వర్చమే దేహి । వృత్రస్య క్షవీనకాసి చక్షుర్దా అస్తి చక్షుర్మే
 దేహి ||౧||౪|| చిత్పతీర్మా పునాతు వాక్పతీర్మా పునాతు
 దేవోమో సవితా పునాత్వచ్ఛద్రేణ పవిత్రేణ సూర్యస్య రశ్మిభిః ।
 తస్యతే పవిత్రపతే పవిత్రపూతస్య యత్కామః పునేతచ్ఛకేయమ్
 ||౨||౫|| ఆవో దేవాస ఈమహే వామం ప్రయత్నధ్వరే । ఆవో
 దేవాస ఆశిషో యజ్జియాసో హవామహే ||౩||౬|| స్వాహో యజ్జం

మనస్స స్వాహోరోరన్తరిక్షాత్ స్వాహోద్యాహోపృథివీభ్యాగ్గ్ం స్వాహో
వాతాదారభే ||౪||౭||

ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ||

౩|| ఆకూత్వై ప్రయుజేఽగ్నయే స్వాహో మేధాయై మనసే
ఽగ్నయే స్వాహో దీక్షాయై తపసేఽగ్నయే స్వాహో సరస్వత్యై
పూష్ణేఽగ్నయే స్వాహో | ఆహో దేవీర్బృహతీర్విశ్వశమ్భువో
ద్యావా పృథివీఽఉర్వన్తరిక్ష | బృహస్పతయే హవిషో విధేమ
స్వాహో ||౧||౮|| విశ్వో దేవస్య నేతుర్మర్తోపురీత సఖ్యమ్ ||
విశ్వోరాయఽశషుధ్యతి ద్యుమ్నం వృణీత పుష్యసే స్వాహో
||౨||౯||

ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ||

౪|| ఋక్సామయో శ్చిల్వేష్టస్తే వామారభేతే మా పాతమ్
| ఆస్య యజ్ఞస్యోదృచః ||౧||౧౦|| శర్మాసి శర్మమే యచ్చ
నమస్తేఽఅస్తుమా మాహిగ్గ్ంసీః | ఊర్గస్యాఙ్గిర్హస్మార్గ్గ్ంసూద్రా
ఊర్జ్జం మే యచ్చ ||౨||౧౧|| సోమస్య నీవిరసి విష్ణో శ్చర్మాసిశర్మ
యజమానస్య | ఇన్ద్రోస్య యోనిరసి సుసప్త్యాః కృషీస్కృధి
||౩||౧౨|| ఉచ్చాయస్య వనస్పత ఊర్ధ్వోమా పాహ్యగ్గ్ంహసః |

ఆస్య యజ్ఞస్యోద్యచః ||౪||౧౩||

ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ||

౫|| వ్రతం కృణుత వ్రతం కృణుత వ్రతం కృణుత
 | అగ్నిర్భృహ్మగ్నిర్వజ్ఞో వనస్పతిర్వజ్ఞయః ||౧||౧౪|| దైవీం
 ధియం మనామహే సుమృశీకామభిష్టయే | వర్చోదాం విశ్వధా
 యసగ్ం సుతీర్థానోఽఅపద్యశే ||౨||౧౫|| యే దేవా
 మనోజాతా మనోయుజ్ఞో దక్షక్రతవః | తేనోఽవన్తు తే
 నః పాన్తు తేభ్య స్వాహా ||౩||౧౬|| శ్వాత్రాః పీతా భవత
 యూయమాపోఽఅస్మాకమన్తరుదరేసు శేవాః | తా అస్మభ్యమ
 యక్షా అనమీవా అసాగస్త స్వదేన్తు దేవీరమృతా ఋతావృధః
 ||౪||౧౭|| ఇయం తే యజ్ఞయా తనూ (తను) రపో ముఞ్చామి
 న ప్రజామ్ | అగ్ంహోముచ్చ స్వాహాకృతాః పృథివీమా
 వీశత పృథివ్యా సమృభవ ||౫||౧౮|| అగ్నే త్వగ్ం సుజాగృహి
 వయగ్ం సుమన్దిషీమహి | రక్షాణోఽఅప్రయుచ్చన్ప్రబుధేన్తః పున
 స్కృధి ||౬||౧౯|| పునర్మనః పునరాయుర్మఽఅగౌత్పునశ్చక్షుః
 పునశ్శోత్రమ్మ అగౌత్ | పునఃప్రాణః పునరాత్మామ అగౌ
 ద్వైశ్వానరోఽఅదభ్యస్తనూపా అగ్నిర్మాపాతుదుర్తితాదవద్యాత్

॥౭॥౨౦॥ త్వమగ్నే వ్రతసా తపి దేవఽఽ మర్త్యేష్యా । త్వం
యజ్ఞేష్విద్యుః ॥౮॥౨౧॥ రాస్వేయత్సోమా భూయో భర । దేవో
న స్సవితా వసోర్దాతా వస్వదాత్ ॥౯॥౨౨॥

ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయే షణ్చమోఽనువాకః ॥

౬॥ ఏషా తీ శుక్ర తనూరేతద్వర్చస్తయా సమ్భవ భ్రాజం
గచ్ఛ । జూరసి ధృతా మనసా జష్టా విష్ణవే ॥౧॥౨౩॥ తస్యోస్తే
సత్యసవసః ప్రసవే తనుయంత్రమశీయ స్వాహా । చంద్రమసి
శుక్రమస్యమృతమసి వైశ్వదేవమసి ॥౨॥౨౪॥ చిదసి మనాసి
ధీరసి దక్షిణాసి క్షత్రియాసి యజ్ఞయాస్యదితిరస్యభయత
శ్శీర్షి । సానస్సు ప్రాచీ సుప్రతిచీ భవ ॥౩॥౨౫॥ మిత్రస్త్యా
ప్రది బద్ధీ తామృషా ధ్వనస్సాత్విన్ద్రాయాధ్వక్తాయ । అనుత్వా
మూతా మన్యతామను పితాను భ్రాతా సగర్భోఽను సఖా
సయాథ్యః ॥౪॥౨౬॥ సాదేవి దేవమచ్ఛేహీన్ద్రాయ సోమమ్ ।
రుద్రస్త్వావర్తయతు స్వస్తి సోమసఖా పునరేహి ॥౫॥౨౭॥

ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

- ౭॥ వస్వస్యదితిరస్యాదిత్యాసీ రుద్రాసీ చంద్రాసీ । బృహస్ప
తిష్ఠ్యా సుమే రిష్ణాతు రుద్రో వసుభిరాచకే ॥౧॥౨౮॥

అదిత్యాస్త్యా మూర్ధన్నాజీఘ్రి దేవయజనే పృథివ్యాః ।
 ఇహాయాస్పదమసి ఘతవత్స్వాహో ॥౨॥౨౯॥ అస్మై రమస్వాస్మై
 తే బన్ధః । త్వేరాయోఽఅస్మై రాయః ॥౩॥౩౦॥ మా వయగ్గ్ం
 రాయస్పోషణ వియోష్మతోతో రాయః । సమఖ్యే దేవ్యా
 ధియా సం దక్షణయో రుచక్షసా । మా మఽఆయుః
 ప్రమోషీర్మోఽఅహం తవ వీరావ్యదేయ తవ దేవి సందృశీ
 ॥౪॥౩౧॥

ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౮॥ ఏష తే గాయత్రో భాగ ఇతి మే సోమాయ
 బ్రూతాదేష తేత్రైష్ఠ్యభో భాగ ఇతి మే సోమాయ బ్రూతాత్
 । ఏష తేజాగతో భాగ ఇతిమే సోమాయ బ్రూతా
 చ్చన్దోమనానాగ్గ్ం సామ్రాజ్యం గచ్ఛతాదితీ మే సోమాయ
 బ్రూతాత్ ॥౧॥౩౨॥ అస్మాకోఽసి శుక్రస్తే గ్రహ్యః । విచితస్త్వా
 విచిన్వన్తు ॥౨॥౩౩॥ అభిత్యం దేవగ్గ్ం సవితారమోణ్యోః
 కవిక్రతు మర్చామి సత్యసవగ్గ్ం రత్నధామభి ప్రియం మతిం
 కవిమ్ । ఊర్ధ్వా యస్యామతిర్భా అదిద్యుతత్సవీమన్తి హిర
 ణ్యపాణిరమిమీత సుక్రతుః కృపా స్వః ॥౩॥౩౪॥ ప్రజాభ్యస్త్యా

ప్రజాస్త్వానుప్రాణీన్తు | ప్రజాస్త్వమనుప్రాణీహి ||౪||౩౫||

ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయేఽష్టమోనువాకః ||

౯|| చన్ద్రం త్వో చన్ద్రేణ క్రీణామి శ్చుక్రగ్ం శ్చుక్రేణామృతమ్
మృతేన సగ్మే తేగోరస్మే తే చన్ద్రాణి ||౧||౩౬|| తపసస్తనూరసి
ప్రజాపతేర్హర్షః | పరమేణ పశునా క్రీయసే సహస్రసోషం
పుషేయమ్ ||౨||౩౭|| మిత్రో న ఏహి సుమిత్రధ ఇన్ద్రస్యో
రుమావిశ్చ దక్షిణమ్ | ఉశన్నశన్తగ్ం స్యోన స్యోనమ్ ||౩||౩౮||
స్వాన భ్రాజాజ్ఞారే బంభారే హస్త సుహస్తకృశానో | ఏతే ప
స్యోన్తుక్రయణాస్తాన్తక్షధ్వం మావో దభన్ ||౪||౩౯|| పరిమాగ్నే
దుశ్చరితాద్భాధస్వా మూ సుచరితే భజ | ఉదాయుషో
స్వాయుషోదస్థామమృతా ౨||౪౦|| ప్రతి పన్థామ
పద్మహి స్యస్తిగామనే హసమ్ | యేన విశ్వాః పరి ద్విషో
వృణక్తే చిన్తతే వసు ||౬||౪౧||

ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయే నవమోఽనువాకః ||

౧౦|| అదిత్యాస్త్యగ్స్యదీత్యే సద ఆసీద | అస్తభ్వాద్భ్యామృషభో
అన్తరిక్షమమీమిత - వరిమాణం పృథివ్యాః | ఆసీద్దద్విశ్వాభువ
నాని సప్రమాడ్విశ్వేత్తాని వరుణస్య వ్రతాని ||౧||౪౨|| వసేషు

వ్యస్తరిక్షం తతాన వాజమర్వత్సు పయ క్షసియాసు ।
 హృత్సు క్రత్తుం వరుణో విక్ష్యగ్నిం దివి సూర్యమదధాత్సేను
 మద్రో ॥౨॥౪౩॥ సూర్యస్య చక్షురారోహగ్నైర్క్షణః కనీసకామ్ ।
 యత్రైతశేభిరీయసే భ్రాజమానో విప్రశ్చితా ॥౩॥౪౪॥ ఉస్రాఽపితం
 ధూర్వాహౌ యుజ్యేథామనశ్రూ అవీరహణా బ్రహ్మచోదనా ।
 స్వస్తి యజమానస్య గృహస్థచ్చతమ్ ॥౪॥౪౫॥ భద్రో మేఽస్తి
 ప్రచ్యవస్య భువస్పతే విశ్వేన్యభి ధామోవి । మా త్వో పరిప్రరిణో
 విదన్మాత్వో పరిప్రన్థినో విదన్మా త్వో వృకో అఘాయవో విదన్
 । శ్యేనో భూత్వా పరాపత్ర యజమానస్య గృహస్థచ్చ తన్నో
 సగ్గస్కృతమ్ ॥౫॥౪౬॥ నమో మిత్రస్య వరుణస్య చక్షసే మహో
 దేవాయ తద్భుతగ్ం సపర్యత । దూరేదృశే దేవజాతాయ కేతవే
 దివస్పత్రాయ సూర్యాయ శగ్ంసత ॥౬॥౪౭॥ వరుణస్యోత్తమ్భ
 నమస్తి వరుణస్య స్కమ్భసర్జనీ ఘ్ఠః । వరుణస్యైఋత
 సదన్యస్తి వరుణస్యైఋత సదనమస్తి వరుణస్యైఋతసదన
 (నీ) మాసీద ॥౭॥౪౮॥ యా తే ధామోవి హవిషా యజన్తి
 తా తే విశ్వో పరిభూరస్తు యజ్ఞమ్ । గయస్సానః ప్రతరణ
 స్సువీరోఽవీరహ ప్రచరా సోమ దుర్యోన్ ॥౮॥౪౯॥

ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయే దశమోఽనువాకః ॥

దశానువాకేషు నవచత్వారిగ్శతమ్

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం చతుర్థోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ || ఏదమగన్మ తిస్రః ||3|| మహీనాం
చతస్రః ||4|| ఆకూత్యైద్యే ||౨|| ఋక్సామయోశ్చతస్రః ||౪|| వ్రతం
కృణుత నవ ||౯|| ఏషా తే పంచ ||౫|| వస్వ్యసి చతస్రః ||౪||
ఏష తే చ ||౪|| చంద్రంత్యా షట్ ||౬|| అదిత్యాస్త్యగష్ట ||౮||

ఏదమగన్మ దశానువాకేష్వేకోనపఞ్చశత్ || ౪౯|| (ఓ3మ్)

అథ పంచమోఽధ్యాయః

ఓ3మ్॥ అగ్నేస్తనూరసి విష్ణవే త్వా సోమస్య తనూరసి
 విష్ణవేత్వా । అతీథేరాత్రిధ్యమసి విష్ణవేత్వా శ్యేనాయత్వా
 సోమభృతే విష్ణవే త్వాగ్నయేత్వా రాయసోఽప్తదే విష్ణవేత్వా ॥౧॥
 అగ్నేర్జనిత్రమసి వృషణౌష్ఠః । క్షర్వశ్యస్యాయురసి పురురవా అసి
 । గాయత్రేణత్వా ఛన్దసా మన్థామి త్రైష్ఠ్యభేన త్వా ఛన్దసా
 మన్థామి జాగతేనత్వా ఛన్దసా మన్థామి ॥౨॥ భవతం న స్సమనసౌ
 పచేతసాఽఅరేపసౌ । మా యజ్ఞగ్ం హిగ్ం సిష్ఠం మా యజ్ఞపతిం
 జాతవేదసౌ శివా భవతమద్యనః ॥౩॥ అగ్నౌఽఅగ్నిశ్చరత్రి ప్రవిష్ట
 ఋషీణాం పుత్రోఽఅభిశస్తిపావా స న సన్న్యస స్సయజ్ఞా
 యజేహ దేవేభ్యో హవ్యగ్ం పదమ ప్రయుచ్చన్ త్వాహ ॥౪॥

ఇతి పంచమాధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ ఆపతయే త్వాగృహ్ణామి పరిపతయేత్వా గృహ్ణామి ।
 తన్నానప్తే శాక్తరాయ శక్మన్నోజిష్ఠాయ ॥౧॥౫॥ అసాధ్యష్టమ
 స్యనాధ్యప్యం దేవాస్తా మోజః । అనభిశస్త్యభిశస్తిపా అనభిశ
 స్తేన్యమ్ ॥౨॥౬॥ అఙ్ఘసా సత్యముపగేషగ్ం సువితేమాధాః ।
 అగ్నే వ్రతపాస్త్యే వ్రతపాః ॥౩॥౭॥ యా తవ తనూరియగ్ం సా

వ్యామసి యత్తేనాధృష్టం నామ యజ్ఞయంతేన త్వాదధే |
 విదేరగ్నేర్నభో నామాగ్నేఽఅజీర ఆయునా నామ్నేహి । యో
 ద్వితీయస్యాం పృథివ్యామసి యత్తేనా ధృష్టం నామ
 యజ్ఞయంతే నత్వాదధే । విదేరగ్నేర్నభో నామాగ్నేన అంగిర
 ఆయునా నామ్నేహి । యస్తృతీయస్యాం పృథివ్యామసి
 యత్తేనాధృష్టం నామ యజ్ఞయంతేన త్వాదధే । అనుత్వా
 దేవవీతయే సిగ్గ్హ్యసి సపత్నస్తాహి దేవేభ్యః కల్పస్వసిగ్గ్హ్యసి
 సపత్నస్తాహి దేవేభ్య శ్శున్ధస్వ సిగ్గ్హ్యసి సపత్నస్తాహి దేవేభ్య
 శ్శుమ్భస్వ ॥౨॥౧౪॥

ఇతి పశ్చామాధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ ఇన్ద్రాహోషస్త్వా వసుభిః పురస్తాత్పాతు ప్రచే
 తాస్త్వరుద్రైః పశ్చాత్పాతు మనోజవాస్త్వా పితృభిర్దక్షిణతః
 పాతు విశ్వకర్మాత్వాదిత్యై రుత్తరతః పాతు ॥౧॥౧౫॥ ఇదమహం
 తప్తం వార్చహిర్ధా యజ్ఞాన్ని స్సృజామి । సిగ్గ్హ్యసి స్వాహా
 సిగ్గ్హ్యస్యాదిత్యవని స్వాహా ॥౨॥౧౬॥ సిగ్గ్హ్యసి బ్రహ్మవనిః
 క్షత్రవని స్వాహా సిగ్గ్హ్యసి సుప్రజావనీ రాయసోషవని స్వాహా
 । సిగ్గ్హ్యస్వావహ దేవాన్యజమానాయ స్వాహా భూతేభ్యస్తా

॥౩॥౧౭॥ ధ్రువోఽసి పృథివీం దృగ్గంహ ధ్రువక్షిదస్యంతరిక్షం
దృగ్గంహ | అచ్యుతక్షిదస్తి దివం దృగ్గంహోగ్నేర్భస్మాస్యగ్నేః
పురీషమసి ॥౪॥౧౮॥

ఇతి పశ్చిమాధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ యుజ్జతే మన ఉత యుజ్జతే ధియో విప్రా విప్రస్య
బృహతో విప్రశ్చితః | వి హోత్రా దధే వయునావిదేక్ష ఇన్మహి
దేవస్య సవితుః పరిష్టుతిః ॥౧॥౧౯॥ ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధా
విదధే పదమ్ | సమూహృమస్య పాగ్గంస్తురే స్వాహా ॥౨॥౨౦॥
ఇరావతీ ధేనుమతీ హి భూతగ్గం సూయవసిన్తీ మనవే దశస్యా
| వ్యస్కభ్నారోదసీ విష్ణుఽప్రితే దాధర్థ పృథివీమభితో మయూఖై
స్వాహా ॥౩॥౨౧॥ దేవశ్రుతో దేవేష్వాహోషతమ్ | ప్రాచీ
ప్రేతమధ్వరం కల్పయన్తీఽక్షిర్ధ్వం యుజ్జం నయతం మా జీహ్వ
రతమ్ ॥౪॥౨౨॥ స్వం గోష్ఠమావదతం దేవీ దుర్యేఽఆయుర్మా
నిర్వాదిష్టం ప్రజాం మా నిర్వాదిష్టమ్ | అత్ర రమేథాం
వర్షన్మృధివ్యాః ॥౫॥౨౩॥ విష్ణోర్నుకం వీర్యాణి ప్రవోచం యః
పార్థివాని విమమే రజాగ్గంసి | యోఽఅస్కభాయదుత్తరగ్గం
సధన్తం విచక్రమాణస్త్రైధోరుగాయో విష్ణవేత్వా ॥౬॥౨౪॥ దివో వా
విష్ణుఽఉత వా పృథివ్యా మహా వా విష్ణుఽఉరోరంతరిక్షాత్ | ఉభా

హి హస్తా వసునా పృణస్వా ప్రయచ్ఛ దక్షిణాదోత స్వవాద్విష్ణు
 వేత్వా ||౭||౨౫|| ప్ర తద్విష్ణు స్తవతే వీర్యేణ మృగోన భీమః
 కుచ్ఛరో గిరిష్ఠాః । యస్యోరుషు త్రిషు విక్రమణేష్వ ధిక్షియన్తి
 భువనాన్తి విశ్వో ||౮||౨౬|| విష్ణో రరాటమసి విష్ణోశ్చ్యష్టేస్తో
 విష్ణోఽమృతసి విష్ణోర్భూవోసి । వైష్ణవమసి విష్ణవేత్వా ||౯||౨౭||

ఇతి పంచమాధ్యాయే పంచమోఽనువాకః||

౬|| దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్భాహుభ్యాం
 పూష్ణోహస్తాభ్యామ్ । ఆదదే నార్యసీదమహగ్ం రక్షసో గ్రీవా
 అపేకృన్తామి । బృహన్నసి బృహద్రవా బృహతీమిన్ద్రాయ వాచం
 వద । రక్షోహణం వలగహనం వైష్ణవీమ్ ||౧||౨౮|| ఇదమహం
 తం వలగముద్వపామి యం నో నిష్ఠ్యో యమమాత్యో నిచఖాన
 । ఇదమహం తంవలగముద్వపామి యన్నస్స మూనోయమసే
 మానో నిచఖాన । ఇదమహం తం వలగముద్వపామి యం న
 స్సబన్ధుర్యమసేబన్ధుర్నిచఖాన । ఇదమహం తం వలగముద్వపామి
 యం న స్సజాతో యమసేజాతో నిచఖానోత్కృత్యాం కీరామి
 ||౨||౨౯|| స్వరాశసి పపత్తుహో సత్రరాశస్యభిమాత్తిహో ।
 జనరాశసి రక్షోహో సర్వరాశస్యమిత్రహో ||౩||౩౦|| రక్షోహణో

వలగహనః ప్రోక్షామి వైష్ణవాన్రక్షోహణో వలగహనోఽవనయామి
 వైష్ణవాన్ । రక్షోహణో వలగహనోఽవస్త్రాణామి వైష్ణవాన్
 ॥౪॥౩౧॥ రక్షోహణో వలగహనాఽఉపదధామి వైష్ణవీ రక్షోహణో
 వలగహనా పర్యోహామి వైష్ణవీ । వైష్ణవమసి వైష్ణవాస్థ ॥౫॥౩౨॥

ఇతి పశ్చిమాధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

॥ దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్భాహుభ్యాం
 పూష్ణోహస్తాభ్యామ్ । ఆదదే నార్యసీదమహగ్ం రక్షసో గ్రివా
 ఆపీకృంతామి । యవోఽసి యవయాస్మద్వేషో యవయారాతీః
 । దివే త్వాన్తరిక్షాయ త్వా పృథివ్యేత్వా ॥౧॥౩౩॥ శున్ధంతా లోకాః
 పీతృషదనాః పితృ(ప)షదనమసి । ఉద్దివగ్గ్ ప్రభానాన్తరిక్షం
 పృణదృగ్గ్ంహస్వ పృథివ్యామ్ ॥౨॥౩౪॥ ద్యుతానస్తా మార్తుతో
 మినోతు మిత్రావరుణౌ ధ్రువేణ ధర్మణౌ ॥౩॥౩౫॥ బ్రహ్మవసీత్వా
 క్షత్రవసీరాయస్సోషవని పర్యోహామి । బ్రహ్మదృగ్గ్ంహ క్షత్రం
 దృగ్గ్ంహయుర్దృగ్గ్ంహ ప్రజాం దృగ్గ్ంహ । ధ్రువాసీ ధ్రువోఽ
 స్మిన్యజమాన ఆయతనే భూయాత్ । ఘృతేన ద్యావాపృథివీ
 పూర్యేథామిన్ద్రస్య ఛదిరసి విశ్వజనస్య ఛాయా ॥౪॥౩౬॥ పరిత్వా
 గిర్వణో గిర ఇమా భవన్తు విశ్వతః । వృద్ధాయుమన్తు వృద్ధయో

జుష్టో భవన్తు జుష్టయః ॥౫॥౩౭॥ ఇన్ద్రస్య స్యూరసిన్ద్రస్య
ద్రువోఽసి । ఇన్ద్రమసి వైశ్వదేవమసి ॥౬॥౩౮॥

ఇతి పశ్చిమాధ్యాయే పస్తమోఽనువాకః ॥

౮॥ విభూరసి ప్రవాహణో వహ్నిరసి హవ్యవాహనః ।
శ్వతోఽసి ప్రచేతాస్తుథోఽసి విశ్వ వేదాః ॥౧॥౩౯॥ ఉశగిసి
కవిరజ్ఞిరిరసి బహ్భరిః । అవస్యూరసి దువస్వాశ్చున్ధూరసి
మార్జాలీయః ॥౨॥౪౦॥ ఋతధామాసి స్వర్జ్యోతిస్సముద్రోఽసి
విశ్వవృచాః । అజోఽస్యేక పాదహిరసి ఋద్భ్యః ॥౩॥౪౧॥
ప్రమాళసి (సమరాఽసి) కృశానుః పరిషద్యోఽసి పవమానః
। నభోఽసి ప్రతక్వో మృష్టోఽసి హవ్యసూదనః ॥౪॥౪౨॥
సమూహ్యోఽసి విశ్వవేదాః ఊనాతిరిక్తస్య ప్రతిష్ఠా । అగ్నయ
స్సగరా స్సగరా స్థ సగరేణ నామ్నారద్రేణానీకేన । పాత
మౌగ్నయః పిప్పత మౌగ్నయో నమో వోఽస్తు మా మౌ
హిగ్గంసిష్ఠ ॥౫॥౪౩॥

ఇతి పశ్చిమాధ్యాయేఽష్టమోఽనువాకః ॥

౯॥ జ్యోతిరసి విశ్వరూపం విశ్వేషాం దేవానాగ్గం సమిత్
। త్వగ్గంసోమ తన్మాకృద్భ్యో ద్వేషోభ్యోఽన్యకృతేభ్యః । ఉరు

యన్తాపి వరూథగ్ స్వాహా జుష్టాణోఽత్రప్తురాజ్యస్య వేతు
 స్వాహా ||౧||౪౪|| అగ్నే నయ స్తుపథా రాయేఽతస్మాద్విశ్వాని
 దేవ వయునాని విద్వాన్ । యుయోధ్యస్మజ్జహరాణమేనో
 భూయష్ఠాం తే నమఉక్తిం విధేమ ||౨||౪౫|| అయం నోఽత్ర
 గ్నిర్వరీవస్కృణోత్ప్రయం మృధః పుర ఏతు ప్రభిష్త్వాన్
 అయం వాజోఽచ్యయతు వాజసాతాఽత్రయగ్ం శత్రూన్జయతుః
 జ్ఞర్పషాణ్ స్వాహా ||౩||౪౬|| ఉరు విష్ణో విక్రమస్వీరు క్షయాయః
 నస్కృధి । ఘృతం ఘృతయోనే పిబ ప్ర-ప్ర యజ్ఞపతిం తిర్
 స్వాహా ||౪||౪౭|| దేవ సవితరేష తే సోమస్తగ్ం రక్షస్వమాత్వా
 దభన్ । ఏతత్త్వం దేవ సోమ దేవో దేవా ౨||౬||౪౮|| గాః
 ||౫||౪౯|| ఇదమహం మనుష్యాన్తహ రాయస్పీషణ్ స్వాహా
 నిర్వరుణస్య పాశాన్మచ్చ్యే । అగ్నే వ్రతపాస్త్యే వ్రతపాః ||౬||౪౯||
 యా తవ తనూర్మయ్యభూదేషా సా త్వయి యా మమ తనూ
 స్త్వయ్యభూదియగ్ం సా మయి । యథాయథం నో వ్రతపతే
 వ్రతాన్యను మే దిక్షాం దీక్షాపతిరమగ్గస్తాను తపస్తపస్పతిః
 ||౭||౫౦||

ఇతి పశ్చమాధ్యాయే నవమోఽనువాకః ॥

౧౦॥ ఉరు విష్ణో విక్రమస్వీరు క్షయాయ నస్కృధి ।
 ఘృతం ఘృతయోనే పిబ ప్రప్ర యజ్ఞపతిం తిర్త స్వాహా ॥౧॥౧౦॥
 అత్యన్య ౩॥ ౭అగ్నం నాన్యం ౩॥ ౭ఉపాగామ్ । అర్వాక్త్వా
 పరేభ్యః పరోఽవరేభ్యః ॥౨॥౧౧॥ తం త్వో జుషామహే దేవ
 వనస్పతే దేవయజ్ఞాయై । దేవాస్త్యో దేవయజ్ఞాయై జుషన్తాం
 విష్ణవేత్వా ॥౩॥౧౩॥ ఓషధే త్రాయస్వ స్వధితే మైసగ్గం హిగ్గంసీః
 । దివం (ద్యం) మా లేఖీర్తంతరిక్షం మా హిగ్గంసీః పృథివ్యా
 సంభవ ॥౪॥౧౪॥ అయగ్గం హి త్వో స్వధితిస్తేతిజానః ప్రణినాయ
 మహతే సౌభసాయ । అతస్త్యం దేవ వనస్పతే శతవర్షోవిరోహ
 పహస్రవత్సావి వయగ్గం రుహేమ ॥౫॥౧౫॥

ఇతి పశ్చిమాధ్యాయే దశమోఽనువాకః ॥

దశానువాకేషు పశ్చిపశ్చాశత్

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం పశ్చిమోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ ॥ అగ్నేస్తనూరసి చతస్రః (౪) ఆప
 తయేఽష్ట (౮) తప్తాయనీద్వే (౨) ఇన్ద్రాహోషశ్చతస్రః (౪)
 యుంజతే నవ (౯) దేవస్యత్వా పశ్చ (౫) పునర్దేవస్యత్వా
 షట్ (౬) విభూరసి పశ్చ (౫) జ్యోతిరసి సస్త (౭) ఉరువిష్ణో
 పశ్చ ॥ (౫)

అగ్నేస్తనూరసి సహస్రశీర్షా పశ్చపశ్చాశత్ (౫౫) (ఓ3మ్)

అథషష్ఠోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ ॥ దేవస్యత్వా సవితుః ప్రప్రవే2శ్వినోర్బాహుభ్యాం
 పూష్ణో హస్తాభ్యామ్ । ఆదదే నార్యసీదమ్మహగ్ం రక్షసో
 గ్రీవా అపీకృంతామి । యవో2సి యవయాస్మద్దేవో
 యవయారాతీః । దివేత్వాన్తరిక్షాయ త్వా పృథివ్యై త్వా శున్ధన్తా
 ల్లోకాః పీతృషదనాః పితృషదనమసి ॥౧॥ అగ్రేణీరసి స్వావేశ
 క్షన్నేత్రాణామేతస్య విత్తాదధి త్వా స్థాప్యతి । దేవస్తాన్
 సవితా మధ్వానక్తు సుపిప్తలాభ్యస్తాన్షదీభ్యః । దివమగ్రే
 ణాస్పృక్ష ఆన్తరిక్షం మధ్యేనాప్రాః పృథివీముపరేణాదృగ్ంహీః
 ॥౨॥ యాతే ధామాన్యశ్మసి గమధ్యై యత్రగావో భూరిశృజ్గా
 అయాసః । అత్రాహై తదురుగాయస్య విష్ణోః పరమం పదమవభారి
 భూరి ॥౩॥ బ్రహ్మవసేత్వా క్షత్రవసే రాయసోష్వవని పర్యూహామి
 । బ్రహ్మదృగ్ంహ క్షత్రం దృగ్ంహాయుర్దృగ్ంహ ప్రజాం
 దృగ్ంహ ॥౪॥ విష్ణోః కర్మాణి పశ్యత్ర యతో వ్రతానీ పస్పశే ।
 ఇన్ద్రోస్య యుజ్యస్సఖా ॥౫॥ తద్విష్ణోః పరమం పదగ్ం సదా పశ్యన్తి
 సూరయః । దివీవ చక్షురాతతమ్ ॥౬॥ పరివీరసి పరిత్వాదై వీర్విశో
 వ్యయంతామ్ పరిమం యజమానగ్ం రాయో మనుష్యాణాం

దివ స్సూనురస్యేషతే పృథివ్యాం త్లోక ఆరణ్యస్థే పశుః ॥౭॥

ఇతి షష్ఠాధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ ఉపావీరస్యప దేవాన్దైవీశ్చః ప్రాగుర్నుశిజ్ఞో వహ్నిత
మాన్ । దేవ త్వష్టర్వసురమ హువ్యా తే స్వదంతామ్ ॥౧॥౮॥
రేవతీ రమద్భ్యం బృహస్పతే ధారయా వసాని । ఋతస్యత్వా
దేవహవిః పాశేన ప్రతిముఞ్చామి ధర్మాన్మానుషః । దేవస్యత్వా
పవిత్రః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యామ్ ॥౨॥౯॥
అగ్నిషోమాభ్యాం జుష్టం నియునజ్మి(గ్ని) । అద్భ్యస్తావషధీభ్యః
ప్రోక్షామ్యను త్వయాతా మన్యతామను పితాను భ్రాతా
సగర్భ్యోఽను సఖా సయాధ్యః । అగ్నిషోమాభ్యాంత్యా జుష్టం
ప్రోక్షామి ॥౩॥౧౦॥ అపాం పేరురస్యాపో దేవీ స్వదన్తు
। స్వాత్తం చిత్సద్దేవహవిః ॥౪॥౧౧॥ సం తే ప్రాణో
వాతేన గచ్ఛతాగ్ం సమజ్గాన్చి యజత్రైః । సం యజ
మాన ఆశిషో ॥౫॥౧౨॥ ఘృతేవాక్తాపశున్త్రాయే థాగ్ం రేవతి
యజమానే । ప్రియం ధా ఆవేశ ॥౬॥౧౩॥ ఉరోరవ్రతీక్షాత్సజార్దేవేన
వాతేన । అస్యహవిషస్త్రైవా యజ సమస్య తన్వాభవ ॥౭॥౧౪॥
వర్షోవర్షీయసి యజ్జే యజ్జపతిం ధాః । స్వాహా దేవేభ్యో దేవేభ్య

స్వాహా మాహీర్భూర్మా పృథోకుః ॥౮॥౧౫॥

ఇతి షష్ఠాధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩॥ మనస్తత్రాతానానర్వా ప్రేహి । ఘృతస్యకుల్యా ఉప
 ఋతస్య పథ్యా ఉప ॥౧॥౧౬॥ దేవీరాపశ్శుద్ధా వోఽధ్వగ్గ్ం
 సుపరివిష్టా దేవేషు । సుపరివిష్టా వ్రయం పరివేష్టారో భూయాస్మ
 ॥౨॥౧౭॥ వాచం తే శున్ధామి ప్రాణం తే శున్ధామి చక్షుస్తే
 శున్ధామి శ్రోత్రం తే శున్ధామి । నాభింతే శున్ధామి మేఢ్రం
 తే శున్ధామి పాయుం తే శున్ధామి చరిత్రాగ్గ్ంస్తే శున్ధామి
 ॥౩॥౧౮॥ మనస్త్రాతానానర్వా వాక్త్రాతానానర్వా ప్రాణస్త్రా
 తానానర్వా చక్షుస్త్రాతానానర్వా శ్రోత్రంత్రాతానానర్వా
 । యత్రే క్రూరం యదాస్థితం తత్రాతానానర్వా తత్రే
 నిష్టాయతానానర్వా తత్రే శుద్ధ్యతు శ్రమహోభ్యః ॥౪॥౧౯॥ ఓషధే
 త్రాయస్వ స్వధితేమైనగ్గ్ం హిగ్గ్ంసీః । రక్షసాం భాగోఽస్తి
 నిరస్తగ్గ్ం రక్షః ॥౫॥౨౦॥ ఇదమహగ్గ్ం రక్షోఽభితిష్ఠామీదమ
 హగ్గ్ం రక్షోఽవబాధే । ఇదమహగ్గ్ం రక్షోఽధమం తమో
 నయామి ॥౬॥౨౧॥ ఘృతేన ద్యావాపృథివీ ప్రోర్ణాధానానానా
 వే స్తోకావామ్ । జుష్మాణోఽఅగ్ని రాజ్యస్య వేతు స్వాహా ।
 స్వాహాకృతేఽక్షార్ధ్వనభసం మార్తుతం గచ్ఛతమ్ ॥౭॥౨౨॥ ఇతి

షష్ఠాధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ సం తే మనో మనసా సం ప్రాణః ప్రాణేన గచ్ఛతామ్ ।
 రేళస్యగ్నిష్ట్యై శ్రీణాత్వాపస్త్యా సమరిణన్ ॥౧॥౨౩॥ వాతస్యత్వా
 ధ్రాజ్యై పూష్ణో రగ్గోహ్యోఽక్షిష్మణో వ్యథిషత్ । ప్రయుతం ద్వేషః
 ॥౨॥౨౪॥ ఘృతం ఘృతపావానః పిబత వసోం వసాపావానః
 పిబత । అన్తరీక్షస్య హవిరపి స్వాహా ॥౩॥౨౫॥ దిశః ప్రదిశ అదిశో
 విదిశ ఉద్దిశో దిగ్భ్య స్వాహా । ఇన్ద్రః ప్రాణోఽఅగ్నేః-౨అగ్నే
 నిధీత ఇన్ద్ర ఉద్రానో ౨అగ్నే-అగ్నేనిదీధే ॥౪॥౨౬॥ దేవ
 త్వష్టర్భూరి తే సగ్గంసమేతు సలక్ష్మా యద్విషురూపం భవతి
 । దేవత్రా యన్తమవసే సఖాయోఽనుత్వా మూతా పితరో
 మదన్తు ॥౫॥౨౭॥

ఇతి షష్ఠాధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ సముద్రం గచ్ఛస్వాహా దేవగ్గం సవితారం గచ్ఛ స్వాహా ।
 అన్తరీక్షం గచ్ఛ స్వాహా మిత్రావరుణా గచ్ఛ స్వాహా । అహోరాత్రే
 గచ్ఛ స్వాహా ఛందాగ్గంపి గచ్ఛ స్వాహా । ద్యావాపృథివీ గచ్ఛ
 స్వాహా సోమం గచ్ఛ స్వాహా । యజ్ఞంగచ్ఛస్వాహా నభోద్దివ్యం
 గచ్ఛస్వాహా । అగ్నిం వైశ్వానరం గచ్ఛ స్వాహా మనో మే హర్ష్యచ్చ

॥౧॥౨౮॥ దివం తే ధూమో గచ్ఛత్వన్తరిక్షం జ్యోతిః । పృథివీం
భస్మనాప్చణ స్వాహా ॥౨॥౨౯॥ మాపా మౌషధీర్హిగ్గంఘ్రిర్ధామ్నో
ధామ్నోరాజగ్గస్తతో వరుణ నో ముఖ్య । యద్రాహుర్నఘ్నో
ఇతి వర్చణేతి శపామహే తతో వరుణ నో ముఖ్య ॥౩॥౩౦॥
సుమిత్రీయా న ఆప ఓషధయ స్సన్తు దుర్మిత్రీయాస్తస్మేనన్తు
యోఽస్మాద్యేష్టి యం చ వయం ద్విష్టుః ॥౪॥౩౧॥ ఇదమౌషః
ప్రవహత యత్కించ దుర్మితంమయి । యద్వాహమభిదుద్రోహ
యద్వా శేపఽక్షతాన్యతమ్ ॥౫॥౩౨॥

ఇతి షష్ఠాధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

౬॥ హవిష్మతీరిమా ఆపో హవిష్మా ౩॥ ౭ఆవి వాసతి ।
హవిష్మోన్దేవోఽతద్ధరో హవిష్మో ౩॥ ౭అస్తు సూర్యః ॥౧॥౩౩॥
అగ్నేర్వోఽపన్నగృహస్య సదసి సాదయామి । ఇన్ద్రాగ్న్యోర్భగ్న
ధేయాష్ఠ మిత్రావరుణయోర్భగ్న ధేయాష్ఠ । విశ్వేషాం దేవానాం
భగ్నధేయాష్ఠ ॥౨॥౩౪॥ అమూర్యా ఉపసూర్యేయాభిర్వా
సూర్యస్సహ । తా నో హిన్వన్త్వధ్వరమ్ ॥౩॥౩౫॥

ఇతి షష్ఠాధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭॥ హృదేత్వా మనసే త్వా దివేత్వా సూర్యాయ త్వా ।

ఊర్ధ్వోఽతధ్వరం దివి దేవేషు హోత్రా యచ్చ ॥౧॥౩౬॥
 సోమ రాజన్విశ్వాస్త్యం ప్రజా ఉపావరోహా విశ్వాస్త్యాం
 ప్రజా ఉపావరోహన్తు ॥౨॥౩౭॥ శృణోత్వగ్ని స్సమిధా
 హవం మే శృణ్వన్త్వాపో ధిషణాశ్చ దేవీః । శ్రోతా గ్రావాణో
 విదుషో న యజ్ఞగ్ం శృణోతు దేవ స్సవితా హవం మే
 స్వాహా ॥౩॥౩౮॥ దేవీరాపోఽఅపాం నపాద్యోవ ఊర్మిర్మవిష్యః ।
 ఇన్ద్రియాహన్మదిన్తమః ॥౪॥౩౯॥ తం దేవేభ్యో దేవత్రా దాత
 (దత్త) శుక్రపేభ్యః । యేషాం భాగ స్థస్వాహా ॥౫॥౪౦॥ కార్షిరసి
 సముద్రస్య త్వాక్షీత్యాఽఉన్నయామి । సమాపోఽఅద్భిరగృత
 సమోషధీభిరోషధీః ॥౬॥౪౧॥ యమగ్నే పృథు మర్త్యమవా
 వాజీషు యం జునాః । స యన్తా శశ్వతీరిష స్వాహా ॥౭॥౪౨॥

ఇతి షష్ఠాధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౮॥ దేవస్యత్వా పవిత్రః ప్రప్రవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం
 పూష్ణోహస్తాభ్యామ్ । ఆదదే రావాసి గభీరమిమమధ్వరం
 కృధీన్ద్రాయ సుషూతమమ్ । ఉత్తమేన పవినోర్జ్వస్వంతం
 మధుమన్తం పయస్వన్తమ్ । నిగ్రాభ్యోష్ఠ దేవశ్రుత స్తర్పయత
 మా ॥౧॥౪౩॥ మనోమే తర్పయత్త వాచం మే తర్పయత

ప్రాణం మే తర్పయత చక్షురే తర్పయత శ్రోత్రం మే
 తర్పయత । ఆత్మానం మే తర్పయత ప్రజానామే తర్పయత
 పశూనై తర్పయత గణానై తర్పయత గణా మే మా వితృషన్
 ॥౨॥౪౪॥ ఇన్ద్రాయ త్వా వసుమతే రుద్రవత ఇన్ద్రాయ
 త్వాదిత్యవతే । ఇన్ద్రాయ త్వాభిమాత్తిష్ణే శ్యేనాయత్వా
 సోమ భృతేఽగ్నేయేత్వా రాయస్సోషదే ॥౩॥౪౫॥ యతేసోమ
 దివి జ్యోతిర్యత్సృధిన్యాం యదురాఽఅన్తరీక్షే । తేనాస్మై
 యజమానాయోరు రాయే కృధ్యధి దాత్రే వోచః ॥౪॥౪౬॥
 శ్వాత్రా స్థవృత్రతురో రాధోగూర్తా అమృతస్య పత్నీః ।
 తాదేవీర్దేవత్రేమం యజ్ఞం నయతో పహూతా సోమస్య పిబత
 ॥౫॥౪౭॥ మాభేర్మా సంవిక్తా ఊర్జం ధత్స్వధిషణే వీడ్వీ
 సతీ వీళయేథామూర్జం దధాథామ్ । పాప్మాహతో న సోమః
 ॥౬॥౪౮॥ ప్రాగప్రాగుదగధరాక్సర్వతస్త్వాదిశ ఆధావన్తు । అమ్బ
 నిష్పర్ష సమరీర్విదామ్ ॥౭॥౪౯॥ త్వమృజ ప్రశగ్గంసిషో దేవ
 శ్యవిష్టమర్త్యమ్ । న త్వదన్యో మఘవన్నస్తి మర్దితేన్ద్రా బ్రవీమితే
 వచః ॥౮॥౫౦॥

ఇతి షష్ఠాధ్యాయే అష్టమోఽనువాకః ॥

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం షష్ఠోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ || దేవస్య త్వా సప్త (౭) ఉపావీరస్త్వప్త
 (౮) నమస్తే సప్త (౭) సంతే పశ్చ (౫) సముద్రం చ
 (౫) హవిష్మతీప్తిసః (౩) హృదే త్వా సప్త (౭) పునర్దేవస్య
 త్వాఽప్త (౮)

ఇషే దేవస్య సమాః పశ్చాశత్ (౫౦)

అథ సప్తమోఽధ్యాయః

ఓ3మ్॥ నాచస్పతయే పవస్వ వృష్ణోఽఅగ్గ్ంశుభ్యాం గభస్తి
 పూతః । దేవో దేవేభ్యః పవస్వ యేషాం భాగోఽసి మధుమతీర్ష
 ఇషస్కృధి ॥౧॥ యతే సోమాదాభ్యం నామ జాగృవితస్తే
 తే సోమ సోమాయ స్వాహా । స్వాహోర్వంతరిక్షమన్వేమి
 స్వాఙ్కృతోఽసి విశ్వేభ్య ఇన్ద్రియేభ్యో దివ్యేభ్యః పార్థివేభ్యః
 ॥౨॥ మనస్తావ్ష్ట స్వాహా త్వా స్వభవ స్సూర్యాయ । దేవేభ్యస్తా
 మరీచిపేభ్యో దేవాగ్గ్ంశో యస్తేత్వేతే । తత్సత్యముపరిష్లుతా
 భజేన పుతోఽసౌ ఫట్ప్రాణాయత్వా వ్యానాయత్వా॥౩॥

ఇతి సప్తమోఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః॥

౨॥ ఉపయామగృహీతోఽస్యంతర్యచ్చ మఘవన్మాహి సోమమ్
 । ఉరుష్య రాయోఽవేషో యజస్వ ॥౧॥ అన్తస్తే ద్యావాపృథివీ
 దధామ్యన్తర్త ధామ్యర్వంతరిక్షమ్ । సజార్దేవేభిరవరైః పరై
 శాన్తర్యామే మఘవన్మాదయస్వ । స్వాహోర్వన్త రిక్షమన్వేమి
 స్వాఙ్కృతోఽసి విశ్వేభ్య ఇన్ద్రియేభ్యో దివ్యేభ్యః పార్థివేభ్యః ।
 మనస్తావ్ష్ట స్వాహా త్వా స్వభవ స్సూర్యాయ । దేవేభ్యస్తా
 మరీచిపేభ్యో ఉదానాయత్వా॥౨॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః॥

౩॥ ఆ వాయో భూష శుచిపా ఉపన స్సహస్రం తే
నియుతో విశ్వవార । ఉపో తేఽఅన్తో మద్యమయామి యస్య
దేవ దధిషే పూర్వపేయం వాయవేత్వా ॥౧॥౬॥ ఇన్ద్రవాాయూ
ఇమే సుతా ఉప ప్రయోభిరాగతమ్ । ఇన్ద్రవో వాముశన్తిహి
। ఉపయామగృహీతోఽసి వాయవ ఇన్ద్రవాయుభ్యం త్వేషతే
యోనీ స్సజోషోభ్యాం త్వా ॥౨॥౭॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః॥

౪॥ అయం వాం మిత్రావరుణా(ణౌ) సుత స్సోమ ఋతా
వృధా । మమేదిహ శ్రుతగ్గంహవమ్ । ఉపయామగృహీతోఽసి
మిత్రావరుణాభ్యాం త్వా ॥౧॥౮॥ రాయా వయగ్గం సప్తవాగ్గంసో
మదేమ హవ్యేన దేవా యవసేన గావః । తాం ధేనుం
మిత్రావరుణా(ణౌ) యువం నో విశ్వాహో ధత్తమసపస్పరన్తీమ్
। ఏషతే యోనీరృతాయుభ్యం త్వా ॥౨॥౯॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ యా వాం కశ్చా మధుమత్వశ్వినా - సూనృతావతీ ।
తయా యుజ్జం మిమిక్షతమ్ । ఉపయామగృహీతోఽస్త్వశ్వభ్యం

త్వష తేయోవిర్మాధ్వభ్యాం త్వా ||౧||౧౦||

ఇతి సప్తమాధ్యాయే పశ్చమోఽనువాకః ||

౬|| తం ప్రత్నథా పూర్వథా విశ్వథేమథా జ్యేష్ఠతాతం
బర్హిషదగ్గ్ స్వర్విదమ్| ప్రతీచీనం వృజనం దోహసే ధునిమాశుం
జ యన్తమను యాసు వర్ధసే ఉపయాగృహీతోఽపి శ(ష)ణ్డా
యత్వా ||౧||౧౧|| ఏష తే యోవిర్వీరతాం పాహ్యపమృష్ట
శ్య(ష్ట)ణ్డో దేవాస్తా శుక్రపాః ప్రణయన్వసాధృష్టాసి |
సువీరో వీరాన్వృజనయన్వరీహ్యభి రాయస్సోషణ యజమా
నమ్ | సృజ్మగ్మానో దివా పృథివ్యా శుక్ర శ్శుక్రశోచిష్టా
నిరన్తశ్యణ్డ శ్శుక్రస్యోధిష్ఠానమసి ||౨||౧౨|| అచ్ఛిన్నస్య తే దేవ
సోమ సువీర్యస్య రాయస్సోషస్య దదితార స్వామ | సా
ప్రథమా సగ్గ్స్కృతిర్విశ్వవారా స ప్రథమో వరుణో మిత్రోఽఅగ్నిః
||౩||౧౩|| స ప్రథమో బృహస్పతిశ్చిక్రిత్వాగ్న్ స్తస్మాఽశన్దోయ
స్తుతమాజుహోత్ర స్వాహా | తృమృన్తు హోత్రా మధోర్యత్స్విష్టం*
యత్సుభృతం యత్స్వాహో ||౪||౧౪||

ఇతి సప్తమాధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః || * (మధ్వో యత్స్విష్టం)

౭|| ఆయం వేనశ్చేదయత్పుశ్చిగర్భా జ్యోతిర్జాయమా

రజసోవిమానే । ఇమమపాగ్ం సజ్జమే సూర్యస్య శిశుం న
 విప్రా మతిభీ రిహన్తి । ఉపయామగృహీతోఽపి మర్కాయత్వా
 ॥౧॥౧౫॥ మనో న యేషు హవనేషుత్తిగ్మం విప్రశృచ్ఛ్య వన్తుథో
 ద్రవన్తా । ఆ య శ్శర్యాభిస్తువిన్మౌఽఅస్యాశ్రీణీతాదిశం
 గభస్తా ॥౨॥౧౬॥ ఏష తేయోనిః ప్రజాః పాహ్యపమృష్టో మర్క
 దేవాస్తా పున్ధిపాః ప్రణయన్త్వ సాధృష్టాసే । సుప్రజాః
 ప్రజాః ప్రజనయన్పరీహ్యాభి రాయస్పేషణ యజమానమ్ ।
 సృష్ట్యానో దివా పృథివ్యా మనీమన్ధిశోచిషా నిరస్తామర్క
 మన్ధిశోఽధిష్ఠానమసి ॥౩॥౧౭॥ అచ్ఛిన్నస్య తే దేవ సోమ
 సువీర్యస్య రాయస్పేషస్య దదితార స్వామ । సా ప్రథమా
 సగ్గస్కృతిర్విశ్వవారా స ప్రథమో వరుణో మిత్రోఽఅగ్నిః
 ॥౪॥౧౮॥ సప్రథమో బృహస్పతిశ్చిక్తిత్వాగ్స్తస్మాఽఇన్ద్రాయ
 సుతమాజుహోత్ర స్వాహా । తృమృన్తు హోత్రా మధోర్యత్విష్ణవే
 యత్సుభృతం యత్స్వాహా ॥౫॥౧౯॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౮॥ యే దేవాసో దివ్యే కౌదశ్శప్త పృథివ్యామధ్యేకౌదశ్శప్త ।
 అప్సుక్తితో మహినైకౌదశ్శప్త తే దేవాసో యజ్ఞమియం జుషధ్వమ్
 ॥౧॥౨౦॥ ఉపయామగృహీతోఽస్యాగ్రయణోఽపి స్వాగ్రయణః ।

పాహి యజ్ఞం పాహి యజ్ఞపతిమ్ ||౨||౨౧|| విష్ణుస్త్వామిన్ద్రియేణ
 పాతు విష్ణుంత్యం పాహ్యభి సవనాన్ పాహి సోమః పవతే సోమః
 పవతే సోమః పవతే ||౩||౨౨|| అస్మై బ్రహ్మణే పవతేఽస్మై
 క్షత్రాయ పవతేఽస్మై సున్వతే యజమానాయ పవతే |
 ఇషఽక్షార్జే పవతేఽద్యుః ఓషధీభ్యః పవతే ద్యావాప్రథివీభ్యాం
 పవతే సుభూతాయ పవతే బ్రహ్మవర్చసాయ పవతే | విశ్వే
 భ్యస్త్వా దేవేభ్య ఏష తేయో నిర్విశ్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్యః||౪||౨౩||

ఇతి సప్తమాధ్యాయేఽష్టమోఽనువాకః||

౯|| ఉప్తయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ త్వాబృహద్వతే వయ
 స్వత ఉక్తా యువం గృహ్లామి | యత్తఽశన్ద్ర బృహద్వయస్తస్మై
 త్వా విష్ణవే త్వేషతే యోవీరుక్తేభ్యస్త్వా ||౧||౨౪|| దేవేభ్యస్త్వా
 దేవాయువం గృహ్లామి యజ్ఞస్యాయుషే మిత్రావరుణాభ్యాం
 త్వా దే వాయువం గృహ్లామి యజ్ఞస్యాయుషే | ఇన్ద్రాయత్వా
 దేవాయువం గృహ్లామి యజ్ఞస్యాయుషఽశన్ద్రాగ్నిభ్యాం త్వా
 దేవాయువం గృహ్లామి యజ్ఞస్యాయుషే | ఇన్ద్రాయత్వా
 దేవాయువం గృహ్లామి యజ్ఞస్యాయుషఽశన్ద్రావరుణాభ్యాంత్వా
 దేవాయువం గృహ్లామి యజ్ఞస్యాయుషే | ఇన్ద్రాబృహస్పతిభ్యాం

త్వాదేవాయువం గృహ్లామి యజ్ఞస్యా యుష ఇన్ద్రావిష్ణుభ్యాంత్యా
దేవాయువం గృహ్లామి యజ్ఞస్యాయుషే ॥౨॥౨౫॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే నవమోఽనువాకః ॥

౧౦॥ మూర్ధానం దివోఽతరతిం పృథివ్యా వైశ్వానరమృత
ఽఽ జాతమగ్నిమ్ కవిగ్ం ప్రమాజమతిథిం జనానామూసన్నా
పాత్రం జనయన్త దేవాః ॥౧॥౨౬॥ ఉప్తయామగృహీతోఽసి
ధ్రువోఽసి ధ్రువక్షీతిర్ధ్రువాణాం ధ్రువతమోఽచ్యుతానామచ్యు
తక్షితమః । ఏషతే యోనిర్వైశ్వానరాయత్వా ॥౨॥౨౭॥ ధ్రువం
ధ్రువేణ మనసా వాచా సోమమవనయామి । అథా న ఇన్ద్ర
ఇద్విశోఽసప్తత్వా స్సమనస్తస్కరత్ ॥౩॥౨౮॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే దశమోఽనువాకః ॥

౧౧॥ యస్తే ద్రష్ట స్కన్తతి యస్తేఽఅగ్గ్ంశుర్గావచ్యతో
ధిషణయోర్తు పస్థాత్ । ఆధ్వర్యోర్వా పరి వా యః పవిత్రాత్తం
తే జుహోమి మనసా వషట్కృతగ్గ్ స్యాహో దేవానాముత్క్రమ
ణమసి ॥౧॥౨౯॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే ఏకాదశోఽనువాకః ॥

౧౨॥ ఉప్తయామగృహీతోఽసి మధవే త్వోపయామ గృహీతో

౭సి మాధవాయ త్వా । ఉపయామగృహీతో౭సి శుక్రాయత్వో
 పయామగృహీతో౭సిశుచయేత్వా । ఉపయామగృహీతో౭సి
 సభసే త్వోపయామగృహీతో౭సి సభస్యాయత్వా ఉపయామ
 గృహీతోస్సేత్వోపయామ గృహీతో స్యూర్జేత్వా । ఉపయామ
 గృహీతో౭సి సహసేత్వోపయామగృహీతో౭సి సహస్యాయత్వా
 ఉపయామగృహీతో౭సి తపసే త్వోపయామగృహీతో౭సి తప
 స్యాయత్వా । ఉపయామగృహీతో౭స్యగ్గంహసస్పతయేత్వా

॥౧॥౩౦॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే ద్వాదశో౭నువాకః॥

౧౩॥ ఇన్ద్రాగ్ని౭ఆగతగ్గంస్తుతం గీర్భిర్నభోవరేణ్యమ్ ।
 అస్యపాతం ధియేషితా ఉపయామగృహీతో౭సిన్ద్రాగ్నిభ్యం
 త్వేష త్రయోనీరిన్ద్రాగ్ని భ్యంత్వా ॥౧॥౩౧॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే త్రయోదశో౭నువాకః ॥

౧౪॥ ఆ ఘా యే౭అగ్నిమీన్ధతే ప్రాణన్తి బర్హిరానుషక్ ।
 యేషామిన్ద్రో యువా సఖా ఉపయామగృహీతో౭స్యగ్నిన్ద్రాభ్యం
 త్వేషతే యోనీరగ్నిన్ద్రాభ్యంత్వా ॥౧॥౩౨॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే చతుర్దశో౭నువాకః ॥

౧౫॥ ఓమాసశ్చర్షణీభృతో విశ్వే దేవాస్త ఆగత | ద్వాశ్వాగ్గ్ంసో
దాశుషస్సుతమ్ | ఉప్తయామగృహీతోఽపి విశ్వేభ్యస్త్యా దేవేభ్య
ఏషతేయో నిర్విశ్వేభ్యస్త్యా దేవేభ్యః ॥౧॥౩౩॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే పంచదశోఽనువాకః ॥

౧౬॥ విశ్వే దేవాస్త ఆగత శృణ్వతా మఽశ్చమగ్గ్ం హవమ్
| ఏదం బర్హిర్విషీదత | ఉప్తయామగృహీతోఽపి విశ్వేభ్యస్త్యా
దేవేభ్య ఏషతే యోనిర్విశ్వేభ్యస్త్యా దేవేభ్యః ॥౧॥౩౪॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే షోఢశోఽనువాకః ॥

౧౭॥ ఇన్ద్రోమరుత్వ ఇహ పాహి సోమం యథా శార్యాతే
అపీబ స్సుతస్య | తవ ప్రణీతీతవ శూర్త శర్మన్నావీవాసన్తి
క్షవయస్సు యజ్ఞాః | ఉప్తయామగృహీతోఽసీన్ద్రోయ త్వా
మరుత్వత ఏషతేయో నిరిన్ద్రోయత్వా మరుత్వతే ॥౧॥౩౫॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే సప్తదశోఽనువాకః ॥

౧౮॥ మరుత్వేన్తం పృషభం వావృధానమకవారిం ద్రివ్యగ్గ్ం
శాసమిన్ద్రోమ్ | విశ్వాసాహుమవపే నూతనాయోగ్గ్ం సహోదా
మిహ తగ్గ్ం హవేమ | ఉప్తయామగృహీతోఽసీన్ద్రోయత్వా
మరుత్వత ఏష తేయో నిరిన్ద్రోయత్వా మరుత్వతే ॥౧॥౩౬॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయేఽష్టాదశోఽనువాకః ॥

౧౯॥ ఉపయామగృహీతోఽసి మరుతామ్ । ఓజ్జసేత్వా

॥౧॥౩౭॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే ఏకోనవింశోఽనువాకః ॥

౨౦॥ సజోషా ఇన్ద్ర సగణో మరుద్భి స్సోమం పిబ
వృత్రహశూర విద్వాన్ । * జహి శత్రూగ్గ్ంరపమృధోనుద
స్వాధాభయం కృణుహి విశ్వతోనః । ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రా
యత్వా మరుత్వత ఏషతే యోనిరిన్ద్రాయత్వా మరుత్వతే

॥౧॥౩౮॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే వింశోఽనువాకః ॥ * (శత్రూ ౨॥౭రప)

౨౧॥ మహా ౩॥౭ఇన్ద్రో నృవదా చర్షణీషా ఉతద్విబర్హా అమిన
స్సహోభిః । అస్మద్ర్యగ్వావృధే వీర్యాయోరుః పృథు స్సుకృతః
కర్తృభీర్భూత్ । ఉపయామగృహీతోఽసి మహేన్ద్రాయ త్వేషతే
యోనిర్మ హేన్ద్రాయత్వా ॥౧॥౩౯॥

ఇతి సప్తమాధ్యాయే ఏకవింశోఽనువాకః ॥

౨౨॥ మహా ౩॥౭ఇన్ద్రో య ఓజసా పర్జన్యో వృష్టిమా
౨॥౭ఇవ స్తోమైర్వత్సవృ వావృధే । ఉపయామగృహీతోఽసి

మహేష్వాయత్వైష తేయోపిర్మహేష్వాయత్వా ||౧||౪౦||

ఇతి సప్తమాధ్యాయే ద్వావింశోఽనువాకః ||

ద్వావింశత్యనువాకశు చత్వారింశత్

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం సప్తమోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ || వాచస్పతయే తిస్రః (౩) ఉపయామగ్న
హీతోఽసి (౨) ఆవాయో (౨) అయం వాం ద్వే ద్వే (౨)
యావామేకా (౧) తం ప్రత్నథా చతస్రః (౪) అయం వేనః
పశ్చ (౫) యే దేవాసశ్చతస్రః (౪) ఇన్ద్రియత్వా ద్వే (౨)
మూర్ధానం తిస్రః (౩) యస్తే (౧) మధవే (౧) ఇన్ద్రిగ్నీ
ఆగతమ్ (౧) ఆఘాయే (౧) ఓమాసశ్చర్షణీ ధృతః (౧)
విశ్వేదేవాసః (౧) ఇన్ద్రిమరుత్వః (౧) మరుత్వంతం వృషభమ్
(౧) సజ్జోషా ఇన్ద్రి (౧) మహాంఇన్ద్రిః (౧) పునర్మహాంఇన్ద్రి
(౧) ఇత్యేకైకా

వాచస్పతయే ద్వావింశతిరనువాకేశు చత్వారిగ్గంశత్ (౪౦)

అథాష్టమోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || క్షదా చన ప్రరీరపి వేన్ద్ర సశ్చసి ద్వాశుషే
 | ఉపోపేన్న మఘవన్భూయ ఇన్న తే దానం దేవస్య
 పృచ్యత ఆదిత్యేభ్యస్తా ||౧|| క్షదా చన ప్రయుచ్చస్యభే
 విపాసి జన్మనీ | * తురీయాదిత్య సవనం త2ఇన్ద్రియమాతస్థా
 అమృతం దివ్యాదిత్యేభ్యస్తా ||౨|| యజ్ఞో దేవానాం ప్రత్యేతి
 సుమ్నమాదిత్యాస్తో భవతా మృళయన్తః | ఆవోఽర్వాచీ
 సుమతిర్వృత్యాదగ్గ్ంహోశ్చిద్యా వరివోవిత్తరాసదాదిత్యేభ్యస్తా
 | వివస్వా ౨||ఆదిత్యేషతే సోమపీథస్తస్మీన్మత్స్వ ||౩||

ఇత్యష్టమాధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః || * (తుర్యాదిత్య. కా.)

౨|| శ్రదస్మై నరో వచసే దధాతన్ యదాశీర్దా దవృత్తి
 వామమశ్నుతః | పుమాన్పుత్రో జాయతే విన్దతే వస్వధా విశ్వాహోరప
 పీథతే గృహే ||౧||౪||

ఇత్యష్టమాధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ||

౩|| వామమద్య సేవితర్వామముశ్యో దివే-దివే వామమస్మ
 భ్యగ్గ్ం సావీః | వామస్యహి క్షయస్య దేవ భూరేరయా ధియా
 వామభాజ స్సోమ ||౧||౫||

ఇత్యష్టమాధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ ఉపయామగృహీతోఽసి సావిత్రోఽసి చనోధాశ్చనో
మయి ధేహి । జిన్వ యజ్ఞం జిన్వ యజ్ఞపతిం భగాయ సవిత్రే
త్వే ॥౧॥౬॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ ఉపయామగృహీతోఽసి సుశర్మాసి సుప్రతిష్ఠానో
బృహదుక్షాయ నమః । విశ్వేభ్యస్తా దేవేభ్య ఏష తే
యోవిర్విశ్వేభ్యస్తా దేవేభ్యః ॥౧॥౭॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

౬॥ ఉపయామ గృహీతో సిబృహస్పతి సుతస్యతే దేవసామ
। ఇన్ద ఇన్ద్రియావతః పత్నీవతో గ్రహో ఽఋధ్యాసం ॥౧॥౮॥
అహం పరస్తోద్దహ మవస్తాద్యదంతరిక్షం తదుమేపితాస ।
అహగ్ం సూర్యముభయతో దదర్శాహం దేవానాం పరమం
గుహాయత్ ॥౨॥౯॥ అగ్నేవాక్పత్నీ ప్రజార్దేవేనత్వష్ట్రా । సోమం
పిబస్వాహా ॥౩॥౧౦॥ ప్రజాపతిర్వృషాపి రేతోధా రేతోమయి
ధేహి । ప్రజాపతేష్టేవృష్ణోరేతో ధనోరేతో ధామశీయ ॥౪॥౧౧॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭|| ఉపయామగృహీతోఽస్తి హరిరసి హరియోజ్జనో హరి
భ్యాంత్యా । హర్యోర్ధానాస్థ స్తహసోమూ ఇన్ద్రాయ ॥౧॥౧౨॥ యస్తే
దేవ సోమాశ్వ సనీర్భక్తో యో గోసనిః । తస్యతఽశ్చస్తయజుష
స్తుతస్తోమస్య శస్తోక్తస్తోమ హూత ఉపహూతస్య భక్షయామి
॥౨॥౧౩॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే పష్టమోఽనువాకః ॥

౮|| యుక్ష్వాహి కేశినా హరీ వృషణా కక్ష్యప్రా । అథా న ఇన్ద్ర
సోమసా గిరాముపశ్రుతించర । ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ
త్వా షోళశిన ఏష తే యోనిరిన్ద్రాయత్వా షోళశినే ॥౧॥౧౪॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయేఽష్టమోఽనువాకః ॥

౯|| ఆతిష్ఠ వృత్రహనథం యుక్తాతే బ్రహ్మణా హరీ
। అర్వాచీనగ్ం సు తే మనో గ్రావా కృణోతు వగ్నునా ।
ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయత్వా షోళశిన ఏష తే యోనిరిన్ద్ర
యత్వా షోళశినే ॥౧॥౧౫॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే నవమోఽనువాకః ॥

౧౦|| ఇన్ద్రమిద్ధరీ వహతోఽప్రతిధృష్టశపసమ్ । ఋషీణాం
చ స్తుతీరుప యజ్ఞం చ మానుషాణామ్ । ఉపయామగృహీతో

౭ సీన్ద్రాయత్వా షోళశిన ఏష తే యోనిరిన్ద్రాయ త్వా షోళశినే

॥౧॥౧౬॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే దశమోఽనువాకః॥

౧౦ ॥ యస్మాన్న జాతః పరోఽత్రన్యో ౭ అస్తియ
అవివేక భువనాని విశ్వా । ప్రజాపతిః ప్రజయా సగ్గోరరాణస్త్రీణీ
జ్యోతీగ్గోంషి సచతే స షోళశీ ॥౧॥౧౭॥ ఇన్ద్రోశ్చ ప్రమాద్యరుణశ్చ
రాజా తా తేభక్షం చక్రతురగ్ర౭వితమ్ । తయోర్హమను
భక్షం భక్షయామి వాగ్దేవీ జషాణా సోమస్య తృప్యతు సహ
ప్రాణేన స్వాహా ॥౨॥౧౮॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే ఏకాదశోఽనువాకః ॥

౧౨॥ అగ్న౭ఆయాగ్గోంషి పవస్త౭ఆస్తువోర్జమిషం చ నః ।
ఆరే బాధస్వర్తుచ్చసామ్ । ఉప్తయామగృహీతోఽస్యగ్నయే
త్వావర్చస౭ఏషతే యోనీ రగ్నయే త్వావర్చసే । అగ్నే
వర్చస్వవర్చస్వాగ్గోస్త్యం దేవేష్వసే । వర్చస్వానహం మనుష్యేషు
భూయాసమ్ ॥౧॥౧౯॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే ద్వాదశోఽనువాకః ॥

౧౩॥ అగ్నే పవస్య స్వహా అస్మే వర్చ స్సవీర్యమ్ । దధద్రయిం

మయి సోషమ్ । ఉపయామగృహీతోఽస్యగ్నయే త్వా వర్చస ఏష
తే యోనిరగ్నయే త్వా వర్చసే । అగ్నే వర్చస్వన్వర్చస్వాగ్నేష్ట్యం
దేవేష్వసే । వర్చస్వానహం మనుష్యేషు భూయాసమ్ ॥౧॥౨౦॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే త్రయోదశోఽనువాకః ॥

౧౪॥ ఉత్తిష్ఠన్నోజసా సహ పీతీర్షి శిప్రేఽఅవేపయః । సోమ
మిన్ద్రా చమూ సుతమ్ । ఉపయామగృహీతోఽసిన్ద్రాయ త్వజస
ఏషతే యోనిరిన్ద్రాయ త్వజసే । ఇన్ద్రోజస్వన్నోజస్వాగ్నేష్ట్యం
దేవేష్వసే । ఓజస్వానహం మనుష్యేషు భూయాసమ్ ॥౧॥౨౧॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే చతుర్దశోఽనువాకః ॥

౧౫॥ అదృశమస్య కేతవో విరశ్మయో జనా ౩॥౨అను ।
భ్రాజన్తోఽత్రగ్నయో యథా । ఉపయామగృహీతోఽపి సూర్యా
యత్వా భ్రాజ ఏషతే యోని సూర్యాయ త్వా భ్రాజే ।
సూర్యభ్రాజస్వన్భ్రాజస్వాగ్నేష్ట్యం దేవేష్వసే । భ్రాజస్వానహం
మనుష్యేషు భూయాసమ్ ॥౧॥౨౨॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే పంచదశోఽనువాకః ॥

౧౬॥ ఉద్దుత్యం జాతవేదసం దేవం వహన్తి కేతవః ।
దృశే విశ్వాయ సూర్యమ్ । ఉపయామగృహీతోఽపి సూర్యా

యత్వాభ్రాజ ఏష తే యోని స్సూర్యాయ త్వా భ్రాజే ।
 సూర్య భ్రాజస్వన్నాచ్ఛ్రిజస్వాగ్గ్స్త్వం దేవేష్వసే । భ్రాజస్వానహం
 మనుష్యేషు భూయాసమ్ ॥౧॥౨౩॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే షోడశోఽనువాకః ॥

౧౭॥ చిత్రం దేవానాముదగ్రాదనీకం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణ
 స్యాగ్నేః । ఆప్రాద్యావాపృథివీఽత్తర్జిక్షగ్ం సూర్య ఆత్మా జగత
 స్తస్థుషశ్చ । ఉపయామగృహీతోఽసి సూర్యాయ త్వా భ్రాజ ఏష
 తే యోని స్సూర్యాయత్వా భ్రాజే । సూర్యభ్రాజస్వన్నాచ్ఛ్రిజస్వాగ్గ్స్త్వం
 దేవేష్వసే । భ్రాజస్వానహం మనుష్యేషు భూయాసమ్ ॥౧॥౨౪॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే సప్తదశోఽనువాకః ॥

౧౮॥ విన ఇన్ద్ర మృధో జహి నీచా యచ్చ పృతన్యతః
 । యోఽఅస్మా ౨ ॥౨అభిదాస్తత్యధరం గమయా తమః
 । ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ త్వా విమృధ ఏష తే
 యోనిరిన్ద్రాయ త్వా విమృధే ॥౧॥౨౫॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయేఽష్టాదశోఽనువాకః ॥

౧౯॥ వాచస్పతీం విశ్వకర్మాణమూతయే మనోజువం వాజేఽ
 అద్యాహువేమ । స నో విశ్వేని హవనాని జోషద్విశ్వశమ్ము

రవసే సాధుకర్మా । ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ త్వా
విశ్వకర్మణ ఏషతే యోనిరిన్ద్రాయత్వా విశ్వకర్మణే ॥౧॥౨౬॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే ఏకోనవింశోఽనువాకః ॥

౨౦॥ విశ్వకర్మన్తవిషో వాప్యధాన స్వయం యజస్వ
పృథివీముత ద్యామ్ । ముహ్యన్త్యన్త్యేఽత్రిభిత్ స్పృహతా ఇహ
స్మాకం మఘవా సూరిరస్తు । ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయత్వా
విశ్వకర్మణ ఏషతే యోనిరిన్ద్రాయత్వా విశ్వకర్మణే ॥౧॥౨౭॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే విగ్గ్ంశోఽనువాకః ॥

౨౧॥ విశ్వకర్మన్తవిషో వర్ధనేన త్రాతార్మిన్ద్రమకృణోరయు
ధ్యమ్ । తస్మై విశ్త స్సమనమన్త పూర్వీర్తయుముగ్రో విహవ్యో
యథాసత్ । ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయత్వా విశ్వకర్మణ ఏష
తే యో నిరిన్ద్రాయత్వా విశ్వకర్మణే ॥౧॥౨౮॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే ఏకవింశోఽనువాకః ॥

౨౨॥ ఉపయామగృహీతోఽస్యగ్నయేత్వా గాయత్రచ్ఛ్రవసం
గృహ్లామీన్ద్రాయత్వా త్రిష్టుప్శ్రవసం గృహ్లామి । విశ్వేభ్యస్తా
దేవేభ్యో జగచ్ఛ్రవసం గృహ్లామ్యన్తుష్టుప్తేభిగ్గరః ॥౧॥౨౯॥ వ్రేశీనాం
త్వాపత్మన్నాధూనోమి కుక్తాననానాంత్యా పత్మన్నాధూ

నోమి భన్తసానాంత్యా పత్మన్నాధూనోమి మధ్వన్తమానాంత్యా
 పత్మన్నాధూనోమి । శ్చక్రంత్యా శ్చక్రఽఅధూనోమ్యహోర్నీ రూపే
 సూర్యస్యర్శ్మిషు ॥౨॥౩౦॥ క్షక్తుహగ్గ్ం రూపం పృష్ఠభస్య రోచతే
 బృహత్సో(న్సో) ము సోమస్య పురోగా శ్చక్ర శ్చక్రస్య పురోగాః
 । యత్తేసోమాదాభ్యం నామ జాగృవితస్మైత్వా గృహ్లామి తస్మైతే
 సోమ సోమాయు స్వాహా ॥౩॥౩౧॥ ఉశిక్త్వం దేవసోమూగ్నేః
 ప్రియం పాథోఽపీహి వశీత్వం దేవ సోమేష్టస్య ప్రియం
 పాథోఽపీహి । అస్మత్సఖాత్వం దేవ సోమ విశ్వేషాం దేవానాం
 ప్రియం పాథోఽపీహి ॥౪॥౩౨॥

ఇత్యష్టమాధ్యాయే ద్వావింశోఽనువాకః ॥

ద్వావింశతిరనువాకేషు ద్వాత్రింశత్

ఇతి కాణ్యసంహితాయామష్టమోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ || కదా చన తిస్రః (3) శ్రదస్మై (౧)
 వామమద్య (౧) సావిత్రః (౧) సుశర్మేత్యేకైకా (౧) బృహస్పతి
 చతస్రః (౪) హరిరసి ద్వే (౨) యుక్త్వాహి (౧) ఆతిష్ఠ
 (౧) ఇన్ద్రమిత్యేకైకా (౧) యస్మాన్నజాత ఇతి ద్వే (౨)
 అగ్నౌఽఆయాగ్గ్ంషి (౧) అగ్నేపవస్వ (౧) ఉత్తిష్ఠన్ (౧)
 అదృశమ్ (౨) ఉద్యుతమ్ (౧) చిత్రమ్ (౧) వి నః (౧)
 వాచస్పతిమ్ (౧) విశ్వకర్మన్ (౧) విశ్వకర్మన్నిత్యేకైకా (౧)
 అగ్నయేత్వా చతస్రః (౪)

కదా చన ద్వావిగ్ంశతిరనువాకేషు ద్వాత్రిగ్శత్ (3౨) ఓ3మ్ ||

అథ నవమోఽధ్యాయః

ఓ३మ్ || ప్రాణాయమే వర్చదా వర్చసే పవస్వ వ్యానాయమే
 వర్చదా వర్చసే పవస్వ । ఉదానాయమే వర్చదా వర్చసే
 పవస్వవాచేమే వర్చదా వర్చసే పవస్వ ||౧|| క్రతూదక్షాభ్యాంమే
 వర్చదా వర్చసే పవస్వ శ్రోత్రాయ మే వర్చదా వర్చసే
 పవస్వ । చక్షుర్భ్యాం మే వర్చదస్తా వర్చసే పవేథామ్ ||౨||
 ఆత్మనే మే వర్చదా వర్చసే పవస్వాజసే మే వర్చదా
 వర్చసే పవస్వాయుషే మే వర్చదా వర్చసే పవస్వ ।
 విశ్వేభ్యో మే ప్రజాభ్యో వర్చదస్తా వర్చసే పవేథామ్ ||౩||కో॒౨॒సి
 కతమో॑సికస్యా॑సికో నామా॑సి । యస్య॑తే నామా॑మన్మహి యం
 త్వా సోమే॑నాతీతృపామ ||౪|| భూర్భువస్స్వ స్సుప్రజాః ప్రజయా
 భూయాపమ్ | సువీరో వీరై స్సుపోషః పోషైః ||౫||

ఇతి నవమాధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః||

౨|| ఉద్దుత్యం జాతవేదసం దేవం వహన్తి కేతవః । దృశే
 విశ్వేయ సూర్యమ్ ||౧||౬|| చిత్రం దేవానాముదగ్రాదనీకం
 చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః | ఆప్రా ద్యావౌపృథివీ౭ఆత్తరీక్షగ్ం
 సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థుషశ్చ ||౨||౭|| అగ్నేనయ సుపథో

రాయేఽత్సస్మాన్విశ్వేని దేవ వయునాని విద్వాన్ । యుయోధ్యస్మ
 జ్జుహురాణమేనో భూయష్ఠాం తేనమఉక్తిం విధేమ ॥౩॥౮॥
 అయం నోఽత్సగ్నిర్వరీవస్కణోత్పయం మృధః పుర
 పీతు ప్రభిన్తన్ । అయం వాజోఽశ్చయతు వాజసాతాఽత్స
 యగ్ం శత్రూఽశ్చయతు జర్హషాణ్ స్వాహా ॥౪॥౯॥ రూపేణ
 వోర్మాపమభ్యాగాం తుథోవో విశ్వవేదా విభజతు । ఋతస్య
 పథా ప్రేత చన్ద్రదక్షిణాః ॥౫॥౧౦॥ విస్వః పశ్యన్తన్తరీక్షం
 యతస్య సద్దస్యైః । బ్రాహ్మణమద్య ఏదేయ పితృమన్తం
 పైతృమత్యమృషీమార్షేయగ్ం సుధాతుదక్షిణమ్ ॥౬॥౧౧॥
 అస్మద్రాతా దేవత్రాగచ్ఛప్రదాతార్తమావేశ । అగ్నయేత్వామహ్యం
 వరుణోదదాతు నోమృతత్వమశ్యాత్ ॥౭॥౧౨॥ ఆయుర్దాత్రైవీధి
 మయో మహ్యం ప్రతిగ్రహీతే । రుద్రాయత్వా మహ్యం వరుణో
 దదాతు నోఽమృతత్వమశ్యాత్ । ప్రాణో దాత్రైవీధిమయో
 మహ్యం ప్రతిగ్రహీతే । బృహస్పతయే త్వా మహ్యం వరుణో
 దదాతు నోఽమృతత్వమశ్యాత్ । త్వగ్దాత్రైవీధి మయో మహ్యం
 ప్రతిగ్రహీతే । యమా య త్వా మహ్యం వరుణో దదాతు
 నోఽమృతత్వమశ్యాత్ । వయో దాత్రైవీధిమయో మహ్యం
 ప్రతిగ్రహీతే ॥౮॥౧౩॥ కోఽదాత్కస్మోఽదాత్కామోఽదాత్కా

మాయాదాత్ కామో దాతా కామః ప్రతిగ్రహీతా కామైతత్తే
తప కామ సతా భునజామహై ॥౯॥౧౪॥

ఇతి నవమాధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩॥ సమిన్ద్రాణో మనసా నేషి గోభి స్సగ్గ్ం సూరిభిర్మఘవ
త్సగ్గ్ స్సస్త్యా । సం బ్రహ్మణా దేవకృతం యదస్తి సం
దేవానాగ్గ్ం సుమతౌ యజ్ఞయోనామ్ ॥౧॥౧౫॥ సం వర్చసా
పయసా సం తనూభిరగన్మహి మనసా సగ్గ్ం శివేన । త్వష్టే
సుదత్రో విదధాతు రాయోఽనుమార్ష్టు తన్వో యద్విలీప్తమ్
॥౨॥౧౬॥ ధాతా రాతి స్సవితేదం జషన్తాం ప్రజాపతిర్నిధిపా
దేవోఽతగ్నిః । త్వష్టా విష్ణుః ప్రజయో సగ్గ్ంరరాణో యజ
మానాయు ద్రవీణం దధాతు ॥౩॥౧౭॥ సుగావో దేవా స్సదనా
అకర్మ యఽతజ్జగ్మదగ్గ్ం సవనం జషాణాః । భరమాణా
వహమానా హవీగ్గ్స్యస్మే ధత్త వసవో వసూని ॥౪॥౧౮॥ యా
౨॥౬ఆవహ ఉశతో దేవ దేవాగ్గ్స్తాన్ప్రేరయస్వేఽతగ్నేప్రధస్థి ।
జక్షివాగ్గ్ంసః పపివాగ్గ్ంసశ్చ విశ్వేఽసుం ఘర్మగ్గ్ స్వరాతిష్ఠతాను
॥౫॥౧౯॥ వయగ్గ్ం హి త్వా ప్రయతి యజ్ఞేఽతస్మిన్నగ్నే
హోతారమవ్యణిమహీహ । ఋధగయా ఋధగుతాశమిష్ఠాః

ప్రజానన్యజ్ఞముపయాహి విద్వాన్ ||౬||౨౦|| దేహా గాతువిదో
 గాతుమిత్యా గాతుమిత 1. మనసస్పృతఽశ్రమం దేవ యజ్ఞగ్
 స్వాహా వాతేధాః ||౬||౨౧|| యజ్ఞ యజ్ఞం గచ్ఛ యజ్ఞపతిం
 గచ్ఛస్వాం యోనిం గచ్ఛ స్వాహా 1 ఏష తే యజ్ఞో యజ్ఞపతే
 సహసూక్తవాక్ సర్వవీరస్తం (సర్వవీరస్తజ్జుషస్వ) జుషస్వ స్వాహా
 ||౮||౨౨||

ఇతి నవమాధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪|| మాహీర్భూర్మా పృథోకుః 1 ఉరుగ్గ్ం హి రాజా
 వరుణశ్చకార సూర్యాయ పన్తామన్వేతవాఽక్ష 1 అపదే పాదా
 ప్రతిధాతవే ఽకర్తుతాపవక్తా హృదయావిధశ్చిత్ 1 నమో
 వరుణాయాభిష్ఠేతో వరుణస్య పాశః ||౧||౨౩|| అగ్నేరనీకమప
 ఆపీవేశాపాం నపాత్పుత్తి రక్షన్మసుర్యమ్ 1 దమే-దమే సమిధం
 యక్ష్యగ్నే ప్రతి తే జిహ్వ ఘృతముచ్చరణ్యత్వాహా ||౨||౨౪||
 సముద్రే తే హృదయమస్వస్తస్సం త్వో విశ్వన్వోషధీర్బుతాపః
 1 యజ్ఞస్య త్వా యజ్ఞపతే సూక్తోక్తో నమోవాకే ఏధేమ
 యత్వాహా ||౩||౨౫|| దేవీరాప ఏషవో గర్భస్తగ్గ్ం సుప్రీతగ్గ్ం
 సుభృతం బిభృత 1 దేవ సోమైష తే లోకః పరిచ వక్షి శం
 చ వక్షి 1 అవభృథ నిచుమ్పుణ నిచేరురపి నిచుమ్పుణ 1 అవ

దేవైరేవకృతమేనోఽయాసిష మవమర్త్యైర్మర్త్యకృతం పురురావో
దేవ రిషస్సోహి । దేవానాగ్గ్ం సమిదసి ॥౪॥౨౬॥

ఇతి నవమాధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ ఏజతు దశమాస్యో గర్భో జ్జరాయుణా సహ ।
యథాయం వాయురేజతి యథా సముద్ర ఏజత్యే
వాయం దశమాస్యోఽఅసజ్జరాయుణా సహ ॥౧॥౨౭॥ యస్యోస్తే
యజ్జియో గర్భో యస్యో యో నిర్విరణ్యయో । అజ్ఞాన్యహృతా
యస్య తం మూత్రా సమజీగమగ్గ్ స్వాహా ॥౨॥౨౮॥ పురుధస్మా
విషురూప ఇన్దుర్వర్మ హిమావమానశ్చ ధీరః । ఏకపదీం ద్విపదీం
త్రిపదీం చతుష్పదీమష్టాపదీం భువనాను ప్రథన్తాగ్గ్ స్వాహా
॥౩॥౨౯॥ మరుతో యస్య హి క్షయే పాథా ద్వివో ఏమహపః ।
స సుగోపాతమో జనః ॥౪॥౩౦॥ మహీ ద్యౌః పృథివీ చ న
ఇమం యజ్ఞం మిమిక్షతామ్ । పిప్పతాం నో భరీమభిః ॥౫॥౩౧॥

ఇతి నవమాధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

౬॥ అజీఘ కలశం మహ్యత్వో విశ్వన్విస్తవః । పునర్పూర్ణా
వివర్తస్య సా న స్సహస్రం ధుక్ష్వీరుధారా పయస్వతీ పునర్మావిశతా
ద్రయః ॥౧॥౩౨॥ హవ్యే కామ్యైశ్చై రన్తే చన్తే జ్యోతేఽదితే

సరస్వతి మహి విశ్రుతి । ఏతా *తేఽఅఘ్ని నామాని దేవేషు
 మా సుకృతం బ్రూతాత్ ॥౨॥౩౩॥ ఇహ రతిరిహ రమధ్వమిహ
 ధృతిరిహ స్వధృతి స్వాహా । ఉపస్పజన్తరుణం మూత్రే ధరుణో
 మూతరం ధయన్త్రాయస్సోషమస్వాహు దీధర్తత్వాహా ॥౩॥౩౪॥
 అగ్న్య జ్యోతిరమృతో అభూమ దివం పృథివ్యా అధ్యారుహామ
 । అవేదామ దేవాత్స్వర్జ్యతేః ॥౪॥౩౫॥ యువం తమి
 న్ద్రాపర్వతా పురోయుధా యోనః పృతన్యాదప తం-తమిద్ధతం
 వజ్రీణ తం-తమిద్ధతమ్ । దూరే చత్తాయ చున్త్సద్గహనం
 యదిసక్షద్గస్మాక్షగ్ం శత్రూన్పరే శూర విశ్వతో దర్మా ద్రోష్ట
 విశ్వతః ॥౫॥౩౬॥ భూర్భువస్వ స్సుప్రజాః ప్రజయా భూయాసమ్
 । సువీరో వీరై స్సుసోషః సోషైః ॥౬॥౩౭॥

ఇతి నవమాధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥ * (తేఽఅఘ్నియే)

పరమేష్ఠ్యభిధీతః ప్రజాపతిర్వాచి వ్యాహృతాయామన్తోఅచ్చేత
 సువితా సన్యామ్ । విశ్వకర్మా దీక్షాయాం పూషా సోమక్రయే
 త్యామ్ ॥౧॥౩౮॥ ఇన్ద్రశ్చ మరుతశ్చ క్రయాయోపోత్థితః । అసురః
 ప్రణ్యూమానో మిత్రః క్రీతః ॥౨॥౩౯॥ విష్ణు శ్శిపివిష్టఽక్షిరాఽ
 ఆసన్నో విష్ణుర్నరన్ధిషః ప్రోహ్యమాణః । సోమ ఆగతో వరుణ

అప్తన్ద్యామాసేన్నః ||౩||౪౦|| అగ్నిరాగ్నేధ్ర ఇన్ద్రో హవిర్ధానే ।
 అథర్వోపావహ్రియమాణో విశ్వే దేవా అగ్గంశుషు న్యుప్యమా
 నేషు ||౪||౪౧|| విష్ణురాప్రీతపా ఆప్యాయమానో యమ
 స్సూయమానో విష్ణు స్సమ్ప్రీయమాణః । వాయుః పూయమాన
 శ్శుక్రః పూతః ||౫||౪౨|| శుక్రః క్షీరశ్రీర్మనీ పక్తుశ్రీః ।
 విశ్వే దేవాశ్చమసేషూన్నీతోఽస్తుర్హోమాయోద్యతః ||౬||౪౩|| రుద్రో
 హూయమానో వాతోఽభ్యావృత్తేన్యచక్షాః ప్రతీభ్యాతో భక్షః పీతః
 పీతరో వారాశ్శగ్గంసా స్పాద్యమానః । సిన్ధురవభృథాయోద్యత
 స్సముద్రోఽభ్యవహ్రియమాణస్సర్పిలః ప్రప్లుతః||౭||౪౪|| యయో
 రోజసా స్కభితా రజాగ్గంసి వీర్యేభిర్విరతా మాశవిష్టా యా
 పత్యేతేఽప్రతీతా సహోభిర్విష్ణోఽఅగ్రన్వరుణా పూర్వ హూతా
 ||౮||౪౫|| దేవాన్దివమగన్యజ్జస్తతోమూ ద్రవీణమష్టు మనుష్యోనన్తరిక్ష
 మగన్యజ్జస్తతో మూ ద్రవీణమష్టు । పితౄన్సృధివీమగన్యజ్జస్తతో మూ
 ద్రవీణమష్టు యం కం చ లోకమగన్యజ్జస్తతో మే భద్రమభూత్
 ||౯||౪౬||

ఇతి నవమాధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

సప్తానువాకేషు షట్ చత్వారిగ్గంశత్

ఇతి -కాణ్యసంహితాయాం నవమోఽధ్యాయః

అనువాక సూత్రమ్ ॥ ప్రాణాయ మే పశ్చ (౫) ఉదుత్యం
 నవ (౯) సమిన్ద్రణోఽష్ట (౮) మాహిశ్చతస్రః (౪) ఏజతు
 దశమాస్యః పశ్చ (౫) ఆజిఘ్న షట్ (౬) పరమేష్ఠీ నవ (౯)
 ప్రాణావాజహోతాయజ్ఞాషట్ చత్వారిగ్గ్ంశత్ (౪౬) ఓమమ్ ॥

అథ దశమోఽధ్యాయః

-ఓ3మ్ || దేవ సవిత్తః ప్రసువ యజ్ఞం ప్రసువేమం భగోమ
 | దివ్యోగస్తర్వః కేతపాః కేతం నః పునాతు వాచస్పతిర్నోఽతి
 ద్యవాజగ్గ్ం స్వదతు ||౧|| ధ్రువసదం త్వా నృషదం మనస్సదమ్
 | ఉప్తయామ గృహీతోఽసీన్ద్రాయ త్వా జుష్టం గృహ్లామ్యేష
 తేయోనిరిన్ద్రాయ త్వా జుష్టతమమ్ ||౨|| అస్సృషదం త్వా
 పుత్రసదం వ్యోమసదమ్ | ఉప్తయామగృహీతోసీన్ద్రాయ త్వా
 జుష్టం గృహ్లామ్యేష తేయోనిరిన్ద్రాయ త్వా జుష్టతమమ్ |
 పృథివిసదం త్వాన్తరిక్షసదం దివిసదం దేవసదం నాకసదమ్
 | ఉప్తయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ త్వా జుష్టం గృహ్లామ్యేషతే
 యోనిరిన్ద్రాయ త్వా జుష్టతమమ్ ||౩|| అపాగ్గ్ం రసముద్వయస్సగ్గ్ం
 సూర్యే సన్తగ్గ్ం సమాహితమ్ | అపాగ్గ్ం రసస్యయో
 రసన్తం వో గృహ్లామ్యుత్తమమ్ | ఉప్తయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ
 త్వాజుష్టం గృహ్లామ్యేష తే యోనిరిన్ద్రాయ త్వా జుష్టతమమ్
 ||౪|| గ్రహో ఊర్జాహుతయో వ్యన్తోవిప్రాయ మతిమ్ |
 తేషాం విశిప్రియాణాం వోఽహమిష మూర్జగ్గ్ం సమగ్రభమ్
 | ఉప్తయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ త్వా జుష్టం గృహ్లామ్యేష తే
 యోనిరిన్ద్రాయ త్వా జుష్టతమమ్ ||౫|| సమృచ్ఛస్థసం మాభద్రేణ

ప్యజ్జ్క | విప్రుచస్థ విమోషాపేన ప్యజ్జ్క ||౬||

ఇతి దశమాధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ||

౨|| ఇన్ద్రస్య వజ్రోఽసి వాజసాస్త్యయాయం వాజగ్ం
సేత్ | వాజస్యను ప్రసవే మూతరం మహిమదీత్రిం నామ
వచసా కరామహే | యస్యామిదం విశ్వం భువనమావివేశ
తస్యాం నో దేవ స్సవితా ధర్మ సావిషక్ ||౧||౭|| దేవీ
రాపోఽఽపాన్నపాద్యో వ ఊర్మిః ప్రతూర్తిః | కకున్మాన్వాజ
సాస్తేనాయం వాజగ్ం సేత్ ||౨||౮|| అప్స్వన్తర్మృతామృపు
భీషజమపాముత ప్రశస్తిభిః | అశ్వా భవత వాజినః ||౩||౯||
వాతో వా వో మనో వా గన్ధర్వా స్సప్తవిగ్ంశతిః | తేఽఅగ్రేఽశ్వ
మయుజ్జగ్ంస్తేఽఅస్మిజ్జవమాదధుః ||౪||౧౦|| వాతరగ్ంహాభవ
వాజిన్యజ్యమాన్ ఇన్ద్రోఽస్యన్త దక్షిణ శ్చియైధి || యుజ్జన్తత్వా
మరుతో విశ్వవేదస్ ఆ తే త్వష్టే పత్ను జవం దధాతు ||౫||౧౧||
జనో యస్తే వాజిన్నిహితో గుహా య శ్చ్యేనే పరీతోఽఅచరచ్చ
వాతే | తేన నో వాజిన్పలవాన్పలేన వాజజిచ్చైధి సమనే చ
పారయిష్టుః ||౬||౧౨|| వాజినో వాజజితో వాజగ్ం సరిష్యన్తః
| బృహస్పతేర్భాగమవజిఘ్రత ||౭||౧౩||

ఇతి దశమాధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ||

౩॥ దేవస్య వయగ్గ్ం సవితు స్సవే సత్యసవసః ।
 బృహస్ప తేరుత్తమం నాకగ్గ్ం రుహేమేన్ద్రస్యోత్తమం నాకగ్గ్ం
 రుహేమ ॥ దేవస్య వయగ్గ్ం సవితు స్సవే సత్యసవసః
 । బృహస్పతేరుత్తమం నాకమరుహో మేన్ద్రస్యోత్తమం నాకమ
 రుహేమ ॥౧॥౧౪॥ బృహస్పతే వాజిం జయ బృహస్పతయే
 వాచం వదత ॥ బృహస్పతిం వాజిం జాపయత ॥౨॥౧౫॥
 ఇన్ద్రవాజిం జయేన్ద్రాయ వాచం వదత ॥ ఇన్ద్రం వాజిం
 జాపయత ॥౩॥౧౬॥ ఏషావస్సా సత్యా సంవాగభూద్యయా
 బృహస్పతిం వాజమజీజపత ॥ అజీజపత బృహస్పతిం వాచం
 వసస్పతయో విమంచ్యధ్వమ్ ॥౪॥౧౭॥ దేవస్య వయగ్గ్ం సవితు
 స్సవే సత్యసవసః ॥ బృహస్పతేర్వాజజితో వాజిం జేష్ఠ ॥౫॥౧౮॥
 వాజిన్ వాజిం జయతాధ్వన స్కభ్యంతః ॥ యోజంతా మిమోనాః
 కాష్ఠాం గచ్ఛత ॥౬॥౧౯॥ ఏషస్య వాజీ క్షిప్రణిం తుర
 ణ్యతి గ్రీవాయాం బద్ధోఽపి కక్షాఽతససి ॥ క్రతుం దధిక్రా
 తను సంతవీత్వత్పథామజ్కగ్గ్స్య న్వాపనీఫణత్ ॥౭॥౨౦॥ ఉత
 స్మోస్య ద్రవతస్తురణ్యతః ప్లర్నం న వేరనువాతి ప్రగర్ధినః
 ॥ శ్వేనస్యేవ ద్రజతోఽఅజ్కసం పరి దధిక్రాప్త స్సహోర్జా
 తరీత్రతః ॥౮॥౨౧॥ శం నో భవన్తు వాజిన్ హవేషు

దేవతాతా మితద్రవ స్వర్కాః । జమ్భయన్తోఽహిం
 వృక్షగ్ం రక్షాగ్ంసి సనేమ్యస్మద్యయవన్నమీవాః ॥౯॥౨౨॥
 తే నోఅర్హన్తో హవన్తశ్రుతో హవన్ విశ్వే శృణ్వన్తు వాజినో
 మితద్రవః । సహస్రసామేధసాతాఽశ్వ త్మనా మహాయే ధన్గ్ం
 సమిథేషు జభిరే ॥౧౦॥౨౩॥ వాజీ-వాజేఽవత వాజినో నో ధనేషు
 విప్రా అమృతా ఋతజ్ఞాః । అస్య మధ్యః పిబత మూదయధ్వం
 తృప్తా యాత పథిభీర్దేవయానైః ॥౧౧॥౨౪॥ ఆమూ వాజస్య
 ప్రసవో జగన్యాదేమే ద్యావాప్యథివీ విశ్వరూపే । ఆ మాగన్తం
 పితరా మాతరా యువమా మూ సోమోఽఅమృతత్వాయ
 గన్యాత్ ॥౧౨॥౨౫॥వాజినో వాజజితో వాజగ్ం సస్యవాగ్ంపః
 । బృహస్పతేర్భాగమవజిఘ్రత నిమృజానాః ॥౧౩॥౨౬॥

ఇతి దశమాధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ ఆపయే స్వాహా స్వాపయే స్వాహాఽపిజాయ స్వాహాక్రతవే
 స్వాహా । వసవే స్వాహాఽహర్పతయే స్వాహా । అహ్నే
 ముగ్ధాయ స్వాహా ముగ్ధాయ వైన్గ్ంశినాయ స్వాహా వినగ్ంశినఽ
 ఆన్తాయనాయ స్వాహాన్తాయ భౌవనాయ స్వాహా భువనస్య
 పతయే స్వాహాధిపతయే స్వాహా ॥౧॥౨౭॥ ఆయుర్యజ్ఞేన కల్పతాం

ప్రాణో యజ్ఞేన కల్పతాం చక్షుర్యేజ్ఞేన కల్పతాగ్ శ్రోత్రం యజ్ఞేన
 కల్పతామ్ । పృష్ఠం యజ్ఞేన కల్పతాం యజ్ఞో యజ్ఞేన
 కల్పతామ్ ॥౨॥౨౮॥ జాయంఽఏహిస్వరోహోవ । ప్రజాపతేః
 ప్రజా అభూమ స్వర్దేవా అగన్మామృతా అభూమ ॥౩॥౨౯॥
 అస్మేవోఽఅస్త్వింద్రియ మస్మేన్మన్లుముత క్రతుః । అస్మే
 వర్చాగ్గ్ంసి సన్తు వః ॥౪॥౩౦॥ నమోమూత్రే పృథివ్యాఽశయం
 తే రాడ్యన్తాస్తి యమనః । ధ్రువోఽసి ధరుణః కృష్ణే క్షేమాయ
 రయ్యో పోషాయ ॥౫॥౩౧॥

ఇతి దశమాధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ వాజస్వేయం ప్రస్తవ స్సప్తవేదగ్రే సోమగ్గ్ం రాజా
 నమోషధీష్వపు । తా అస్మభ్యం మధుమతీర్భవన్తు వయగ్గ్ం
 రాష్ట్రే జాగృయామ పురోహితాః ॥౧॥౩౨॥ వాజస్వేదం
 ప్రస్తవ ఆబభూవేమా చ విశ్వా భువనాని సర్వతః । సనేమి
 రాజా పరియాతి విద్వాన్రయిం పుష్టిం వర్ధయమానో ఽఅస్మే
 ॥౨॥౩౩॥ వాజస్వేయాం ప్రస్తవ శ్శిశ్రియే దివమిమా చ విశ్వా
 భువనాని ప్రమాత్ । అదిత్యన్తం దాపయతి ప్రజానన్తస్య నో
 రయిగ్గ్ం సర్వవీరం నియచ్ఛతు ॥౩॥౩౪॥ అగ్నే అచ్ఛావదేహ నః

ప్రతీనస్సుమనా భవ । ప్రనో యచ్చ సహస్రజిత్వగ్గ్ం హి ధన్వదా
 ఆసీ ॥౪॥౩౫॥ సోమగ్గ్ం రాజోన్తమవపేఽగ్నిమన్వారభామహే
 । ఆదిత్యం విష్ణుగ్గ్ం సూర్యం బ్రహ్మణం చ బృహస్పతిమ్
 ॥౫॥౩౬॥ ప్రనో యచ్చత్వర్యమా ప్రపూషా ప్ర సరస్వతీ । ప్రవాగ్దేవీ
 దదాతు నః ॥౬॥౩౭॥ అర్యమణం బృహస్పతిమిన్ద్రం దానా
 యచోదయ । వాచం విష్ణుగ్గ్ం సరస్వతీగ్గ్ం సవితారం చ
 వాజినమ్ ॥౭॥౩౮॥ దేవస్యత్వా సవితః ప్రసవేఽశ్వినోర్భాహుభ్యాం
 పూష్ణో హస్తాభ్యామ్ । సరస్వత్యై వాచో యన్ తుర్యే తుర్యం
 దధామి । బృహస్పతీష్ట్యా సామ్రాజ్యేనాభిషేచ్ఛామీన్ద్రస్య త్వా
 సామ్రాజ్యేనాభిషేచ్ఛామి ॥౮॥౩౯॥

ఇతి దశమాధ్యాయే పశ్చమోఽనువాకః ॥

౬॥ అగ్ని రేకాక్షరేణ ప్రాణముదజయత్తముజ్జేషమశ్వినౌ
 ద్యౌక్షరేణ ద్విపదో మనుష్యానుదజయత్తాం తానుజ్జేషమ్ ।
 విష్ణుత్తృక్షరేణ త్రివిమా ల్లోకానుదజయత్తానుజ్జేషగ్గ్ం సోమశ్చతు
 రక్షరేణ చతుష్పదః పశూనుదజయత్తానుజ్జేషమ్ ॥౧॥౪॥
 పూషా పశ్చాక్షరేణ పశ్చాఽఽముతానుదజయత్తానుజ్జేషగ్గ్ం సవి
 తాషళక్షరేణ షళతానుదజ యత్తానుజ్జేషమ్ । మరుత

స్పష్టాక్షరేణ స్పష్ట గ్రామ్యాస్పృశూనుదజ యగ్గ్స్తాముజ్జీషమ్
 బృహస్పతిరష్టాక్షరేణ గాయత్రీముదజయత్తాముజ్జీషమ్ ॥౨॥౪౧
 మిత్రో నహ్నిక్షరేణ త్రివృత్తగ్గ్ స్తోమముదజయత్త ముజ్జీషమ్ వరుణ
 దశాక్షరేణ విరాజముదజయత్తాముజ్జీషమ్ । ఇన్ద్రో ఏకాదశాక్ష
 రేణ త్రిష్టుభముదజయత్తాముజ్జీషమ్ విశ్వే దేవా ద్వాదశాక్షరేణ
 జగతీముదజయగ్గ్స్తాముజ్జీషమ్ ॥౩॥౪౨॥ వసవస్త్రయోదశాక్షరేణ
 త్రయోదశగ్గ్ స్తోమముదజయగ్గ్స్త ముజ్జీషగ్గ్ం రుద్రాశ్చతుర్ద
 శాక్షరేణ చతుర్దశగ్గ్ స్తోమముద జయగ్గ్స్తముజ్జీషమ్ ఆదిత్యాః
 పంచదశాక్షరేణ పంచదశగ్గ్ స్తోమముదజయగ్గ్స్తముజ్జీషమ్ దీతి
 ష్టాశ్శాక్షరేణ షోఢశగ్గ్ స్తోమముదజయత్తముజ్జీషమ్ । ప్రజాపతి
 స్పష్టదశాక్షరేణ సప్తదశగ్గ్ స్తోమముదజయత్తముజ్జీషమ్ ॥౪॥౪౩॥

ఇతి దశమాధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

షళనువాకేషు త్రిచత్వారింశత్

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం దశమోఽధ్యాయః

అనువాక సూత్రమ్ ॥ దేవసవిత్షట్ (౬) ఇన్ద్రోస్య వజ్ర
 స్పష్ట (౭) దేవస్య వయంత్రయోదశ (౧౩) ఆపయే పశ్చ (౫)
 వాజస్వేమమష్ట (౮) అగ్నిరేకాక్షరేణ చతస్రః (౪)

దేవసవిత్రిమగ్గ్స్తనం త్రయశ్చత్వారిగ్గ్శత్ (౪౩) (ఓమ్)

అధైకాదశోఽధ్యాయః

- ఓ3మ్ || ఏషతే నిర్వతే భాగస్తం జుషస్వ స్వాహాఽగ్నినే
 త్రేభ్యోదేవేభ్యః పురస్పద్య స్వాహా యమనేత్రేభ్యో దేవేభ్యో
 దక్షిణసద్య స్వాహా । విశ్వదేవనేత్రేభ్యో దేవేభ్యః పశ్చాత్పద్య
 స్వాహా మిత్రావరుణనేత్రేభ్యో వా మరున్నేత్రేభ్యో వా దేవేభ్యో
 ఉత్తరసద్యహా । సోమనేత్రేభ్యో దేవేభ్యో ఉపరిసద్యో దువస్వద్య
 స్వాహా || ౧ || యే దేవా అగ్నినేత్రాః పురస్పదస్తేభ్యస్వాహా
 యే దేవా యమనేత్రా దక్షిణసదస్తేభ్య స్వాహా । యే దేవా
 విశ్వదేవనేత్రాః పశ్చాత్పదస్తేభ్య స్వాహాయే దేవామిత్రా వరు
 ణనేత్రా వా మరున్నేత్రా వోత్తరసదస్తేభ్య స్వాహా । యే దేవా
 సోమనేత్రా ఉపరిసదో దువస్వస్తేభ్య స్వాహా || ౨ || అగ్నే
 సహస్వ పృతనా అభిమాతీరపాస్య । దుష్టరస్తరన్న రాతీర్వరోధా
 యజ్జవాహసి దేవస్య త్వా సవితః ప్రసవేఽశ్వినోర్భాహుభ్యాం
 పూష్ణో హస్తాభ్యామ్ || ౩ || ఉపాగ్గంశోర్ద్విర్యేణ జుహోమి హతగ్గం
 రక్షస్వాహా । రక్షసాం త్వా వధాయావధిష్మ రక్షోఽముష్యత్వా
 వధాయాముమవధిష్మ । జుషాణోఽధ్వాజ్యస్య వేతు స్వాహా || ౪ ||

ఇత్యేకాదశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ||

౨॥ అపా దేవా మధుమతీరగ్భజ్జన్మార్జ్వలీ రాజస్వశ్చితానాః
 । యాభీర్నిత్రావరుణాఽఅభ్యషిచ్చన్యాభిరిన్ద్రమన యన్నత్యరాతీః
 ॥౧॥౫॥ వృష్ణ క్షూర్నిరసి రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దేహి స్వాహావృష్ణ
 క్షూర్నిరసి రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్మే దేహి । వృష్ణపేనోఽసి
 రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దేహి స్వాహా వృష్ణపేనోఽసి రాష్ట్రదా
 రాష్ట్రమముష్మే దేహి ॥౨॥౬॥ అర్థేతస్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే
 దత్త స్వాహాథేతస్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్మే దత్త । ఓజస్వతీ
 స్థ రాష్ట్ర దా రాష్ట్రం మే దత్త స్వాహాఽజస్వతీస్థ రాష్ట్రదా
 రాష్ట్రమముష్మే దత్త । ఆపః పరివాహితీస్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రం
 మే దత్త స్వాహాపః పరివాహితీస్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్మే
 దత్త । అపాం పతీరసి రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దేహి స్వాహాపాం
 పతీరసి రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్మే దేహి । అపాం గర్భోఽసి
 రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే దేహి స్వాహాపాం గర్భోఽసి రాష్ట్రదా
 రాష్ట్రమముష్మే దేహి । సూర్యవర్చసస్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మే
 దత్త స్వాహా సూర్యవర్చసస్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్మే దత్త ।
 సూర్యత్వచస్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రం మేదత్త స్వాహా సూర్యత్వచస్థ
 రాష్ట్రదా రాష్ట్రమముష్మే దత్త । వ్రజక్షితస్థ రాష్ట్రదా రాష్ట్రం

మే దత్త స్వాహా ప్రజక్షితస్థ రాత్తదా రాత్తమముష్మే దత్త ।
 వాశస్థ రాత్తదా రాత్తం మే దత్త స్వాహా వాశస్థ రాత్తదా
 రాత్తమముష్మే దత్త । మాన్దస్థ రాత్తదా రాత్తం మే
 దత్త స్వాహా మాన్దస్థ రాత్తదా రాత్తమముష్మే దత్త । శక్వరీ
 థ రాత్తదా రాత్తం మేదత్త స్వాహా శక్వరీథ రాత్తదా
 రాత్తమముష్మేదత్త । జనభృతస్థ రాత్తదా రాత్తం మేదత్త
 స్వాహా జనభృతస్థ రాత్తదా రాత్తమముష్మేదత్త । విశ్వభృతస్థ
 రాత్తదా రాత్తం మే దత్త స్వాహా విశ్వభృతస్థ రాత్తదా
 రాత్తమముష్మేదత్త । శైష్ణాస్థరాత్తదా రాత్తం మేదత్తస్వాహా
 శైష్ణా (ప్రాప్యా) థ రాత్తదా రాత్తమముష్మే దత్త । ఆప
 స్సారాక్షీ (స్వారాగ్నీ) థ రాత్తదా రాత్తమముష్మే దత్త
 ॥౩॥౧॥ సం మధుమతీర్మధుమతీభిః పృచ్యంతాం మహి క్షత్రం
 క్షత్రియాయ వన్వానాః । అనాధృష్టాస్సీదత సహజసా మహి
 క్షత్రం క్షత్రియాయ దధతిః ॥౪॥౧॥

ఇత్యేకాదశోఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩॥ సవితా త్వో ప్రసవనాగ్నీం సువతామగ్నిర్గృహపతీనాగ్నీం
 సోమో వనస్పతీనామ్ । బృహస్పతిర్వాచఽశన్తో జ్యేష్ఠ్యాయ

రుద్రః పశూనా మిత్ర స్సత్వాయ వరుణో ధర్మపతీనామ్
 ||౧||౯|| ఇమం దేవా అసప్తత్నగ్ం సువధ్వం మహతే క్షత్రాయ
 మహతే జ్యేష్ఠాయ | ఇమమముమముష్య పుత్రమముష్యాః
 పుత్రమస్వై విశే ||౨||౧౦|| ఏష వః కురవో రాజైష వః
 పశ్చాల్లా రాజా | సోమోఽస్మాకం బ్రాహ్మణానాగ్ం రాజా
 ||౩||౧౧||

ఇత్యేకాదశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ||

౪|| సోమస్య త్వషీరస్యగ్నయే స్వాహా సోమాయ స్వాహా పవిత్రే
 స్వాహా సరస్వత్యై స్వాహా | పూష్ణే స్వాహా బృహస్పతయే స్వాహా
 ||౧||౧౨|| ఇన్ద్రాయ స్వాహాగ్ంశాయ స్వాహా శ్లోకాయ స్వాహా
 ఘోషాయ స్వాహా భగాయ స్వాహార్యష్టే స్వాహా | సప్తతుర్యః
 ప్రసవఽఉత్పన్నామ్యచ్ఛద్రేణ పవిత్రేణ సూర్యస్య రశ్మిభిః | అసి
 భృష్టమసి వాచో బన్ధస్తప్తోజా సోమస్య దాత్రమసి స్వాహా
 రాజస్వః ||౨||౧౩|| సద్ధమాదో ద్యుష్ణినిరాప ఏతా అనాధృష్టా
 అపస్యో వసానాః | పస్త్యోసు చక్రే వరుణ స్సద్ధస్తమ
 పాగ్ం శిశుర్మాతృతమాస్వన్తః ||౩||౧౪|| క్షత్రస్యోల్లమసి క్షత్రస్య
 జరాయపి క్షత్రస్య వాభీరసి క్షత్రస్య యోనీరసి | ఇన్ద్రస్య

వార్తఘ్నమసి త్వయాయం వృత్రం వధ్యాన్మితస్యాసి వరుణ
 స్యాసి ||౪||౧౫|| రుజాసీ ద్రువాసీ క్షుపాసీ । పాతైనం ప్రాశ్చం
 పాతైనం ప్రత్యశ్చం పాతైనం తిర్యశ్చం దిగ్భ్యః పాత ||౫||౧౬||
 ఆవిర్మర్యా ఆవితోఽఆగ్నిర్గృహపతిరావిత ఇన్ద్రోవృద్ధశ్రవా అవితః
 పూషా విశ్వవేదా ఆవితా మిత్రావరుణా ధృతవ్రతా ఆవితే
 ద్యావాపృథివీ విశ్వశమ్భూ ఆవితాదితిరురుశర్మా ||౬||౧౭||

ఇత్యేకాదశోఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫|| అవేష్టా దన్తశూకాః ప్రాచీమారోహ గాయత్రీ త్యావతు
 । రథన్తరగ్ం సామత్రివృత్ స్తోమో వస్తన్త ఋతుర్భుహ్నా
 ద్రవీణమ్ ||౧||౧౮|| దక్షిణామారోహ త్రిష్టుప్త్యావతు ।
 బృహత్సామ పశ్చద్రశ స్తోమో గ్రీష్మ ఋతుః క్షత్రం ద్రవీణమ్
 ||౨||౧౯|| ప్రతీచీమారోహ జగతీ త్యావతు । వైర్భాపగ్ం
 సామ పస్తద్రశ స్తోమోఽర్షా ఋతుర్విడ్ ద్రవీణమ్ ||౩||౨౦||
 ఉదీచీమారోహస్తష్టుప్త్యావతు । వైర్భాజగ్ం సామైకవిగ్ంశ స్తోమ
 శ్చరదృతుః ఫలం ద్రవీణమ్ ||౪||౨౧|| ఊర్ధ్వామారోహ పక్షక్తిప్త్యా
 వతు । శాక్ష్వర్తైవతే సామనీ త్రిణవత్రయస్త్రిగ్ంశో స్తోమో
 హేమన్తశిశిరాఽఋతుతా వర్షో ద్రవీణమ్ । ప్రత్యస్తం నమచ్ఛే

శ్శిరః ॥౫॥౨౨॥ సోమస్య త్విషీరసి తవేవమేత్విషీర్భూయాత్ ।
 మృత్యోః పాహ్వోజ్జోసి సహోఽస్యమృతమసి ॥౬॥౨౩॥ హిర
 ణ్యరూపాఽక్షషసో విరోకఽక్షభాఽశ్చన్ద్రాఽక్షదిత స్సూర్యశ్చ ।
 ఆరోహతం వరుణ మిత్రగర్తం తతశ్చక్షాథామదితిం దితిం చ
 । మిత్రోఽసి వరుణోఽసి ॥౭॥౨౪॥

ఇత్యేకాదశేఽధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

౬॥ సోమస్య త్వా ద్యుమేనాభిషేచ్ఛామ్యగ్నేర్భూజసా
 సూర్యస్య వర్చసా ఇన్ద్రోస్యేంద్రియేణ మరుతామోజసా క్షత్రాణాం
 క్షత్రపతిరేధ్యతీ ద్విద్యాన్పహి ॥౧॥౨౫॥ ఇమం దేవా అసప్తత్సగ్ం
 సువధ్వం మహతే క్షత్రాయ మహతే జ్యేష్ఠ్యాయ మహతే జాన
 రాజ్యాయ । ఇమమముమముష్య పుత్రమముష్యోః పుత్రమస్మై
 విశే ॥౨॥౨౬॥ ఏష వః కురవో రాజైష వః పశ్చాలా రాజా
 సోమోఽస్మాకం బ్రాహ్మణాన్తాగ్ం రాజా ॥౩॥౨౭॥ ప్ర పర్వ
 తస్య వృషభస్య పృష్ఠాన్నావశ్చరన్తి స్వసించ ఇయానాః । తా
 ఆవప్రతన్నధరాగుదక్తా అహిం బుద్ధ్యమను రీయమాణాః ।
 విష్ణోర్విక్రమణమసి విష్ణోర్విక్రాన్తమసి విష్ణోః క్రాన్తమసి ॥౪॥౨౮॥
 ప్రజాపతే న త్వదేతాన్యన్యో విశ్వో రూపాణి పరితాబభూవ

యత్కామాస్తే జహ్నుమస్తన్నోఽఅస్తు వయగ్ సోమ్య పతయో
రహ్నాణామ్ ||౫||౨౯|| రుద్ర యత్తేక్రవి పరం నామ । తస్మై
హుతమస్యమేష్టమసి స్వాహా ||౬||౩౦||

ఇత్యేకాదశేఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭|| ఇన్ద్రోస్య వజ్రోఽసి మిత్రావరుణయోస్త్యా ప్రశాస్త్రోః
ప్రశిషో యువజ్మి(గ్మి) । అవ్యధాయై త్వా స్వధాయై
త్వారీష్టః ఫల్గునః । మరుతాం ప్రసవేన జయాపామ మనసా
సమిన్ద్రియేణ ||౧||౩౧|| మాతఽఇన్ద్రతే వయం తురాష్టాశయు
క్తాసోఽఅబ్రహ్మతా విదసామ । తిష్ఠా రథమధి యద్వజ్రహస్తా
రశ్మీన్దేవ యువసే స్వశ్వాన్ ||౨||౩౨|| అగ్నయే గృహపతయే
స్వాహా సోమాయ వనస్పతయే స్వాహా ఇన్ద్రోస్యేన్ద్రియాయ
స్వాహా మరుతామోజపే స్వాహా । పృథీవి మాతర్మామౌ
హిగ్గంస్తీర్మోఽఅహం త్వామ్ ||౩||౩౩|| హిగ్గంస శృచిషద్వసుర
వ్తరిక్ష్త సద్ధోతా వేదిషదతిథిర్దురోణసత్ । నృషద్వరసదృతద్వ్యం
సదబ్జాగోజా బుతజా అద్రిజా బుతం బృహత్ ||౪||౩౪||
ఇయదస్యాయురస్యాయురే దేహి (దేహి, కా) యుజ్జసి
వరోఽసి వరో మే దేహి (దేహి, కా) । ఊర్గసూర్జం

మయి ధేహీన్ద్రస్య వాం భూహూ వీర్యకృతాః ఉపావహరామి

॥౫॥౩౫॥

ఇత్యేకాదశేఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౮॥ సోనాసీః సుషదాసీ క్షత్రస్య యోనిరసి । సోనామాసీద
 సుషదామాసీద క్షత్రస్య యోనిమాసీద ॥౧॥౩౬॥ నిషసాద
 ధృతప్రతో వరుణః సస్త్యాస్వా । సామ్రాజ్యాయ సుక్రతుః
 ॥౨॥౩౭॥ అభిభూరస్యయానామేతాస్తే పచ్చ దిశః కల్పన్తామ్
 । బ్రహ్మగ్న్యం బ్రహ్మసీ ॥౩॥౩౮॥ సవితాసీ సత్యప్రసవో
 వరుణోఽసి సత్యాజాః । ఇన్ద్రోఽసి విశ్వాజా రుద్రోఽసి సుశేవః
 ॥౪॥౩౯॥ ప్రియంజ్వర శ్రేయస్కర భూయస్కర । ఇన్ద్రస్య వజ్రోసి
 తేన మే రధ్య ॥౫॥౪౦॥ అగ్నిః పృథుర్ధర్మణస్తతీర్జషాణోఽఅగ్నిః
 పృథుర్ధర్మణస్తతీః । ఆజ్యస్యహవిషో వేతు స్వాహా । స్వాహాకృతా
 స్సూర్యస్య రశ్మిభిర్యతధ్వగ్ం సజ్జాతానాం మధ్యమేష్ఠ్యాయ
 ॥౬॥౪౧॥

ఇత్యేకాదశేఽధ్యాయేఽష్టమోఽనువాకః ॥

౯॥ సవిత్రా ప్రసవిత్రా సరస్వత్యా వాచా । త్వష్ట్రో రూపైః
 పూష్ణా పశుభిరిన్ద్రేణాస్మై ॥౧॥౪౨॥ బృహస్పతీనా బ్రహ్మణా

వరుణేనాజసాగ్నినా తేజసా సోమేన రాజ్ఞా । విష్ణునా దేవతయా
దశమ్యేమం యజ్ఞం విష్ణుమాప్నవాని ॥౨॥౪౩॥

ఇత్యేకాదశేఽధ్యాయే నవమోఽనువాకః ॥

౧౦॥ అశ్వినోఽం పంచస్వ సరస్వత్యై పంచస్వేంద్రాయ
స్తుత్రామ్నే పంచస్వ । వాయోః పూతః పవిత్రేణ ప్రత్యక్షసోమో
అతీసుతః । ఇంద్రస్య యుజ్యస్సఖా ॥౧॥౪౪॥ కువిదృజ్ఞ యవమన్తో
యవం చిద్యథా దాన్త్యనుపూర్వం వియూయా ఇహేహ్మేషాం
కృణుహి భోజనానియే బర్హిషో నమఉక్తిం న జగ్ముః । ఉపయామగృ
హీతోఽశ్వశ్విభ్యాం త్వా సరస్వత్యై త్వేంద్రాయత్వా స్తుత్రామ్నే
॥౨॥౪౫॥ యువగ్గ్ం సురామమశ్వినా నముచాఽఆస్తురే సచా
। విప్రిషానా శుభస్పతీ ఇంద్రం కర్మస్వావతమ్ ॥౩॥౪౬॥ పుత్రమివ
పితరాఽఅశ్వినోభేంద్రావథుః కావ్యేర్దగ్గ్ం ససాభిః । యత్పురామం
వ్యపేబ శ్వచీభి సరస్వతీ త్వా మఘవన్నభిష్ణక్ ॥౪॥౪౭॥

ఇత్యేకాదశేఽధ్యాయే దశమోఽనువాకః ॥

దశానువాకేషు సప్తచత్వారింశత్

ఇతి కాణ్యసంహితాయామేకాదశమోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ ॥ ఏష తే చతస్రః (౪) అపోదేవాశ్చ (౪)
సవితా త్వా తిస్రః (౩) సోమస్యత్విషి షట్ (౬) అవేష్టా

సప్త (౭) సోమస్యత్వా షట్ (౬) ఇన్ద్రస్య వజ్రః పంచ (౫)
 సోనాసి షట్ (౬) సవిత్రా ద్వే (౨) అశ్వీభ్యాం చతస్రః
 (౪) ఏషతేతేజోఽసి సప్తచత్వారిగ్గ్ంశత్ (౪౭)

మన్ద్రజ్ఞాపనసూచీ || అర్ధేత ఓజస్వతీరాపోఽపాం పతిరపాం
 గర్భ స్సూర్యవర్చస స్సూర్యత్వచో వ్రజక్షితో వాశామాన్దా
 శ్శక్వరీర్జనభృతో విశ్వభృతశ్చైష్టాఽఆపః || ఓ3మ్ ||

అథ ద్వాదశోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || యుజ్జ్ఞానః ప్రథమం మనస్తత్త్వాయ సవితా ధియః
 | అగ్నేర్జ్యోతిర్నిచాయ్య పృథివ్యా అధ్యాభరత్ ||౧|| యుక్తేన
 మనసా వయం దేవస్య సవితు స్సవే | స్వర్గేయాయ శక్త్యై
 ||౨|| యుక్త్వాయ సవితా దేవాన్త్వ్యర్చతో ధియా దివమ్ |
 బృహజ్జ్యోతిః కరిష్యత స్సవితా ప్రసువాతి తాన్ ||౩|| యుజ్జ్ఞతే
 మనఃక్షత యుజ్జ్ఞతే ధియో విప్రా విప్రస్య బృహతో విప్రశ్చితః | వి
 హోత్రా దధే వయునావిదేక ఇన్మహీ దేవస్య సవితుః పరీష్టుతిః
 ||౪|| యుజే వాం బ్రహ్మ పూర్వ్యం నమోభిర్వి శ్లోక ఏతు ప్రథ్యేవ
 సూరేః శృణ్వన్తు విశ్వేఽమృతస్య పుత్రా ఆ యే ధామోని
 దివ్యాని తస్థుః ||౫|| యస్య ప్రయాణమన్వన్యఽశద్యయుర్దేవా
 దేవస్య మహిమానమోజసా | యః పార్థివాని విమమే స
 ఏతశ్చో రజాగ్గంసి దేవ స్సవితా మహిత్వనా ||౬|| దేవ
 సవితః ప్రసువ యజ్ఞం ప్రసువ యజ్ఞపతిం భగోయ | దివ్యో
 గస్తర్వః కేతపూః కేతం నః పునాతు వాచస్పతిర్వాచం న
 స్వదతు ||౭|| ఇమం నో దేవ సవితర్యజ్ఞం ప్రణయ దేవావ్యగ్గం
 సఖివిదగ్గం సత్రాజితం ధనజితగ్గ్ స్వర్జితమ్ | ఋచా

స్తోమగ్ం సమర్థయ గాయత్రేణ రథస్తరం బృహద్గా యత్రవర్తన్తి
 స్వాహా ॥౮॥ దేవస్యత్వా సవితః ప్రస్తవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం
 పూష్ణో హస్తాభ్యామ్ । ఆదదే గాయత్రేణ చన్దసాఙ్గిరస్వత్పృథివ్యా
 స్సధస్తాద్ధగ్నిం పురీష్యమఙ్గిరస్వదాభర । త్రైష్టభేన చన్దసాఙ్గిరస్వత్
 ॥౯॥ అభిరసి నార్యసి త్వయా వయమగ్నిగ్ం శకేమః ఖనీతుమ్
 । సదష్టఽఆజాగతేన చన్దసాఙ్గిరస్వత్ ॥౧౦॥ హస్తఽఆధాయ
 సవితా బిభ్రదభిగ్ం హిరణ్యయామ్ । అగ్నేర్జ్యోతిర్నిచాయ్య
 పృథివ్యా అధ్యాభరదానుష్టుభేన చన్దసాఙ్గిరస్వత్ ॥౧౧॥

ఇతి ద్వాదశోఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ ప్రతూర్తం వాజినాద్రవ వరిష్ఠామను సంవతమ్ । ద్వి
 తే జన్మ పరమమన్తరిక్షే తవ నాభిః పృథివ్యామధి యోనిరిత్
 ॥౧॥౧౨॥ యుఇష్టాథాగ్ం రాసభం యువమస్మిన్యామే వృష
 ణ్వమా । అగ్నిం భరన్తమస్మయుమ్ ॥౨॥౧౩॥ యోగే-యోగే
 తవస్తరం వాజీ-వాజే హవామహే । సఖాయ ఇన్ద్రామూతయే
 ॥౩॥౧౪॥ ప్రతూర్వన్నేహ్య వక్రామన్నశస్తీ రుద్రస్య గాణపత్యం
 మయోభూరేహి । ఉర్వన్తరిక్షంవీహి స్వప్తిగవ్యాత్తిరభయాని
 కృణ్వ న్నూష్ణా సయుజా సహ ॥౪॥౧౫॥ పృథివ్యాస్సధస్తాద్ధగ్నిం
 పురీష్యమఙ్గిరస్వదాభర । అగ్నిం పురీష్యమఙ్గిరస్వదచ్ఛేమోఽగ్నిం

పురీష్యమజ్జిరస్వ ద్భరిష్యామః ||౫||౧౬|| అన్వగ్నిరుషసామగ్రమఖ్య
 దన్వహోని ప్రథమో జాతవేదాః । అన్తు సూర్యస్య పురుత్రా చ రశ్మీ
 నన్తు ద్యావాపృథివీఽతతన్థ ||౬||౧౭|| ఆగత్యవాజ్యధ్వన్గ్గ్ం
 సర్వామృథో విధూనుతే । అగ్నిగ్గ్ం ప్రథస్థేమహతి చక్షుషోనిచి
 కీషతే ||౭||౧౮|| ఆక్రమ్య వాజిన్పుథివీమగ్నిమిచ్చ రుచాత్వమ్
 భూమేర్ వృత్తాయ (భూమ్యా వృత్తాయ) నో బ్రూహి
 యతః ఖనేమ తం వయమ్ ||౮||౧౯|| ద్యాస్తే పృష్ఠం పృథివీ
 ప్రథస్థమాత్మాన్తరిక్షగ్గ్ం సముద్రో యోనిః । విఖ్యాయ చక్షుషో
 త్వమభి తీష్ఠ పృతన్యతః ||౯||౨౦|| ఉత్క్రామ మహతే
 సౌభగాయాస్మాదాస్థానోద్ధ్రవిణోదా వాజిన్ । వయగ్గ్ సోమ
 సుమతౌ పృథివ్యా అగ్నిం ఖనన్త ఉపస్థేఽఅస్యాః ||౧౦||౨౧||
 ఉదక్రమీద్ధ్రవిణోదా వాజ్యర్వాక్స్సు లోకగ్గ్ం సుకృతం పృథి
 వ్యామ్ । తతః ఖనేమ సుప్రతీకమగ్నిగ్గ్ సోమరుహోణా అధి
 నాకముత్తమమ్ ||౧౧||౨౨|| ఆ త్వో జిఘర్మిమనసాఘృతేన
 ప్రతిక్షియన్తం భువనాని విశ్వాః పృథుం తీర్తశ్చ వయసా
 బృహన్తం వ్యచిష్ఠమన్నే రభసం దృశానమ్ ||౧౨||౨౩|| ఆ
 విశ్వతః ప్రత్యశ్చం జిఘర్మ్యర్తక్షసా మనసా తజ్జుషేత । మర్యశ్రీ
 పృహయద్వోఽఅగ్నిర్నాభిమృశే తన్వా జర్భరాణః ||౧౩||౨౪||

పరివా జపతిః క్షవిర్గ్నిర్నవ్యాన్యకమీత్ । దధద్రత్నాని దాశుషే
 ||౧౪||౨౫|| పరిత్వాగ్నే పురం వయం విప్రగ్ం సహస్య ధీమహి
 । ధృషద్వర్ణం దివే-దివే భేత్తారం భజ్గురావతామ్ ||౧౫||౨౬||
 త్వమగ్నేద్యుభిస్త్యమోశు శుక్ష్మణిస్త్యమద్యుస్త్యమశ్వేనస్పరి ।
 త్వం వనేభ్యస్త్యమోషధీభ్యస్త్యం నృణాం నృపతే జాయసే
 శుచిః ||౧౬||౨౭||

ఇతి ద్వాదశోఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩|| దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం
 పూష్ణోహస్తాభ్యామ్ । పృథివ్యా స్పధస్తాదగ్నిం పురీష్య
 మగ్నిర్నవ్యత్థనామి । జ్యోతిష్మంతం త్వాగ్నే సుప్రతీక్షమజప్రేణ
 భానుస్తాదీద్యతమ్ । శివం ప్రజాభ్యోఽహిగ్ంసంతం పృథివ్యా
 స్పధస్తాదగ్నిం పురీష్యమగ్నిర్నవ్యత్థనామః ||౧||౨౮|| అపాం
 పృష్ఠమపి యోనిర్నగ్నే స్సముద్రమభితః పిన్వమానమ్ । వర్ధ
 మానో మహా ౨||౨౯|| చ పుష్కరే దివో మాత్రయా వరిష్ణా
 ప్రథస్య ||౩||౩౦|| శర్మ చ స్థో వర్మ చ స్థోఽఛద్రే బహులేఽక్షభే
 । వ్యచస్వతీ సంవసాథాం భృతమగ్నిం పురీష్యమ్ ||౩||౩౧|| సంవ
 సాథాగ్ స్వర్విదా సమీచీఽఉరసాత్మనా । అగ్నిమనర్భరిష్యన్తీ

జ్యోతిష్మన్తమజస్రమిత్ | పురీష్యోఽసి విశ్వభరౌ అథర్వా త్వా
 ప్రథమో నిరమన్థదగ్నే ||౪||౩౧|| త్వామగ్నే పుష్కరాదధ్వభర్వా
 నిరమన్థత | మూర్ధ్నో విశ్వస్య వాఘతః ||౫||౩౨|| తమంత్యా
 దధ్వజ్యషిః పుత్ర ఈధేఽఅథర్వణః | వృత్రహణం పురన్తరమ్
 ||౬||౩౩|| తమంత్యా పాథ్యో వృషా సమీధే దస్యహస్త
 మమ్ | ధన్వన్తాయగ్ం రణే-రణే ||౭||౩౪|| సీద హోత్ర
 స్వఽఉలోకే చిక్రిత్వాన్త్యాదయా యజ్ఞగ్ం సుకృతస్య యోనో
 | దేవావీరేవాన్హవిషో యజ్ఞాస్యగ్నే బృహద్యజమానే వయో
 ధాః ||౮||౩౫|| ని హోతౌ హోతృషదనే విదానస్త్యేషో దీధివా
 ౨||౨అసదత్పుదక్షః | అదబ్ధవ్రతప్రమతిర్వసీష్ఠ స్సహస్రమృర
 శ్శుచిజిహ్వోఽఅగ్నిః ||౯||౩౬|| సగ్ంసీదస్య మహా ౩||౨అపి
 శోచస్య దేవవీతమః | విధూమమగ్నేఽఅర్తుషం మియేధ్య
 సృజ ప్రశస్త దర్శతమ్ ||౧౦||౩౭||

ఇతి ద్వాదశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః||

౪|| అపో దేవీరుపస్సృజ మధుమతీరయక్ష్మాయ ప్రజాభ్యః |
 తాసా మ్రాస్థానాదుజ్జహ తామోషధ య స్సపిష్పలాః ||౧||౩౮||
 సం తే వాయుర్మాతరిశ్వో దధాతూత్తానాయో హృదయం

యద్వికస్తమ్ । యో దేవానాం చరసి ప్రాణభీన కస్తే
 దేవ వషళస్తు తుభ్యమ్ ॥౨॥౩౯॥ సుజాతో జ్యోతిషా సహ శర్మ
 వరూథమాసదత్స్వః । వాసోఽఅగ్నే విశ్వరూపగ్ం సంవ్యయస్వ
 విభావసో ॥౩॥౪౦॥ ఉదు తిష్ఠస్వధ్వరావానో దేవ్యాధియా । దృశే
 చ భాసా బృహతా సుశుక్వ నిరాగ్నే యాహి సుశస్తిభిః
 ॥౪॥౪౧॥ ఊర్ధ్వ ఊషుణ ఊతయేతిష్ఠో దేవోనసవితా । ఊర్ధ్వ
 వాజస్యసవితా యదజ్జీభిర్వాఘద్భిర్విహ్వాయామ హే ॥౫॥౪౨॥ స
 జాతో గర్భోఽఅపి రోదస్యోరగ్నే చారుర్విభృత ఓషధీషు । చిత్ర
 శ్శిశ్తుః పరి తమాగ్గ్స్యక్తాన్పు మ్రాతృభ్యోఽఅధి కనిక్రదదాః
 ॥౬॥౪౩॥ స్థిరో భవ వీడ్వజ్గ ఆశుర్భవ వాజ్యర్వన్ । పృథుర్భవ
 సుషదస్త్యమగ్నేః పురిషవాహణః ॥౭॥౪౪॥ శివో భవ ప్రజాభ్యో
 మానుషీభ్యస్త్యమజ్గిరః । మాద్యావాపృథివీఽఅభి శోచీర్మాన్తరిక్షం
 మా వనస్పతీన్ ॥౮॥౪౫॥ ప్రైతువాజీ కనిక్రదన్నానదద్రా
 సభస్పత్యై । భరన్నగ్నిం పురిష్యంమా పాద్యాయుషః పురా
 ॥౯॥౪౬॥ వృషాగ్నిం వృషణం భరన్నపాం గర్భగ్ం సముద్రయమ్
 । అగ్నైఽఆయాహి వీతయే । ఋతగ్ం సత్యమృతగ్ం
 సత్యమగ్నిం పురిష్యమజ్గిరస్వద్భరామః ॥౧౦॥౪౭॥ ఓషధయః
 ప్రతిమోదధ్యమగ్ని మేతగ్ం శివమాయన్తమభ్యత్ర యుష్మాః ।

వ్యస్యన్విశ్వా అనిరౌ అమీవా నిషీదన్వోఽఅప దుర్మతిం జహి
 ||౧౧||౪౮|| ఓషధయః ప్రతిగ్బుభీత పుష్పవతీ సుపిప్పలాః । ఆయం
 వో గర్భ ఋత్వియః ప్రత్నగ్ం సదస్థమాసదత్ ||౧౨||౪౯|| వి
 పాజసా పృథునా శోశుచావో బాధస్వద్విషో రక్షసోఽఅమీవాః
 । సుశర్మణో బృహత శృగ్మణిస్యా మగ్నేర్నహగ్ం సుహవస్య
 ప్రణీతౌ ||౧౩||౫౦||

ఇతి ద్వాదశోఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫|| ఆప్తో హి ష్టా మయోభువన్తాస క్షిరేదధాతన ।
 మహేరణాయ చక్షసే ||౧||౫౧|| యో వ శ్శివతమో రసస్తస్య
 భాజయతేహ నః । క్షతీరివ మాతరః ||౨||౫౨|| తస్మాఽఅరం
 గమామవో యస్య క్షయాయ జిన్వథ । ఆపో జనయథా చ
 నః ||౩||౫౩|| మిత్ర స్సగ్ం సృజ్య పృథివీం భూమిం చ జ్యోతిషా
 సహ । సుజాతం జాతవేదసమయక్షాయ త్వాసగ్ం సృజామి
 ప్రజాభ్యః ||౪||౫౪|| రుద్రాస్సగ్ం సృజ్య పృథివీం బృహజ్యోతి
 సమీధిరే । తేషాం భానురజస్ర ఇచ్ఛుక్రో దేవేషు రోచతే
 ||౫||౫౫|| సగ్ం సృష్టాం వసుభీ రుద్రైర్ధిరైః కర్మణ్యాం మృదమ్ ।
 హస్తాభ్యాం మృద్వీం కృత్వా సీనీవానీ కృణోతు తామ్ ||౬||౫౬||
 సినివానీ సుకప్రదా సుకురీరా స్సోప్తశా । సా తుభ్యమదితే

మహ్యోఖాం దధాతు హస్తయోః ||౭||౫౭|| ఉఖాం కృణోతు
 శక్త్యై బాహుభ్యామదితిర్థియా । మూతా పుత్రం యథోపస్థేసాగ్నిం
 బిభర్తుగర్భ౭ఆ ||౮||౫౮|| ముఖస్య శిరోఽపి వసవస్త్వా కృణ్వన్తు
 గాయత్రేణ ఛన్దసాఙ్గిరస్వద్ధ్రువాసీ పృథివ్యసి । ధారయా మయి
 ప్రజాగ్ం రాయస్పిషం గోపత్యగ్ం సువీర్యగ్ం సజాతాన్యజ
 మానాయ । రుద్రాస్త్వా కృణ్వన్తు త్రైష్టుభేన ఛన్దసాఙ్గిరస్వ
 ద్ధ్రువాస్యన్తరిక్షమసి । ధారయా మయి ప్రజాగ్ం రాయస్పిషం
 గోపత్యగ్ం సువీర్యగ్ం సజాతాన్యజమానాయ । ఆదిత్యాస్త్వా
 కృణ్వన్తు జాగతేన ఛన్దసాఙ్గిరస్వ ద్ధ్రువాసి ద్యౌరసి । ధారయా
 మయి ప్రజాగ్ం రాయస్పిషం గోపత్యగ్ం సువీర్యగ్ం సజా
 తాన్యజమానాయ । విశ్వేత్వా దేవా వైశ్వానరాః కృణ్వన్త్వాను
 ష్టుభేన ఛన్దసాఙ్గిరస్వ ద్ధ్రువాసి దిశోఽపి । ధారయా మయి
 ప్రజాగ్ం రాయస్పిషం గోపత్యగ్ం సువీర్యగ్ం సజాతాన్యజ
 మానాయ । అదిత్యై రాస్త్వాస్యదితిష్టే బిలం గృభ్ణాతు ||౯||౫౯||
 కృత్వాయ సా మహీ ముఖాం మృన్మయీం యోనిమగ్నయే ।
 పుత్రేభ్యః ప్రాయచ్చదదితి శ్శృపయానితి ||౧౦||౬౦|| వసవస్త్వా
 ధూపయన్తు గాయత్రేణ ఛన్దసాఙ్గిరస్వద్రుద్రాస్త్వా ధూపయన్తు
 త్రైష్టుభేన ఛన్దసాఙ్గిరస్వత్ । ఆదిత్యాస్త్వా ధూపయన్తు జాగతేన

ఛందసాఙ్గిరస్వ ద్విశ్వేత్వాదేవా వైశ్వానరాధూపయన్త్వానుష్టుభేన
ఛందసాఙ్గిరస్వత్ । ఇన్ద్రస్త్వాధూపయతు వరుణస్త్వా ధూపయతు
విష్ణుస్త్వా ధూపయతు ॥౧౧॥౬౧॥

ఇతి ద్వాదశేఽధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

౬॥ అదితిస్త్వా దేవీ విశ్వదేవ్యావతీ । పృథివ్యాస్సధస్తేఽ
అఙ్గిరస్వత్ ఖనత్వవట ॥౧॥౬౨॥ దేవానాంత్యా పత్నీర్దేవీర్విశ్వదే
వ్యావతీః । పృథివ్యాస్సధస్తేఽఅఙ్గిరస్వద్దధతూభే । ధిషణాస్త్వా
దేవీర్విశ్వదేవ్యావతీః । పృథివ్యా స్సధస్తేఽఅఙ్గిరస్వ ద్దభీన్దతా
ముఖే । వరూఢీస్త్వా దేవీర్విశ్వదేవ్యావతీః । పృథివ్యా స్సధస్తే
ఽఅఙ్గిరస్వచ్ఛృ పయన్తూభే । గ్నాస్త్వా దేవీర్విశ్వదేవ్యావతీః ।
పృథివ్యా స్సధస్తేఽఅఙ్గిరస్వత్పచన్తూభే జనయన్త్వాచ్ఛిన్నపత్రా
దేవీర్విశ్వదేవ్యావతీః । పృథివ్యా స్సధస్తేఽఅఙ్గిరస్వత్పచన్తూభే
॥౨॥౬౩॥ మిత్రస్య చర్షణీభృతోఽవో దేవస్య సానసి । ద్యుమ్నం
చిత్రశ్రవస్తమమ్ ॥౩॥౬౪॥ దేవస్త్వా సవితోద్వపతు సుప్రాణి
స్వోఙ్గురి సుబ్రాహురుతశక్త్యా అవ్యథమానా పృథివ్యామాశా
దిశ ఆప్యణ ॥౪॥౬౫॥ ఉత్థాయ బృహతిభవోదు తిష్ఠ ధ్రువాత్వమ్
। మిత్రైతాం తఽఉఖాం పరిదదామ్యభిత్యాఽప్రషా మా భేది ।

వసవస్త్వా చృన్దన్తుగాయత్రేణ చన్దసాగ్గిరస్వద్రుద్రాస్త్వా చృన్దన్తు
త్రైష్టుభేన చన్దసాగ్గిరస్వత్ । ఆదిత్యాస్త్వా చృన్దన్తు జాగతేన
చన్దసాగ్గిరస్వద్విశ్వేత్వా దేవా వైశ్వానరా ఆచృన్దన్తునుష్టుభేన
చన్దసాగ్గిరస్వత్ ॥౫॥౬౬॥

ఇతి ద్వాదశేఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭॥ ఆకూతిమగ్నిం ప్రయుజగ్న్ స్వాహా మనో మేధామగ్నిం
ప్రయుజగ్న్ స్వాహా చిత్తం విజ్ఞాతమగ్నిం ప్రయుజగ్న్ స్వాహా
వాచోవిద్యుతిమగ్నిం ప్రయుజగ్న్ స్వాహా । ప్రజాపతయే మనవే
స్వాహాగ్నయే వైశ్వానరాయ స్వాహా ॥౧॥౬౭॥ విశ్వో దేవస్య
నేతుర్మర్తవరీత సఖ్యమ్ । విశ్వోరాయఽశషధ్యతి ద్యుమ్నం
వృణీత పుష్యపే స్వాహా ॥౨॥౬౮॥ మా సు భిత్తా మా
సు రిషోఽమృ ధృష్ణువీరయస్వసు । అగ్నిశ్చేదం కరిష్యథః
॥౩॥౬౯॥ దృగ్గంహస్వ దేవి పృథివిస్వస్తయఽఆసురీ మాయా
స్వధయా కృతాసే । జుష్టం దేవేభ్య ఇదమస్తు హవ్యమరిష్టా
త్వముదేహి యజ్ఞేఽఅస్మిన్ ॥౪॥౭౦॥ ద్రౌన్వస్సర్పిరాసుతిః ప్రతో
హోతా వరేణ్యః । సహసస్పుతోఽఅద్భుతః ॥౫॥౭౧॥ సరస్వా
అధి సంతవతోఽవరా ౨॥౭౨అభ్యాతర యత్రాహమస్మి తా
౨॥౭౩అవ ॥౬॥౭౨॥ సరమస్వాః సరావతో రోహిదశ్య ఇహ

గహి । పురీష్యః పురుషియోఽగ్నేత్వం తరా మృధః
 ||౧||౭౩|| యదగ్నే కాని-కానీ చిదా తే దారూణి దధ్మసీ
 । సర్వం తదస్తుతే ఘృతం తజ్జషస్వ యవిష్వ్య ||౮||౭౪||
 యదత్త్య పజిష్యేకా యద్వమోఽతత్తీసర్పతి । సర్వం తదస్తు
 తే ఘృతం తజ్జషస్వ యవిష్వ్య ||౯||౭౫|| అహరహరప్రయానం
 భరన్తోఽశ్వాయేవ తిష్ఠతే ఘాసమస్మై । రాయస్సోషణ సమిషా
 మదన్తోఽగ్నే మా తే ప్రతీవేశా రిషామ ||౧౦||౭౬|| నాభా పృథివ్యా
 స్సమిధావేఽఅగ్నౌ రాయస్సోషాయ బృహతేహవామహే ।
 ఇరంమదం బృహదుక్థం యజత్రం జేతారమగ్నిం పృతనాసు
 సాప్తహిమ్ ||౧౧||౭౭|| యా సేనా అభీత్వరీరావ్యాధినీరుగణా
 క్షత । యే స్తేనా యే చ తస్కరాస్తాగ్నేస్తేఽఅగ్నేఽపీ
 దధామ్యాసే ||౧౨||౭౮|| దగ్గప్త్రాభ్యాం మలిమ్ముఞ్చమ్భ్యైస్తస్కరా
 ౨||౭౯|| హనుభ్యాగ్గ్ స్తేనాస్సగవస్తాగ్గ్స్త్యం ఖౌద్ద సుఖా
 దితాన్ ||౧౩||౮౦|| యే జనేషు మలిష్టువస్తేనాస్తస్కరా
 వనే । యే కక్షేషుఘాయవస్తాగ్గ్స్తే దధామి జమ్భయోః
 ||౧౪||౮౧|| యోఽఅస్మభ్యమరాతీయాద్యశ్చ నో ద్వేషతే జనః
 । నిన్దాద్యోఽఅస్మాన్ధివిహ్సోచ్చ సర్వం తం (భ) మస్మసా కురు
 ||౧౫||౮౨|| సగ్గంశీతం మే బ్రహ్మసగ్గంశీతం వీర్యం బలమ్ ।

సగ్గంశీతం క్షత్రం జిష్ణుయస్యాహమస్మి పురోహితః ||౧౬||౧౨||
 ఉదేషాం బాహూఽతతిర్ముద్వర్చోఽఅథో బలమ్ | క్షిణోమి
 బ్రహ్మణా మిత్రానున్నయామిస్వా ౨||౨అహమ్ ||౧౭||౧౩||
 అన్నప్రతేఽన్నసృతో దేహ్యనమీవస్య శుష్మిణః | ప్రప్ర దాతారం
 తారిష క్షిర్ణం నో ధేహి ద్విపదే చతుష్పదే | విశ్వకర్మణే
 స్వాహా ||౧౮||౧౪|| పునస్తాద్విత్వా రుద్రా వసన్త స్సమీన్ధతాం
 పునర్బ్రహ్మణో వసునీథ యజ్ఞైః | ఘృతేనత్వం తన్వం వర్ణయస్వ
 సత్యా స్సన్తు యజమానస్య కామూ స్స్వాహా ||౧౯||౧౫||

ఇతి ద్వాదశోఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ||

సప్తానువాకేషు పంచాశీతిః

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం ద్వాదశోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ || యుజ్ఞాన ఏకాదశ (౧౧) ప్రతూర్తం
 వాజిన్షోళశ (౧౬) దేవస్య త్వా దశ (౧౦) అపోదేవీస్త్ర
 యోదశ (౧౩) ఆపోహ్యకాదశ (౧౧) అదితిష్టాపంచ (౫)
 ఆకూతిమేకోనవిగ్గంశతిః (౧౯)

యుజ్ఞానోఽగ్రే జాతాన్పంచాశీతిః (౧౫)

అథ త్రయోదశోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || దృశానో ధుక్మ ఉర్వ్యా వ్యద్యాద్దుర్మర్షమాయు
 శ్చ్యాయే రుచానః! అగ్నిర్మమతోఽభవద్వయోభిర్యదేనం ద్యౌర
 జనయత్సురేతాః ||౧|| నక్తోషాస్తా సమనస్తా విరూపే ధాపయేతే
 శిశుమేకగ్ం సమీచీ । ద్యావాక్షామా రుక్మోఽఅన్తర్విభాతి దేవా
 అగ్నిం ధారయన్త్ర విణోదాః ||౨|| విశ్వో రూపాణి ప్రతీముచ్చతే
 కవిః ప్రాసోవీద్భద్రం ద్విపదే చతుష్పదే । వి నాకమఖ్యత్సవితా
 వరేణ్యోఽను ప్రయాణముషసో విరాజతి ||౩|| సుప్తరోఽసి
 గరుత్మాగ్గ్స్త్రివృత్తే శిరః । గాయత్రం చక్షుర్బృహద్రథన్తరే పక్షా
 ||౪|| స్తోమ ఆత్మా చన్దాగ్గ్స్యజ్ఞాన్తి యజుగ్గ్ంషి నామ । సామ
 తే తనూర్వామదేవ్యం యజ్ఞాయజ్జయన్తం పుచ్చంధిష్ఠ్యోశ్యఫాః
 ||౫|| సుప్తరోఽసి గరుత్మాన్తివం గచ్చ స్వః పత । విష్ణోః
 క్రమోఽసి సపత్నహ గాయత్రం ఛన్త ఆరోహ । పృథివీమన్తు
 విక్రమస్వ । విష్ణోః క్రమోఽస్యభిమాత్రిహ త్రైష్టుభం ఛన్త ఆరోహ
 । అన్తరీక్షమన్తు విక్రమస్వ । విష్ణోః క్రమోఽస్యరాతీయతో హున్తా
 జాగతం ఛన్త ఆరోహ । దివమన్తు విక్రమస్వ । విష్ణోః క్రమోఽసి
 శత్రూయతో హున్తానుష్టుభం ఛన్త ఆరోహ । దిశోఽను విక్రమస్వ

||౬|| అక్రన్తదగ్ని స్తనయన్నివద్యః క్షామూ రేరిహద్యీరుధ స్పమ
 శ్చన్ । సద్యో జజ్ఞానో విహీమిద్ధోఽఅఖ్యదా రోదసీ భానుసా
 భాత్యస్తః ||౭|| అగ్నేఽభ్యావర్తిన్నభి మూనివర్తస్వాయుషో వర్చసా
 ప్రజయూ ధనేన । సన్యా మేధయా రయ్యా పోషేణ ||౮||
 అగ్నేఽఅజ్గిర శ్శతం తే సన్త్వావృత స్సహస్రం తఽఉషావృతః
 । అధా పోషస్య పోషేణ పునర్నో నష్టమాకృధి పునర్నో
 రయిమాకృధి ||౯|| పునర్నూర్జా నివర్తస్య పునరగ్నఽశ్చషాయుషో
 । పునర్నః పాహ్యగ్గంహసః ||౧౦|| సహరయ్యా నివర్తస్వాగ్నే
 పిన్వస్య ధారయా । విశ్వపిన్వో విశ్వతస్పరి ||౧౧|| ఆ
 త్వోహర్షవస్తరభూర్భువస్తిష్ఠావీ చాచలిః । విశస్త్వా సర్వో
 వాఞ్చన్తమా త్వద్రాస్త్రిమధిభశత్ ||౧౨|| ఉదుత్తమం వరుణ
 పాశమస్మదవాధమం విమధ్యమగ్గ శ్రథాయ । అథా వయమూ
 దిత్య వ్రతే తవాసాగసోఽఅదితయే స్యామ ||౧౩|| అగ్నే
 బృహన్నషసామూర్ధ్వఽఅస్థాన్నిర్జగన్వాన్తమస్తో జ్యోతిషాగౌత్ ।
 అగ్నిర్భానునా రుశతా స్వజ్గ ఆ జాతో విశ్వా సద్యోన్యప్రాః ||౧౪||
 హగ్గంస శ్శుచిషద్యసురన్తరిక్షసద్ధోతా వేదిషదతిథిర్దురోణసత్
 । నృషద్యర్త సదృతపద్వ్యోమసద్దబ్జా గోజా ఋతజా అద్రిజా
 ఋతమృహత్ ||౧౫|| సీదత్వం మూతురస్యా ఉపస్థే విశ్వోన్యగ్నే

వయునాని విద్వాన్ । మైనాం తపసా మార్చిష్ఠాభిశోచీరస్తరస్యాగ్ం
 శుక్రజ్యోతిర్విభాహి ॥౧౬॥ అన్తరగ్నే ర్నుచా త్వముఖాయా స్సదన్తే
 స్వే । తస్యాస్త్యగ్ం హరసా తప్తశ్శాతవేద శ్చివోభవ ॥౧౭॥ శివో
 భూత్వా మహ్యమగ్నేఽఅథో సీద శివస్త్యమ్ । శివాః కృత్వా
 దిశస్సర్వాస్సం యోవీమిహసదః ॥౧౮॥

ఇతి త్రయోదశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ దివస్పరి ప్రథమం జజ్ఞేఽఅగ్నిర్మద్విత్వీయం పరిజాత
 వేదాః । తృతీయమపు నృమణా అజస్రమిన్దాన ఏనం జరతే
 స్వాధీః ॥౧॥౧౯॥ విద్మా తేఽఅగ్నే త్రేధా త్రయాణి విద్మాతే
 ధామ విభృతా పురుత్రా । విద్మాతే నామ పరమం గుప్తా
 యద్విద్మా తముత్సం యత ఆజగన్త ॥౨॥౨౦॥ సముద్రేత్వా
 నృమణా అపస్వన్తర్నచక్షా ఈధే దివోఽఅగ్నఽఊధన్ ।
 తృతీయేత్వా రజసి తస్థివాగ్ంసమపాముపస్థే మహిషా
 అవర్ధన్ ॥౩॥౨౧॥ అక్రన్తదగ్ని స్తనయన్నివద్యాః క్షామూ
 రేరీహద్విరుధ స్సమశ్చన్ । సద్యో జజ్ఞానో విహిమిద్ధోఽఅఖృదా
 రోదసి భానునా భాత్యన్తః ॥౪॥౨౨॥ శ్రీణాముద్రో
 ధరుణోరయీణాం మనీషాణాం ప్రార్పణ స్సోమగోపాః । వసు

౩॥ సమిధాగ్నిం దువస్యత ఘృతైర్భోధయతాతీథిమ్ ।
 అష్టిన్ద్రవ్యా జుహోతన ॥౧॥౩౧॥ ఉదు త్వా విశ్వే దేవా
 అగ్నే భరన్తుచిత్తిభిః । స నో భవ శివస్త్వగ్ం సుప్రతీకో
 విభావసుః ॥౨॥౩౨॥ ప్రేదగ్నే జ్యోతిష్మాన్యాహి శివేభిరర్చిభి
 త్త్వమ్ । బృహద్భిర్బానుభిర్భాసన్మాహిగ్ంసీ స్తన్వాప్రజాః ॥౩॥౩౩॥
 అక్రన్దదగ్ని స్తనయన్నివద్యాః క్షామూ రేరహద్విరుధ స్సమశ్చాన్ ।
 సద్యో జజ్ఞానో విహిమిద్ధోఽఅఖ్యదా రోదసీ భానుసా భాత్యంతః
 ॥౪॥౩౪॥ ప్ర- ప్రాయమగ్నిర్భరతస్య శృణ్వేవి యత్సూర్యోన
 రోచతే బృహద్యాః । అభియః పూరుం పృతనాసు తస్థా
 దీదాయ దైవ్యోఽఅతీథి శ్శివో నః ॥౫॥౩౫॥ ఆపో దేవీః ప్రతి
 గృభీత భస్మతత్స్యనే కృణుధ్వగ్ం సురభాఽఉలోకే । తస్మై
 నమన్తాం జనయ సుప్రతీర్మాతేవ పుత్రం భీభృతాప్స్వి
 నత్ ॥౬॥౩౬॥ ఆప్స్వగ్నే సధిష్టవ సాషధీరను రుధ్యసే ।
 గర్భే సజ్జాయసే పునః ॥౭॥౩౭॥ గర్భోఽఅస్యోషధీనాం గర్భో
 వస్తప్రతీనామ్ । గర్భో విశ్వస్య భూతస్యాగ్నే గర్భోఽఅపామసి
 ॥౮॥౩౮॥ ప్రసద్య భస్మనాయోనిమపశ్య పృథివీమగ్నే । సగ్ంసృజ్య
 మాతృభిష్త్వం జ్యోతిష్మాన్పున్తరాపదః ॥౯॥౩౯॥ పునరాసద్య
 సదనమపశ్య పృథివీమగ్నే । శేషే మాతుర్యథోపస్థేఽన్తరస్యాగ్ం

శివతమః ॥౧౦॥౪౦॥ పునర్నూర్జా నివర్తస్వపునరగ్నఽశ్చషాయుషా
 | పునర్నూః పాహ్యగ్గ్ంహాసః ॥౧౧॥౪౧॥ సహర్తయ్యా నివర్తస్వాగ్నే
 పిన్వస్వ ధారయా | విశ్వపేన్న్యో విశ్వత్తప్వరీ ॥౧౨॥౪౨॥
 బోధామేఽత్సవచసో యవిష్ట మగ్గ్ంహిష్టస్య ప్రభృతస్య స్వధావః
 | పీయతిత్వోఽఅనుత్వోగృణాతి వన్దారుష్టేతన్వం వన్దేఽఅగ్నే
 ॥౧౩॥౪౩॥ స బోధి సూరిర్మఘవా వసుపతే వసుదావన్
 | యుయోధ్యస్మద్ద్యేషాగ్గ్ంసి విశ్వకర్మణేస్వాహా ॥౧౪॥౪౪॥
 పునస్తద్విత్వా రుద్రా వసవస్సమిన్ధతాం పునర్భ్రాహ్మణో వసు
 నీథ యజ్ఞైః | ఘృతేనత్వం తన్వంవర్ధయస్వ సత్త్వా స్సన్తు
 యజమావస్య కామూ స్వాహా ॥౧౫॥౪౫॥

ఇతి త్రయోదశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ అపేత వీత వి చ సర్పతాతో యేఽత్రస్థ పురాణా యే
 చ మాతనాః | అదాద్యమోఽవసానం పృథివ్యా అక్రన్తిమం
 పితరో లోకమస్మై ॥౧॥౪౬॥ స్రంజ్ఞానమసి కామధరణం మయితే
 కామధరణం భూయాత్ | అగ్నేర్భస్మాస్యగ్నేః పురీషమసి |
 చితస్థ పరిచిత ఊర్ధ్వచిత శ్రయధ్వమ్ ॥౨॥౪౭॥ అయగ్గ్ం
 సోఽఅగ్నిర్యస్మిన్ తోమమిన్ద్రస్సృతం దధే జుతరే వావశానః|

ప్రహసీయం వాజమత్యం న సప్తీగ్ం సప్తవాన్సన్సాయసే జాత
 వేదః ||౩||౪౮|| అగ్నేయతే ద్రివి వర్చః పృథివ్యాం యదోషధీష్వ
 ష్సా యజత్ర | యేనాన్తరిక్షముర్వాత్తతన్త త్వేష సృ భానుర్జర్జవో
 నృచక్షాః ||౪||౪౯|| అగ్నే దివోఽఅర్ణమచ్ఛాజిగాస్యచ్ఛా దేవా ౩||
 ౭||౬|| చిషే ధిష్ణ్యా యే | యా రోచనే ప్రసాత్సూర్యస్య
 యాశ్చావస్తాదుప్తతిష్ఠన్తఽఆపః ||౫||౫౦|| పురీష్యాసోఽఅగ్నయః
 ప్రావణేభిస్సజోషసః | జుషన్తాం యజ్జమద్రుహోఽ
 నమీవా ఇషో మహీః ||౬||౫౧|| ఇశామగ్నే పురుదగ్ంసగ్ం
 ప్రనిగో శృశ్వత్తమగ్ం హవమానాయ సాధ | స్వాన్వ
 స్సానుప్తయో విజావాగ్నే సా తేసుమతిర్భూత్వస్మై
 ||౭||౫౨|| అయం తేయోనీర్భత్వియో యతో జాతోఽఅరోచథాః
 | తం జానన్వగ్నఽఆరోహాథానో వర్ధయా రయిమ్ ||౮||౫౩||
 చిదస్తి తయా దేవతయాజ్గిర్వద్ధువా సీద | ప్రచిదస్తి తయా
 దేవతయాజ్గిర్వద్ధువా సీద ||౯||౫౪|| లోకం పృణ చ్చిద్రం
 పృణాథో సీద ధ్రువాత్వమ్ | ఇన్ద్రాగ్నిత్వా బృహస్పతిర్
 స్మిన్యోనాఽఅసీషదన్ ||౧౦||౫౫|| తా అస్య సూదదోహస్త
 స్సోమగ్గీ శ్రీణన్తి పృశ్నయః | జన్మన్దేవానాం విశ్మిష్త్రిష్వా రోచనే
 దివః ||౧౧||౫౬|| ఇన్ద్రం విశ్వా అవీవృధన్తముద్రవ్యచసం గిరః

రథీతమగ్గం రథీనాం వాజానాగ్గం సత్పత్తిం పతిమ్ ||౧౨||౫౬||
 సమితగ్గం సజ్కల్పేథాగ్గం సమ్ప్రియా రోచిష్ణా సుమనస్యమానా
 | ఇషమూర్జమభి సువసానా ||౧౩||౫౮|| సం వాం మనాగ్గంపి
 సం వ్రతా సము చిత్తాన్యాకరమ్ | అగ్నే పురీష్యాధిపా భవత్వం
 న ఇషమూర్జం యజమానాయ ధేహి ||౧౪||౫౯|| అగ్నేత్వం
 పురీష్యో రయిమాన్పుష్టిమా ౩||౬౭||పి | శివాః కృత్వా
 దిశస్సర్వా స్వం యోసేమిహాసదః ||౧౫||౬౦|| భవతం న
 స్సమనసా సచేతసాఽఅరేపసా మా యజ్జగ్గం హిగ్గంసిష్టం
 మా యజ్జపతిం జాతవేదసా శివో భవతమద్యనః ||౧౬||౬౧||
 మూతేవపుత్రం పృథివీ పురీష్యమగ్నిగ్గోస్యే యోనాఅభార్తుఖా
 | తాం విశ్వేర్దైవైర్పతుభి స్సంవిదానః ప్రజాపతిర్విశ్వకర్తా
 విముచ్చతు ||౧౭||౬౨||

ఇతి త్రయోదశేఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ||

(౫) అసున్వన్తమయజమానమిచ్చ స్తేనస్యేత్యామన్వహి
 తస్కరస్య | అన్యమస్మదీచ్చ సా తేఽశ్చత్యా నమో దేవి
 నిర్వతే - తుభ్యమస్తు ||౧||౬౩|| నమస్సు తే నిర్వతే తిగ్మ
 తేజోఽయస్మయం విచృతా బన్ధమేతమ్ | యమేనత్వం యమ్యా
 సంవిదానోత్తమే నాకేఽఅధిరోహయైనమ్ ||౨||౬౪|| యసోస్యే

ఘోరఽప్రసాదహోమ్యేషాం బన్ధానామప్రసర్జనాయ । యాం
 త్వా జన్మో భూమిరితి ప్రమన్దతే నిర్మతిం త్వాహం పరివేద విశ్వతః
 ॥౩॥౬౫॥ యం తే దేవీ నిర్మతిరా బబన్ధ పాశం గ్రీవాస్వవిచృత్యమ్
 । తం తే విష్యామ్యాయుష్షో న మధ్యాదధైతం పీతుమద్ధి
 ప్రసూతః । నమో భూత్యే యేదం చకార ॥౪॥౬౬॥ నివేశన
 స్సంగమనో వసూనాం విశ్వో రూపాభిచష్టే శచీభిః । దేవశవ
 సవితా సత్యధర్మేన్ద్రో న తస్థా సమరే పథీనామ్ ॥౫॥౬౭॥
 సీరా యుజ్జన్తి కవయో యుగా వితన్వతే పృథక్ । ధీరా
 దేవేషు సుమ్నయా ॥౬॥౬౮॥ యువక్త సీరా వి యుగా తనుధ్వం
 కృతే యోనో వసతేహ బీజమ్ । గిరా చశ్రుష్టి స్సభరా అసన్నో
 నేదీయ ఇత్సృణ్యః ప్రక్వమేయాత్ ॥౭॥౬౯॥ శునగ్గం సు ఫాలా
 వికృషన్తు భూమిగ్గం శునం క్షీనాశా అభియన్తు వాహైః । శునా
 సీరా హవిషాతోశమానా సుపిప్పలా ఓషధిః కర్తవ్యస్మే ॥౮॥౭౦॥
 ఘృతేన సీతామధునా సమజ్యతాం విశ్వేర్దేవైరనుమతా మరుద్భిః
 । ఊర్జస్వతీ పయస్తా పిన్వమానాస్మాన్ప్రీతే పయస్తాభ్యావ
 పృత్స్వ ॥౯॥౭౧॥ లాక్ష్మలం పవీరవత్సు శేవగ్గం సోమపితృరు ।
 తదుద్యపత్తి గామవిం ప్రభర్వ్యం చ పీవరీం ప్రస్థావద్రథవాహణమ్
 ॥౧౦॥౭౨॥ కామం కామదుఘేధుక్ష్వ మిత్రాయ వరుణాయ

చ । ఇన్ద్రోయాశ్విభ్యాం పూష్ణే ప్రజాభ్య ఓషధీభ్యః ॥౧౧॥౭౩॥
 విముచ్యధ్వమఘ్నో దేవయాన్తా అగ్నేన్మ తమసస్పారమస్య జ్యోతి
 రాపామ ॥౧౨॥౭౪॥ సజారబ్దోఽఅయవోభి స్సజూర్తుషా అరు
 ణీభిః । సజోషసాఽఅశ్వినా దగ్గంసోభిస్సజూ స్సూర ఏతశేన
 సజూర్వేశ్వానర ఇళయా ఘృతేన స్వాహా ॥౧౩॥౭౫॥

ఇతి త్రయోదశేఽధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

౬॥ యా ఓషధీః పూర్వా జాతా దేవేభ్యస్త్రీయుగం పురా
 । మనైను బ్రభూణామహగ్గం శతం ధామోని సప్తచ ॥౧॥౭౬॥
 శతం వోఽఅమృతామోని సహస్రముతవో రుహః । అథా శత
 క్రత్వోయూయమిమం మేఽఅగదం కృత ॥౨॥౭౭॥ ఓషధీః
 ప్రతిగృభీత పుష్పవతీః ప్రసూవరీః । అశ్వో ఇవ సజితృరీర్వీరుధః
 పారయిష్ణ్వః ॥౩॥౭౮॥ ఓషధీరితి మాతరస్తద్వో దేవీరుప్రబువే ।
 సనేయమశ్వం గాం వాస ఆత్మానం తవ పూరుష ॥౪॥౭౯॥
 అశ్వత్థేవో నిషదనం పర్ణేవో వస్తతిష్క్తుతా గోభాజ ఇత్కిలాసథ
 యత్సనవథ పూరుషమ్ ॥౫॥౮౦॥ యత్రోషధీ స్సమగృత రాజౌన
 సృమితాఽఇవ । విప్రస్స ఉచ్యతే భిషగ్క్రోహామీవచాతనః
 ॥౬॥౮౧॥ అశ్వావతిగ్గం సోమావతిమూర్జయన్తీ ముదోజసమ్ ।

ఆవత్త్వి సర్వా ఓషధీర్హస్మాఽతర్తిష్ఠతాతయే ||౭||౧౨|| ఉచ్చుష్మా
 ఓషధీనాం గావో గోష్ఠాదీవేరతే ధనగ్గ్ం సనిష్కన్తీనామూత్మానం
 తవ పూరుష ||౧౨||౧౩|| ఇష్క్యత్తిర్నామవో మూతాథో
 యూయగ్గ్ం నిష్క్యతీః | స్తీరాః పత్రత్రిణీస్థన యద్రామయత్తి
 నిష్క్యథ ||౧౨||౧౪|| అత్తి విశ్వోః పరిష్కాప్తేన ఇవ వ్రజమ
 క్రముః | ఓషధీః ప్రాచుచ్యపుర్యత్కిం చతన్వో రపః ||౧౦||౧౫||
 యద్దిమా వాజయన్తహమోషధీర్హస్మాఽతర్తిష్ఠతాతయే
 నశ్యతి పురా జీవగృభో యథా ||౧౧||౧౬|| యస్యోషధీః
 ప్రసర్పథాఙ్గమఙ్గం పరుష్పరుః | తతో యక్ష్యం విబాధధ్వ
 ఉగ్రోమధ్యమ శీరివ ||౧౨||౧౭|| సాకం యక్ష్య ప్రపత
 చాషణ కికిదీవిసా | సాకం వాతస్య ద్రాజ్యో సాకం నస్య
 నిహకయా ||౧౩||౧౮|| అన్యావోఽఅన్యామవత్సన్యాన్యస్యా ఉపా
 వత | తాస్సర్వా స్సంవిదానా ఇదం మే ప్రావతా వచః ||౧౪||౧౯||
 యాః ఫలివీర్యా అఫలా అపుష్పా యాశ్చ పుష్పిణీః | బృహస్పతి
 ప్రసూతాస్తానో ముచ్చన్త్యగ్గ్ంహసః ||౧౫||౨౦|| ముచ్చన్తమా
 శపథ్యాదథో వరుణ్యోరుత | అథో యమస్య పట్వీశాత్పర్వస్మాద్దేవ
 కిల్బిషాత్ ||౧౬||౨౧|| అవయతీ స్సమవదన్త దివ ఓషధయస్పరి
 | యం జీవమృశ్నవామహైన స రిష్యాత్తి పూరుషః ||౧౭||౨౨||

యా ఓషధీ స్సోమరాజ్జీర్ణహీ శృతవిచక్షణాః । తాసామసి
 త్వముత్తమార్తం కామాయ శగ్గంహృదే ॥౧౦॥౯౩॥ యాఓషధీః
 స్సోమరాజ్జీర్ణహీతాః పృథివీమను । బృహస్పతి ప్రసూతా
 అస్యే సన్దత్త వీర్యమ్ ॥౧౦॥౯౪॥ యాశ్చేదము పశ్యన్వన్తి
 యాశ్చద్వారం పరాగతాః । సర్వాస్సజ్గత్య వీరుధోఽస్యే సన్దత్త
 వీర్యమ్ ॥౧౦॥౯౫॥ నాశయిత్రి బలాప్తస్యార్థస ఉపచితామసి
 । అథో శతస్య యక్షాణాం పాక్షారోరసి నాశనీ ॥౧౦॥౯౬॥
 మావోరిషత్థవితా యస్మై చాహం ఖనామి వః । ద్విపచుతుష్ప
 దస్మాక్కగ్గ్ం సర్వమస్తనాతురమ్ ॥౧౦॥౯౭॥ ఓషధయస్సం
 పదన్తే సోమేన సహ రాజ్ఞా । యస్మై కృణోతి బ్రాహ్మణస్తగ్గ్ం
 రాజన్పారయామసి ॥౧౦॥౯౮॥ త్వాం గన్ధర్వా అఖన్తగ్గ్ం
 స్త్వామిన్ద్రస్త్వాం బృహస్పతిః । త్వమోషధే సోమో రాజో
 విద్వాన్యక్షాదముచ్యత ॥౧౦॥౯౯॥ త్వముత్తమాస్యోషధే తవ
 వృక్షా ఉపస్తయః । ఉపస్తిరస్తు సోఽస్మాకం యోఽఅస్మా
 ౧॥౨అభిదాసతి ॥౧౦॥౧౦౦॥

ఇతి త్రయోదశేఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭॥ మా మా హిగ్గ్ంసీజ్జవితా యః పృథివ్యాయో నా దివగ్గ్ం

సత్యధర్మా వ్యాసత్ । యశ్చాపశ్చన్ద్రాః ప్రథమో జజాన్ కస్మై
 దేవాయ హవిషో విధేమ ॥౧॥౧౦౧॥ అభ్యావర్తస్వ పృథివి యజ్ఞేన్
 పయసా సహ । వసాం తేఽఅగ్నిరీషితో అరోహత్ ॥౨॥౧౦౨॥
 అగ్నేయతేక్షుక్రం యచ్ఛన్ద్రం యత్పూతం యచ్ఛ యజ్ఞేయమ్
 । తద్దేవేభ్యో భరామసి ॥౩॥౧౦౩॥ ఇషమూర్జ్మహమిత
 ఆదమృతస్య యోనిం మహిషస్య ధారామ్ । ఆ మూ గోషు
 విశత్వా తనూషు జహోమి పేదిమనిర్రా మమీవామ్ ॥౪॥౧౦౪॥
 అగ్నే తవ శ్రవో వయో మహి భ్రాజన్తేఽఅర్చయో విభావసా
 బృహద్భానో శవసా వాజమ్మక్త్యం దధాసి ద్వాశుషే కవే ॥౫॥౧౦౫॥
 పావకవర్చా శ్చుక్రవర్చా అనూనవర్చా ఉదీయర్షి భానునా ।
 పుత్రో మూతరా విచరన్ను పావసి పృణక్షిరోదసీఽఉభే
 ॥౬॥౧౦౬॥ ఊర్జో నపాజ్ఞాతవేద సుశస్తిభిర్మన్దస్వ ధీతిభిర్హితః
 ॥ త్వేఽఇష సస్వన్తధుర్భారీవర్చసశ్చిత్రోతయో వామజాతాః
 ॥౭॥౧౦౭॥ ఇర్జజ్యన్షగ్నే ప్రథయస్వ జన్తుభిర్తస్మై రాయోఽ
 అమర్త్య । సదీర్ఘతస్య వపుషో విరాజసి పృణక్షీ సానసిం
 క్రతుమ్ ॥౮॥౧౦౮॥ ఇష్క్వర్తారమధ్వరస్య ప్రచేతసం క్షయన్తగ్గ్ం
 రాధసో మహాః । ర్తాతినవామస్య సుభగాం మహిమిషం
 దధాసి సానసిగ్గ్ం రయిమ్ ॥౯॥౧౦౯॥ బుధతాహానం మహిషం

విశ్వదర్శితమగ్నిగ్ం సుమ్నాయ దధిరే పురోజనాః । శ్రుత్యైర్గ్ం
 సప్రథస్తమం త్వా గిరా దైవ్యం మానుషాయుగా ॥౧౦॥౧౦౦॥
 ఆప్యాయస్వ సమేతు తే విశ్వత స్సోమ వృష్ణమ్ భవా వాజస్య
 సజ్గధే ॥౧౦॥౧౦౧॥ సం తే పయాగ్ంస్తి సము యన్తు వాజ్ఞా
 స్యంవృష్ణ్యైన్యభిమాతిషాహః । ఆప్యాయమానో అమృతాయ
 సోమ దివి శ్రవాగ్ం స్యుత్తమానిధిష్వ ॥౧౦॥౧౦౨॥ ఆప్యాయస్వ
 మదిన్తమ సోమ విశ్వేభిర్గ్ంశుభిః । భవా న సప్రథస్తమ స్సఖా
 వృధే ॥౧౩॥౧౦౩॥ ఆ తే వ్రతస్య మనో యమత్పరమాచ్ఛిత్సధస్తాత్
 । అగ్నే త్వాజ్కమయా గిరా ॥౧౪॥౧౦౪॥ తుభ్యం తా అజ్గి
 రస్తమ విశ్వస్సుక్తితయః పృథక్ । అగ్నే కామాయ యేమిరే
 ॥౧౫॥౧౦౫॥ అగ్నిః ప్రియేషు ధామసు కామో భూతస్య భవ్యస్య
 । సప్రమాళేక్తో విరాజతి ॥౧౬॥౧౦౬॥

ఇతి త్రయోదశేఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః॥

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం త్రయోదశోఽధ్యాయః

అనువాక సూత్రమ్ ॥ దృశానోఽష్టాదశ (౧౮) దివస్పరి
 ద్వాదశ (౧౨) సమిధాగ్నిం పఞ్చదశ (౧౫) అపేత సప్తదశ
 (౧౭) ఆసున్వన్తం త్రయోదశ (౧౩) యా ఓషధీః పఞ్చవిగ్ంశతిః
 (౧౫) మా మాషోళశ (౧౬)

దృశానః సప్తానువాకేషు షోళశోత్తరశతమ్ (౧౦౬)

అథ చతుర్దశోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || మయి గృహ్యమ్యగ్రేఽత్రిగ్నిగ్ం రాయస్పౌషాయ
 సుప్రజా స్త్వాయ స్తువీర్యాయ | మామ దేవతా స్సచన్తామ్ ||౧||
 అపాం పృష్ఠమస్తి యోనిరగ్నే స్సముద్రమభితః పిన్వమానమ్ |
 వర్ధమానో మహా ౩||౨|| ఆ చ పుష్కరే దివో మాత్రయా వరిష్ణా
 ప్రథస్వ ||౨|| బ్రహ్మ జజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్వి సీమత
 స్మైరుచో వేన ఆవః | స ఋధ్వా ఉపమా అస్య విష్ణోస్సతశ్చ
 యోనిమసతశ్చ వివః ||౩|| హిరణ్యగర్భ స్సమవర్తతాగ్రే భూతస్య
 జ్ఞాతః పత్తిరేక ఆసీత్ | సదాధార పృథివీం ద్యాముతేమాం
 కస్మై దేవాయ హవిషో విధేమ ||౪|| ద్రష్పశ్చస్కన్త పృథివీమన్తు
 ద్యామిమం చ యోనిమన్తు యశ్చ పూర్వః | సమానం యోనిమన్తు
 సచ్చరన్తం ద్రష్పం జహోమ్యను సప్తహోత్రాః ||౫|| నమోఽస్తు
 సర్వేభ్యో యే కే చ పృథివీమన్తు | యేఽత్నరక్షే యే దివి తేభ్య
 సర్వేభ్యోనమః ||౬|| యా ఇషవో యాతుధానానాం యే వా
 వనస్పత్తిగ్ంరమ | యే వావటేషు శేరతే తేభ్యస్సర్వేభ్యో నమః
 ||౭|| యే వామీ రోచనే దివో యే వా సూర్యస్య రశ్మిషు |
 యేషామప్సు సదస్కృతం తేభ్య స్సర్వేభ్యో నమః ||౮|| కృణుష్వ

౨॥ ధూవాసీ ధరుణాస్తృతా విశ్వకర్మణా । మాత్స్య
 సముద్ర ఉద్వధీన్మా సుప్తర్ణోఽవ్యథమానా పృథివీం దృగ్గంహ
 ॥౧॥౧౬॥ ప్రజాపతిష్ట్యా సాదయత్ప్రపాం పృష్ఠే సముద్రస్యేమన్
 । వ్యచస్వతీం ప్రథస్వతీం ప్రథస్వ పృథివ్యసి ॥౨॥౧౭॥
 భూరప్తి భూమిర్వస్యదితిరసి విశ్వధాయా విశ్వస్య భువనస్య
 ధర్మీ । పృథివీం యచ్చ పృథివీం దృగ్గంహ పృథివీం
 మా హిగ్గంసీః ॥౩॥౧౮॥ విశ్వస్మై ప్రాణాయాపానాయ
 వ్యానాయోదానాయ ప్రతిష్ఠాయై చరిత్రాయ । అగ్నిష్ట్యాభిపాతు
 మహ్యస్వస్త్వా ఛర్దిషా శస్తమేన తయా దేవతయాజీర్ణస్వద్భువా
 సీద ॥౪॥౧౯॥ కాణ్డతాగ్డాత్సరోహన్తి పరుషః - పరుషస్పరి
 । ఏవా నో దూర్యేప్రతను సహస్రేణ శతేన చ ॥౫॥౨౦॥
 యా శతేన ప్రతనోషే సహస్రేణ విరోహసి । తస్యోస్తే దేవీష్టకే
 విధేమ హవిషోవయమ్ ॥౬॥౨౧॥ యాస్తేఽఅగ్నే సూర్యే రుచో
 దివమాతన్వంతి రశ్మిభిః తాభిర్నోఽఅద్య సర్వాభి రుచే జనాయ
 నస్కృధి ॥౭॥౨౨॥ యానో దేవాస్సూర్యే రుచో గోష్వశ్వేష్టు
 యా రుచః । ఇన్ద్రాగ్ని తాభి స్సర్వాభి రుచం నో ధత్త బృహ
 స్పతే ॥౮॥౨౩॥ విరాడ్జ్యోతిరధారయత్స్వ రాడ్జ్యోతిరధారయత్ ।
 ప్రజాపతిష్ట్యా సాదయతు పృష్ఠే పృథివ్యా జ్యోతిష్కృతీమ్

॥౯॥౨౪॥ విశ్వస్మై ప్రాణాయాపానాయ వ్యానాయ విశ్వం
జ్యోతిర్యచ్చ । అగ్నిష్టేఽధిపతిస్తయా దేవతయాజ్గిరస్వధ్ధృవా
సీద ॥౧౦॥౨౫॥ మధుశ్చ మాధవశ్చ వాసన్తికాఽఋతూఽఅగ్నే
రన్తఃశ్లేషోఽసి । కల్పేతాం ద్యావాప్పథివీ కల్పన్తామాప ఓషధయః
కల్పన్తామగ్నయః పృథజ్మ జ్యేష్ఠ్యాయ సప్రతాః । యే
అగ్నయ స్సమనసోఽన్తరా ద్యావాప్పథివీఽశమే । వాస
న్తికాఽఋతూఽఅభికల్పమానా ఇన్ద్రమివ దేవా అభిసంవిశన్తు
తయా దేవతయాజ్గిరస్వధ్ధృవే సీదతమ్ ॥౧౧॥౨౬॥ అషోహృషి
సహమానా సహస్వారాతీస్సహస్వ పృతనాయతః । సహస్రవీర్యాసి
సా మా జిన్వ ॥౧౨॥౨౭॥ సహస్వేమా అభిమాతీ స్సహస్వ
పృతనాయతః । సహస్వ సర్వం ప్రాప్మానగ్గ్ం సహమానాస్యోషధే
॥౧౩॥౨౮॥

ఇతి చతుర్దశేఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩॥ మధు వాతా ఋతాయతే మధు క్షరన్తి సిన్ధవః । మాధ్వేర్న
స్సన్వోషధీః ॥౧॥౨౯॥ మధు నక్తముతోషసో మధుమత్పార్థివగ్గ్ం
రజః । మధు ద్యౌరస్తునః పితా ॥౨॥౩౦॥ మధుమాన్వో
వనస్పత్రిర్మధుమా ౩॥అస్తు సూర్యః । మాధ్వేర్నావో భవన్తునః

॥౩॥౩౧॥ అపాం గమ్భీర్న్విద మా త్వాసూర్యోఽభితాప్నీ
 న్మాగ్నిర్వైశ్వానరః| అచ్ఛీన్నపత్రాః ప్రజా అనువీక్షస్వాను త్వా దివ్యా
 వృష్టి స్సచతామ్ ॥౪॥౩౨॥ త్రీన్ తృముద్రాన్తమస్సపత్నర్గానపాం
 పతీర్వృషభ ఇష్టకానామ్ | పురీషం వసాన సుకృతస్య లోకే
 తత్ర గచ్ఛ యత్రపూర్వే పరేతాః ॥౫॥౩౩॥ మహి ద్యాః పృథివీ
 చ న ఇమం యజ్ఞం మిమిక్షతామ్ | పిప్రుతాం నో భరీమభిః
 ॥౬॥౩౪॥ విష్ణోఃకర్మాణి పశ్యత యతో వ్రతాని పస్పశే | ఇన్ద్రస్య
 యుజ్యస్సఖా ॥౭॥౩౫॥ ధ్రువాసీ ధరుణైతో జ్జ్ఞేప్రథమమేభ్యో
 యోనిభ్యోఽఅధి జాతవేదాః | స గాయత్ర్యా త్రిష్టుభానుష్టుభా
 చ దేవేభ్యో హవ్యం వహతు ప్రజానన్ ॥౮॥౩౬॥ ఇషే రాయే
 రమస్స సహసే ద్యుమ్నఽక్షిరేఽఽమత్యాయ | సనూళసి
 స్వరాళసి సారస్వతా త్వోత్సా ప్రావతామ్ ॥౯॥౩౭॥ అగ్నే
 యుక్త్వాహి యే తవాశ్వసో దేవ సాధవః | అర్చం వహన్తి
 మన్యవే ॥౧౦॥౩౮॥ యుక్త్వాహి దేవహూతమ్నా ౩॥౭అశ్వ
 ౭౩॥ అగ్నేర్భీరీవ | నిఘోతా పూర్వ్యస్పదః ॥౧౧॥౩౯॥

ఇతి చతుర్దశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ సమ్యక్ ప్రవన్తి సరితో న ధేనా అన్తర్హృదా మనసా

పూ॒యమా॑నాః । పృ॒తస్య॑ ధా॒రా అ॒భిచా॑కశీమి హి॒రణ్య॑యో
 (హి॒రణ్య॑యో) వే॒తసో॑ మధ్యే॒తత్ గ్నైః॑ ॥౧॥౪౦॥ ఋ॒చే త్వా
 రు॒చే త్వా భా॒సే త్వా జ్యోతి॑షే త్వా । అ॒భూది॑దం విశ్వస్య
 భు॒వనస్య॑ వా॒జిన॑మగ్నేర్వైశ్వా॒నరస్య॑ చ ॥౨॥౪౧॥ అ॒గ్నిర్ జ్యోతి॑షా
 జ్యోతి॑షాన్రు॒క్మో వర్చ॑సా వర్చ॑స్వాన్ । స॒హస్ర॑దా అ॒సి
 స॒హస్రాయ॑ త్వా ॥౩॥౪౨॥ ఆ॒ది॒త్యం గర్భం॑ స॒యసా॑ స॒మజ్ఞి
 స॒హస్రస్య॑ ప్ర॒తిమాం॑ వి॒శ్వరూ॑పమ్ । పరి॑వృ॒జ్ఞి హ॑ర॒సామా॑భిమగ్నీ॒స్థా
 శ్శతా॑యషం కృ॒ణుహి॑ చీ॒యమా॑నః ॥౪॥౪౩॥ వా॒తస్య॑ జూ॒తిం
 వ॒రుణస్య॑ వా॒భిమ॑శ్వం జ॒జ్ఞానగ్ం॑ స॒రిరస్య॑ మధ్యే । శి॒శుం
 వ॒దీనా॑గ్ం హ॒రిమ॑ద్రి బు॒ధ్న మగ్నే॑ మా హి॒గ్ంసీః ప॑ర॒మే
 వ్యోమన్ ॥౫॥౪౪॥ అ॒జస్ర॑మి॒న్దుమ॑రుషం భు॒రణ్య॑మగ్నిమీ॒శే
 పూ॒ర్వచి॑త్తిం న మో॒భిః । స ప॑ర్వభి॒ర్పతు॑శః కల్ప॑మా॒నో గాం మా
 హి॒గ్ంసీ॑రది॒తిం వి॒రాజ॑మ్ ॥౬॥౪౫॥ వ॒రూత్రిం॑ త్వష్ట॒ర్వరు॑ణస్య
 వా॒భిమ॑విం జ॒జ్ఞానా॑గ్ం ర॒జస్వః ప॑ర॒స్మాత్ । మ॒హిగ్ం సా॑హ
 స్రీ॒మసు॑రస్య మూ॒యామగ్నే॑ మా హి॒గ్ంసీః ప॑ర॒మే వ్యోమన్
 ॥౭॥౪౬॥ యో॒త॒తగ్ని॑రగ్నే॒రధ్యజో॑యత శోకా॒త్ పృ॒థి॒వ్యా ఉ॒త
 వా ది॒వస్ప॑రి । యేన॑ ప్ర॒జా వి॑శ్వక॒ర్మా జ॒జ్ఞాన తమ॑గ్నే హే॒ళః ప॑రితే
 వృ॒ణక్తు ॥౮॥౪౭॥ చి॒త్రం దే॒వానా॑ముద॒గాదనీ॑కం చక్షు॒ర్చిత్రస్య॑

వరుణస్యాగ్నేః! ఆప్రా ద్యావాపృథివీఽతన్తరీక్షగ్ం సూర్య ఆత్మా
జగతస్తస్థుష్శశ్చ ॥౯॥౪౮॥

ఇతి చతుర్దశేఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ ఇమం మా హిగ్ంసీర్ద్విపాదం పశుగ్ం సహస్రాక్ష
మేధాయ చీయమానః! మయం పశుం మేధమగ్నే జుషస్వ
తేన చిన్వానస్తన్వో నిషీద । మయం తే శుగృచ్ఛతు యం
ద్విష్మస్తం తే శుగృచ్ఛతు ॥౧॥౪౯॥ ఇమం మా హిగ్ంసీరేకశఫం
పశుం కనిక్రదం వాజినం వాజినేషు । గౌరమార్ణ్యమను తే
దిశామి తేన చిన్వానస్తన్వో నిషీద । గౌరం తే శుగృచ్ఛతు
యం ద్విష్మస్తం తే శుగృచ్ఛతు ॥౨॥౫౦॥ ఇమగ్ం సాహ
స్రగ్ం శతధార్ముత్యం వ్యచ్యమానగ్ం సరిరస్యమధ్యే । ఘృతం
దుహానామదిత్తిం జనాయాగ్నే మా హిగ్ంసీః పరమే వ్యోమన్ ।
గవయమార్ణ్యమను తే దిశామి తేన చిన్వానస్తన్వో నిషీద
। గవయం తే శుగృచ్ఛతు యం ద్విష్మస్తం తే శుగృచ్ఛతు
॥౩॥౫౧॥ ఇమమూర్ధ్నాయం వరుణస్య నాభిం త్వచం పశూనాం
ద్విపదాం చతుష్పదామ్ । త్వష్టః ప్రజానాం ప్రథమం జనిత్రమగ్నే
మా హిగ్ంసీః పరమే వ్యోమన్ । ఉష్మ్రమార్ణ్యమను తే దిశామి

తేన చిన్వానస్తన్వోనిషీద । ఉష్త్రం తే శుగృచ్చతు యం ద్విష్మస్తం
 తే శుగృచ్చతు ॥౪॥౫౨॥ అజో హ్యగ్నేరజనిష్ట శోకాత్సోఽతప
 శ్యజ్జనితార్థమగ్నే । తేన దేవా దేవతా మగ్రమాయగ్నేష్టేన
 రోహమాయన్ను ప మేధ్యాసః । శరభమార్థణ్యమను తే దిశామి
 తేన చిన్వానస్తన్వో నిషీద । శరభంతే శుగృచ్చతు యం ద్విష్మస్తం
 తే శుగృచ్చతు ॥౫॥౫౩॥ త్వం యవిష్ట దాశుషో *న్యాగ్నః
 పాహి శృణుధీ గిరః । రక్షాతోకముత త్మనా ॥౬॥౫౪॥

ఇతి చతుర్దశోఽధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

౬॥ అపాం త్వేమన్తాదయా మృపాం త్వోద్మన్తా
 దయామృపాం త్వా భస్మన్ త్నాదయామి । అపాం త్వాం
 జ్యోతిషి సాదయామృపాం త్వా యనే సాదయామి । అర్ణవేత్వా
 సదనే సాదయామి సముద్రే త్వా సదనే సాదయామి సరిరేత్వా
 సదనే సాదయామి । అపాం త్వాక్షయే సాదయామృపాం త్వా
 సధిషి సాదయామి । అపాం త్వా సదనే సాదయామృపాం
 త్వో సధిష్ఠి సాదయామృపాంత్వా యోనో సాదయామి ।
 అపాంత్వాపురీషే సాదయామృపాం త్వా పాథిషి సాదయామి
 । గ్రాయులేణత్వా ఛన్దసా సాదయామి త్రైష్టభేన త్వాఛన్దసా

సాదయామి జాగతేనత్వా ఛస్తసా సాదయామి । ఆనుష్టుభేన
త్వా ఛస్తసా సాదయామి పాజ్జ్కేన త్వా ఛస్తసా సాదయామి
॥౧॥౫౫॥

ఇతి చతుర్థశ్లోధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭॥ అయం పురో భువస్తస్య ప్రాణో భోవాయనో వస్తన్తః
ప్రాణాయనః । గాయత్రీ వాస్తన్తి ॥౧॥౫౬॥ గాయత్ర్యై గాయత్రం
గాయత్రాదు పాగ్గంశురుపాగ్గం శోస్త్రివృత్తివృతో రథస్తరమ్ ।
వసేష్ఠ ఋషిః ప్రజాపతిగృహీతయా త్వయా ప్రాణం గృహ్లామి
ప్రజాభ్యః ॥౨॥౫౭॥ అయం దక్షిణా విశ్వకర్మా తస్య మనో
వైశ్వకర్మణమ్ । గ్రీష్మో మానసస్త్రిష్ఠోబృగ్ష్మీ ॥౩॥౫౮॥ త్రిష్ఠుభ
స్సాస్వరగ్గ్ స్వారాదస్తర్యామోఽస్తర్యామాత్పచ్చదశః పచ్చదశాద్
బృహత్ । భరద్వాజ ఋషిః ప్రజాపతిగృహీతయా త్వయా మనో
గృహ్లామి ప్రజాభ్యః ॥౪॥౫౯॥ అయం ప్రశ్చాద్విశ్వవ్యచాస్తస్య చక్షు
ర్వైశ్వవ్యచుమ్ । వర్షాశ్చాక్షుష్యో జగతీ వార్షీ ॥౫॥౬౦॥ జగత్యా
ఋక్సమృక్సమాచుక్ర శ్చుక్రాత్పస్తదశ స్పస్తదశాద్వైర్భువమ్
। జమదగ్నిర్ఋషిః ప్రజాపతిగృహీతయా త్వయా చక్షుర్గృహ్లామి
ప్రజాభ్యః ॥౬॥౬౧॥ ఇదముత్తరాత్స్వస్తస్య శోత్రగ్గ్ం పావమ్

| శరచ్చాత్ర్యనుష్టుప్శార్దదీ ||౭||౬౨|| అనుష్టుభః షళమైతాన్మనీ
 మన్థిన ఏకవిగ్గంశ ఏకవిగ్గంశాద్వైరాజమ్ | విశ్వామిత్ర ఋషిః
 ప్రజాపతిగృహీతయా త్వయా శ్రోత్రం గృహ్ణామి ప్రజాభ్యః ||౮||౬౩||
 ఇయముపరి మతిస్తస్యై వాఙ్మత్యా | హేమన్తో వాచ్యః పజ్
 క్తిర్ హేమన్తీ ||౯||౬౪|| పజ్కైవ్యై నిధనవన్నిధనవత ఆగ్రయణ
 ఆగ్రయణాత్త్రిణవత్రయస్త్రిగ్గంశౌ త్రిణవత్రయస్త్రిగ్గంశాభ్యగ్గం
 శాక్యరచైవతే | విశ్వకర్మ౭ఋషిః ప్రజాపతిగృహీతయా త్వయా
 వాచం గృహ్ణామి ప్రజాభ్యః | లోకం పృణతా అస్యేవ్యం విశ్వః
 ||౧౦||౬౫||

ఇతి చతుర్దశోఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ||

సప్తానువాకేషు పంచషష్టిః ||

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం చతుర్దశోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ || మయి గృహ్ణామి పంచదశ (౧౫)
 ధ్రువాసి త్రయోదశ (౧౩) మధువాతా ఏకాదశ (౧౧)
 సమ్యక్ స్రవన్తి నచ (౯) ఇమం మా షట్ (౬) అపాం త్వేక
 (౧) అయం పురోదశ (౧౦) మయి గృహ్ణామి సప్తానువాకేషు
 పంచషష్టిః (౬౫)

అథ పశ్చదశోఽధ్యాయః

ఓ३మ్ || ధ్రువక్షీతిర్ధ్రువయో నిర్ధ్రువాసీ ధ్రువం యోనిమాసీద
 సాధుయా | ఉఖ్యస్య కేతుం ప్రథమం జషాణాశ్విసాధ్వర్య
 సాదయతామిహ త్వే ||౧|| క్షులాయినీ ఘృతవతీ పురంధి
 స్సోన్యనేసీద సదనే పృథివ్యాః | అభిత్వే రుద్రా వసవో
 గృణన్తిమా బ్రహ్మపీపిహి సాభగాయాశ్విసాధ్వర్య సాద
 యతామిహత్వే ||౨|| స్వైరకైరక్షపితేహ సీద దేవానాగ్ం
 సుమ్నే బృహతే రణాయ | పితేవైధిసూనవఽఆసుశేహ
 స్వావేశాతన్వా సంవిశస్వాశ్విసాధ్వర్య సాదయతామిహ త్వే
 ||౩|| పృథివ్యాః పురీషమస్యప్సో నామ తాం త్వే విశ్వేఽఅభిగృ
 ణన్తు దేవాః | సోమపుష్టా ఘృతవతీహసీద ప్రజావద్దస్మే
 ద్రవిణాయజస్వాశ్విసాధ్వర్య సాదయతామిహ త్వే ||౪|| అది
 త్యాస్తా పృష్ఠే సాదయామ్యన్తరిక్షస్య ధర్మీం విష్టమృచీం
 దిశామధిపతీం భువనానామ్ | ఊర్మిర్మృగోఽఅపామసి విశ్వ
 కర్మాతఽఋషీరశ్విసాధ్వర్య సాదయతామిహ త్వే | శ్చుక్రశ్చ
 శుచిశ్చగైష్టోఽఋతూఽఅగ్నేరన్తః శ్లేషోఽసి | కల్పేతాం
 ద్యావాపృథివీ కల్పన్తామాప ఓషధయః కల్పన్తామగ్నయః

పృథజ్మజ్యేష్ఠోయ సప్రతాః । యేఽఅగ్నయః సమనసోఽన్తరా
 ద్యావాపృథివీఽశమే । గ్రేష్ఠోఽఋతూఽఅభికల్పమానా ఇన్ద్ర
 మివ దేవా అభిసంవిశన్తు తయా దేవతయాఙ్గిరస్వద్భ్రువే
 సీదతమ్ ॥౫॥

ఇతి పశ్చిదశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ సజూర్వతుభి సృజూర్విధాభి సృజూర్దేవై సృజూర్దేవైర్వయో
 నాధైః । అగ్నయే త్వా వైశ్వానరాయూశ్విసోధ్వరూ సోద
 యతామిహత్వా । సజూర్వతుభి సృజూర్విధాభి సృజూర్వసుభి
 సృజూర్దేవైర్వయోనాధైః । అగ్నయే త్వా వైశ్వానరాయూశ్వి
 సోధ్వరూ సోదయతామిహ త్వా । సజూర్వతుభిసృజూర్వి
 ధాభిసృజూర్దుద్రైసృజూర్దై వైర్వయోనాధైః । అగ్నయే త్వా
 వైశ్వానరాయూశ్వి సోధ్వరూ సోదయతామిహత్వా । సజూర్వతుభి
 సృజూర్విధాభి సృజూరా దిత్యైసృజూర్దేవైర్వయోనాధైః । అగ్నయే
 త్వా వైశ్వానరాయూశ్విసోధ్వరూ సోదయతామిహత్వా
 । సజూర్వతుభిసృజూర్విధా భిసృజూర్విశ్వేరైవైసృజూర్దేవైర్వయో
 నాధైః । అగ్నయే త్వా వైశ్వానరాయూశ్విసోధ్వరూ సోద
 యతామిహత్వా ॥౧॥౬॥ ప్రాణం మే పాహ్యన్తం మే పాహి

వ్యానం మే పాహి । చక్షుర్మృతక్షర్వా విభాహిత్రోత్రం మే
 శ్లోకయ ॥౨॥౭॥ అపః పిన్వోషధీర్ద్విన్వ ద్విపాదవ చతుష్పాత్పాహి
 దివో పృష్ఠిమేరయ ॥౩॥౮॥

ఇతి పశ్చదశేఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః॥

౩॥ మూర్ధా వయః ప్రజాపతిశ్చన్దః క్షత్రం వయో మయందం
 ఛన్దః । విష్టమౌ వయోఽధీపతిశ్చన్దో విశ్వకర్మా వయః
 పరమేష్ఠీ ఛన్దః ॥౧॥౯॥ (వ)బ్రహ్మ వయో వివలం ఛన్దో
 సృష్టిర్వయో విశాలం ఛన్దః । పురుషో వయస్తన్ద్రం ఛన్దో వ్యాఘ్రో
 వయోఽనాధృష్టం ఛన్దః ॥౨॥౧౦॥ సిగ్గంహోవయశ్చదిశ్చన్దః పష్ఠ
 వాఙ్వయో బృహతీచ్ఛన్దః । ఉక్తా వయః క్షకుష్ఠన్దఽఋషభో
 వయస్సతో బృహతీ ఛన్దః ॥౩॥౧౧॥ అనద్వాన్వయః పంక్తిశ్చన్దో
 ధేనుర్వయోజగతీచ్ఛన్దః । త్ర్యవిర్వయస్త్రిష్టుప్చన్దో దిత్యవాఙ్వయో
 విరాట్ ఛన్దః ॥౪॥౧౨॥ పశ్చాద్విర్వయో గాయత్రీ ఛన్దస్త్రివత్సో
 వయః ఉష్ణిచ్ఛన్దః । తుర్యవాఙ్వయోఽనుష్టుప్చన్దో లోకం పృథ
 తా అస్యేన్ద్రం విశ్వాః ॥౫॥౧౩॥

ఇతి పశ్చదశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ ఇన్ద్రాగ్నీఽఅవ్యథమానామిష్టకాం దృగ్గంహతం యువమ్

| పృష్ఠేన ద్యావాపృథివీఽంతరిక్షం చ విబోధసే ||౧||౧౪|| విశ్వకర్మాత్వా సాదయత్పంతరిక్షస్య పృష్ఠే వ్యచస్వతీం ప్రథస్వతీమ్
 | అంతరిక్షం యచ్ఛాంతరిక్షం దృగ్గంఘాంతరిక్షం మాహిగ్గంఘిః |
 విశ్వస్మై ప్రాణాయాపానాయ వ్యానాయ దానాయ ప్రతిష్ఠాయై
 చరిత్రాయ | వాయుష్టాభిపాతు మహ్య స్వస్త్వా చరిషా
 శస్తమేనతయా దేవతయాఙ్గిరస్వద్ ద్రువాసీద ||౨||౧౫|| రాజ్ఞ్యసి
 ప్రాచీ దిగ్విరాళసి దక్షిణాదిక్ష్వామాళసి ప్రతీచీ దిక్ష్వారాళస్యదీచీ
 దిగధిపత్యసి బృహతీదిక్ | విశ్వకర్మాత్వా సాదయత్పంతరిక్షస్య
 పృష్ఠే జ్యోతిష్మతీమ్ | విశ్వస్మై ప్రాణాయాపానాయ వ్యానాయ
 విశ్వం జ్యోతిర్యచ | వాయుష్టేఽధిపతిస్తయా దేవతయాఙ్గిరస్వద్
 ద్రువా సీద | నభశ్చ నభస్యశ్చ వార్షికాఽఋతుఽఅగ్నేరన్తః
 శ్లేషోఽసి | కల్పేతాం ద్యావాపృథివీ కల్పన్తామాపఽఽషఠయః
 కల్పన్తామగ్నయః పృథజ్మ జ్యేష్ఠాయ సప్రతాః | యే అగ్నయః
 సృమనసోఽన్తరా ద్యావాపృథివీఽశ్మే | వార్షికాఽఋతుఽ
 అభికల్పమానా ఇన్ద్రమివ దేవా అభిసంవిశన్తతయా దేవత
 యాఙ్గిరస్వద్ద్రువే సీదతమ్ | ఇషశ్శ్రోర్జశ్చ శార్దదాఽఋతు
 అగ్నేరన్తః శ్లేషోఽసి | కల్పేతాం ద్యావాపృథివీ కల్పన్తామాపఽ
 ఽషఠయః కల్పన్తామగ్నయః పృథజ్మ జ్యేష్ఠాయ సప్రతాః |

యే అగ్నయః స్వమనసోఽన్తరా ద్యావౌపృథివీఽశమే | శారదా
 ఽబ్జుతాఽఅభికల్పమానా ఇన్ద్రమివ దేవా అభిసంవిశన్తు
 తయా దేవతయాఙ్గిరస్వద్ధ్రువే సీదతమ్ ||౩||౧౬||

ఇతి పశ్చాదశేఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ||

౫|| ఆయుర్మే పాహి ప్రాణం మే పాహ్యప్రానం మే పాహి
 వ్యానం మే పాహి | చక్షుర్మే పాహి శ్రోత్రం మే పాహి వాచం
 మే పిన్వ మనో మే జిహ్వాత్మానం మే పాహి జ్యోతీర్మయచ్చ
 ||౧||౧౬|| మా ఛన్తః ప్రమా ఛన్తః ప్రతిమా ఛన్తో అస్త్రీవయశ్చన్తః
 | పక్షీశ్చన్తః ఉష్ణిక్ ఛన్తః ||౨||౧౭|| బృహతీ ఛన్తోఽనుష్టుప్చన్తో
 విరాట్ ఛన్తో గాయత్రీ ఛన్తః | త్రిష్టుప్చన్తో జగతీ ఛన్తః ||౩||౧౮||
 పృథివీ ఛన్తోఽన్తరిక్షం ఛన్తో ద్యౌశ్చన్తస్సమాశ్చన్తః | నక్షత్రాణి
 ఛన్తో వాక్ ఛన్తః ||౪||౧౯|| మనశ్చన్తః కృషిశ్చన్తో హిరణ్యం
 ఛన్తో గౌశ్చన్తః | అజాశ్చన్తోఽశ్వశ్చన్తః ||౫||౨౦|| అగ్నిర్దేవతా వాతో
 దేవతా సూర్యో దేవతా చన్ద్రమా దేవతా | వసవో దేవతా
 రుద్రా దేవతా | ఆదిత్యా దేవతా మరుతో దేవతా విశ్వే దేవా
 దేవతా బృహస్పతిర్దేవతా | ఇన్ద్రో దేవతా వరుణో దేవతా
 ||౬||౨౧||

ఇతి పశ్చాదశేఽధ్యాయే పశ్చామోఽనువాకః ||

౬॥ మూర్ధాసి రాడ్ధ్రువాసీ ధరుణౌ ధర్త్యసి ధరణీ ।
 ఆయుషే త్వా వర్చసే త్వా కృష్ణత్వా క్షేమాయత్వా ॥౧॥౨౩॥
 యస్తీరాడ్యన్త్యసి యమనీ ధ్రువాసి ధరితీ ఇషే త్వోర్జై
 త్వోర్మ్యైత్వా పోషాయత్వా ! లోకం పృణ తా అప్యేన్ద్రం
 విశ్వేః ॥౨॥౨౪॥

ఇతి పంచదశేఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭॥ ఆశుప్రివృద్ధాన్తః పంచదశో వ్యోమాసప్తదశోధరుణ
 ఏకవిగ్గంశః ప్రతూర్తిరష్టాదశః । తపో నవదశోఽభీవర్త స్సవిగ్గంశో
 వర్చో ద్వావిగ్గంశ స్సమభరణస్త్రయోవిగ్గంశో యోనిశ్చతుర్విగ్గంశః
 ॥౧॥౨౫॥ గర్భాః పంచవిగ్గంశ ఓజస్త్రిణవః క్రతురేకత్రిగ్గంశః
 ప్రతిష్ఠా త్రయస్త్రిగ్గంశో బ్రహ్మస్య విష్టపం చతుస్త్రిగ్గంశః । నాకః
 షట్త్రిగ్గంశో వీవర్తోఽష్టాచత్వారిగ్గంశో ధర్త్యం చతుష్టోమః
 ॥౨॥౨౬॥

పంచదశేఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౮॥ అగ్నేర్భాగోఽసి దీక్షాయా ఆధిపత్యం బ్రహ్మ స్పృతం
 త్రివృత్ స్తామః । ఇన్ద్రస్య భాగోఽసి విష్ణోరాధిపత్యం క్షత్రగ్గ
 స్పృతం పంచదశ స్తామః ॥౧॥౨౭॥ నృచక్షసాం భాగోఽసి

ధాతు రాధిపత్యం జనిత్రగ్గ్ స్పృతగ్గ్ సప్తదశస్తోమః ।
 మిత్రస్య భాగోఽసి వరుణస్యాధిపత్యం దివో వృష్టిర్వాత
 స్పృత ఏకవిగ్గ్ంశ స్తోమః ॥౨॥౨౮॥ వసూనాం భాగోఽసి
 రుద్రాణామాధిపత్యం చతుష్పాత్ స్పృతం చతుర్విగ్గ్ంశస్తోమః
 । ఆదిత్యానాం భాగోఽసి మరుతామాధిపత్యం గర్భాస్పృతాః
 పశ్చవిగ్గ్ంశ స్తోమః ॥౩॥౨౯॥ అదితేర్భాగోఽసి పూష్ణ
 ఆధిపత్యమోజ స్పృతం త్రిణవస్తోమః । దేవస్య సవితుర్భాగోఽసి
 బృహస్పతేరాధిపత్యగ్గ్ం సమీచీర్దిశ స్పృతాశ్చ తుష్టోమ స్తోమః
 ॥౪॥౩౦॥ యవనాం భాగోఽస్యయవానామాధి పత్యం ప్రజా
 స్పృతాశ్చతుశ్చత్వారిగ్గ్ంశస్తోమః ॥ ఋభూణాం భాగోఽసి
 విశ్వేషాం దేవనామాధిపత్యం భూతగ్గ్ స్పృతం త్రయస్త్రిగ్గ్ంశ
 స్తోమః ॥ సహశ్చ సహస్యశ్చ హైమన్తికాఽఋతూఽఅగ్నేరేవ
 శ్లేషోఽసి । కల్పేతాం ద్యావాపృథివీ కల్పన్తామాప్ ఓషధయః
 కల్పన్తా మగ్నయః పృథజ్మజ్జ్యేష్ఠ్యాయ సవ్రతాః । యే
 అగ్నయః సుమనసోఽన్తరా ద్యావాపృథివీఽశ్చమే । హైమన్తి
 కాఽఋతూఽఅభికల్పమానా ఇన్ద్రమివ దేవా అభిసంవేశన్తు
 తయా దేవతయాజ్గీర్వద్ ద్రువే సీదతమ్ ॥౫॥౩౧॥

ఇతి పశ్చదశోఽధ్యాయేఽష్టమోఽనువాకః ॥

౯॥ ఏకయాస్తువత ప్రజా అధీయన్త ప్రజాపతిరధిపతి
 రాసీత్తిస్సభీస్తువ త బ్రహ్మస్సజ్యత బ్రహ్మణస్సతిరధిపతిరాసీత్
 | పశ్చభీరస్తువత భూతాన్యస్సజ్యన్త భూతానాం పతిరధిపతి
 రాసీత్స్సభీరస్తువత సప్తఽబ్దుషయోఽస్సజ్యన్త ధాతాధిపతిరా
 సీత్ ॥౧॥౩౨॥ నవభీరస్తువత పితరోఽస్సజ్యన్తాదితిరధిపత్న్యా
 సీదేకా దశభీరస్తువత బ్దుతవో ఽస్సజ్యన్తార్తవా అధిపతయ
 ఆసన్ | త్రయోదశభీ రస్తువత మాసో అస్సజ్యన్త సంవత్సరోఽధి
 పతిరాసీత్పశ్చ దశభీరస్తువత క్షత్రమస్సజ్యతేన్ద్రోఽధిపతిరాసీత్
 ॥౨॥౩౩॥ సప్తదశభీరస్తువత గ్రామ్యాః పశవో ఽస్సజ్యన్త
 బృహస్పతిరధి పతిరాసీన్నవదశభీరస్తువత శూద్రార్యాఽఅస్సజ్యే
 తామహోరాత్రే అధిపత్నీఽఆస్తామ్ ॥ ఏకవిగ్గంశత్యాస్తువతైకశపాః
 పశవో ఽస్సజ్యన్త వరుణోఽధిపతిరాసీత్త్రయోవిగ్గం శత్యాస్తువత
 క్షుద్రాః పశవోఽస్సజ్యత పూషాధిపతిరాసీత్ ॥౩॥౩౪॥ పంచవి
 గ్గశత్యాస్తువతా ర్షణ్యాః పశవోఽస్సజ్యన్త వాయురధిపతిరాసీత్స్స
 ఏగ్గంశత్యాస్తువత ద్యావాపృథివీ వ్యేతాం వసవో రుద్రా ఆదిత్యా
 అనువ్యాయగ్గ్స్తఽఏవాధిపతయ ఆసన్ | నవవిగ్గంశత్యాస్తువత
 ననస్పతయోఽస్సజ్యన్త సోమోఽధిపతిరాసీదేకత్రిగ్గం శత్యాస్తువత
 ప్రజా అస్సజ్యన్త యవాశ్చాయవాశ్చాధిపతయ ఆసన్ | త్రయ

ప్రిగ్ం శతాస్తువత భూతాన్యశామ్యన్ప్రజాపతిః పరమేష్ఠ్యధిప
తిరాసీత్ | లోకం పృణ తా అస్యేన్ద్రం విశ్వాః ||౪||౩౫||

ఇతి పశ్చదశేధ్యాయే నవమోఽనువాకః ||

నవానువాకేషు పశ్చత్రింశత్

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం పశ్చదశోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ || ధ్రువక్షితిః పశ్చ (౫) సజూర్యతుభి
ప్రిసః (౩) మూర్ధావయః పశ్చ (౫) ఇన్ద్రాగ్ని తిసః (౩)
ఆయుర్మేషట్ (౬) మూర్ధాసి ద్వే (౨) ఆశుశ్చ (౨) అగ్నే
ర్భాగః పశ్చ (౫) ఏకయాచతసః (౪) ధ్రువక్షితిర్నవానువాకేషు
పశ్చత్రిగ్ంశత్ (౩౫)

అథ షోఢశోఽధ్యాయః

ఓం ॥ అగ్నే జాతాన్పుణదా న స్సపత్నాన్పుత్యజాతాన్జా
తవేదో నుదస్వ | అధీ నో బ్రూహి సుమనా అహేళగ్గ్ంస్తవ
స్యామ శర్మగ్గ్ంస్త్రీవరూథఽక్షదౌ ॥౧॥ సహసా జాతాన్పుణదా
న స్సపత్నాన్పుత్యజాతాన్నద జాతవేదః | అధీనో బ్రూహి
సుమనస్యమోనో వయగ్గ్ స్త్యామ ప్రణుదా న స్సపత్నాన్ | షోఢశీ
స్తామ ఓజో ద్రవీణం చతుశ్చ త్వారిగ్గ్ంశ స్తామో వర్చో ద్రవీణమ్
॥౨॥ అగ్నేః పురీషమస్యస్సో నామ తాం త్వా విశ్వేఽఅభిగృణన్తు
దేవాః | స్తామపృష్ఠా ఘృతవతీహసీద ప్రజావద్దస్మే ద్రవిణాయ
జస్వ ॥౩॥ ఏవశ్చన్తో వరీవశ్చన్త శృమ్భాశ్చన్తః పరిభూశ్చన్తః |
ఆచ్యచ్యన్తో మనశ్చన్తో వ్యచశ్చన్తః ॥౪॥ సిన్ధుశ్చన్త సుమద్రశ్చన్త
స్పరిరం చన్తః | క్షకుప్తన్తప్రిక్ష కుప్తన్తః క్షావ్యం చన్తోఽఅఙ్కుపం
చన్తః ॥౫॥ అక్షరపజ్జిశ్చన్తః పదపజ్జిశ్చన్తో విష్టారపజ్జిశ్చన్తః క్షురో
భజ్జిశ్చన్తః | ఆచ్యచ్యన్తః ప్రచ్యచ్యన్త స్సంయచ్యన్తో వియచ్యన్తః ॥౬॥
బృహచ్చన్తో రథన్తరచ్చన్తో విశ్వాశ్చన్తో వివధశ్చన్తః | గిరశ్చన్తో
భజ్జిశ్చన్తస్సగ్గ్ స్తుప్తన్తోఽనుష్టుప్తన్తః ॥౭॥ ఏవశ్చన్తో వరీవశ్చన్తో
వయశ్చన్తో వయస్కచ్చన్తః | విష్పర్దాశ్చన్తో విశాలం చన్తశ్చ

దిశ్చన్దో దూరోహణం ఛన్దః । తన్ద్రం ఛన్దోఽఅజ్కృజ్కం ఛన్దః
॥౮॥

ఇతి షోఢశేధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ రశ్మినా సత్యాయ సత్యం జీన్వ ప్రేతీనా ధర్మణా
ధర్మం జిన్వ । అన్విత్యా దివా దివం జిన్వ సన్ధిన్వాన్తరిక్షేణా
న్తరిక్షం జిన్వ ॥౧॥౯॥ ప్రతిధిన్ పృథివ్యా పృథివీం జీన్వ విష్టమేభన్
వృష్ట్యా వృష్టీం జిన్వ । ప్రవయాహ్వాహర్జిన్వాన్తయ రాత్ర్యా రాత్రీం
జిన్వ ॥౨॥౧౦॥ క్షశిజా వసుభ్యో వసూజ్జీన్వ ప్రకేతేనాదిత్యేభ్య
ఆదిత్యాజ్జీన్వ । తన్తునారాయస్పృషేణ రాయస్పృషం జిన్వ
సగ్ంసర్పేణ శ్రుతాయ శ్రుతం జిన్వ ॥౩॥౧౧॥ జఘేనాషధీభి
రోషధీర్జిన్వోత్తమేన తమాభిస్తనూర్జిన్వ । వయోధసాధీతేనాధీతం
జిన్వాభిజితా తేజసా తేజో జిన్వ ॥౪॥౧౨॥ ప్రతిపదసి ప్రతిపదీ
త్వాన్తపదస్యన్తపదీత్వా । సమృదసి సమృదీత్వా తేజోఽసి తేజసే
త్వా ॥౫॥౧౩॥ త్రివృదసి త్రివృతీత్వా ప్రవృదసి ప్రవృతీత్వా
। వివృదసి వివృతీ త్వా స్వవృదసి స్వవృతీ త్వా ॥౬॥౧౪॥
అక్రమోఽస్యాక్రమాయత్వా సంక్రమోఽసి సంక్రమాయత్వా ।
ఉత్క్రమోఽస్యత్క్రమాయ త్వోత్క్రగ్నిర్వస్యత్క్రగ్న్త్యే త్వా

। అధిపతిన్వోర్జోర్జం జిన్వ వేషక్రీః క్షత్రాయ క్షత్రం జిన్వ
॥౭॥౧౫॥

ఇతి షోఢశేఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩॥ రాజ్ఞస్తి ప్రాచీ దిగ్వసవస్తే దేవా అధిపతయః ।
అగ్నిరేతీనాం ప్రతిధర్తా ॥౧॥౧౬॥ త్రివృత్త్వాస్తోమః పృథివ్యాగ్న్
శ్రయత్వాజ్యముక్తమవ్యథాయై స్తభ్నాతు । రథన్తరగ్ం సామప్రతి
ష్ఠిత్యాఽఅన్తరిక్షే ॥౨॥౧౭॥ ఋషయస్త్యా ప్రథమజా దేవేషు
దివో మాత్రయా వరిష్ణా ప్రథన్తు । విధర్తాచాయమధిపతిశ్చ
తే త్వా సర్వే సంవిదానా నాకస్య పృష్ఠే స్వర్గే లోకే యజ
మానం చ సాదయన్తు ॥౩॥౧౮॥ విరాళస్తి దక్షిణా దిగ్రుద్రాస్తే
దేవా అధిపతయః । ఇన్ద్రోహేతీనాం ప్రతిధర్తా ॥౪॥౧౯॥
ప్రచ్ఛదశస్త్యాస్తోమః పృథివ్యాగ్న్ శ్రయతు ప్రతగముక్తమవ్యథా
యైస్తభ్నాతు । బృహత్సామ ప్రతిష్ఠిత్యా అన్తరిక్షే ॥౫॥౨౦॥
ఋషయస్త్యా ప్రథమజా దేవేషు దివోమాత్రయా వరిష్ణా ప్రథన్తు
। విధర్తా చాయమధిపతిశ్చ తే త్వా సర్వే సంవిదానా నాకస్య
పృష్ఠే స్వర్గే లోకే యజమానం చ సాదయన్తు ॥౬॥౨౧॥
సనూళస్తి ప్రతీచీదిగోదిత్యాస్తే దేవా అధిపతయః । వరుణో

హేతీనాం ప్రతిధర్తా ||౭||౨౨|| సప్తదశస్త్వాస్తోమః పృథి
 వ్యాగ్ శ్రయతు మరుత్సతీయముక్తమవ్యథాయై స్తభ్నతు !
 వైరూపగ్ం సామ ప్రతిష్ఠిత్యా ౭అన్తరిక్షే ||౮||౨౩|| ఋషయ
 స్త్వాప్రథమజా దేవేషు దివో మాత్రయా వరిష్ణా ప్రథన్తు ।
 విధర్తా చాయమధిపతిశ్చ తే త్వా సర్వేసంవిదానా నాకస్య
 పృష్ఠే స్వర్గేలోకే యజమానం చ సాదయన్తు ||౯||౨౪||
 స్వరాళస్యదీచీ దిజ్గురుతప్తే దేవా అధిపతయః । సోమో
 హేతీనాం ప్రతిధర్తా ||౧౦||౨౫|| ఏకవిగ్ంశస్త్వా స్తోమః
 పృథివ్యాగ్ శ్రయతునిష్కల్యముక్తమవ్యథాయై స్తభ్నతు
 । వైరూపగ్ం సామ ప్రతిష్ఠిత్యా ౭అన్తరిక్షే ||౧౧||౨౬|| ఋష
 యస్త్వా ప్రథమజా దేవేషు దివో మాత్రయా వరిష్ణా ప్రథన్తు ।
 విధర్తా చాయమధిపతిశ్చ తే త్వా సర్వే సంవిదానా నాకస్య పృష్ఠే
 స్వర్గేలోకే యజమానం చ సాదయన్తు ||౧౨||౨౭|| అధిపత్యసి
 బృహతీ దిగ్విశ్వే తే దేవా అధిపతయః । బృహస్పతీర్హేతీనాం
 ప్రతిధర్తా ||౧౩||౨౮|| త్రిణవత్రయస్త్రిగ్ంశౌ త్వాస్తోమౌ పృథి
 వ్యాగ్ శ్రయతాం వైశ్వదేవాగ్నిమారుతే ౭క్షణ్తే అవ్యథాయై స్తభ్న
 తామ్ । శాక్వర్తరైవతే సామనీ ప్రతిష్ఠిత్యా ౭అన్తరిక్షే ||౧౪||౨౯||
 ఋషయస్త్వా ప్రథమజా దేవేషు దివో మాత్రయా వరిష్ణా

ప్రథన్తు । వీధర్తాచా యమధీపతిశ్చ తే త్వా సర్వే సంవిద్రానా
నాకస్య పృష్ఠే స్వర్గే లోకే యజమానం చ సాదయన్తు
॥౧౫॥౩౦॥

ఇతి షోళశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ అయం పురో హరికేశ స్సూర్యరశ్మిస్తస్య రథగృత్పశ్చరథో
జాశ్చ సేనానీగ్రామణ్యో । పుష్కణ్కులా చ క్రతుష్థలా చాప్సరసో
దక్షిణవః పశవో హేతిః పారుషేయో వధః ప్రహేతిః ॥౧॥౩౧॥
తేభ్యో నమోఽఅస్తు తే నో మృళయన్తు తే నోఽవన్తు ।
తే యం ద్విష్మో యశ్చ నో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భే
దధుః ॥౨॥౩౨॥ అయం దక్షిణా విశ్వకర్మా తస్య రథస్సవశ్చ
రథేచ్ఛిత్రశ్చ సేనానీగ్రామణ్యో । మేనకా చ సహజన్యా
చాప్సరసో యాతుధానా హేతి రక్షాగ్ంసి ప్రహేతిః ॥౩॥౩౩॥
తేభ్యో నమోఽఅస్తు తేనో మృళయన్తు తే నోఽవన్తు । తే
యం ద్విష్మో యశ్చ నో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భే దధుః
॥౪॥౩౪॥ అయం ప్రశ్చాద్విశ్వవ్యచా స్తస్య రథప్రోతశ్చాసమరథశ్చ
సేనానీగ్రామణ్యో । ప్రమ్లాచన్తి చాస్తుమ్లాచన్తి చాప్సరసో వ్యాఘ్రా
హేతి స్సర్పాః ప్రహేతిః ॥౫॥౩౫॥ తేభ్యో నమోఽఅస్తుతేనో

మృళయన్తు తే నోఽవన్తు । తే యం ద్విష్మోయశ్చ నో
 ద్వేష్టితమేషాం జమ్భే దధ్మః ॥౯॥౩౯॥ అయన్ముత్తరాత్సంయద్వ
 సుస్తస్య తార్క్ష్యశ్చారీప్తనేమిశ్చ సేనానీగ్రామణ్యో । విశ్వాచీ
 చ ఘృతాచీ చాప్సరసాఽఆపో హేతిర్వాతః ప్రహేతిః ॥౧౦॥౩౯॥
 తేభ్యోనమోఽఅస్తుతేనో మృళయన్తు తే నోఽవన్తు । తే
 యం ద్విష్మోయశ్చనో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భే దధ్మః ॥౧౧॥౩౯॥
 అయన్ముపర్యర్వాగ్న సుస్తస్య సేనజిచ్చ సుషేణశ్చ సేనా
 నీగ్రామణ్యో । ఉర్వశీ చ పూర్వచీత్రిశ్చాప్సరసాఽఅవస్సూర్జనేతిర్వి
 ద్యుత్ప్రహేతిః ॥౧౨॥౩౯॥ తేభ్యోనమోఽఅస్తు తే నో మృళయన్తు
 తే నోఽవన్తు । తే యం ద్విష్మోయశ్చనో ద్వేష్టితమేషాం
 జమ్భే దధ్మః ॥౧౩॥౪౦॥

ఇతి షోళశేఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ అగ్నిర్మూర్ధా దివః కకుత్పతిః పృథివ్యా అయమ్ ।
 అపాగ్ రేతాగ్ంసి జిన్వతి ॥౧॥౪౧॥ అయన్ముగ్ని స్సహస్రిణో
 వాజస్య శతినస్పతిః । మూర్ధా కవీ రయీణామ్ ॥౨॥౪౨॥
 త్వామగ్నే పుష్కరాదధ్యథర్వా నిరమన్థత । మూర్ధో విశ్వస్య
 వాఘతః ॥౩॥౪౩॥ భువో యజ్ఞస్య రజసశ్చ నేతా యత్రా

నియుద్భి స్సచసే శివాభిః । ద్వివి మూర్ధానం దధిషే స్వర్ణాం
 జిహ్వోస్తుగ్నే చక్ర్యషే హవ్యవాహామ్ ॥౪॥౪౪॥ అబోధ్యగ్ని స్సమిధా-
 జనానాం ప్రతి ధేనుమీవాయతీముషాసమ్ । యహ్వ-ఇవ
 ప్ర వయాముజ్జహానాః ప్రభానవ స్పిప్రతే నాక్తమచ్ఛ ॥౫॥౪౫॥
 అవోచామ క్షవయే మేధ్యాయ వచో వందారు వృషభాయ వృష్ణే
 । గవిష్ఠిరో నమస్తా స్తోమమగ్నా దివీవ రుక్మమరువ్యశ్చమ
 శ్రేత్ ॥౬॥౪౬॥ అయమిహ ప్రథమో ధాయి ధాతృభిర్హోతాయ
 జిష్ఠోఽధ్వరేష్వీడ్యః । యమష్టవానో భృగవో విరుర్షు
 చుర్వనేషు చిత్రం విభ్వం విశే-విశే ॥౭॥౪౭॥ జనస్యగోపా
 తజనిష్ఠ జాగృవిరగ్ని స్సుదక్షస్సవితాయ నవ్యసే । ఘృతప్ర
 తీకో బృహతా దీవిస్సృశో ద్యుమద్విభాతి భర్తతేభ్య
 శ్శుచిః ॥౮॥౪౮॥ త్వామగ్నేఽఅజ్గీరస్తో గుహో హి తమవ్యవిన్ద
 ఇచ్ఛిశ్రియాణం వనే-వనే । స జాయసే మథ్యమాన్త సృహో
 మహత్వామోహు సృహసస్పత్రమజ్గీరః ॥౯॥౪౯॥ సఖాయ స్సం
 వస్సమ్యశ్చామిషగ్గస్తోమం చాగ్నయే । వర్షిష్ఠాయ క్షిత్తీనామూర్జో
 నస్త్యే సహస్వతే ॥౧౦॥౫౦॥ సగ్గే-సమిద్యువసే వృషన్నగ్నే
 విశ్వోవ్యర్య ఆ । ఇళప్పదే సమిద్యువసే స నో వసూన్యాభర
 ॥౧౧॥౫౧॥ త్వామగ్నే హవిష్మన్తో దేవం మర్తాస ఈళతే ।

మన్యే త్వా జాతవేదస్థగ్ం స పూవ్యా వక్త్యానుషక్ ||౧౨||౫౨||
 త్వాం చిత్రశవస్తమ హవన్తే విక్షుజ్జన్తవః । శోచిష్కేశం
 పురుషియాగ్నే హవ్యాయ వోహ్వవే ||౧౩||౫౩|| ఏనా వోఽఅగ్నిం
 నమస్తోర్జాన పాతమాహువే । ప్రియం చేతిష్ఠమర్చతిగ్ స్వధ్వరం
 విశ్వస్య దూతమమృతమ్ ||౧౪||౫౪|| విశ్వస్యదూతమమృతం
 విశ్వస్యదూతమమృతమ్ । సయోజతేఽఅర్చుషా విశ్వభోజసా
 సదుద్రవత్స్వహుతః ||౧౫||౫౫|| స దుద్రవత్స్వహుతస్స
 దుద్రవత్స్వహుతః । సుబ్రహ్మ గుజ్ఞ స్సుశమీ వసునాం
 దేవగ్ం రాథో జనానామ్ ||౧౬||౫౬|| అగ్నే వాజస్య గోమత
 ఈశాన స్సహసో యహో । అస్మే ధీహి జాతవేదో మహి శ్రవః
 ||౧౭||౫౭|| స ఇధానో వసుష్కవిరగ్నిరీశేన్యోగిరా । రేవదస్మభ్యం
 పుర్వణీక దీదిహి ||౧౮||౫౮|| క్షపో రాజన్ముత త్మనాగ్నే వస్తోర్చు
 తోషసః । స తిగ్మజమ్భ రక్షసో దహా ప్రతి ||౧౯||౫౯|| భద్రో
 నోఽఅగ్నిరాహుతో భద్రారాతి స్సుభగ భద్రోఽతధ్వరః । భద్రా
 ఉత ప్రశస్తయః ||౨౦||౬౦|| భద్రా ఉతప్రశస్తయో భద్రం మనః
 కృణుష్వవృతతూర్యే । యేనా సమత్స సాసహః ||౨౧||౬౧||
 యేనా సమత్స సాసహోఽవ స్థిరా తనుషా భూరి శర్ధతామ్
 । వనేమాతే ఽఅభిష్టిభిః || ౨౨||౬౨|| అగ్నిం తం మన్యేయో

వసురస్తం యం యన్తి ధేనవః । అస్తమర్వన్త ఆశవోఽస్తం
 నిత్యాసోవాజిన ఇషగ్న్ స్తోతృభ్య ఆభర ॥౨౩॥౬౩॥ సోఽత్నిర్యో
 వసుర్గృణే సంయమాయన్తి ధేనవః । సమర్వన్తో రఘుద్రువః సుగ్ధం
 (రఘుద్రుచ సుగ్ధం) సుజాతాస స్సూరయ ఇషగ్న్ స్తోతృభ్య
 ఆభర ॥౨౪॥౬౪॥ ఉభేసుశ్చన్త్ర సర్విషో దర్శీ శ్రీణీషఽఆసనః ।
 ఉతో న ఉత్పూర్యా ఉత్థేషు శవసస్పతఽఇషగ్న్ స్తోతృభ్య
 ఆభర ॥౨౫॥౬౫॥ అగ్నే తమద్యాశ్వం న స్తోమైః క్రతుం న
 భద్రగ్ధం హృదిస్సృశమ్ । ఋధ్యామో తఽఽహైః ॥౨౬॥౬౬॥
 అధా హ్యగ్నే క్రతోర్భద్రస్య డక్షస్య సాధోః । రథీర్భతస్య బృహతో
 బభూథ ॥౨౭॥౬౭॥ ఏభిర్వోఽత్నిర్మృతా వోఽత్నిర్వాజ్ స్వర్ణ
 జ్యోతిః । అగ్నే విశ్వేభి స్సుమనా అనీకైః ॥౨౮॥౬౮॥ అగ్నిగ్ధం
 హోతారం మన్యేదాస్వన్తం వసుగ్ధం సూనుగ్ధం సహసో
 జాతవేదస్యం విప్రం న జాతవేదసమ్ । య క్షిర్ధయా
 స్వధ్వరో దేవో దేవాచ్యో కృపా । ఘృతస్య విభ్రాష్టిమనువష్టి
 శోచిషా జుహ్వీనస్య సర్విషః ॥౨౯॥౬౯॥ అగ్నేత్వం నోఽఅన్తమ
 ఉత త్రాతా శివో భవావర్మాభ్యః । వసుర్గ్నిర్వసుశ్రవా అచౌ
 నక్షి ద్యుమత్తమగ్ధం రయిం దాః । తం త్వో శోచిష్ఠ దీదివ
 స్సుమ్నాయ నూనమీమహే సఖీభ్యః ॥౩౦॥౭౦॥

ఇతి షోళశేఖరధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

౬॥ యేన ఋషయస్తపసా సత్రమాయన్నిన్ధానా అగ్నిగ్ం
 స్వరాభరంతః తస్మిన్నహం నిదధే నాకేఽగ్నిం యమా
 హుర్మనవ స్తీర్ణబర్హిషమ్ ॥౧॥౧౧॥ తం పత్నీభిరనుగచ్ఛేమ
 దేవాః పుత్రైర్భ్రాతృభిరుత వా హిరణ్యైః । నాకం గృహ్ణానా
 సుకృతస్య లోకే తృతీయే పృష్ఠేఽఅధి రోచనే దివః
 ॥౨॥౧౨॥ ఆ వాచో మధ్యమరుహద్భు ర్ణ్యురయమగ్ని
 సృతృత్తిశ్చేకీతానః । పృష్ఠేపృథివ్యా నిహితో దవిద్యుతదధస్పదం
 కృణుతాం యే పృతన్యవః ॥౩॥౧౩॥ అయమగ్నిర్ద్వితమో
 వయోధా సహస్రియో ద్యోతతామ ప్రయుచ్చన్ । విభ్రాజ
 మానస్సర్దిరస్య మధ్యఽఉప ప్రయాహి దివ్యాని ధామ ॥౪॥౧౪॥
 సమ్ప్రచ్యవధ్వముప సమ్ప్రయాథాగ్నే ప్రథో దేవయానాన్కృణు
 ధ్వమ్ । పునః కృణ్వానా పితరా యువానాన్వాతాగ్ంస్తీర్త్వయి
 తస్తుమేతమ్ ॥౫॥౧౫॥ ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృహి త్వమిష్టా
 పూర్తే సగ్ంసృజేథామయం చ । అస్మిన్తద్ధస్తేఽఅధ్యుత్తర
 స్మిన్విశ్వే దేవా యజమానశ్చ సీదత ॥౬॥౧౬॥ యేన వహసి
 సహస్రం యేనాగ్నే సర్వవేదసమ్ । తేనేమం యజ్ఞం నో నయ
 స్వర్దేవేషు గన్తవే ॥౭॥౧౭॥ అయం తే యోనిర్బత్వియో యతో

జ్ఞాతోఽఅరోచథాః । తం జ్ఞానన్నగ్నైః ఆరోహథా నో వర్ధయా
రయిమ్ ॥౮॥౭౮॥

ఇతి షోఢశోఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః॥

౭॥ తపశ్చ తపస్యశ్చ శైశిరాఽఋతుఽఅగ్నేరన్త శ్శేషోఽపి
। కల్పేతాం ద్యావాపృథివీ కల్పన్తామాప ఓషధయః కల్పన్తా
మగ్నయః పృథజ్మమజ్యైష్ఠ్యాయ సప్రతాః । యే అగ్నయ
స్సమనసోఽన్తరా ద్యావాపృథివీ ఇమే । శైశిరాఽఋతు
అభికల్పమానా ఇన్ద్రామివ దేవా అభిసంవేశన్తు తయా దేవత
యాజ్ఞిర్హవద్ ద్రువే సీదతమ్ । పరమేష్ఠీ త్వో సాదయతు
దివస్పృష్ఠే జ్యోతిష్మతీమ్ । విశ్వస్మై ప్రాణాయాపానాయ
వ్యానాయ విశ్వం జ్యోతిర్యచ్చ । సూర్యస్తేఽధిపతిస్తయా దేవత
యాజ్ఞిర్హవద్ ద్భ్రువాసీద ॥౧॥౭౯॥ లోకంప్రణచ్చిద్రం పృణాథో
సీద ద్రువాత్పమ్ । ఇన్ద్రాగ్నీత్వా బృహస్పతిర్హస్మి న్యోవాఽఅపీ
షదన్ ॥౨॥౮౦॥ తా అస్య సూదదోహప సోమగ్న్ శ్రీణన్తి
పృశ్నయః । జస్మన్ దేవానాం విశస్త్రిష్వారోచనే దివః
॥౩॥౮౧॥ ఇన్ద్రం విశ్వో అవీవృధన్తము ద్రవ్యచసం గిరః । రథీత
మగ్న్ం రథీనాం వాజానాగ్న్ం సత్పతిం పతీమ్ ॥౪॥౮౨॥

ప్రోథదశ్యో న యవసేఽవిష్యన్యదా మహా స్సంవరణాద్వన్థాత్
 | ఆదస్య వాతోఽఅనువాతి శోచిరథస్మ తే వ్రజనం కృష్ణమస్తి
 ||౫||౮౩|| ఆయోష్ట్వా సదనే సాదయామ్యవతశ్చాయాయోగ్ం
 సముద్రస్య హృదయే | రశ్మీవతీం భాస్వతీంమా యా ద్యాం
 భాస్యా పృథివీమోర్వన్తరిక్షమ్ | పరమేష్ఠీ త్వో సాదయతు
 దివస్పృష్ఠే వ్యచస్వతీం ప్రథస్వతీమ్ | దివం యచ్చ దివం
 దృగ్గంహ దివం మా హిగ్గంసీః | విశ్వస్మై ప్రాణాయోపానాయ
 వ్యానాయోదానాయ ప్రతిష్ఠాయై చరిత్రాయ | సూర్యస్త్వాభిషాతు
 మహ్యస్సస్త్వా చర్దిషా శస్తమేన తయా దేవతయాజీరస్వ ద్ధృవేసీ
 దతమ్ ||౬||౮౪|| సహస్రస్య ప్రమాసీ సహస్రస్య ప్రతిమాసీ
 సహస్రస్యాన్మాసీ | సాహస్రోఽసి సహస్రాయ త్వా ||౭||౮౫||

ఇతి షోఢశోఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ||

సప్తానువాకేషు పఞ్చాశీతిః

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం షోఢశోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ || అగ్నేజాతానష్ట (౮) రశ్మినా సత్యాయ
 సప్త (౭) రాజ్ఞసి పఞ్చదశ (౧౫) అయం పురో దశ (౧౦)
 అగ్నిర్మూర్ధాత్రిగ్ంశత్ (౩౦) యేన ఋషయోఽష్ట (౮) తపశ్చ
 సప్త (౭) యుజ్వానోఽగ్నేజాతాన్ పఞ్చాశీతిః (౮౫)

మస్త్రజ్ఞాపనసూచీ || రాజ్యస్యగ్నిర్హేతీనాం, త్రివృత్త్వాజ్య
రథస్తరగ్గ్ంసామ | విరాళసీన్ద్రోహేతీనాం పంచదశ ప్రతిక్షగం,
బృహత్సామ | సమ్రాళసివరణోహేతీనాం సప్తదశ మరు
త్వతీయం వైరూపగ్గ్ంసామ | స్వరాళసి సోమో హేతీనాం
ఏకవిగ్గ్ంశ నిష్కేవల్యం వైరాజగ్గ్ంసామ | అధిపత్యసి, బృహత్ప
తిర్ హేతీనాం, త్రిణవత్రయస్త్రీగ్గ్ంశాశాక్వరరైవతేసామ | అయం
పురః పుష్కగదంక్షణయో అయం దక్షిణా మేనకయాతుధానా,
అయం పశ్చాత్పుష్కా వ్యాఘ్రే, అయముత్తరా ద్విశ్వాచీ ఆపః,
అయముపరి ఉర్వ్యశ్రవన్పూర్జన్ పుష్కరాంగీరసో హవిష్మంతః ||

అథ సప్తదశోఽధ్యాయః

ఓ३మ్ || నమస్తే రుద్ర మన్యవేఽక్షతో - తేఽశ్వవే
 నమః | భాహుభ్యాముత తే నమః ||౧|| యాతే రుద్ర
 శివా తనూరఘోరాపాపకాశినీ | తయానస్తన్వాశస్తమయా
 గిరిశన్తాభిచాకశీహి ||౨|| యామిషం గిరిశన్తహస్తేభిర్భర్షస్తవే
 | శివాం గిరిత్రతాం కుర్తుమాహిగ్గంఘ్రిః పురుషం జగత్
 ||౩|| శివేన వచసా త్వా గిరిశాచ్ఛ వదామసి | యథా న
 స్సర్వమిజ్జగదయక్షుగ్గం సుమనా అసత్ ||౪|| అధ్యవోచదధివక్తా
 ప్రథమో దైవ్యోభిషక్ | అహిగ్గశ్చ సర్వాఞ్చమ్భయన్తస్సర్వాశ్చ
 యాతుధాన్యోఽధరాచీః సరాసువ ||౫|| అసౌ యస్తామ్రోఽ
 అర్చుణ ఉత బభ్రు సుమగ్ధలః | యే చైనగ్గం రుద్రా
 అభితో దిక్షు శ్రితా సహస్రశోఽవైషాగ్గం హేళ ఈమహే
 ||౬|| అసౌ యోఽవసర్పతి (అసప్యోఽవసర్పతి) నీలగ్రీవో
 విలోహితః | ఉతైనం గోపా అదృశన్నదృశన్నదహార్య సదృష్టో
 మృళయాలి నః ||౭|| నమోఽస్తు నీలగ్రీవాయ సహస్రాక్షాయ
 మీహృషే | అథోయేఽఅస్య సత్వోన్మోఽహం తేభ్యోఽకరం
 నమః ||౮|| ప్రముఞ్చ ధన్వన్తస్త్వముభయోరార్తన్యోర్జ్వామ్ |

యాశ్చతేహస్తఽశషవః పరా తా భగవో వప ॥౯॥ విజ్యం
 ధనుః కప్తర్దినో విశేలో బాణవా ౩॥ ఉత । అనేశన్నస్య యా
 శషవ ఆభురస్య నిషజ్గధిః ॥౧౦॥ పరి తేధన్వనో హేతిర్హస్మాన్
 వృణక్తు విశ్వతః । అథో య శషుధిస్తవారేఽఅస్మన్నిధేహితమ్
 ॥౧౧॥ యాతే హేతిర్మహ్నుష్టమ్ హస్తే బభూవ తే ధనుః ।
 తయాస్మాన్విశ్వతస్త్యమయక్తుయా పరి భుజ ॥౧౨॥ అవతత్య
 ధన్వన్యగ్ం సహస్రాక్ష శతేషుధే । నిశీర్య శల్యానాం ముఖా
 శివో నస్సుమనా భవ ॥౧౩॥ నమస్తఽఆయుధాయానాతతాయ
 ధృష్టవే । ఉభాభ్యాముత తే నమో బాహుభ్యాం తవ ధన్వనే
 ॥౧౪॥ మానో మహాన్తముత మానోఽఅర్చకం మాన ఉక్షన్తముత
 మా న ఉక్షితమ్ । మానో వధీః పితరం మోత మూతరం
 మా నః ప్రియాస్తన్వో రుద్రరీరిషః ॥౧౫॥ మానస్తాకే తనయే
 మాన ఆయుషి మానో గోషు మానోఽఅశ్వేషు రీరిషః । మానో
 వీరాన్రుద్ర భామినో వధీర్హవిష్మన్త సృద్మిత్వా హవామహే
 ॥౧౬॥

ఇతి సప్తదశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ నమో హిరణ్యబాహవే సేనాన్యే ద్విశాం చ పతయే

నమో నమో వృక్షేభ్యో హరికేశేభ్యః పశూనాం పతయే నమః
 | నమశ్శప్పిష్ఠారాయ త్విషీమతే పథీనాం పతయే నమో నమో
 హరికేశాయోపవీతినే పుష్పానాం పతయే నమః ||౧||౧౭|| నమో
 బభ్రుశాయోవ్యాధినేఽన్నానాం పతయే నమో నమో భవస్య
 హైత్వై జగతాం పతయే నమః | నమో రుద్రాయోతతాయినే
 క్షేత్రాణాం పతయే నమో నమ స్సూతాయాహన్త్యై వసానాం
 పతయే నమః ||౨||౧౮|| నమో రోహితాయ స్థపతయే వృక్షాణాం
 పతయే నమో నమో భువంతయే వారివస్కృతాయోషధీనాం
 పతయే నమః | నమోమన్త్రిణే వాణిజాయ కక్షాణాం పతయే
 నమో నమ ఉచ్చైర్హౌషాయాక్రంతయతే పత్తీనాం పతయే నమః
 ||౩||౧౯|| నమః కృత్స్నాయుతాయ ధావతే సత్వనాం పతయే
 నమో నమస్సహమానాయ నివ్యాధినేఽఽవ్యాధినీనాం పతయే
 నమః | నమః కకుభాయ నిషజ్జిణేస్తేనానాం పతయే నమో
 నమో నిచేరవే పరిచరాయారణ్యానాం పతయే నమః ||౪||౨౦||
 నమో వచ్చతే పరివచ్చతే స్తాయూనాం పతయే నమో
 నమో నిషజ్జిణేఽశ్శుధిమతే తస్కరాణాం పతయే నమః |
 నమస్సృక్రాయుభ్యో జిఘ్గాగ్గ్సద్భ్యోముష్ణతాం పతయే నమో
 నమోఽప్తిమద్భ్యోనక్తం చరద్భ్యో విక్రన్తానాం పతయే నమః

॥౫॥౨౧॥

ఇతి సప్తదశేఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩॥ నమ ఉష్ణీషిణీ గిరిచరాయ కులుశ్చానాం పతయే నమో
 నమ ఇషుమద్భ్యో ధన్వాయిభ్యశ్చ వోనమః । నమ ఆతన్వానేభ్యః
 ప్రతిదధానేభ్యశ్చవో నమో నమ ఆయచ్చద్భ్యోఽస్యద్భ్యశ్చవో
 నమః ॥౧॥౨౨॥ నమో విస్సజద్భ్యో విధ్యద్భ్యశ్చవో నమో
 నమస్సపద్భ్యో జాగద్భ్యశ్చవో నమః । నమశ్శయానేభ్య ఆసీనే
 భ్యశ్చవో నమో నమస్తిష్ఠద్భ్యో ధావద్భ్య శ్చవో నమః ॥౨॥౨౩॥
 నమస్సభాభ్యస్సభాపతిభ్యశ్చవో నమోనమోఽశ్వేభ్యోశ్వపతిభ్యశ్చవో
 నమః । నమ ఆవ్యాధినీభ్యోవివిధ్యన్తీభ్యశ్చవో నమోనమ ఉగణా
 భ్యస్తృగ్గంఘాతీభ్యశ్చవో నమః ॥౩॥౨౪॥ నమో గుణేభ్యో గుణపతి
 భ్యశ్చవోనమో నమో వ్రాతేభ్యో వ్రాతపతిభ్యశ్చ వో నమః । నమో
 గృతేభ్యో గృతపతిభ్యశ్చ వో నమో నమో విరూపేభ్యో విశ్వరూ
 పేభ్యశ్చ వో నమః ॥౪॥౨౫॥ నమస్సేనాభ్య స్సేనానీభ్యశ్చ
 వో నమో నమో రుథిభ్యో అరుథేభ్యశ్చవో నమః । నమఃక్షత్రభ్య
 స్సజ్జహితృభ్యశ్చవో నమో నమో మహద్భ్యోఽఅర్చకేభ్యశ్చ వో
 నమః ॥౫॥౨౬॥

ఇతి సప్తదశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ నమస్తక్షభ్యో రథకారేభ్యశ్చ వో నమో నమః కులాలేభ్యః
 కర్మారేభ్యశ్చ వో నమః । నమో నిష్ఠాదేభ్యః * పుష్కేష్ఠే
 భ్యశ్చ వోనమో నమశ్శ్వనిభ్యో మృగయుభ్యశ్చ వో నమః
 ॥౧॥౨౬॥నమశ్శ్వభ్య శ్వపతిభ్యశ్చ వో నమో నమో భవాయ
 చర్మద్రాయ చ । నమశ్శర్పాయచ పశుపతయే చ నమో
 నీలగ్రీవాయ చ శితికణ్ఠాయ చ ॥౨॥౨౮॥ నమః కషర్దిశే
 చ వృష్టకేశాయ చ నమ స్సహస్రాక్షాయ చ శతధన్వనే చ ।
 నమో గిరిశయాయ చ శిపివిష్ణాయ చ నమో మీహశుష్టమాయ
 చేషుమతే చ ॥౩॥౨౯॥ నమో హ్రస్వాయ చ వామనాయ
 చ నమో బృహతే చ వర్షియసే చ । నమో వృద్ధాయ చ
 సవృధే చ నమోఽగ్ర్యాయ చ ప్రథమాయ చ ॥౪॥౩౦॥ నమ
 ఆశవే చాజిరాయ చ నమ శ్శీఘ్రాయ చ శిభ్యాయ చ ।
 నమః కిరీటాయ చావస్థనాయ చ నమో వాదేయాయచ
 ద్వీపాయచ ॥౫॥౩౧॥

ఇతి సప్తదశేఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ నమో జ్యేష్ఠాయచ కనిష్ఠాయ చ నమః పూర్వజాయ
 చాపరజాయచ నమో మధ్యమాయ చాపగల్భాయ చ నమో
 జఘన్యాయ చ బుద్ధ్యాయ చ ॥౧॥౩౨॥ నమః స్ఫోభ్యాయ

చప్రతిస్తర్యాయ చ నమో యామ్యాయ చ క్షేమ్యాయ చ
 | నమ శ్లోక్యాయ చావస్తాన్యాయ చ నమ ఉర్వర్యాయ
 చ ఖల్యాయ చ ||౨||౩౩|| నమో వన్యాయ చ కక్ష్యాయ చ
 నమ శ్శృవాయ చ ప్రతిశ్రవాయ చ | నమ ఆశుషణాయ
 చాశురథాయ చ నమ శ్శూరాయ చావభేదినే చ ||౩||౩౪||
 నమో బిల్మినే చ కవచినే చనమో వర్మిణే చ వర్మాధినేచ
 నమ శ్శృతాయ చ శ్రుతపేనాయ చనమో దున్దుభ్యాయ
 చాహవన్యాయ చ ||౪||౩౫|| నమో ధృష్ణవేచ ప్రవృశాయ చ
 నమో విషజ్జిణే చేషుధిమతే చ | నమస్తీక్షేషవే చాయుధినేచ
 నమ స్పృయధాయ చ సుధవ్యనే చ ||౫||౩౬||

ఇతి సప్తదశోఽధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ||

౬|| నమస్సృత్యాయ చ పథ్యాయ చ నమః కాట్యాయ
 చ నీప్యాయ చ| నమః కుల్యాయ చ సర్వస్యాయ చ నమో
 నాదేయాయ చ వైశన్తాయ చ ||౧||౩౭|| నమః కూప్యాయ
 చావట్యాయ చ నమః ఈధ్ర్యాయ చాత్తప్యాయ చ | నమో
 మేఘ్యాయ చ విద్యుత్యాయ చ నమో వర్ష్యాయ చావర్ష్యాయ
 చ ||౨||౩౮|| నమో వాత్యాయ చ రేష్యాయ చ నమో
 వాస్తవ్యాయ చ వాస్తుపాయ చ | నమ స్సోమాయ చ

ర్షద్రాయ చ నమస్తామ్రాయ చార్షణాయచ ||౩||౩౯|| నమ
శృజ్జవే చ పశుపతయే చ నమ క్షగ్రాయ చ భీమాయ చ ।
నమోఽగ్రేవధాయ చ దూరేవధాయ చ నమోహస్తే చ హనీ
యసే చ ||౪||౪౦|| నమో వృక్షేభ్యో హరికేశేభ్యో నమస్తారాయ
। నమశృమ్భవేచ మయోభవేచ నమ శృజ్కరాయ చ
మయస్కరాయ చ నమ శ్శివాయ చ శివతరాయ చ ||౫||౪౧||

సప్తదశేఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౬|| నమః పార్యాయ చావార్యాయ చ నమః ప్రతరణాయ
చోత్తరణాయ చ । నమస్తీర్థ్యాయ చ కూల్యాయ చ నమ
శృష్యేష్యాయ చ ఫేవ్యాయ చ ||౧||౪౨|| నమస్సిక్తత్యాయ చ
ప్రవాప్యాయ చ నమః కిగ్గంశిలాయ చ క్షయణాయ చ ।
నమః కప్తస్థినే చ పుల్లస్థినే చ నమ ఇరిణ్యాయ చ ప్రప్తథ్యాయ
చ ||౨||౪౩|| నమో వ్రజ్యాయ చ గోష్ఠ్యాయచ నమస్తల్ప్యాయ
చ గేహ్యాయ చ । నమో హృద్యాయ (హృద్యాయ) చ*
వివేష్యాయ చ నమః కాట్యాయచ గహ్వరేష్ఠాయ చ ||౩||౪౪||
నమ శృష్యేష్యాయ చ హరిత్యాయచ నమః పాగ్గంస్తవ్యాయ
చ రజస్వాయ చ । నమో లోప్యాయ చోల్లప్యాయ చ నమ
ఊర్వ్యాయ చ సూర్వ్యాయ చ ||౪||౪౫|| నమః ప్తర్ణాయ చ

పల్లశదాయ చ నమ ఉద్గురమాణాయ చాభిష్నుతే చ । నమ
 ఆభిదతే చ ప్రభిదతే చ నమ ఇష్టుకృద్భ్యో ధన్యుష్కృద్భ్యశ్చనో
 నమః । నమో వః కిరికేభ్యో దేవానాగ్గ్ం హృదయేభ్యో నమో
 విచిన్వత్కేభ్యో నమో విక్షిణత్కేభ్యో నమ ఆనిర్హ తేభ్యః
 ॥౫॥౪౬॥

ఇతి సప్తదశేఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౮॥ ద్రాప్తేఽఅస్థసప్తతే దరిద్ర వీలలోహిత । ఆసాం
 ప్రజానామేషాం పశూనాం మా భేర్మో రోజ్మోచ నః
 కిం చనామమత్ ॥౧॥౪౭॥ ఇమా రుద్రాయ తవసే కపర్దిసే
 క్షయద్వీరాయ ప్రభరామహేమతిః । యథా శమసద్ద్విపదే
 చతుష్పదే విశ్వం పుష్టం గ్రామేఽఅస్మిన్ననాతురమ్ ॥౨॥౪౮॥
 యాతే రుద్ర శివా తనూ శ్శివా విశ్వాహో భేషజీ ।
 శివఽఽఽఽఽతస్య భేషజీ తయానో మృశ జీవసే ॥౩॥౪౯॥
 పరిణో హేతి రుద్రస్య వృజ్యాత్పరి త్యేషస్య దుర్మతిర్మహిగాత్ ।
 అవష్ఠిరా ముఘవద్భ్యస్తనుస్య మీఢ్యస్తాకాయ తనయాయ
 మృశ ॥౪॥౫౦॥ మీహేళుష్టమ శివతమ శివో న స్సమనా
 భవ । పరమే వృక్షఽఽయథం విధాయ కృత్తిం వసోన

అచర్ర పినాకం బిభ్రదాగహి ||౫||౫౧|| వికీరిద్ర విలోహిత
 నమస్తేఽఅస్తు భగవః । యాస్తేప్రహస్గ్గం హేతయోఽన్యమ
 స్మన్నివపన్తు తాః ||౬||౫౨|| ప్రహస్రాణి సహస్రశో బ్రాహ్మ్యస్తవ
 హేతయః । తాస్తామీశానో భగవః పరాచీనా ముఖా కృధి
 ||౭||౫౩|| అసంఖ్యాతా ప్రహస్రాణీయే రుద్రా అధిభూమ్యామ్
 । తేషాగ్గం సహస్రయోజనేఽవధన్వాని తన్మసి ||౮||౫౪||
 అస్మిన్మహాత్మ్యర్థవేఽన్తరిక్షే భవా అధి । తేషాగ్గం సహ
 స్రయోజనేఽవ ధన్వాని తన్మసి ||౯||౫౫|| నీలగ్రీవా శ్శిత్తికణ్ఠా
 దివగ్గం రుద్రా ఉపగ్రితాః । తేషాగ్గం సహస్రయోజనేఽవ
 ధన్వాని తన్మసి ||౧౦||౫౬|| నీలగ్రీవా శ్శిత్తికణ్ఠా శ్శర్వా అధః
 క్షమాచరాః । తేషాగ్గం సహస్రయోజనేఽవ ధన్వాని తన్మసి
 ||౧౧||౫౭|| యే వృక్షేషు శప్షిష్టారా నీలగ్రీవా విలోహితాః
 । తేషాగ్గం సహస్రయోజనేఽవ ధన్వాని తన్మసి ||౧౨||౫౮||
 యే భూతానామధిపతయో విశిఖాపః కప్తర్దినః । తేషాగ్గం
 సహస్రయోజనేఽవ ధన్వాని తన్మసి ||౧౩||౫౯|| యే ప్రథాం
 పథిర్క్షిణిః ఐళ బృదా ఆయుర్యధః । తేషాగ్గం సహ
 స్రయోజనేఽవ ధన్వాని తన్మసి ||౧౪||౬౦|| యే తీర్థాని
 ప్రచరన్తి పృథాహస్తా నిష్కణ్ఠిణః । తేషాగ్గం సహస్రయోజనేఽవ

ధన్వాని తన్మపి ||౧౫||౬౧|| యేఽన్వేషు వివిధ్యన్తి పాత్రేషు
 పిబతో జనాన్ | తేషాగ్ం సహస్రయోజనేఽవ ధన్వానితన్మపి
 ||౧౬||౬౨|| యఽవతావన్తశ్చ భూయాగ్ంసశ్చ దిశో రుద్రా
 ఏతస్థిరే | తేషాగ్ం సహస్రయోజనేఽవ ధన్వాని తన్మపి
 ||౧౭||౬౩|| నమోఽస్తు రుద్రేభ్యోయే దివి యేషాం వర్షమిషవః
 | తేభ్యోదశ ప్రాచీర్దశ దక్షిణా దశ ప్రతీచీర్దశోదీచీర్దశోర్ధ్వాః |
 తేభ్యో నమోఽఽస్తు తే నో మృళయన్తు తే నోఽవన్తు | తే యం
 ద్విషో యశ్చనో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భేదధ్మః | నమోఽస్తు
 రుద్రేభ్యోయేఽన్తరిక్షే యేషాం వాత ఇషవః | తేభ్యో దశ ప్రాచీర్దశ
 దక్షిణా దశ ప్రతీచీర్దశోదీచీర్దశోర్ధ్వాః | తేభ్యో నమోఽఽస్తు తే
 నో మృళయన్తు తే నోఽవన్తు | తేయం ద్విషోయశ్చనో
 ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భేదధ్మః | నమోఽస్తు రుద్రేభ్యోయే
 పృథివ్యాం యేషామన్వమిషవః | తేభ్యో దశ ప్రాచీర్దశ దక్షిణా
 దశ ప్రతీచీర్దశోదీచీర్దశోర్ధ్వాః | తేభ్యో నమోఽఽస్తు తే నో
 మృళయన్తు తే నోఽవన్తు | తే యం ద్విషో యశ్చనో ద్వేష్టి
 తమేషాం జమ్భేదధ్మః ||౧౮||౬౪||

ఇతి సప్తదశేఽధ్యాయేఽష్టమోనువాకః ||

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం సప్తదశోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ ॥ నమస్తే షోఢశ (౧౬) నమోహిరణ్యబా
హవే (౧౭) నమ ఉష్ణీషిణే (౧౮) నమస్తక్షభ్యః (౧౯) నమోజ్యేష్ఠాయ
(౨౦) నమః స్రుత్యాయ (౨౧) నమః పార్యాయేతిపఞ్చ పఞ్చ
(౨౨) ద్రాపే అన్ధస ఇత్యష్టాదశ (౨౩) నమస్తే అష్టానువాకేషు
చతుష్షష్టిః (౬౪)

శ్లో॥ వృక్షో భూతః పథస్తీర్థం హ్యన్నం చైతావతోఽపి చ ।
నమోఽస్తురుద్రం పూర్వం వా ఉక్త్వా వాచ్యాః క్రమాద్దివి
॥ ౧ ॥

శ్లో॥ అన్తరిక్షే పృథివ్యాం చాధ్యాయే సప్తదశే తథా ।
ఏవం యః పఠతే రుద్రగణో భూత్వావసేచ్ఛిరమ్ ॥ ౨ ॥

ಅಧ್ಯಾಪ್ತದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ఓం ॥ అశ్రుమూర్తం పర్వతే శిశియూణామదభ్య ఓషధీభ్యో-
 వనస్పతీభ్యోఅధి సమ్భృతం పయః । తాం న ఇషమూర్జం ధత్తు
 మరుత స్సగ్గోరరాణా అశ్రుగ్గోస్తేక్షున్మయి తలక్షిర్యం ద్విష్టుప్తం
 తేశుగృచ్చతు ॥౧॥ ఇమా మేలఅగ్నైశ్చైవ ధేనవ స్సన్వేకౌ
 చ దశ చ దశ చ శతం చ శతం చ । సహస్రం చ సహస్రం
 చాయుతం చాయుతం చ నియుతం చ నియుతం చ ॥౨॥
 అర్బుదం చ న్యర్బుదం చ సముద్రశ్చ మధ్యం చాంతశ్చ పరార్ధశ్చ
 । ఏతా మేలఅగ్నైశ్చైవ ధేనవ స్సన్ త్సముత్రాముష్మిల్లోకే ॥౩॥
 ఋతవస్థ ఋతావృధ ఋతుష్టాస్థ ఋతావృధః । ఘృతశ్చ్యుతో
 మధుశ్చ్యుతో విరాజోనామ కామదుఘా అక్షీయమాణాః ॥౪॥
 సముద్రస్య త్వావకయాగ్నే పరివ్యయామసి । పావకోల
 అస్మభ్యగ్గ్ం శివో భవ ॥౫॥ హిమస్యత్వా జరాయుణాగ్నే
 పరివ్యయామసి । పావకోలఅస్మభ్యగ్గ్ం శివో భవ ॥౬॥ ఉప
 జ్ఞాన్నపనవేతసేవతర నదీష్వా । అగ్నే పితృమపామసి మణ్డాక్షి
 తాభిరాగహి సేమం నో యజ్ఞం పావకవర్ణగ్ం శివం
 కృధి ॥౭॥ అపామిదం వ్యయనగ్ం సముద్రస్య నివేశనమ్ ।

అన్యార్గ్హస్తైః అస్మత్తపన్తు హేతయః పావకోఽఅస్మభ్యగ్ం శివో
భవ ॥౮॥ అగ్నే పావక రోచిషో మన్త్రయో దేవ జిహ్వయో ।
అ దేవాస్వక్తి యక్తి చ ॥౯॥ స నః పావక దీధివోఽగ్నే
దేవా ౩॥౨॥ ఇహావహా । ఉప యజ్ఞగ్ం హవిశ్చ నః ॥౧౦॥
పావకయో యశ్చితయన్త్యాకృపా క్షామస్మరుచఽఉషసో న
భానుసా । తూర్చన్న యామన్నేతశస్య నూ రణఽఆయో
ఘృణే న తతృషాణోఽఅజరః ॥౧౧॥ నమస్తే హరసే శోచిషే
నమస్తేఽఅస్త్వర్చిషే । అన్యార్గ్హస్తైః అస్మత్తపన్తు హేతయః
పావకోఽఅస్మభ్యగ్ం శివో భవ । నృషదే వేళస్సృషదే వేడ్బర్షదే
వేడ్వనసదే వేట్స్వర్షదే వేట్ ॥౧౨॥ యే దేవా దేవానాం
యజ్ఞియా యజ్ఞియానాగ్ం సంవత్సరీణముపభాగమాసతే ।
అహుతాదో హవిషో యజ్ఞేఽఅస్మిన్ త్వయం పీబన్తు మధునో
ఘృతస్య ॥౧౩॥ యే దేవా దేవేష్వధీ దేవత్వమాయన్యే బ్రహ్మణః
పురషితారోఽఅస్య । యేభ్యోనఽఋతే పవతే ధామ కిం చన
న తే దివో న పృథివ్యా అధి స్నుషు ॥౧౪॥ ప్రాణదా అపావదా
వ్యావదా వర్చదా వరివోదాః । అన్యార్గ్హస్తైః అస్మత్తపన్తు
హేతయః పావకోఽఅస్మభ్యగ్ం శివో భవ ॥౧౫॥

ఇత్యష్టాదశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః॥

౨॥ అగ్నిస్త్రిగ్మేన శోచిషాయాస్తద్విశ్వం న్యత్రిణమ్ ॥
 అగ్నిర్నోవనుతే రయిమ్ ॥౧॥౧౬॥ య ఇమా విశ్వా
 భువనాని జుహ్వదృషిర్హోతా న్యసీదత్పితా నః । స ఆశిషా
 ద్రవీణమిచ్చమానః ప్రథమచ్చదవరా ౨॥౨ఆవివేశ ॥౨॥౧౭॥
 కిగ్ స్విదాసీదధిష్ఠానమారమ్భణం కత మత్స్విత్కథాసీత్
 । యతో భూమిం జనయన్విశ్వకర్మా విద్యామార్గోన్మహినా
 విశ్వచక్షాః ॥౩॥౧౮॥ విశ్వతశ్చక్షర్తుత విశ్వతోముఖో విశ్వతో
 బాహుర్తుత విశ్వతస్పాత్ । సం బాహుభ్యాం ధమత్రిసం
 పతత్రైర్ద్యావాభూమీ జనయన్దేవ ఏకః ॥౪॥౧౯॥ కిగ్ స్విద్వనం
 కక్ష సప్తక్ష ఆసయతో ద్యావాప్రథివీ నీష్టతక్షుః । మ నీషిణో
 మనసా పృచ్ఛతేద్దు తద్యదధ్యతీష్ఠద్భువనాని ధారయన్ ॥౫॥౨౦॥
 యాతేధామాని పరమాణి యావమా యా మధ్యమావిశ్వ
 కర్మన్నతేమా । శిక్షా సఖీభ్యో హవిషీ స్వధావః స్వయం యజస్వ
 తన్వం వృధానః ॥౬॥౨౧॥ వాచస్పతిం విశ్వకర్మాణమూతయే
 మనోజువం వాజీఽఅద్యా హువేమ । సనో విశ్వోని హవ
 నాని జోషద్విశ్వశమ్భారవసే సాధుకర్మా ॥౭॥౨౨॥ విశ్వ
 కర్మన్మనిషో వావృధానః స్వయం యజస్వ పృథివీముత ద్యామ్
 । ముహ్యోన్వన్యేఽఅభితస్సపత్నా ఇహస్మాకం ముఘవాసూరిరస్తు

॥౮॥౨౩॥ విశ్వకర్మన్తవిషా వర్ధనేన త్రాతారమిన్ద్రోమకృణోరయు
ధ్యమ్ | తస్మై విశ్వ స్సమనమన్తపూర్వీరయముగ్రో విహవ్యో
యథాసత్ ॥౯॥౨౪॥

ఇత్యష్టాదశేఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ||

౩॥ చక్షుషః పితా మనసా హి ధీరో ఘృతమేనే
అజన్తన్నమ్న మానే | యదేదన్తా అదదృహన్త పూర్వఽఆది
ద్ద్యా వ్యోమపృథివీఽప్రథేతామ్ ॥౧॥౨౫॥ విశ్వకర్మా విమన్తా
ఆద్విహాయా ధాతా వీధాతా పరమోత సందృక్ | తేషామిష్టాని
సమిషా మదన్తి యత్రో సప్తఽఋషీన్సర ఏకమూహుః
॥౨॥౨౬॥ యో నః పితా జన్తితాయో వీధాతాధామాని
వేద భువనాని విశ్వా | యో దేవానాం నామధా ఏక ఏవతగ్ం
సంప్రశ్నం భువనా యన్త్యన్యా ॥౩॥౨౭॥ తఽఆయజన్త ద్రవిణ్గా
సమస్మాఽఋషయః పూర్వే జర్తితారో న భూనా | అసూర్తే
సూర్తే రజసి విషత్తే యే భూతాని సమకృణ్వన్తిమాని ॥౪॥౨౮॥
పరో దివాపర ఏనా పృథివ్యా పరో దేవేభిరసురైర్యదస్తీ |
కగ్గ్ స్విద్గర్భం ప్రథమం దధ్రఽఆపో యత్ర దేవా స్సమపశ్యన్త
పూర్వే ॥౫॥౨౯॥ తమిద్గర్భం ప్రథమం దధ్రఽఆపో యత్ర

దే॒వా స్స॒మగచ్ఛ॒న్త విశ్వే॑ । అ॒జస్య॑ నాభా॒ఽఅధ్యే॒కమర్చితం॑
 యశ్చి॒న్విశ్వా॑న్వి భువ॑నాని తస్థః ॥౬॥౩౦॥ న తం వి॒దాథ॑ య
 ఇ॒మా జ॒జానా॑న్యద్యుష్మా॒క్తమన్త॑రం బభూ॒వ । నీహో॑రేణ ప్రావృ॑తా
 జల్ప్యో చా॒స్తుతృ॑ష ఉక్తశాస॑శ్చరన్తి ॥౭॥౩౧॥ విశ్వకీ॑ర్మాహ్యజ॑నిష్ఠ
 దే॒వ ఆది॑ద్గన్ధర్వోఽత॑భవద్వి॒త్తీయః॑ । తృ॒తీయః॑ పితా జ॑నితాష
 ధీనా॒మపాం॑ గర్భం వ్య॑దధాత్పురు॒త్రా ॥౮॥౩౨॥

ఇత్యష్టాదశోఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ ఆశుః శిశుశానో వృషభో న భీమో ఘనాఘనః
 క్షోభణశ్చర్షణీవామ్ । సంక్ర॑న్తనోఽనిమిష ఏ॒కవీ॑ర శ్శత॑గ్ం సేనా
 అ॒జయ॑త్సాకమిన్ద్రాః ॥౧॥౩౩॥ సంక్ర॑న్తనేనానిమిషేణ జి॒ష్ణునా॑
 యుత్కా॒రేణ॑ దుశ్చ॒వనే॑న ధృ॒ష్ణునా॑ । తది॒న్ద్రోణ॑ జయ॑త
 తత్ర॑హధ్వం యుధో॑ నర ఇ॒షుహస్తే॑న వృ॒ష్ణా ॥౨॥౩౪॥ స
 ఇ॒షుహస్తే॑స్స ఏ॒షజిభీ॑ర్వశీ సగ్గ్ప్ర॑ష్టా స యుధ॑ ఇన్ద్రో గ॒ణేన॑
 । సగ్గ్ంస్స॒ప్తజితో॑మపా బా॒హుశ్చ॒ర్మ్యగ్రధ॑న్వా ప్రతి॑హితాభిరస్తా
 ॥౩॥౩౫॥ బృహ॑స్పతే పరి॒దీయా॑ రథే॒న రక్షో॑హమిత్రా ౨॥౨అప॑బాధ
 మానః । ప్రభ॑ష్టాన్తే॒నాః ప్ర॒మృణో॑యుధా జయ॑న్మస్మాకే
 మే॒ధ్యవి॑తా రథో॒నామ్ ॥౪॥౩౬॥ బ॒లవి॑జ్ఞాయ స్థవి॑రః ప్రవీ॑ర

సహస్వాన్వాజీ సహమాన ఉగ్రః । అభివీరోఽఅభిసత్వా
 సహజా జైత్రమిన్ద్ర రథమాతిష్ఠ గోవిత్ ॥౫॥౩౭॥ గోత్రభిదం
 గోవిదం వజ్రబాహుం జయేన్ద్రమజ్ఞా ప్రమృణన్తమోజసా ఇమగ్ం
 సజాతా అను వీరయధ్వమిన్ద్రగ్ం సఖాయోఽఅన్తు సగ్ంరభ
 ధ్వమ్ ॥౬॥౩౮॥ అభి గోత్రాణి సహసా గాహమానోఽధ్యయో
 వీరశ్శతమన్యరిన్ద్రః । దుశ్శృవనః పృతనాషాశయ్యుధ్యోఽస్మా
 క్గ్ం సేనా అవత్తు ప్రయ్యుత్సు ॥౭॥౩౯॥ ఇన్ద్ర ఆసాం నేతా
 బృహస్పతిరక్షణా యజ్ఞః పుర ఏత్తు సోమః । దేవసేనానా
 మభిభక్ష్వాతీనాం జయేన్తీనాం మరుతోయన్వగ్గ్ం ॥౮॥౪౦॥
 ఇన్ద్రస్య వృష్ణో వరుణస్య రాజ్ఞ ఆదిత్యానాం మరుతాగ్ం
 శర్ధ ఉగ్రమ్ । మహామనసాం భువనచ్యవానాం ఘోషో
 దేవానాం జయతాముదస్థాత్ ॥౯॥౪౧॥ ఉద్ధర్షయ మఘవన్నా
 యుధాన్యతృత్యనాం మామకానాం మనాగ్ంపి ఉద్య
 త్రహన్వాజినాం వాజీనాన్యద్రథానాం జయతాం యన్తు
 ఘోషో ॥౧౦॥౪౨॥ అస్మాకమిన్ద్ర స్సమృతేషు ధ్వజేష్వస్మాకం
 యా ఇషన్తస్తా జయన్తు । అస్మాకం వీరా ఉత్తరే భవన్త్వస్మా
 క్ ॥౧౧॥౪౩॥ దేవా అవతా హవేషు ॥౧౧॥౪౩॥ అహీషాం చిత్తం
 ప్రతితోభయన్తీ గృహణాశ్శాన్యప్యే పరేహి । అభి ప్రేహి నిర్దహ

హృత్సుశోక్తైర్ధన్వామిత్రాస్తమ సాపచన్తామ్ ||౧౨||౪౪|| అపస్పష్టా
 పరాపత శరవ్యే బ్రహ్మసగ్ధం శితే । గచ్ఛామిత్రాన్ప్రపద్యస్వ
 మామిష్టాం కం చనోచ్ఛిషః ||౧౩||౪౫|| ప్రేతా జయతా నర
 ఇన్ద్రోవశ్వర్మ యచ్ఛతు । ఉగ్రావస్సన్తు భాహనోఽనాధృష్ట్యా
 యథాసథ ||౧౪||౪౬|| అసౌ యా సేనా మరుత్తః పరేషామభ్యేతి
 న ఓజసా స్పర్థమానా । తాం గూహత తమసాప్రవతేన
 యథామీఽఅన్యోఽఅన్యం న (న) జ్ఞానన్ ||౧౫||౪౭|| యత్ర
 బాణా స్సమ్మతన్తి కుమారా ఏశిఖా ఇవ । తన్న ఇన్ద్రో
 బృహస్పతిరదితి శ్వర్మ యచ్ఛతు విశ్వా హో శర్మ యచ్ఛతు
 ||౧౬||౪౮|| మర్మాణి తే వర్మణా ఛాదయామి సోమస్త్యా
 రాజామృతేనానువన్తామ్ । ఉరోర్వరీయో వరుణస్తే కృణోతు
 జయన్తం త్వాను దేవామదన్తు ||౧౭||౪౯||

ఇత్యష్టాదశేఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ ఉదేనముత్తరాం నయాగ్నే ఘృతేనాహుత । రాయ
 స్ఫోషేణ సగ్ధంసృజ ప్రజయా చ బహుం కృధి ||౧||౫౦||
 ఇన్ద్రోమం ప్రతరాం నయ సజ్జతానామసద్వశీ సమేనం వర్చసా
 సృజ దేవానాం భాగదా అపత్ ||౨||౫౧|| యస్య కుర్మో గృహే

హవిస్తమగ్నే వర్ధయాత్వమ్ । తస్మై దేవా అధిబ్రవన్నయం చ
 బ్రహ్మణస్పతిః ॥౩॥౫౨॥ ఉదుత్వా విశ్వే దేవా అగ్నేభరన్తుచిత్తిభిః
 । సనోభవ శివస్త్వగ్గ్ం సుప్రతీకో విభావసుః ॥౪॥౫౩॥ పశ్చ
 దిశో దైవీర్యజ్ఞమవన్తు దేవీరపామతిం దుర్మతిం బాధమానాః ।
 రాయస్సోషే యజ్ఞపతిమభజన్తిరాయస్సోషే ౨అధి యజ్ఞో౨అ
 స్థాత్ ॥౫॥౫౪॥ సమిద్ధే౨అగ్న౨అధిమామహాన ఉక్థపత్ర ఈడ్యో
 గృభీతః । తప్తం ఘృతం పరిగృహ్యోయజన్తోర్జా యద్యజ్ఞమయ
 జన్త దేవాః ॥౬॥౫౫॥ దైవ్యాయ ధర్తే జోష్ట్ర దేవశ్రీ
 శ్శీమణా శ్శతపయాః । పరిగృహ్య దేవాయజ్ఞ మాయన్తేవా
 దేవేభ్యో౨అధ్వర్యన్తో౨అస్థుః ॥౭॥౫౬॥ వీతగ్గ్ం హవి శ్శమి
 తగ్గ్ం శమితా యజధ్యే తురీయో యజ్ఞోయత్ర హవ్యమేతి
 । తతోవాకా ఆశిషోనో జషన్తామ్ ॥౮॥౫౭॥ సూర్యరశ్మిర్నరీకేశః
 పురస్తాత్పవితా జ్యోతిరుదయా ౩॥౨అజస్రమ్ । తస్యపూషా
 ప్రస్తవే యాతి విద్వాన్తమృశ్యన్విశ్వా భువనాని గోపాః ॥౯॥౫౮॥
 విమాన ఏష దివో మధ్యే౨అస్త౨అపప్రివాన్రోదసీ౨అన్తరిక్షమ్
 । స విశ్వాచీరభిచష్టే ఘృతాచీరన్తరా పూర్వమపరం
 చ క్షేతుమ్ ॥౧౦॥౫౯॥ ఉక్షా సముద్రో౨అర్చుణస్సుష్రః
 పూర్వస్యయోనీం పీతురావీవేశ । మధ్యే దివో నిహితః

పృశ్నిరస్మావిచక్రమే రజసస్పాత్యన్తే ||౧౧||౬౦|| ఇన్ద్రం విశ్వో అపీ
 వృధన్తస్మద్రవ్యచసం గిరః | రథీతమగ్నం రథీనాం వాజోనాగ్నం
 సత్పతిం పతిమ్ ||౧౨||౬౧|| దేవహూర్యజ్ఞ ఆ చ వక్షత్సమ్న
 హూర్యజ్ఞ ఆ చ వక్షత్ | యక్షద్గ్నిర్దేవో దేవా ౩||౬౨|| చ
 వక్షత్ ||౧౩||౬౩|| వాజస్యమా ప్రసవ ఉద్గాభేణోదగ్రభీత్ |
 అథా సపత్నానిన్ద్రోమే నిగ్రాభేణాధరా ౨||౬౪||౬౩||
 ఉద్గాభం చనిగ్రాభం చ బ్రహ్మ దేవా అవీవృధన్ | అథా
 సపత్నానిన్ద్రాగ్ని మే విషూచీనా వ్యస్యతామ్ ||౧౪||౬౪||

ఇత్యష్టాదశోఽధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ||

౬|| క్రమధ్వమగ్నినా నాకముఖ్యగ్నం హస్తేష్టు బిభ్రతః
 | దివస్పృష్ఠగ్న స్వర్గత్వా మిశ్రా దేవేభీరాధ్వమ్ ||౧||౬౫||
 ప్రాచీమమ ప్రదిశం ప్రేహి విద్వాన్గ్నైరగ్నే పురోఽతగ్నిర్భవేహ
 | విశ్వా ఆశా దీద్యోనో విభాహూర్జ్ఞం నో ధేహి ద్విపదే
 చతుష్పదే ||౨||౬౬|| పృథివ్యా అహముద్దన్తరిక్షమారుహన్త
 రిక్షాద్విప్మారుహమ్ | దివో నాకస్య పృష్ఠాత్స్వర్జ్యోతీరగామ
 హమ్ ||౩||౬౭|| స్వర్యన్తో నాపేక్షన్తఽద్యాగ్నం రోహన్తిరోదపీ
 | యజ్ఞంయే విశ్వతోధార్గ్నం సువిద్వాగ్నంసోవితేన్దిరే ||౪||౬౮||

అగ్నే ప్రేహీ ప్రథమో దేవయతాం చక్షుర్దే వానాముత మర్త్య
 నామ్ । ఇయక్షమాణా భృగుభి స్సజ్జోషా స్స్వర్యస్తు యజమానా
 స్వస్తి ॥౫॥౬౯॥ నక్తోషాసా సమనసా విరూపే ధాపయేతే
 శిశుమేకగ్ం సమీచీ । ద్యావాక్షామౌ రుక్మోఽఅన్తర్విభాతి
 దేవా అగ్నిం ధారయన్ద్రవిణోదాః ॥౬॥౭౦॥ అగ్నే సహ
 స్రాక్ష శతమూర్ధఞ్చతం తేప్రాణా స్సహస్రం వ్యానాః ।
 త్వగ్ం సోహస్రస్యరాయ ఽఈశిషే తస్మైతే విధేమ వాజాయ
 స్వాహా ॥౭॥౭౧॥ సుప్తరోఽసి గరుత్మాన్ప్రప్తే పృథివ్యాస్సేద
 । భాసాన్తరిక్షమాప్యణ జ్యోతిషా దివముత్తభాన తేజసా దిశ
 ఉద్వృగ్ంహ ॥౮॥౭౨॥ ఆజహ్వోనస్సుప్రతీకః పురస్తాదగ్నేప్యం
 యోనిమాసేద సాధుయా । ఆస్మిన్తన్తధస్తేఽఅధ్యుత్తరస్మిన్విశ్వే
 దేవా యజమానశ్చసేదత ॥౯॥౭౩॥ తాగ్ంసవితుర్వరేణ్యస్య
 చిత్రామాహం వృణేసుమతిం విశ్వజన్యామ్ । యామస్యకణ్వోఽ
 అదుహత్ప్రవీనాగ్ం సహస్రధారాం పయసామహీం గామ్
 ॥౧౦॥౭౪॥ విధేమ తే పరమే జస్మన్నగ్నే విధేమ స్తోమైరవరే
 ప్రధస్తే । యస్మాద్యోనేరుదారిథా యజేతం ప్రత్వే హవీగ్ంషీ
 జహురే సమిధే ॥౧౧॥౭౫॥ ప్రేద్ధోఽఅగ్నే దీదిహి పురోనోఽజ
 సయా సూర్యాయవిష్ఠ । త్వాగ్ం శశ్వేన్త ఉపయన్తి వాజాః

॥౧౨॥౭౬॥ అగ్నేతమద్యాశ్వం న స్తోమైః క్రతుం న భద్రగ్ం
 హృదిస్పృశమ్ । ఋధ్యామౌ తఽఽహైః ॥౧౩॥౭౭॥ చిత్తిం
 జుహోమి మససా ఘృతేన యథా దేవా ఇహగమన్వీతిహోత్రా
 ఋతావృధః । సత్యే విశ్వస్య - భూమనో జుహోమి విశ్వక
 ర్మణే విశ్వాహదాభ్యగ్ం హవిః ॥౧౪॥౭౮॥ సప్తతేఽఅగ్నే
 సమిధస్సప్త జిహ్వస్సప్తఽఽఋషయ స్సప్త ధామ ప్రియాణి ।
 సప్తహోత్రాస్సప్తధాత్యో యజన్తి సప్తయోనీరాపృణస్వ ఘృతేన
 స్వాహా ॥౧౫॥౭౯॥

ఇత్యష్టాదశోఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭౬॥ శుక్రజ్యోతిశ్చ చిత్రజ్యోతిశ్చ సత్యజ్యోతిశ్చ జ్యోతిష్మాగ్గ్శ్చ
 । శుక్రశ్చ ఋతపాశ్చాత్యగ్ంహః ॥౧॥౮౦॥ ఈదృజ్చన్యాదృజ్చ
 సదృజ్చ ప్రతిసదృజ్చ । మితశ్చ సంమితశ్చ సభరాః ॥౨॥౮౧॥
 ఋతజిచ్చ సత్యజిచ్చ సేనజిచ్చ సుషేణశ్చ । అన్తిమితశ్చ
 దూరేఽఅమితశ్చ గణాః ॥౩॥౮౨॥ ఋతశ్చ సత్యశ్చ ధ్రువశ్చ
 ధరుణశ్చ । ధర్తాచ విధర్తాచ విధారయః ॥౪॥౮౩॥ ఈదృక్షాప
 ఏతాదృక్షాప ఊషణస్సదృక్షాపః ప్రతిసదృక్షాప ఏతన । మితాసశ్చ
 సంమితాసో నోఽఅద్య సభరసో మరుతో యజ్జేఽఅస్మిన్
 ॥౫॥౮౪॥ స్వతవాగ్గ్శ్చ ప్రఘాసీ చ సాంతపనశ్చ గృహమేధీ చ ।

క్రీఢీ చ శాక్తి చోజ్జేషీ ||౬||౧౫|| ఇన్ద్రం దైవీర్విశో మరుతోఽనువ
ర్తానోఽభవన్యథేన్ద్రం దైవీర్విశో మరుతోఽనువర్తానో భవన్
| ఏవమిమం యజమానం దైవీశ్చవిశోమానుషీశ్చాను వర్తానో
భూయాసుః ||౬||౧౬||

ఇత్యష్టాదశోఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ||

సప్తానువాకేషు షడశీతిః

ఇతి కాణ్యసంహితాయామష్టాదశోఽధ్యాయః ||౧౮||

అనువాకసూత్రమ్ || అస్మన్నూర్జం పశ్చాదశ (౧౫) అగ్నిస్తీ
గ్మేన నవ (౯) చక్షుషః పితౄష్ట (౮) అశుః శిశానః సప్తదశ
(౧౭) ఉదేనం పశ్చాదశ (౧౫) క్రమధ్వమగ్నినా చ (౧౫)
శుక్రజ్యోతిశ్చ సప్త (౭) అశ్మన్నూర్జం సప్తానువాకేషు షడశీతిః
(౧౬)

అధైకోనవింశోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || ఇమగ్న్ స్తనమూర్జస్వంతం-ధయూపాం ప్రపీనమగ్నే
 సరిరస్య మధ్యే ఉత్సం జుషస్య శతధారమర్చన్తముద్రియగ్న్ం
 సదనమావేశస్య ||౧|| ఘృతం మిమిక్తే ఘృతమస్య యోన్హిర్ఘృతే
 శ్రితో ఘృతమస్య ధామ | అనుష్వధమావహ మూదయస్య
 స్వాహాకృతం వృషభ వక్షి హువ్యమ్ ||౨|| సముద్రాద్దూ
 ర్మిర్మధూమా ౨||౨|| ఉదార్దుపాగ్గంశునా సమమృతత్వమానత్
 | ఘృతస్య నామ గుహ్యం యదస్తీ జిహ్వో దేవానామమృతస్య
 నాభిః ||౩|| వయం నామ ప్రబ్రవామా ఘృతస్యాస్మిన్వజ్జే
 ధారయామా నమోభిః | ఉప బ్రహ్మశృణవచ్చస్యమానం చతు
 శ్శృంగోఽవమీద్గర్ ఏతత్ ||౪|| చత్వారి శృంగాత్రయోఽఅస్య
 పాదాద్వే శీర్షే సప్తహస్తాసోఽఅస్య | త్రిధాబద్ధో వృషభో రోర
 వీతి మహోదేవో మర్త్య ౩||౫|| ఆవివేశ ||౫|| త్రిధా హితం
 ప్తణిభిర్గుహ్యమానం గవి దేవాసో ఘృతమన్వవిదన్ | ఇన్ద్ర ఏక్సగ్న్ం
 సూర్య ఏకం జజాన వేనాదేకగ్న్ స్వధయా నిష్ఠతక్షుః ||౬||
 ఏతా అర్షన్తి హృద్యాత్సముద్రాచ్చతస్రజా రిపుణా నావచక్షే |
 ఘృతస్య ధారా అభిచాకశీమి హిరణ్యయో వేతసో మధ్యఽఆ

సామ్ । సమ్యక్ ప్రవన్తి సరితో న ధేనా అన్తర్జదా మససా
 పూయమనాః । ఏతేఽతర్హన్త్యర్మయో ఘృతస్య మృగా -
 ఇవ క్షిప్తణోరీషమాణాః ॥౭॥ సిన్ధోరివ ప్రాధ్వనే శూఘనాస్తాః
 వాతప్రమియః పతయన్తి యహ్వః । ఘృతస్య ధారా అర్దుషో న
 వాజీ కాష్ఠో భిన్దన్మర్మిభిః పిన్వమానః ॥౮॥ అభిప్రవన్త సమనేవ
 యోషాః కల్యాణ్యస్సృయమానాసోఽఅగ్నిమ్ । ఘృతస్య ధారా
 స్సమిధో నసన్తతా జుష్మాణోహార్యతి జాతవేదాః ॥౯॥ కన్యా ఇవ
 వహతుమేతవాఽఉ అఙ్ఘ్యఙ్ఘానా అభిచాకశీమి । యత్రసోమ
 స్సూయతే యత్ర యజ్ఞో ఘృతస్య ధారా అభి తత్పవన్తే
 ॥౧౦॥ అభ్యేర్షత సుష్టుతిం గవ్యమౌజిమస్మాసు భద్రా ద్రవి
 తాని ధత్త । ఇమం యజ్ఞం నయత దేవతా నో ఘృతస్య
 ధారా మధుమత్పవన్తే ॥౧౧॥ ధామన్తేవిశ్వం భువన్తమధి
 శ్రితమన్త స్సమద్రేహృద్యన్తరాయుషి । అపామనీకేసమిధేయ
 ఆభ్యేతస్తమశ్యామ మధుమన్తంతఽక్షిర్మిమ్ ॥౧౨॥

ఇత్యేకోనవింశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ వాజశ్చమే ప్రసవశ్చమే ప్రయతిశ్చ మే ప్రసీతిశ్చమే
 । ధీతిశ్చమే క్రతుశ్చమే స్వరశ్చమే శ్లోకశ్చమే । శ్రావశ్చమే
 శ్రుతిశ్చమే జ్యోతిశ్చమే స్వశ్చమే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥౧౩॥

ప్రాణశ్చ మేఽపానశ్చమే వ్యానశ్చమే యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ||౨||౧౪||
 చ ముఽఆధీతం చ మేవాక్యమే మనశ్చమే | చక్షుశ్చమే
 శ్రోత్రంచమే దక్షశ్చమే బలంచమే యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ||౩||౧౫||
 ఓజశ్చమే సహశ్చ ముఽఆత్మాచమే తనూశ్చమే | శర్మ చ
 మే వర్మచమేఽఙ్గానిచమేఽస్థినిచమే | పరూగ్గంషిచమే శరీరాణి
 చ ముఽఆయుశ్చమే జరాచమే యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ||౩||౧౬||
 జ్యైష్ఠ్యం చ ముఽఆధిపత్యం చ మే మన్యశ్చమే భామశ్చమే
 | అమశ్చమేమృశ్చమే జేమాచమే మహిమా చ మే వర్తిమా
 చ మే ప్రథిమా చ మే వర్తిమా చ మే ద్రాఘిమా చ మే |
 వృద్ధం చ మే వృద్ధిశ్చమే యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ||౪||౧౭||

ఇత్యేకోనవింశోఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ||

౩|| సత్యం చ మే శ్రద్ధా చ మే జగచ్ఛ మే ధనం చ
 మే | విశ్వం చ మే మహశ్చ మే క్షీణాచమే మోదశ్చ మే
 | జ్ఞాతం చ మే జనిష్యమాణం చ మే సూక్తం చమే
 సుక్తతం చ మే యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ||౧||౧౮|| చిత్తం చమే
 వేద్యం చ మే భూతం చ మే భవిష్యచ్ఛ మే | సుగం
 చ మే సుప్తత్యం చ ముఽబుద్ధం చముఽబుద్ధిశ్చ మే |
 కృష్టంచ మే కృ ప్తిశ్చమే మతిశ్చమే సుమతిశ్చమే యజ్ఞేన

కల్పనామ్ ||౨||౧౮|| యునాచమే ధర్తాచమేక్షేమశ్చమేధృతిశ్చమే
 | విశ్వంచమే మహాశ్చ సంచిచ్చమే జ్ఞాతం చ మే | సీరం చ
 మే లయశ్చమే సూశ్చ మే ప్రసూశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పనామ్
 ||౩||౧౯|| శం చమే మయశ్చ మే ప్రియం చమేఽనుకామశ్చమే
 | కామశ్చమే సామనసశ్చమే భగశ్చమే ద్రవిణం చ మే |
 భద్రం చ మే శ్రేయశ్చ మేవసీయశ్చ మే యశశ్చమే యజ్ఞేన
 కల్పనామ్ ||౪||౨౦||

ఇత్యేకోనవింశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ||

౪|| ఊర్క్ష్మమే సూన్యతా చ మే పయశ్చమే రసశ్చ మే |
 ఘృతంచ మే మధు చ మే సగ్ధశ్చ మే సపీతిశ్చ మే | కృషిశ్చమే
 వృష్టిశ్చమే జైత్రంచ మేఽబౌద్ధిర్ద్యంచ మే యజ్ఞేన కల్పనామ్
 ||౧||౨౧|| ఋతం చ మేఽమృతం చ మేఽయక్ష్మంచ మేఽనా
 మయచ్చమే | జీవాతుశ్చమే దీర్ఘాయుత్వంచ మేఽనమిత్రం చ
 మేఽభయంచ మే | సుగంచమే శయనం చ మే సూషాశ్చ మే
 సుదినం చ మేయజ్ఞేన కల్పనామ్ ||౨||౨౨|| రయిశ్చమే రాయ
 శ్చమే పుష్టం చమే పుష్టిశ్చమే | విభుచమే ప్రభుచమే పూర్ణంచమే
 పూర్ణతరం చ మే | కుయవం చ మేఽక్షతం చ మేఽన్నం

చ మేఽక్షుచ్చ మేయజ్ఞేన కల్పంతామ్ ||౩||౨౩|| వ్రీహయశ్చ
మేయవాశ్చ మేమాషాశ్చమే తిలాశ్చమే । ముద్గాశ్చమే ఖల్వా
శ్చమే ప్రియంగవశ్చమేణవశ్చమే । శ్యామాకాశ్చమే వీవారాశ్చమే
గోధూమాశ్చమే మసూరాశ్చమే యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ||౪||౨౪||

ఇత్యేకోనవింశోఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ అశ్మో చ మే మృత్తికా చ మే గిరయశ్చమే పర్వతాశ్చమే
। సికతాశ్చమే వనస్పతయశ్చమే హిరణ్యం చమేఽయశ్చమే ।
సీసం చ మే త్రపు చ మే శ్యామం చ మే లోహం చమే యజ్ఞేన
కల్పంతామ్ ||౧||౨౫|| అగ్నిశ్చమేఽఽపశ్చమే వీరుధశ్చ మేఽఽష
ధయశ్చమే । కృష్ణప్రచ్యాశ్చ మేఽకృష్ణప్రచ్యాశ్చమే గ్రామ్యాశ్చమే
ప్రశవ ఆర్ణవాశ్చమే ॥విత్తంచమే విత్తిశ్చమే భూతంచమే
భూతిశ్చమే యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ||౨||౨౬|| వసు చ మే వసతిశ్చ
మేకర్మచ మే శక్తిశ్చమే । అర్థశ్చమే యామశ్చమేఽఇత్యా చ
మేగతిశ్చమే యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ||౩||౨౭||

ఇత్యేకోనవింశోఽధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

౬॥ అగ్నిశ్చ మేఽఇన్ద్రాశ్చ మే సోమశ్చ మేఽఇన్ద్రాశ్చ మే
। సవితా చ మేఽఇన్ద్రాశ్చ మే సరస్వతీ చ మేఽఇన్ద్రాశ్చ మే
। పూషాచ మేఽఇన్ద్రాశ్చ మే బృహస్పతిశ్చ మేఽఇన్ద్రాశ్చ మే

యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ||౧||౨౦|| మిత్రశ్చ ముఽశన్తోశ్చ మే వరుణశ్చ
 ముఽశన్తోశ్చమే । ధాతా చ ముఽశన్తోశ్చ మే త్వష్టో చ
 ముఽశన్తోశ్చమే । మరుతశ్చముఽశన్తోశ్చమే విశ్వే చ మే దేవా
 శన్తోశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ||౨||౨౧|| పృథివీ చ ముఽశన్తోశ్చ
 మేఽన్తరిక్షం చ ముఽశన్తోశ్చమే । ద్యాశ్చ ముఽశన్తోశ్చ మే
 సమాశ్చ ముఽశన్తోశ్చమే । నక్షత్రాణి చ ముఽశన్తోశ్చ మే దిశశ్చ
 ముఽశన్తోశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ||౩||౩౦||

ఇత్యేకోనవింశేఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭|| అగ్నేంశుశ్చమే రశ్మిశ్చమే ఽదాభ్యశ్చ మేఽధిపతిశ్చ
 మే । ఉపాగ్నేం శుశ్చమే ఽన్తర్యామశ్చ ముఽఽన్తరవాయవశ్చ
 మేమైత్రావరుణశ్చమే । ఆశ్వినశ్చ మేప్రతిప్రస్థానశ్చమే శుక్రశ్చ మే
 మనీచమే యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ||౧||౩౧|| ఆగ్రయణశ్చమే వైశ్వదేవశ్చ
 మేధ్రువశ్చమే వైశ్వానరశ్చమే । ఐన్ద్రాగ్నశ్చమే మహావైశ్వదేవ
 శ్చమే మరుత్పతీయాశ్చ మే నిష్కేవల్యశ్చ మే । సావిత్రశ్చమే
 సారస్వతశ్చమే పాత్నివతశ్చమే హరియోజనశ్చమే యజ్ఞేన
 కల్పంతామ్ ||౨||౩౨|| సుచశ్చ మే చమసాశ్చ మే వాయువ్యాని
 చ మే ద్రోణకలశశ్చ మే । గ్రాహణశ్చ మేఽధిషవణే చ
 మే పూతభృచ్చమ ఽఆధవనీయశ్చమే । వేదిశ్చమే బర్హిశ్చమే

స్వగాకారశ్చమే లభ్యశ్చమే యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ||౩||౩౩||
 అగ్నిశ్చమే ఘర్మశ్చమేఽర్కశ్చమే సూర్యశ్చమే । ప్రాణశ్చ
 మేఽశ్వమేధశ్చ మేపృథివీ చ మేఽదీతిశ్చమే । దితిశ్చ మే
 ద్యౌశ్చ మేఽఙ్గులయ్య శ్శక్వరయో దిశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పంతామ్
 ||౪||౩౪|| వ్రతం చ ముఽఋతవశ్చమే సంవత్సరశ్చమే తపశ్చ మే
 । అహోరాత్రేఽక్షిర్యష్టివే బృహద్రథస్తరేచమే యజ్ఞేనకల్పంతామ్
 ||౫||౩౫||

ఇత్యేకోనవింశోఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౮॥ ఏకా చ మే త్రిసశ్చమే త్రిసశ్చమే పశ్చ చ మే పశ్చ
 చ మే సప్తచమే సప్తచ మే నవచమే నవ చ ముఽఏకాదశ చ
 ముఽఏకాదశ చ మే త్రయోదశ చ మేత్రయోదశ చ మే ।
 పశ్చదశచ మే పశ్చదశ చ మే సప్తదశ చ మేసప్తదశ చ మే
 నవదశ చమే నవదశ చ ముఽఏకవిగ్గంశతిశ్చ ముఽఏకవిగ్గంశతిశ్చ
 మే త్రయోవిగ్గంశతిశ్చమే త్రయోవిగ్గంశతిశ్చమే । పశ్చవిగ్గంశతిశ్చ
 మే పశ్చవిగ్గంశతిశ్చ మే సప్తవిగ్గంశతిశ్చ మే సప్తవిగ్గంశతిశ్చ
 మేనవవిగ్గంశతిశ్చ మే నవవిగ్గంశతిశ్చముఽఏకత్రిగ్గంశచ్చ ముఽఏక
 త్రిగ్గంశచ్చమే త్రయత్త్రిగ్గంశచ్చ మే యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ||౧||౩౬||
 చతస్రశ్చమేఽష్టాచమే ఽష్టా చమేద్వాదశచమేద్వాదశ చ మే

షోఢశ చ మే షోఢశ చ మే విగ్గంశతిశ్చమే విగ్గంశశ్చమే
 చతుర్విగ్గం శతిశ్చమే చతుర్విగ్గ శతిశ్చమేఽష్టా ఏగ్గంశతిశ్చమే
 ఽష్టాఏగ్గం శతిశ్చమే । ద్వాత్రిగ్గంశచ్చ మే ద్వాత్రిగ్గంశచ్చ
 మేషట్ త్రిగ్గంశచ్చమేషట్ త్రిగ్గంశచ్చమే చత్వారిగ్గంశచ్చమే
 చత్వారిగ్గం శచ్చమే చతుశ్చత్వారిగ్గంశచ్చమే చతుశ్చత్వారిగ్గం
 శచ్చమే ఽష్టాచత్వారిగ్గంశచ్చమే ఽష్టాచ త్వారిగ్గంశచ్చమే
 యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ॥౨॥౩౭॥ త్ర్యవిశ్చమే త్ర్యవీచమే దిత్త్యవాట్చమే
 దిత్యాహీ చ మే । పఞ్చవిశ్చ మే పఞ్చావీ చ మే త్రివత్సశ్చమే
 త్రివత్సాచమే । తుర్యవాట్చమే తుర్యాహీ చ మే యజ్ఞేన
 కల్పంతామ్ ॥౩॥౩౮॥ షష్ఠవాట్చ మే షష్ఠాహీ చ మేఽక్షక్షాచమే
 వశా చ మే । ఋషభశ్చమే వేహచ్చమేఽనద్వాగ్గశ్చమే ధేనుశ్చమే
 యజ్ఞేన కల్పంతామ్ ॥౪॥౩౯॥

ఇత్యేకోనవింశేఽధ్యాయేఽష్టమోనువాకః ॥

౯॥ వాజాయ స్వాహా ప్రస్తవాయ స్వాహాపిజాయ స్వాహా
 క్రతవే స్వాహా । వసవే స్వాహాహర్పతయే స్వాహా । అహ్నే
 ముగ్ధాయ స్వాహా ముగ్ధాయ వైనగ్గంశినాయ స్వాహా ఏనగ్గంశినఽ
 అన్తాయనాయ స్వాహాన్తాయ భావనాయ స్వాహా భువనస్య

పతయే స్వాహాధీపతయే స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా ||౧||౪౦||
 ఇయం తే రాణ్మిత్రాయ యంతాసి యమనః । ఊర్జేత్వా
 వృష్టేత్వా ప్రజానాం త్వాధీపత్యాయ ||౨||౪౧|| ఆయుర్యజ్ఞేన
 కల్పతాం ప్రాణో యజ్ఞేన కల్పతాం చక్షుర్యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్
 శోత్రం యజ్ఞేన కల్పతామ్ । వాగ్యజ్ఞేన కల్పతాం మనో యజ్ఞేన
 కల్పతామూత్మా యజ్ఞేన కల్పతాం స్పృశం యజ్ఞేన కల్ప
 తామ్ । బ్రహ్మయజ్ఞేన కల్పతాం యజ్ఞో యజ్ఞేన కల్పతాం
 జ్యోతీర్యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్ స్వర్యజ్ఞేన కల్పతామ్ ||౩||౪౨|| స్తోమశ్చ
 యజుశ్చఽఋక్చ సామ చ బృహచ్చ రథన్తరం చ । స్వర్దేవా
 అగన్మామృతా అభూమ ప్రజాపతేః ప్రజా అభూమవేత్ స్వాహా
 ||౪||౪౩||

ఇత్యేకోనవింశేఽధ్యాయే నవమోఽనువాకః ॥

నవానువాకేషు త్రయశ్చత్వారింశత్

ఇతి కాణ్యసంహితాయా మేకోనవింశోధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ ॥ ఇమగ్గీస్తనం ద్వాదశ (౧౨) వాజశ్చ
 తస్యః (౪) ఊర్కచ (౪) అశ్మచతిస్యః (౩) ద్వితీయోఽగ్నిశ్చ
 (౩) అగ్గీంశుః పశ్చ (౫) ఏకాచతస్యః (౪) వాజాయేతిచ (౪)
 దేవసవితరిమగ్గీస్తనం త్రయశ్చత్వారిగ్గీంశత్ (౪౩)

- శ్లో॥ వాజః ప్రాణస్యరోజశ్చ జ్యేష్ఠ్యం సత్యం క్రమేణ హి ।
 విత్తం యంతాశమూర్క్యం చ ఋతం రయిస్తువీహయః ॥ ౧
- శ్లో॥ అశ్వాచాగ్నిర్వసూచాగ్నిర్మితో వైషధివీ తథా ।
 అగ్గీంశుస్త్యాగ్రయణో హి సుచశ్చాగ్నిస్తతః పరమ్ ॥ ౨
- శ్లో॥ వ్రతం చైకా చతస్రశ్చ త్ర్యవిస్తు పష్టవాత్ చ మే ।
 వాజాయేయంత ఆయుర్హస్తోమోఽధ్యాయే నవాధికే ॥ ౩
- శ్లో॥ దశైవం పఠమానాస్యర్థధాసంఖ్యాన్నరోఽపియే ।
 తే వై ధన్యాస్తు దేవానామర్చనే నాత్ర సంశయః ॥ ౪

అథ వింశోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || వాజస్యను ప్రస్తవే మూతరం మహీమదిత్తిం
 నామవచసా కరామహే । యస్యోమిదం విశ్వం భువనమావీవేశ
 తస్యోనో దేవ స్సవితా ధర్మ సావిషక్ ||౧|| విశ్వేఽతద్యమరుతో
 విశ్వేఽక్షితీ విశ్వే భవన్త్వగ్నయ స్సమిద్ధాః । విశ్వేనో దేవా
 అవసాగమన్తు విశ్వమన్తు ద్రవిణం వాజోఽతస్మే ||౨|| వాజోన
 స్సప్త ప్రదిశశ్చతస్రావా పరావతః । వాజోనో విశ్వేర్దేవైర్ధన
 సాతాఽశ్చహవతు ||౩|| వాజోనోఽతద్య ప్రసువాతి దానం
 వాజోదేవా 3||౨బ్బుతుభిః కల్పయాతి । వాజోహిమా సర్వవీరం
 చకార సర్వా ఆశా వాజపతిర్భవేయమ్ ||౪|| వాజః పురస్తోద్దుత
 మధ్యతో నో వాజో దేవాన్తవిషో వర్ధయాతి । వాజోహి మా
 సర్వవీరం చకార విశ్వా ఆశా వాజపతిర్భవేయమ్ ||౫|| సం
 మోసృజామి పయసా పృథివ్యా స్సంమో సృజామ్యద్భిరోషధీభిః ।
 సోఽహం వాజగ్గ్ం సనేయమగ్నే ||౬|| పయః పృథివ్యాం పయ
 ఓషధీషు పయో దివ్యన్తరిక్షే పయోధాః । పయస్వతీః ప్రదిశ
 స్సన్తుమహ్యమ్ । దేవస్య త్వా సన్నితుః ప్రస్తవే ఽశ్వినోర్భాహుభ్యాం
 పూష్ణో హస్తోభ్యామ్ । సరస్వత్యే వాచో యన్తుర్యన్త్రేణాగ్నే

స్వాప్రాజ్యేనాభిషిక్వామి ||౭||

ఇతి వింశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ||

౨|| ఋతాషాశ్చతథామూగ్నిర్గో న్ధర్వః । తస్యాషధయోఽప్సర
స్సోముద్ధో నామ । స న ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం పాతు తస్మై స్వాహా
వాత్ తాభ్య స్వాహా ||౧||౧|| స్తోమో హి తో విశ్వసామూ సూర్యో
గన్ధర్వః । తస్య మరీచయోఽప్సరస ఆయువో నామ । స న ఇదం
బ్రహ్మ క్షత్రం పాతు తస్మై స్వాహా వాత్ తాభ్య స్వాహా ||౧||౧||
ఋషుష్ణుస్సూర్యరశ్మి శ్చన్ద్రమా గన్ధర్వః । తస్య నక్షత్రాణ్యప్సరసో
భేకురయో నామ । స న ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం పాతు తస్మై
స్వాహా వాత్ తాభ్యః స్వాహా ||౩||౧౦|| ఇషిరో విశ్వవ్యచా వాతో
గన్ధర్వః । తస్యాపాఽఅప్సరసః ఊర్హో నామ । స న ఇదం
బ్రహ్మ క్షత్రం పాతు తస్మై స్వాహా వాత్ తాభ్య స్వాహా
||౪||౧౧|| భుజ్య స్సుప్తరో యజ్ఞో గన్ధర్వః || తస్య దక్షిణా
అప్సరసస్తావా నామ । స న ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం పాతు తస్మై
స్వాహా వాత్ తాభ్య స్వాహా ||౫||౧౨|| ప్రజాపతిర్విశ్వకర్మా మనో
గన్ధర్వః । తస్య ఋక్సామాన్యప్సరసః ఏష్టయో నామ । స న
ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం పాతు తస్మై స్వాహా వాత్ తాభ్య స్వాహా
||౬||౧౩|| స నో భువనస్యపతే ప్రజాపతే యస్య తఽక్షపరి

గృహాయస్యవేహ | అస్మై బ్రహ్మణేఽస్మైక్షత్రాయ మహి
 శర్మ యచ్చ స్వాహా ||౭||౧౪|| సముద్రోఽసి నభస్వానార్ద్రదాను
 శృమ్భూర్మయోభూర్భిమా వాహి స్వాహా | మారుతోఽసి
 మరుతాం గణ శృమ్భూర్మయోభూర్భిమా వాహి స్వాహా |
 అవస్యారసి దువస్వాఞ్చమ్భూర్మయోభూర్భిమా వాహి స్వాహా
 ||౮||౧౫|| యాస్తేఽఅగ్నేసూర్యే రుచో దివమాత్రవ్యన్తిరశ్మిభిః |
 తాభిర్నో అద్య సర్వాభీ రుచే జనాయ నస్కృధి ||౯||౧౬||
 యా వో దేవా సూర్యే రుచో గోష్వశ్వేషు యా రుచః | ఇన్ద్రిగ్నీ
 తాభి సర్వాభీ రుచంనో ధత్త బృహస్పతే ||౧౦||౧౭|| రుచం నో
 ధేహి బ్రాహ్మణేషు రుచగ్గ్ం రాజసు నస్కృధి | రుచం విశ్వేషు
 శూద్రేషు మయి ధేహి రుచా రుచమ్ ||౧౧||౧౮|| తత్త్వై
 యామి బ్రహ్మణా వన్తమానస్తదాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః
 | అహేళమానో వరుణేహ బోధ్యురుశగ్గ్ంస మా న ఆయుః
 ప్రమోషీః ||౧౨||౧౯|| స్వర్గఘర్మ స్వాహో స్వర్గార్క స్వాహో
 స్వర్గ శుక్ర స్వాహో | స్వర్గ జ్యోతి స్వాహో స్వర్గ సూర్య
 స్వాహో ||౧౩||౨౦||

ఇతి వింశేఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ||

౩॥ అగ్నిం యునజ్మి(గ్మి) శవసా ఘృతేన దివ్యగ్ం
 సుప్థం వయసా బృహస్తమ్ । తేన గమేమ బ్రధ్వస్య
 విష్టప్తగ్ స్వీరుహాణా అధినాకముత్తమమ్ ॥౧॥౨౧॥ ఇమో
 తే పక్షాఽఅజరో పత్రత్రిణో యాభ్యాగ్ం రక్షాగ్స్యప్రహగ్స్యగ్నే ।
 తాభ్యాం పతేమ సుకృతాము లోకం యత్రఽఋషయో జగ్ముః
 ప్రథమజాః పురాణాః ॥౨॥౨౨॥ ఇన్దుర్దక్షః శ్యేన ఋతావా హిర
 ణ్యపక్ష శృక్తునో భురణ్యః । మహాన్సధస్తే ధ్రువ ఆ నిషత్తో
 నమస్తేఽఅస్తుమా మోహిగ్ంసీః ॥౩॥౨౩॥ దివో మూర్ధాసీ
 పృథివ్యా నాభిరూర్ధపామోషధీనామ్ । విశ్వాయుశ్యర్మ సప్రథా
 నమస్తథే ॥౪॥౨౪॥ విశ్వస్య మూర్ధన్నధితిష్ఠసి శ్రితస్సముద్రే తే
 హృదయమస్సాస్వాయుర్రపో దత్తోదధిం భీన్త । దివస్త్వర్జన్యోదన్తరి
 క్షాత్పృథివ్యాస్త తో నో వృష్ట్యావ ॥౫॥౨౫॥ ఇష్టోయజ్ఞో భృగు
 భిరాశీర్దా వసుభిః । తస్య న ఇష్టస్య పీతస్య ద్రవిణేహగమేః
 ॥౬॥౨౬॥ ఇష్టోఽఅగ్నిరాహుతః పిపర్తున ఇష్టగ్ం హవిః । స్వగేదం
 దేవేభ్యో నమః ॥౭॥౨౭॥

ఇతి వింశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ యదాకూతాత్పమసుప్రదద్ధదో వా మనసోవా
 సమ్భృతం చక్షుషోవా తదన్తు ప్రేత సుకృతాములోకం

యత్రఽఋషయో జగన్మూః ప్రథమజాః పురాణాః ॥౧॥౨౮॥
 ఏతగ్గ్ం సధస్థ పరీ తే దదామి యన్మావహోచ్ఛేవధిం జాతవేదాః
 | అన్వాగ్నన్తా యజ్ఞపతిర్వోఽత్ర తగ్గ్స్మ జానీత పర్వమే
 వ్యోమన్ ॥౨॥౨౯॥ ఏతం జానాథ పర్వమే వ్యోమన్దేహా
 స్సధస్థా విధ రూపమస్య | యదాగచ్ఛాత్పథిభిర్దేవయాన్తే
 రిష్టాపూర్తే కృణవాథావిరస్మై ॥౩॥౩౦॥ ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతి
 జాగృహిత్యమిష్టాపూర్తే సగ్గ్ంసృజేథామయంచ | అస్మిన్సద్ధస్తేఽ
 అధ్యుత్తరస్మిన్విశ్వే దేవా యజమానశ్చ సీదత ॥౪॥౩౧॥ యేన
 వహసి ప్రహస్రం యేనాగ్నే సర్వవేదసమ్ | తేనేమం యజ్ఞం నో
 నయ స్వర్దేవేషు గన్తవే ॥౫॥౩౨॥ ప్రస్తరేణ పరిధినా స్రుచా
 వేద్యాచ బుద్ధిషా | ఋచేమం యజ్ఞం నో నయ స్వర్దేవేషు
 గన్తవే ॥౬॥౩౩॥ యద్దత్తం యత్పరాదానం యత్సూర్యం యాశ్చ
 దక్షిణాః | తద్దగ్నిర్వైశ్వకర్మణ స్వర్దేవేషు నో దధత్ ॥౭॥౩౪॥
 యత్రధారా అనపేతా మధోర్హతస్యచ యాః | తద్దగ్నిర్వైశ్వకర్మణ
 స్వర్దేవేషునో దధత్ ॥౮॥౩౫॥ యేఽత్రగ్నయః పాశ్చజన్యా
 అస్యాం పృథివ్యామధి | తేషామపి త్వముత్తమః ప్రనో జీవాతవే
 సువ ॥౯॥౩౬॥

ఇతి వింశేఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ వార్త్రోహత్యాయ శవసే పృతనాషాహ్యాయ చ
 | ఇన్ద్రోత్వా వర్తయామసి ॥౧॥౩౭॥ సహదానుం పురు
 హూత క్షియస్తమహస్తమిన్ద్ర సమీక్షాక్కుణౌరుమ్| అభి వృత్రం
 వర్ధమానం పియారుమపాదమిన్ద్ర తవసో జఘంధ ॥౨॥౩౮॥
 విన ఇన్ద్ర మృధో జహి నీచా యచ్చ పృతన్యతః | యోఽతస్మా
 ౨॥౨అభిదాస్తత్యధరం గమయా తమః ॥౩॥౩౯॥ మృగో న
 భీమః కుచ్చరోగిరిష్ఠాః పరావత ఆజగన్తా పరస్యాః | సృకగ్గ్ం
 సగ్గ్ంశాయ ప్తవిమిన్ద్రతిగ్మం వి శత్రూన్తాహ్ని విమృధోనుదస్వ
 ॥౪॥౪౦॥ వైశ్వానరో న ఊతయఽప్రయాతు పరావతః | అగ్నిర్న
 స్సుష్టుతీరుప ॥౫॥౪౧॥ పృష్టో ద్వివిపృష్టోఽతగ్నిః పృథివ్యాం
 పృష్టో విశ్వా ఓషధీరావేశ | వైశ్వానర స్సహసా పృష్టోఽత
 గ్నిస్సనో దివా స రిషస్సౌతు నక్తమ్ ॥౬॥౪౨॥ అశ్యామతం
 కామమగ్నే తవోతిఽతశ్యామ రయిగ్గ్ం రయివస్సవీరమ్ |
 అశ్యామ వాజమభి వాజయన్తో ఽశ్యామ ద్యుమ్నమజరాజరం
 తే ॥౭॥౪౩॥ వయం తేఽతద్య రరిమా హి కామముత్తానహస్తా
 నమసోఽపసద్య | యజిష్ఠేన మనసా యక్షి దేవానప్రీధతా
 మన్మనా విప్రోఽతగ్నే ॥౮॥౪౪॥ ధామచ్ఛదగ్నిరిన్ద్రో బ్రహ్మదేవో
 బృహస్పతిః | సచేతసో విశ్వే దేవా యజ్ఞం ప్రావన్తు న శ్శుభే

॥౯॥౪౫॥ త్వం యవిష్ట ద్దాశుష్టో నృగ్గః పాహి శృణుధీ గిరః
 | రక్షాతోకవస్తుత త్వనా ॥౧౦॥౪౬॥

ఇతి వింశేఽధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

పంచానువాకేషు షట్చత్వారిగ్గ్శతే

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం వింశోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ ॥ వాజస్య సప్త (౭) ఋతాషాట్ త్రయో
 దశ (౧౩) అగ్నిం యునజ్మీ (గ్మి) సప్త (౭) యదాకూతాన్నవ
 (౯) వార్తృహత్యాయ దశ (౧౦) ప్రాణా వాజా హోతా యజ్ఞ
 షట్ చత్వారిగ్గ్శతే (౪౬)

శ్లో॥ ఋతాషాడ్వై చౌషధయః సంహితశ్చ మరీచయః ।

సుషుమ్నః సూర్యరశ్మిశ్చ నక్షత్రాణీషిరోహ్యపః ॥

౧

శ్లో॥ భుజ్యః సుపర్ణో యజ్ఞశ్చ దక్షిణా చాప్సరసస్తథా ।

ప్రజాపతిశ్చ ఋక్సామానిసనో జ్ఞేయుః క్రమాదితి ॥

౨

అధైవింశోఽధ్యాయః

ఓ३మ్ ॥ స్వాద్వీం త్వస్వాదుసా తీవ్రాం తీవ్రేణామృతామృ
 మృతేన । మధుమతీం మధుమతా సృజామి సగ్ధం సోమేన
 । సోమోఽస్యశ్విభ్యాం పచ్యస్వ సరస్వత్యై పచ్యస్వేంద్రాయ
 సుత్రాష్టే పచ్యస్వ ॥౧॥ పరీతోషిచ్చతా సుతగ్ధం సోమో యఉత్త
 మగ్ధం పూవిః । దధన్వా యో నర్యోఽప్స్వంతరా సుషావ
 సోమమద్రిభిః ॥౨॥ వాయోః పూతః పవిత్రేణ ప్రాజ్ఞోమోఽఅతీ
 ద్రుతః । ఇన్ద్రోస్య యుజ్యస్సఖా । వాయోః పూతః పవిత్రేణ
 ప్రత్యజ్ఞోమోఽఅతీద్రుతః । ఇన్ద్రోస్య యుజ్యస్సఖా ॥౩॥ పునాతీతే
 పరిసుతగ్ధం సోమగ్ధం సూర్యస్య దుహితా । వారేణశశ్వతా
 తనా ॥౪॥ బ్రహ్మక్షత్రం పవతే తేజ ఇన్ద్రియగ్ధం సురయా
 సోమస్సుత ఆసుతో మదాయ । శుక్రేణ దేవ దేవతాః
 పిష్పగ్ధిరసేనాన్తం యజమానాయ ధేహి । కువిదగ్ధ యవమన్తో
 యవంచద్యథా దాన్త్యనుపూర్వం వియూయ । ఇహోహేషాం
 కృణుహి భోజనాని యే బర్హిషో నమ ఉక్తిం న జగ్ముః
 । ఉప్తయామగృహీతోఽస్యశ్విభ్యాం త్వా సరస్వత్యై త్వేంద్రాయ
 త్వా సుత్రాష్టే । ఏష తే యోనిస్తేజసేత్వా వీర్యాయ త్వా

బలాయత్వా ॥౫॥నానాహి వాం దేవహితగ్ం పదస్కృతం మా
 సగ్ంస్పక్షాథాం పరమే వ్యోమన్ । సురా త్వమసే శుష్మిణీ సోమ
 ఏష మా మా హిగ్ంసీస్వాం యోనీమావిశన్తీ ॥౬॥ఉపయామగృ
 హీతోఽస్యాశ్చినం తేజ సారస్వతం వీర్యమైన్ద్రం బలమ్ । ఏష తే
 యోనిర్మోదాయ త్వానన్దాయ త్వా మహాసేత్వా ॥౭॥ తేజోఽపి
 తేజో మయి ధేహి వీర్యమసి వీర్యం మయి ధేహి బలమసి
 బలం మయి ధేహ్యోజోఽస్యోజో మయి ధేహి । మన్యరసి
 మన్యం మయిధేహి సహోసి సహో మయి ధేహి ॥౮॥ యా
 వ్యాఘ్రం విషాచిక్తోభా వృకం చ రక్షతి । శ్యేనం పత్రత్రిగ్ం
 సిగ్ంహగ్ం సేమం ప్రాత్వగ్ంహసః ॥౯॥యదాపిపేషమాతరం
 పుత్రః ప్రముదితో ధయన్ । ఏతత్తదగ్నేఽతన్యో భవ్యామృహతా
 పితరౌ మయా ॥౧౦॥ సమృచస్థ సం మా భద్రేణ పృజ్కత్ ।
 విపృచస్థ విమా ప్రాపేన పృజ్కత్ ॥౧౧॥

ఇత్యేకవింశతీధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ దేవా యజ్ఞమతన్వత భేషజం భిషజాశ్విన్ । వాచా
 సరస్వతీ భిషగిన్ద్రాయేన్ద్రియాణి దధత్తః ॥౧॥౧౨॥ దీక్షాయే
 రూపగ్ం శష్పోణి ప్రాయణీయస్య తోక్మాని । క్రయస్య రూపగ్ం

సోమస్య లాజానోమ్మాగ్గ్శవో మధు ॥౨॥౧౩॥ ఆత్తిథ్యరూపం
 మాసరం మహావీరస్య నగ్నహుః । రూపముషసదామేతత్త్రిసో
 రాత్రి స్సురాసుతా ॥౩॥౧౪॥ సోమస్యరూపం క్రితస్య పరిసుత్పరి
 షిచ్యతే । ఆశ్వభ్యో దుగ్ధం భేషజమిన్ద్రోయైన్ద్రాగ్గ్శం సరస్వత్యా
 ॥౪॥౧౫॥ ఆస్తన్తి రూపగ్గ్శం రాజాస్తన్వైవేద్యేకుమ్భీ సురాధానీ
 । అన్తర ఉత్తరవేద్యా రూపం కారోతరో భిషక్ ॥౫॥౧౬॥
 వేద్యా వేదిస్సమాప్యతే బర్హిషో బర్హిరిన్ద్రియమ్ । యూపేన
 యూప ఆప్యతే ప్రణీతోఽఅగ్నిరగ్నినా ॥౬॥౧౭॥ హవిర్ధానం
 యదశ్వినాగ్నీధ్రం యత్సరస్వతీ । ఇన్ద్రోయైన్ద్రాగ్గ్శం సదస్కృతం
 పత్నీశాలం గౌర్తపత్యః ॥౭॥౧౮॥ ప్రైషేభిః ప్రైషానాప్నోత్యా
 ప్రీభీరాప్రీర్యజ్ఞస్య । ప్రయాజేభీరనుయాజాన్వషట్కూ రేభిరాహుతిః
 ॥౮॥౧౯॥ ప్రశుభిః ప్రశూనాప్నోతి పురోఽఞ్చైర్తవీగ్గ్శ్యా । ఛన్దో
 భిస్సామిధేనీర్యాజ్యోభిర్వషట్కూరాన్ ॥౯॥౨౦॥ ధానాః కర్త
 మ్భస్సక్తవః పరీవాపః పయో దధి । సోమస్య రూపగ్గ్శం
 హవిష ఆమిక్షా వాజినం మధు ॥౧౦॥౨౧॥ ధానానాగ్గ్శం రూపం
 కువలం పరీవాపస్య గోధూమోః । సక్తానాగ్గ్శం రూపం బద
 రముషవాకాః కర్తమ్భస్య ॥౧౧॥౨౨॥ పయసో రూపం యద్యహా
 దధ్ధో రూపం కర్కన్దాని । సోమస్య రూపం వాజినగ్గ్శం

సౌమ్యస్య రూపమామిక్షా ||౧౨||౨౩|| ఆశ్రావయేతి స్తోత్రియాః
 ప్రత్యాశ్రావోఽనురూపః । యజేతి ధాయ్యరూపం ప్రగ్రాథా
 యేయజామహాః ||౧౩||౨౪|| అర్థఽఋచ్చైర్ముక్తానాగ్గ్ం రూపం
 పద్దైరాప్నోతి నివిదః । ప్రణవై శ్శస్త్రాణాగ్గ్ం రూపం పయస్తా
 సోమ ఆప్యతే ||౧౪||౨౫|| అశ్వభ్యాం ప్రాతస్సప్తనమిన్ద్రోజైన్ద్రం
 మాధ్యన్దినమ్ । వైశ్వదేవగ్గ్ం సరస్వత్యా తృతీయమాప్తగ్గ్ం సవ
 నమ్ ||౧౫||౨౬|| వాయవ్యైర్వాయవ్యానాప్నోతి సతేన ద్రోణకల
 శమ్ । కుమ్భిభ్యామమ్భుణా సుతే స్థాలీభి స్థాలీరాప్నోతి
 ||౧౬||౨౭|| యజుర్భిరాప్యన్తే గ్రహగ్రహై స్తోమాశ్చ విష్ణుతీః
 । ఛన్దోభిరుక్తాశస్త్రాణి సామన్నవభృథ ఆప్యతే ||౧౭||౨౮||
 ఇళాభిర్భక్షానాప్నోతి సూక్తవాకేనాశిషః । శంయునా (శమ్యునా)
 పత్నీసంయాజాన్తృమిష్టయజుషా సగ్గ్స్థామ్ ||౧౮||౨౯|| ప్రతేన
 దీక్షామాప్నోతి దీక్షయాప్నోతి దక్షణామ్ । దక్షణా శ్రద్ధామాప్నోతి
 శ్రద్ధయా సత్యమాప్యతే ||౧౯||౩౦|| ఏతావద్రూపం యజ్ఞస్య యద్దే
 వైర్భృహ్మణా కృతమ్ । తదేతత్సర్వమాప్నోతి యజ్ఞేసోత్రామణీ
 స్తుతే ||౨౦||౩౧||

ఇత్యేకోనవింశోఽధ్యాయో ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩॥ సురావంతం బర్హిషదగ్గం సువీరం యజ్ఞగ్గం హివస్త్రి
 మహిషా నమోభిః । దధానా సోమం దివి దేవతాస్తు
 మదేమేన్ద్రం యజమానాస్త్విరాః ॥౧॥౩౨॥ యస్తే రస
 సృష్ణృత ఓషధీస్తు సోమస్య శుష్మస్ఫురయా సుతస్య । తేన జిన్య
 యజమానం మదేన సరస్వతీమశ్వినాఽశన్తోమగ్నిమ్ ॥౨॥౩౩॥
 యమశ్వినా నముచేరాస్తురాదధి సరస్వత్యసునోద్దిన్ద్రియాయ
 । ఇమం తగ్గం శుక్రం మధుమంతమిన్ద్రగ్గం సోమగ్గం
 రాజానమిహభక్షయామి ॥౩॥౩౪॥ యదత్రరిప్తగ్గం రసినస్సుతస్య
 యదిన్ద్రోఽఅపీబచ్ఛచీభిః । ఆహం తదస్య మనసా శివేన సోమగ్గం
 రాజానమిహ భక్షయామి ॥౪॥౩౫॥ పితృభ్య స్వధాయభ్య స్వధా
 నమః పితామహేభ్య స్వధాయభ్య స్వధా నమః । ప్రపీతామ
 హేభ్య స్వధాయభ్య స్వధా నమః ॥౫॥౩౬॥ అక్షన్దితరోఽమీమ
 దన్త పితరోఽతీతృపన్తపితరః । పితర శ్శున్ధధ్వమ్ ॥౬॥౩౭॥
 పునన్తు మా పితర సోమ్యాసః పునన్తు మా పితామహః
 పునన్తు ప్రపీతామహః । పవిత్రేణ శతాయుషా ॥౭॥౩౮॥
 పునన్తుమా పితామహః పునన్తు ప్రపీతామహః । పవిత్రేణ
 శతాయుషా విశ్వమాయుర్వృత్నవై ॥౮॥౩౯॥ అగ్నౌఽఆయాగ్గంషి
 పవన్తౌఽఆసువోర్జమిషంచ నః । ఆరే బాధస్య దుచ్ఛనామ్

||౯||౪౦|| పునన్తుమా దేవజనాః పునన్తు మనసాధియః । పునన్తు
 విశ్వాభూతాని జాతవేదః పునీహిమా ||౧౦||౪౧|| ప్రవిత్రేణ పునీహి
 మా శుక్రేణ దేవ దీద్యత్ । అగ్నేక్రత్వా క్రత్వాగ్గ్ంరమ్ ||౧౧||౪౨||
 యత్రే ప్రవిత్రమర్చిష్యగ్నే వితతమన్తరా । బ్రహ్మతేన పునాతు మా
 ||౧౨||౪౩|| పవమాన సోఽతద్య నః ప్రవిత్రేణ విచర్షణి । యః
 పోతా స పునాతుమా ||౧౩||౪౪|| ఉభాభ్యాం దేవ సవితః ప్రవిత్రేణ
 ప్రవేన చ । మాంపునీహివిశ్వతః ||౧౪||౪౫|| వైశ్వాదేవీ పున్తతి
 దేవ్యాగ్రాద్యస్యామిమా బహ్వస్తన్వో వీతప్రష్టాః । తయా
 మదన్తస్సధమాదేషు వయగ్గ్ స్యామ పతయో రయీణామ్
 ||౧౫||౪౬|| యే సమానా స్సమనసః పితరో యమరాజ్యే
 । తేషాంల్లోక స్వధా నమో యజ్ఞో దేవేషు కల్పతామ్
 ||౧౬||౪౭|| యే సమానా స్సమనసో జీవా జీవేషు మామకాః ।
 తేషాగ్గ్ శ్రీర్మయకల్పతామస్మి ల్లోకేశతగ్గ్ం సమాః ||౧౭||౪౮||
 ద్వేస్పతీఽతశృణవం పితౄణామహం దేవానామృత మర్త్య
 నామ్ । తాభ్యామిదం విశ్వమేజతృమేతి యదన్తరా పితరం
 మాతరం చ ||౧౮||౪౯|| ఇదగ్గ్ం హవిః ప్రజననం మేఽతస్త్వ
 దశవీరగ్గ్ం సర్వగణగ్గ్ం స్వస్తయే । ఆత్మసని ప్రజాసని పశుసని
 లోకపన్యభయసని । అగ్నిః ప్రజాం బహులాం మేకరోత్పన్నం

పయో రేతో ఽత్రస్మాను ధత్త॥౧౯॥౫౦॥

ఇత్యేకవింశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః॥

౪॥ ఉదీరతామవరఽఉత్పరాస ఉన్మధ్యమాః పితర
స్సోమ్యాసః । అస్తుం యఽఈయురవృకా ఋతజ్ఞాస్తే నోఽవన్తు
పితరో హవేషు ॥౧॥౫౧॥ త్వగ్గ్ం సోమ ప్రచీకితో మనీషా
త్వగ్గ్ం రజిష్ఠమనునేషి సన్థామ్ । తన్వ ప్రణీతీ పితరో
న ఇన్దో దేవేషు రత్నమభజన్తధీరాః ॥౨॥౫౨॥ త్వయా హి
సః పితర స్సోమ పూర్వైకర్మాణి చక్రుః పవమాన్త ధీరాః
। వన్వన్నవాతః పరిధీగ్గ్ంరపోర్ణు వీరేభిరశ్వైర్మఘవా భవా
నః ॥౩॥౫౩॥ త్వగ్గ్ం సోమ పితృభి స్సంవిదానో ఽన్తు
ద్యావాపృథివీఽతతన్త । తస్మైతఽఇన్దో హవిషో విధేమ
వయగ్గ్ం సోమపతయో రయీణామ్ ॥౪॥౫౪॥ బర్హిషదః పితర
క్షాత్యర్వాగ్నిమా వోహవ్యా చక్రమా జుషధ్యమ్ । తఽఆగతావస్తా
శస్త్రమేనాథా న శృంయోరరపోదధాత ॥౫॥౫౫॥ ఉపహూతాః
పితర స్సోమ్యాసో బర్హిష్యేషు నిధిషు ప్రియేషు తఽఆగమన్తు
తఽఇహ శ్రువన్త్వధి బ్రువన్తుతేఽవన్త్వస్మాన్ ॥౬॥౫౬॥
ఆహం పితృన్సువిదత్రా ౨॥౭॥అవిత్స్మి న పాతం చ

విక్రమణం చ విష్ణోః । బర్హిషదో యే స్వధయా సుతస్య
 భజన్త పితృస్తతః శహగమిష్ఠాః ॥౭॥౫౭॥ అగ్నిష్వాత్మాః పితర ఏహ
 గచ్ఛత సద-స్పద స్పదత సుప్రణీతయః । అత్తా హువీగ్గంషి
 ప్రయతాని బర్హిష్యథా రయిగ్గం సర్వవీరం దధాతన ॥౮॥౫౮॥
 ఆయన్తు నః పితరస్సోమ్యాసోఽగ్నిష్వాత్మాః పథిభిర్దేవయానేః
 । అస్మిన్వజ్ఞేస్వధయా మదన్తో ఽధిబ్రువన్తు తేఽవన్తస్మాన్
 ॥౯॥౫౯॥ యేఽఅగ్నిష్వాత్మాయేఽఅసగ్నిష్వాత్మా మధ్యేద్రివ
 స్వధయా మూదయన్తే । తేభ్యస్స్వరాశసునీతిమేతాం యథా
 వశం తన్వం కల్పయాతి ॥౧౦॥౬౦॥ అగ్నిష్వాత్మానృతుమతో
 హవామహే నారాశ్శగ్గంసే సోమపీథం యఽఆశుః । తేనో
 విప్రాస స్సుహవా భవన్తు వయగ్గ్ స్యామ పతయో రయీణామ్
 ॥౧౧॥౬౧॥ ఆచ్యాజాను దక్షిణతో విషద్యేమం యజ్ఞమభిగృణీత
 విశ్వే । మా హేగ్గం సిష్ట పితరః కేన చిన్నో యద్వ ఆగః
 పురుషతా కరామ ॥౧౨॥౬౨॥ ఆపీనాసోఽఅర్తుణీసాముపస్థ
 రయింధత్త దాశుషే మర్త్యయ । పుత్రేభ్యః పితరస్తస్యవస్వః
 ప్రయచ్ఛత తఽశహోర్జ్ఞం దధాత ॥౧౩॥౬౩॥ యమగ్నే కవ్య
 వాహనత్వం చిన్మన్యసే రయిమ్ । తం నో గీర్భిశ్శృవాన్యం
 దేవత్రా పనయా యుజిమ్ ॥౧౪॥౬౪॥ యోఽఅగ్నిః కవ్యవాహనః

పితృన్యక్షదృతావృధః । ప్రేదుహవ్యానివోచతి దేవేభ్యశ్చ పితృభ్య
 ఆ ॥౧౫॥౬౫॥ త్వమగ్నైఈశితో జాతవేదోఽవాడ్ధవ్యాని
 సురభీణి కృత్వీ । ప్రాదాః పితృభ్య స్వధయా తేఽతక్షన్
 ద్ధిత్యం దేవ ప్రయతా హవీగ్ంషీ ॥౧౬॥౬౬॥ ఇదం పితృభ్య
 నమో అస్త్యద్య యే పూర్వాసో యఽఉపరాస ఈయుః ।
 యే పార్థివే రజస్యా నిషత్తా యే వా నూనగ్ంసువృజనాసు
 విక్షు ॥౧౭॥౬౭॥ యే చేహ పితరో యే చ నేహ యాగ్ శ్చ
 విద్మ యా ౨॥౬౮॥చన ప్రవిద్మ । త్వం వేత్త యతి తే జాత
 వేదస్వధాభీర్యజ్గ్ం సుకృతం జుషస్వ ॥౧౮॥౬౮॥ అధా
 యథానః పితరః పరాసః ప్రత్నాసోఽఅగ్నైఋతమాశుషాణాః
 । శుచీదయన్దీధితిముక్తశాస్తః క్షామో భిన్దన్తోఽఅరుణీరప్రవన్
 ॥౧౯॥౬౯॥ ఉశన్తస్త్వా నిధీమహ్యశన్తస్సమిధీమహి । ఉశన్మశత
 ఆవహ పితృన్వావిషే అత్తవే ॥౨౦॥౭౦॥ అపాం ఘేనేన నముచే
 శ్శిర ఇవ్దోదవర్తయః । విశ్వాదదజయ స్పృధః ॥౨౧॥౭౧॥

ఇత్యేకోనవింశేఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ సోమో రాజామృతగ్ం సుత ఋజీషేణాజహన్మృ
 త్యమ్ । ఋతేన సత్యమీన్ద్రియం విపానగ్ం శుక్రమన్తప్త

ఇన్ద్రోస్వేన్ద్రియమిదం పయోఽమృతం మధు ॥౧॥౭౨॥ అద్యుః
 క్షీరం వ్యపిబత్కుఙ్కజ్గిరసో ధియా । ఋతేన సత్యమిన్ద్రియం
 విపానగ్గ్ం శుక్రమన్ధస్ ఇన్ద్రోస్వేన్ద్రియమిదం పయోఽమృతం
 మధు । సోమమధోవ్యపి బచ్ఛన్దసాహగ్గ్ం సశ్శుచిషత్ ।
 ఋతేనసత్యమిన్ద్రియం విపానగ్గ్ం శుక్రమన్ధస్ ఇన్ద్రోస్వేన్ద్రియ
 మిదం పయోమృతంమధు । అనోత్పరిస్రుతో రసం బ్రహ్మణా
 వ్యపిబత్క్షత్రం పయ సోమం ప్రజాపతిః । ఋతేన
 సత్యమిన్ద్రియం విపానగ్గ్ం శుక్రమన్ధస్ ఇన్ద్రోస్వేన్ద్రియమిదం
 పయోఽమృతం మధు॥౨॥౭౩॥ రేతో మూత్రం విజహతి
 యోనిం ప్రవిశద్దిన్ద్రియమ్ । గర్భోజరాయుణావృత ఉల్బం
 జహతి జన్మనా । ఋతేన సత్యమిన్ద్రియం విపానగ్గ్ం
 శుక్రమన్ధస్ ఇన్ద్రోస్వేన్ద్రియమిదం పయోఽమృతం మధు ॥౩॥౭౪॥
 దృష్ట్వా రూపే వ్యాకరోత్సత్యానృతే ప్రజాపతిః । అశ్రద్ధామనృతే
 ఽదధాచ్ఛ్రద్ధాగ్గ్ం సత్యే ప్రజాపతిః । ఋతేనసత్యమిన్ద్రియం
 విపానగ్గ్ంశుక్రమన్ధస్ ఇన్ద్రోస్వేన్ద్రియమిదం పయోమృతంమధు
 ॥౪॥౭౫॥ వేదేన రూపే వ్యపిబత్స తాసుతౌ ప్రజాపతిః । ఋతేన
 సత్యమిన్ద్రియం విపానగ్గ్ం శుక్రమన్ధస్ ఇన్ద్రోస్వేన్ద్రియమిదం
 పయోఽమృత మధు । దృష్ట్వా పరిసుతో రసగ్గ్ం శుక్రేణ శుక్రం

వ్యపిబత్సయ్య సోమం ప్రజాపతిః । ఋతేన సత్యమిన్ద్రియం
విపానగ్ం శ్చక్రమన్ధస్ ఇన్ద్రిస్వేన్ద్రియమిదం పయోఽమృతం
మధు ॥౫॥౭౬॥

ఇత్యేకోనవింశేఽధ్యాయే పశ్యమోఽనువాకః ॥

౬॥ సీసేనతన్ద్రం మనసా మనీషిణ ఊర్ణాస్మాత్రేణ
కవయోవయన్తి । అశ్వినో యజ్ఞగ్ం సవితా సరస్వతీన్ద్రస్య
రూపం వరుణోభిషజ్యన్ ॥౧॥౭౭॥ తదస్య రూపమమృతగ్ం
శచీభిష్తిస్రో దధుర్దేవతా స్సగ్ంరరాణాః । లోమాన్తి శష్టైర్భహుధా
న తోక్మభిష్త్వగస్య మూగ్ంసమభవన్ లాజాః ॥౨॥౭౮॥ తదశ్వినో
భిషజో రుద్రవర్తన్తీ సరస్వతీ వయన్తి పేశోఽఅన్తరమ్ । అస్థీ
మజ్జాన్తం మాసరైః కారోతరేణ దధతోగవాం త్వచి ॥౩॥౭౯॥
సరస్వతీ మనసా పేశలం వస్తు నాసత్యాభ్యాం వయన్తి దర్శతం
వపుః । రసం పరిస్రుతా న రోహితం నగ్నహుర్ధీర్ధస్తసరం న వేమ
॥౪॥౮౦॥ పయసా శ్చక్రమమృతం జన్మిత్రగ్ం సురయో మూత్రా
జ్జనయన్త రేతః । అపామతిం దుర్మతిం బాధమానా ఊవధ్యం
వాతగ్ం సబ్ధం తద్దారాత్ ॥౫॥౮౧॥ ఇన్ద్రి స్సుత్రామ్నా హృదయేన
సత్యం పురోభాశేన సవితా జ్జాన । యక్యత్క్లమాన్తం వరుణో

భిషజ్యన్మతస్నే వాయువ్యైర్న మినాతి పితౄమ్ ||౬||౮౨|| అన్త్రాణి
 స్థాల్లిర్మధు పిన్వమానా గుదాః ప్రాత్రాణి సుదుఘాన ధేనుః ।
 శ్యేనస్య పత్రం న స్తీహశచీభిరాప్తస్థి నాభీర్దుదరం న మూతా
 ||౬||౮౩|| కుమ్భో వనిష్టుర్జ్జునితా శచీభిర్యస్మిన్నగ్రే యోన్యాం
 గర్భోఽఅన్తః । ప్లాశిర్వృక్త శృతధార్ ఉత్సో దుహే న కుమ్భి
 స్వధాంపితృభ్యః ||౮||౮౪|| ముఖగ్ం సదస్య శిర ఇత్సతేన జిహ్వ
 ప్పవిత్రమశ్వినాసన్ధరస్వతీ । చప్పం న పాయుర్భిషగస్యవాలోప
 ప్తిర్న శేపోహరసా తరస్వీ ||౯||౮౫|| అశ్విభ్యాం చక్షుర్మమృతం
 గ్రహాభ్యాం ఛాగేన తేజో హవిషో శృతేన । పక్ష్మాణి గోధూమైః
 కువలైర్దుతాని పేశో న శుక్రమసీతం వసాతే ||౧౦||౮౬|| అవిర్న
 మేషో నసి వీర్యాయ ప్రాణస్య పన్థా అమృతో గ్రహాభ్యామ్ ।
 సరస్వత్యుప్తవా కైర్వానం వస్యోని బర్హిర్బదరైర్జజాన ||౧౧||౮౭||
 ఇన్ద్రస్య రూపమృషభో బలాయ కర్ణాభ్యాగ్ శ్రోత్రమమృతం
 గ్రహాభ్యామ్ । యవాన బర్హిర్భువి కేసరాణి కర్కశ్చ జజ్ఞే
 మధు సార్ఘంముఖాత్ ||౧౨||౮౮|| ఆత్మన్నపస్తే న పృకస్య
 లోమ ముఖేశ్మశ్శూణిన వ్యోఘలోమ । కేశాన శీర్షన్యశసే
 శ్రియై శిఖా సిగ్ంహస్య లోమ త్విషీరిన్ద్రియాణి ||౧౩||౮౯||
 అజ్గన్యాత్మన్భిషజా తదశ్వినాత్మానమజ్గస్స మధాత్పరస్వతీ ।

ఇన్ద్రస్య రూపగ్ం శతమౌనమాయుశ్చన్ద్రేణ జ్యోతిరమృతం
 దధానాః ॥౧౪॥౯౦॥ సరస్వతీ యోన్యాం గర్భమన్తరశ్విభ్యాం
 పత్నీసుకృతం బిభర్తి । అపాగ్ం రసేన వరుణో న సామేన్ద్రగ్ం
 శ్రియై జనయన్మపు రాజా ॥౧౫॥౯౧॥ తేజః పశూనాగ్ం
 హవిర్ద్వియావత్పరిసృతా పయసా సారఘంమధు । అశ్విభ్యాం
 దుగ్ధంభిషజా సరస్వత్యా సుతాసుతాభ్యామమృత సోమ ఇన్దుః
 ॥౧౬॥౯౨॥

ఇత్యేకోనవింశేఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭॥ క్షత్రస్య నాభీరసి క్షత్రస్య యోనిరసి । మాత్యా
 హిగ్ంస్తీన్మా మో హిగ్ంసీః । నిషసాద ధృతవ్రతో వరుణః
 ప్రస్త్యాస్వా । సామ్రాజ్యాయ సుక్రతుః । మృత్యోః పాహి
 విద్యోతాహి । దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే లశ్వినోర్హాహుభ్యాం
 పూష్ణో హస్తాభ్యామ్ ॥౧౭॥౯౩॥ అశ్వినోర్హేషజ్యేన తేజసే
 బ్రహ్మవర్చసాయాభిషేచామి సరస్వత్యై భైషజ్యేన వీర్యాయాన్నా
 ద్యాయాభి షేచామి । ఇన్ద్రస్యేన్ద్రియేణ బలాయ శ్రియై
 యశసేఽభిషేచామి ॥౧౮॥౯౪॥ కోఽసి కత్తమోఽపి క్షప్తేత్వా
 కాయత్వా । సుశ్లోక సుమగ్గుల సత్యరాజన్ ॥౧౯॥౯౫॥ శిరోమే

శ్రీర్యశో ముఖం త్విషిః కేశాశ్చ శృఙ్గాణి । రాజా మే
 ప్రాణోఽతమృతగ్ం సమ్రాట్ చక్షుర్విరాట్ శోత్రమ్ ॥౪॥౯౬॥
 జిహ్వమే భద్రం వాఙ్మహో మనో మన్య స్వరాధ్యమః । మోదాః
 సమోదా అఙ్గుశీరఙ్గాని మిత్రం మే సహః ॥౫॥౯౭॥ భాహూమే
 బలమింద్రియగ్ం హస్తా మే కర్మ వీర్యమ్ । ఆత్మాక్షత్రమురో
 మమ ॥౬॥౯౮॥ పృష్ఠీర్మే రాష్ట్రముదరమగ్ంసో గ్రీవాశ్చ శోణి ।
 ఊరూతరత్నీ జానువీ విశో మేఽఙ్గాని స్వర్పతః ॥౭॥౯౯॥ నాభీర్మే
 చిత్తం విజ్ఞానం పాయుర్మేఽపచితిర్భసత్ । ఆనన్దనన్దాఽఆశ్వా
 మే భగ్న స్సాభాగ్యం పసః ॥౮॥౧౦౦॥ జఙ్ఘభ్యాం పద్భ్యాం
 ధర్మోఽస్మి విశి రాజా ప్రతిష్ఠితః । ప్రతి క్షత్రే ప్రతితిష్ఠామి
 రాష్ట్రే ప్రత్యశ్చేషు ప్రతితిష్ఠామి గోషు ॥౯॥౧౦౧॥ ప్రత్యక్షేషు
 ప్రతితిష్ఠామ్యాత్మస్పృతి ప్రాణేషు ప్రతితిష్ఠామి పుష్టే । ప్రతి
 ద్యావాపృథివ్యోః ప్రతితిష్ఠామి యజ్ఞే ॥౧౦॥౧౦౨॥ త్రయా దేవా
 ఏకాదశ త్రయస్త్రిగ్ంసా స్సరాధపః । బృహస్పతి పురోహితా
 దేవస్య సవితుస్సవే । దేవా దేవైరవన్తుమా ॥౧౧॥౧౦౩॥ ప్రథమా
 ద్వితీయేర్ద్వితీయాస్తృతీయే స్తృతీయా స్సత్యేన । సత్యం యజ్ఞేన
 యజ్ఞో యజుర్భిర్యజ్ఞాగ్ం ససామభిః ॥౧౨॥౧౦౪॥ సామన్యన్య
 గ్భిర్యచః పురోఽనువాక్యభిః పురోఽనువాక్యో యాజ్ఞ్యభి

ర్యాజ్యోవషట్కూరైః । వషట్కూరా ఆహుతిభిరాహుతయో
 మే కామూ న్నమర్థయన్తు భూస్వాహా ॥౧౩॥౧౦౫॥ లోమాన్వి
 ప్రయత్తిర్మమ త్వజ్మైః ఆనతిరాగతిః । మూగ్గ్ంసం ముఁఉపనత్తి
 ర్వస్వస్థే ముజ్జా ముఁఆనతిః ॥౧౪॥౧౦౬॥

సప్తానువాకేషు షళుత్తరంశతమ్

ఇతి కాణ్యసంహితాయామేకవింశోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ ॥ స్వాద్వీన్వైకాదశ (౧౧) దేవాయజ్ఞం
 వింశతిః (౨౦) సురావంతమేకోవవిగ్గ్ంశతిః (౧౯) ఉదీరతా
 మేకవిగ్గ్ంశతిః (౨౧) సోమో రాజా పశ్చ (౫) సీసేన
 తన్త్రం షోళశ (౧౬) క్షత్రస్యనాభిశ్చతుర్దశ (౧౪) స్వాద్వీంత్యా
 సప్తానువాకేషు షళుత్తరంశతమ్ ॥ (౧౦౬)

శ్లో॥ సోమో రాజా త్వద్భ్య సోమమద్భ్యోన్నాద్రేత ఏవ చ ।

దృష్ట్వా శ్రద్ధా చ వేదేన దృష్ట్వా పరిశ్రుతో రసమ్ ॥ ౧

అథ ద్వావింశోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || యద్దేవా దేవహేళనం దేవాసశ్చక్రమా వయమ్
 | అగ్నిర్మా తస్మాదేనస్తో విశ్వమ్మచ్ఛత్వగ్గ్ం హసః ||౧|| యద్ది
 దివా యదినక్తమేనాగ్గ్ంసి చక్రమా వయమ్ | వాయుర్మా
 తస్మాదేనస్తో విశ్వమ్మచ్ఛత్వగ్గ్ంహసః ||౨|| యద్ది జాగ్రద్యది
 స్వప్న౯ఏనాగ్గ్ంసి చక్రమావయమ్ | సూర్యోమూ తస్మాదేనస్తో
 విశ్వమ్మచ్ఛత్వగ్గ్ంహసః ||౩|| యద్గామే యదరణ్యే యత్స
 భాయాం యద్వియే | యచ్ఛాద్రేయదర్యే యదేనశ్చక్రమా
 వయమ్ | యదేక్షస్యాధి ధర్మణి తస్యోవ యజనమసి |
 యదాపోఽఅఘ్న్య ఇతి వరుణేతి శపోమహే తతో వరుణో
 ముచ్చ | అవభృథ నిచుమ్బణ నిచేరురసి నిచుమ్బణ(:) |
 అవదేవైరేవకృతమేనో ఽయక్ష్యవ మర్త్యైర్మర్త్యకృతం పురుషాణో
 దేవ రిషస్పౌహి | సముద్రే తే హృదయమస్వంతస్యం త్వో
 విశన్వోషధీర్మతాపః | సుమిత్రీయా న ఆప ఓషధయ స్సన్తు
 దుర్మిత్రీయాస్తస్మేసన్తు | యోఽస్మాద్వేష్టియం చ వయం
 ద్విష్టుః ||౪|| ద్రుప్తదాదీవ ముముచాన స్విన్నస్నాన్నతో మలో
 దివ | పూతం పవిత్రేణే వాజ్యమాప శ్శుభ్రన్తు మైనసః ||౫||

ఉద్వయం తమస్తస్పరి స్వః పశ్యంత ఉత్తరమ్ । దేవం దేవత్రా
సూర్యమగన్మ జ్యోతిరుత్తమమ్ ॥౬॥ అపోఽత్రద్యాన్వచారిషగ్ం
రసేన సమస్పృక్మహి । పయస్వానగ్నఽఆగమం తం మూ
సగ్సృజ వర్చసా ప్రజయా చ ధనేన చ । ఏధోఽస్యేధిషీమహి
సమిదపి తేజో ఽపి తేజో మయి ధేహి ॥౭॥ సమావవర్తి
పృథివీ సముషా స్పము సూర్యః । సము విశ్వమిదం జగత్ ।
వైశ్వానరజ్యోతిర్భూయాసం విభూన్కామూన్వశ్చవై భూస్వాహా
॥౮॥

ఇతి ద్వావింశోఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ అభ్యాదధామి సమిధమగ్నే వ్రతపతేత్వయి । వ్రతం చ
శ్రద్ధాం చోపేమీనేత్వా దీక్షితోఽత్రహమ్ ॥౧॥౯॥ యత్ర బ్రహ్మచ
క్షత్రం చ సమ్యక్సా చరత స్సహ । త ల్లోకం పుణ్యం ప్రజ్ఞేషం
యత్ర దేవా స్సహగ్నినా ॥౨॥౧౦॥ యత్రేంద్రశ్చ వాయుశ్చ
సమ్యక్సా చరత స్సహ । త ల్లోకం పుణ్యం ప్రజ్ఞేషం యత్ర
సేదిర్న విద్యతే ॥౩॥౧౧॥ అగ్గ్ంశునా తేఽఅగ్గ్ంశుః పృచ్యతాం
పరుషా పరుః । గుప్తస్తే సోమమవతు మదాయ రసోఽఅచ్యుతః
॥౪॥౧౨॥ సిఇచ్చి పరిషిఇచ్చన్త్యతీఇచ్చి పునన్తిచ । సురాయ్మై
బభ్రైమదే కింత్యో వదతి కిన్త్యః ॥౫॥౧౩॥ ధానావన్తం

కర్తవ్యిణా మహాపవన్తముక్తిసమ్ | ఇన్ద్రా ప్రాతర్జ్వలస్వ నః
 ||౬||౧౪|| బృహదిన్ద్రాయ గాయత మరుతో వృత్రహన్తమమ్
 | యేన జ్యోతిరజనయన్పుత్రావృధో దేవం దేవాయ జాగృవి
 ||౭||౧౫|| అధ్వర్యోఽఅద్రిభి స్సుతగ్ధం సోమం ప్రవిత్రఽఆనయ
 | పునీహీన్ద్రాయ పాతవే ||౮||౧౬||

ఇతి ద్వావింశేఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ||

౩|| యో భూతానామధిపతిర్యస్మి ల్లోకా అధిశ్రితాః | య
 ఈశే మహతో మహగ్ధేస్తేన గృహ్లామి త్వామహం మయి
 గృహ్లామిత్వామహమ్ ||౧||౧౭|| ఉపయామగృహీతోఽస్యశ్విభ్యాం
 త్వా సరస్వత్యై త్వేన్ద్రాయ త్వా సుత్రాష్టే | ఏష తే యోనిరశ్విభ్యాం
 త్వా సరస్వత్యై త్వేన్ద్రాయత్వా సుత్రాష్టే ||౨||౧౮|| ప్రాణపా
 మేఽఅపానపాశ్చక్షుష్పా శ్శోత్రపాశ్చమే | వాచో మే విశ్వభేషజ్ఞో
 మనసోఽసి విలాయకః ||౩||౧౯|| అశ్వినకృతస్య తే సరస్వ
 తిక్యతస్యేన్ద్రాణ స్సుత్రామ్లా కృతస్య | ఉపహూత ఉపహూతస్య
 భక్షయామి ||౪||౨౦||

ఇతి ద్వావింశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ||

౪|| సమిద్ధ ఇన్ద్రా ఉషసామనీకే పురోరుచా పూర్వకృద్వా

వృధానః* । త్రిభిర్దేవైస్త్రైగ్గ్ంశతా వజ్రబాహుర్జఘాన వృత్రం వి
 దురో వవార ॥౧॥౨౧॥ వరాశగ్గ్ంస్తః ప్రతిశూరో మిమాన్తస్తన్మాన
 పాతృతీ యజ్ఞస్య ధామ । గోభీర్వపావాన్మధునా సమ
 శ్చన్దిత్యైశ్చస్త్రీయ జతి ప్రచేతాః ॥౨॥౨౨॥ ఈశితో దేవైర్హరివా
 ౨॥౨౩౨భిష్టిరా జుప్సోనో హవిషా శర్ధమానః । పురందరో గోత్ర
 భిర్వజ్ర బాహురాయాతు యజ్ఞముపనో జుషాణః ॥౩॥౨౩॥
 జుషాణో బృర్హరివాన్ ఇన్ద్రః ప్రాచీనగ్గ్ం పీదత్పుదిశో పృథివ్యాః
 । ఉరుప్రధాః ప్రథమానగ్గ్ స్యోనమాదిత్యైర్జ్జం వసుభి స్సజోషాః
 ॥౪॥౨౪॥ ఇన్ద్రం దురః కవష్యో ధావమానా వృషోణం యన్తు
 జనయ స్సుపత్నీః । ద్వారో దేవీర్భితో విశ్రయన్తాగ్గ్ం సువీరా వీరం
 ప్రథమానా మహోభిః ॥౫॥౨౫॥ ఉషాసానక్తా బృహతి బృహన్తం
 పయస్వతీ సుదుష్ఠే శూరమిన్ద్రోమ్ । తన్తుం తతం పేశసా
 సంవయన్తీ దేవానాం దేవం యజత స్సురుక్మే ॥౬॥౨౬॥
 దైవ్యా మిమానా మమషః పురుత్రా హోతారాఽఇన్ద్రం
 ప్రథమా సువాచా । మూర్ధన్యజ్ఞస్య మధునా దధానా ప్రాచీనం
 జ్యోతిర్హవిషో వృధాతః ॥౭॥౨౭॥ త్రిసో దేవీర్హవిషా వర్ధమానా
 ఇన్ద్రం జుషాణా జనయో న పత్నీః । అచ్ఛీన్నం తన్తుం
 పయసా సరస్వతీణా దేవీ భారతీ విశ్వతూర్తిః ॥౮॥౨౮॥ త్వష్టా

దధచ్ఛమిన్ద్రోయృ వృష్ణేఽప్రాకోఽచిష్టర్యశసే పురూణి ।
 వృష్టా యజ్ఞస్వషణం భూరీరేతా మూర్ధన్యజ్ఞస్య సమనక్తు
 దేవాన్ ॥౯॥౨౯॥ వనస్పతిరవస్పష్టో న పాశైస్త్రిన్యో
 సమజ్ఞాచ్ఛమితా న దేవః । ఇన్ద్రోస్య హవైర్జితరం పృణానస్వదాతి
 యజ్ఞం మధునా ఘృతేన ॥౧౦॥౩౦॥ స్తోకానామిన్ద్రం ప్రతిశూర
 ఇన్ద్రో వృష్టాయమోణో వృషభస్తురాషాట్ । ఘృతప్రష్టా
 మనస్తా మోదమానా స్స్వాహా దేవా అమృతా మాదయన్తామ్
 ॥౧౧॥౩౧॥

ఇతి ద్వావింశేధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ ఆయాత్విన్ద్రోఽవస్తఉప న ఇహ స్తుత స్సధమాదస్తు
 శూరః । వావృధానస్తవిషీర్యస్య పూర్వీర్యైర్న క్షత్రమభిభౌతి
 పుష్ట్యోత్ ॥౧॥౩౨॥ అన ఇన్ద్రో దూరాదాన ఆసాదభిష్టిక్తుదవ
 సేయా సద్దుగః । ఓజీష్టేభిర్నృపతిర్వజ్రబాహు స్సంగే సమత్సృ
 తుర్వణిః పృతన్యూన్ ॥౨॥౩౩॥ అన ఇన్ద్రో హరిభిర్యాత్వచ్ఛర్వా
 చీనో ఽవస్థే రాధసే చ । తిష్ఠోతి వజ్రీ మఘవా విరపీమం
 యజ్ఞమమ నో వాజసాతా ॥౩॥౩౪॥ త్రాతార్మిన్ద్రోమవితార్
 మిన్ద్రగ్గ్ం హవే-హవే ఘృహవగ్గ్ం శూరమిన్ద్రోమ్ । హ్వయామి

శక్రం పురుహూతమింద్రాగ్న్ స్వప్తితో మఘవా ధాత్వింద్రః
 ||౪||౩౫|| ఇంద్రోస్సుత్రామూ స్వవా ౨||౭||అవోభిస్సుమృశీకోభ
 వతు విశ్వవేదాః । బాధతాం ద్వేషోఽఅభయం కృణోతు
 సువీర్యస్య సతయ స్వామి ||౫||౩౬|| తస్య వయగ్గ్ం సుమతా
 యజ్ఞయస్యాపీ భద్రే సోమవసే సోమ । స సుత్రామూ
 స్వవా ౨||౭||ఇంద్రోఽఅస్మేఽఆరాచ్చిద్వేష స్సనుతర్యయోతు
 ||౬||౩౭|| ఆ మన్తైర్వింద్రో హరిభిర్యాహి మయూరరోమభిః ।
 మా త్వా కే చిన్నియమన్విన పాశినోఽతి ధన్వేవ తా
 ౨||౭||ఇహి ||౭||౩౮|| ఏవే దింద్రం వృషణం వజ్రబాహుం వసే
 ప్తాసోఽఅభ్యర్చన్త్యర్కైః । స స స్తుతో వీరవద్ధాతు గోమద్యాయం
 పాత స్వప్తిభిస్సదా నః ||౮||౩౯||

ఇతి ద్వావింశతీధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

౬|| సమిద్ధోఽఅగ్నిరశ్వినా తప్తోఘర్మో విరాట్ సుతః ।
 దుహే ధేను సరస్వతీ సోమగ్గ్ం శుక్రమిహేన్ద్రియమ్ ||౧||౪౦||
 తనూపాభిషజో సుతేఽశ్వినోభా సరస్వతీ । మధ్వారజాగ్గ్ంసీన్ద్రి
 యమిన్ద్రాయ పథిభిర్వహన్ ||౨||౪౧|| ఇన్ద్రాయేన్ద్రగ్గ్ం సరస్వతీ
 నరాశగ్గ్ంసేన నగ్నహమ్ । అధాతామశ్వినా మధు భేషజం

భిషజాః సుతే ||౩||౪౨|| అజుహ్వీనా సరస్వతీన్ద్రాయేన్ద్రియాణీ
 వీర్యమ్ । ఇథాభిరశ్వినాఇషగ్ం సమూర్జగ్ం సగ్ం రయిం
 దధుః ||౪||౪౩|| అశ్వినా నమంచే స్ఫుతగ్ం సోమగ్ం శుక్రం
 పరిస్రుతా । సరస్వతీ తమాభరద్భర్తేషేన్ద్రాయ పాతవే ||౫||౪౪||
 కవష్యో న వ్యచస్వతీరశ్వభ్యాం న దురో దిశః । ఇన్ద్రోన
 రోదసీఽక్షభే దుహే కామాన్సరస్వతీ ||౬||౪౫|| ఉషాసానక్త
 మశ్వినా దివేన్ద్రగ్ం సాయమీన్ద్రియైః । సంజానానే సుపేశసా
 సమశ్వాతే సరస్వత్యా ||౭||౪౬|| పాతం నోఽఅశ్వినా దిహ పాహి
 నక్తగ్ం సరస్వతీ । దైవ్యా హోతారా భిషజా పాతమిన్ద్రగ్ంసచా
 సుతే ||౮||౪౭|| తిస్రస్త్రేధా సరస్వత్యశ్వినా భారతిథా । తీవ్రం
 పరిస్రుతా సోమమిన్ద్రాయ సుషువర్మదమ్ ||౯||౪౮|| అశ్వినో
 భేషజం మధు భేషజం న సరస్వతీ । ఇన్ద్రోత్పష్టా యశ శ్శ్రియగ్ం
 రూపగ్ం-రూప మధు స్ఫుతే ||౧౦||౪౯|| ఋతుథేన్ద్రో వనస్వతీ
 శ్శశమానః పరిస్రుతా । క్షీలాఽమశ్వభ్యాం మధు దుహే
 ధేను సరస్వతీ ||౧౧||౫౦|| గోభిర్న సోమమశ్వినా మాసరేణ
 పరిస్రుతా । సమధాతగ్ం సరస్వత్యా స్వాహేన్ద్రో సుతం మధు
 ||౧౨||౫౧||

ఇతి ద్వావింశేధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭౧॥ అశ్వినో హవిరీన్ద్రియం నముచేర్థియా సరస్వతీ । ఆ
 శ్చక్రమాస్తురాద్వసు మఘమిన్ద్రియ జభిరే ॥౧॥౫౨॥ యమశ్వినా
 సరస్వతీ హవిషేన్ద్రియమవర్థయన్ । స బిభేద వలం మఘం
 నముచాఽఆస్తురే సచా ॥౨॥౫౩॥ తమిన్ద్రిం ప్రశవస్సచాశ్వినోభా
 సరస్వతీ । దధానా అభ్యనూషత హవిషో యజ్ఞఽన్ద్రియైః
 ॥౩॥౫౪॥ యఽన్ద్రియన్ద్రియం దధు స్సవితా వరుణో భగః ।
 స స్తుత్రామా హవిష్ప త్రిర్యజమానాయ సశృత ॥౪॥౫౫॥ సవితా
 వరుణో దధద్యజమానాయ దాశుషే । ఆదత్త నముచేర్వసు
 స్తుత్రామా బలమిన్ద్రియమ్ ॥౫॥౫౬॥ వరుణః క్షత్రమిన్ద్రియం
 భగేన సవితా శ్రియమ్ । స్తుత్రామా యశస్సా బలం దధానా
 యజ్ఞమాశత ॥౬॥౫౭॥ అశ్వినా గోభిరిన్ద్రియమశ్వేభిర్వీర్యం బలమ్
 । హవిషేన్ద్రిగ్ం సరస్వతీ యజమానమవర్థయన్ ॥౭॥౫౮॥ తా
 నా సత్యాస్తుపేశస్సా హిరణ్యవర్తవీ నరా । సరస్వతీ హవిష్మతీన్ద్రి
 కర్మసు నోఽవత ॥౮॥౫౯॥ తా భిషజాః సుకర్మణాసా సుదుఘా
 సరస్వతీ । స వృత్రహ శతక్రతురిన్ద్రియ దధురిన్ద్రియమ్
 ॥౯॥౬౦॥ యువగ్ం స్తురామమశ్వినా నముచాఽఆస్తురే సచా
 । విప్రిషానా స్సరస్వతీన్ద్రిం కర్మస్వావత ॥౧౦॥౬౧॥ పుత్రమివ
 పితరాఽఅశ్వినోభేన్ద్రియవఘః కావ్యేర్దగ్ంసనాభిః । యత్సరామం

వ్యపీబు శ్శుచీభి స్రరస్వతీ త్వా మఘవన్నభిష్ణక్ ||౧౧||౬౨||
 యస్మిన్నశ్వాస ఋష్టబాస ఉక్షణో వశా మేషా అవస్పష్టాస
 ఆహుతాః । క్షీలాల్పే సోమపృష్ఠాయ వేధసే హృదా మృతిం
 జనయ చారుమగ్నయే ||౧౨||౬౩|| అహోవ్యగ్నే హృవిరాస్యే తే
 స్రుచీవ ఘృతం చవీవ సోమః । వాజసనిగ్గం రయిమస్మే
 సువీరం ప్రశస్తం ధేహి యశసం బృహన్తమ్ ||౧౩||౬౪||

ఇతి ద్వావింశేధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౮|| అశ్వినా తేజస్తా చక్షుః ప్రాణేన సరస్వతీ వీర్యమ్ ।
 వాచేన్ద్రో బలేనేన్ద్రోయ దధుర్నిద్రోయమ్ ||౧||౬౫|| గోమదూషు
 ణాస్తత్యా శ్వేవద్యాతమశ్వినా । వర్తిరుద్రా నృపాయ్యమ్
 ||౨||౬౬|| న యత్పరో నాన్తర ఆదధర్షద్వృషణ్వసూ । దుశ్యగ్స్థో
 మర్త్యో రిపుః ||౩||౬౭|| తా న ఆహోహృమశ్వినా రయిం పీశంగ
 సందృశమ్ । ధిష్ణ్యో వరివోవిదమ్ ||౪||౬౮|| పావకాన స్రరస్వతీ
 వాజేభిర్వాజినీవతీ । యజ్ఞం వష్టుధియావసుః ||౫||౬౯||
 చోదయత్రీ సూనృతానాం చేతనీసుమతీనామ్ । యజ్ఞం దధే
 సరస్వతీ ||౬||౭౦|| మహోఽఅర్ణస్రరస్వతీ ప్రచేతయతి కేతునా
 । ధియో విశ్వావిరాజతి ||౭||౭౧|| ఇన్ద్రాయాహి చిత్రభానో

స్తుతా ఇమే త్వా₂యవః । అణ్వీభిస్తనా₁ పూతాసః ॥౮॥౭౨॥
 ఇంద్రాయాహి ధియేషితో విప్రజాత స్సుతావతః । ఉప బ్రహ్మణి
 వాఘతః ॥౯॥౭౩॥ ఇంద్రాయాహి తూతుజాన ఉప బ్రహ్మణి
 హరివః । సుతే దధిష్వ నశ్చనః ॥౧౦॥౭౪॥ అశ్వినా₁ పిబతాం మధు
 సరస్వత్యా సజోషసా । ఇంద్రస్సుత్రామో వృత్రహో జుషంతాగ్గంహా
 సోమ్యం మధు ॥౧౧॥౭౫॥

ఇతి ద్వావింశోఽధ్యాయేఽష్టమోనువాకః ॥

అష్టానువాకః పంచసప్తతిః

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం ద్వావింశోఽధ్యాయః ॥

అనువాకసూత్రమ్ ॥ యద్దేవాఽష్ట (౮) అభ్యాదధామీతిచ
 (౮) యో భూతానాం చతసః (౪) సమిద్ధ ఇంద్ర ఏకాదశ
 (౧౧) ఆయాత్వష్ట (౮) సమిద్ధోఽగ్నిర్వాదశ (౧౨)
 అశ్వినాహవిస్త్రయోదశ (౧౩) అశ్వినా తేజస్తైకాదశ (౧౧)
 యద్దేవాఽష్టానుకేషు పంచసప్తతిః (౭౫) ఓ3మ్ ॥

అథ త్రయోవింశోఽధ్యాయః

- ఓ3మ్ || ఇమం మే వరుణ శ్రుధీ హవస్తుద్యా- చ
 మృళయ | త్వమవస్మ్యరాచకే ||౧|| తత్త్వాయామి బ్రహ్మణా
 వస్తమానస్తదా శాస్తే యజమానో హవిర్భిః | అహేళమానో
 వరుణేహ బోధ్యురుశగ్గంస మాన ఆయుః ప్రమోషీః ||౨|| త్వం
 నోఽఅగ్నే వరుణస్య విద్వాన్దేవస్య హేళోఽఅవయాసిసీష్ఠాః |
 యజిష్ఠో వహ్నితమ శ్శోకుచానో విశ్వా ద్వేషాగ్గంసి ప్రముముగ్ధ్య
 స్మత్ ||౩|| సత్వం నోఽఅగ్నేవమో భవోతి నేదీష్ఠోతస్యా
 ఉషసో వృష్టా | అవయక్ష్వనో వరుణగ్గం రరాణో వీహి
 మృళికగ్గం సుహవో న ఏధి ||౪|| మహిమూ ఘమూ తరగ్గం
 సువ్రతానామృతస్య పత్నీ మవసే హువేమ | తువిక్షత్రామజర
 న్తీముర్తాచీగ్గం సుశర్మాణమదితిగ్గం సుప్రణీతిమ్ ||౫||
 సుత్రామాణం పృథివీం ద్యామనేహసగ్గం సుశర్మాణమదితిగ్గం
 సుప్రణీతిమ్ | దైవీం నావగ్గ్ పృత్రిత్రామనాగస్తమప్రవన్తిమారు
 హేమా స్వస్తయే ||౬|| సునావమారుహేయమ ప్రవన్తిమనా
 గసమ్ || శతారిత్రాగ్గ్ స్వస్తయే ||౭|| ఆనో మిత్రావరుణా
 ఘృతైర్గవ్యోతిముక్షతమ్ | మధ్వరజాగ్గంసి సుక్రతూ ||౮||

ప్రబ్రాహవా సిస్సతం జీవసే న ఆ నో గవ్యౌతిముక్షతం
 ప్పుతేన । ఆ మూ జనే శ్రవయతం యువానా శ్రుతం మే
 మిత్రావరుణా హవేమ ॥౯॥ శం నో భవన్తువాజినో హవేషు
 దేవతాతా మిత్రద్రవస్సర్కాః । జమ్భయన్తో ఽహిం వృక్షగ్ం
 రక్షాగ్ంసి సనేమ్యస్మద్యయవన్నమీవాః ॥౧౦॥ తేనో అర్హన్తో
 హవనశ్రుతో హవం విశ్వేశ్వణ్యన్తు వాజినో మితద్రవః । సహస్రసా
 మేధసాతా ఽశవత్మనా మహాయే ధనగ్ం సమిధేషు జభిరే
 ॥౧౧॥ వాజీవాజేఽవత వాజినో నో ధనేషు విప్రా అమృతా
 ఋతజ్ఞాః । అస్య మధ్వః పిబత మదయధ్వం తృప్తా యాత
 పథిభీరేవయానైః ॥౧౨॥

ఇతి త్రయోవింశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ సమిద్ధోఽఅగ్ని స్సమిధా సుసమిద్ధో వరేణ్యః ।
 గ్రాయత్రీ ఛన్ద ఇన్ద్రియం త్ర్యవిర్గార్వయో దధుః ॥౧॥౧౩॥
 తనూనపాచ్చ చీవ్రతస్తనూపాశ్చ సరస్వతీ । ఉష్ణిహో ఛన్ద ఇన్ద్రియం
 దీత్యవాడ్గార్వయో దధుః ॥౨॥౧౪॥ ఇళాభిర్గ్నిరీడ్య సోమో
 దేవోఽఅమర్త్యః । అనుష్టుప్చన్ద ఇన్ద్రియం పశ్చౌవిర్గార్వయో
 దధుః ॥౩॥౧౫॥ సుబర్హిర్గ్నిః పూషణ్వాన్ స్తీర్హర్హిరమర్త్యః ।

బృహతీ ఛస్త ఇన్ద్రియం త్రివత్స గౌర్వయో దధుః ||౪||౧౬||
 దురో దేవీర్దిశో మహీర్భూహ్మ దేవో బృహస్పతిః । పక్షక్తిశ్చస్త
 ఇహేన్ద్రియం తుర్యవాడ్గౌర్వయో దధుః ||౫||౧౭|| క్షేషే యహీవ్య
 సుపేశసా విశ్వే దేవా అమర్త్యాః । త్రిష్టప్చస్త ఇహేన్ద్రియం
 పష్టవాడ్గౌర్వయో దధుః ||౬||౧౮|| దైవ్యా హోతారా భిషజ్జేన్ద్రీణ
 సయుజా యుజా । జగతీ ఛస్త ఇన్ద్రియమనద్వాన్గౌర్వయో
 దధుః ||౭||౧౯|| త్రిస ఇశా సరస్వతీ భారతీ మరుతో విశేః ।
 విరాట్ ఛస్త ఇహేన్ద్రియం ధేనుర్గార్వ వయో దధుః ||౮||౨౦||
 త్వష్టే తురీష్తోఽఅద్భుత ఇన్ద్రిగ్నీ పృష్టివర్ధనా । ద్విపదా
 ఛస్త ఇన్ద్రియముక్తా గౌర్వ వయో దధుః ||౯||౨౧|| శమితానో
 వనస్పతీ సువితా ప్రస్తువ న్భగమ్ । క్షకుప్చస్త ఇహేన్ద్రియం
 వశా వేహద్వయో దధుః ||౧౦||౨౨|| స్వాహో యజ్ఞం వరుణ
 సుక్ష్మతో భేషజం కరత్ । అతిఛన్దా ఇన్ద్రియం బృహదృషభో
 గౌర్వయో దధుః ||౧౧||౨౩||

ఇతి త్రయోవింశేఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః||

౩|| వస్తస్తేన ఋతునా దేవా వసవస్త్రివృతా స్తతాః

। రథస్త రేణ తేజసా హవిరిన్ద్రే వయో దధుః ||౧||౨౪||

గ్రీష్మేణ ఋతునా దేవా రుద్రాః పశ్చిదశే స్తుతాః ।
 బృహతా యశసా బలగ్ం హవిరిన్ద్రే వయో దధుః ॥౨॥౨౫॥
 వర్షాభిర్భుతునాదిత్యా స్తామే సప్తదశే స్తుతాః । వైర్వాపేణ
 విశాజసా హవిరిన్ద్రే వయో దధుః ॥౩॥౨౬॥ శార్దదేన
 ఋతునా దేవా ఏకవిగ్ంశఋభవస్తుతాః । వైర్వాజేన శ్రియా
 శ్రియగ్ం హవిరిన్ద్రే వయో దధుః ॥౪॥౨౭॥ హేమన్తేన ఋతునా
 దేవాస్త్రీణవే మరుతస్తుతాః ॥ బలేన శక్వరీ సుహోహవిరిన్ద్రే
 వయో దధుః ॥౫॥౨౮॥ శైశిరేణఋతునా దేవాస్త్రయస్త్రిగ్ం
 శేఽమృతా స్తుతాః । సత్యేన రేవతీః క్షత్రగ్ం హవిరిన్ద్రే వయో
 దధుః ॥౬॥౨౯॥

ఇతి త్రయోవింశోఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ హోతా యక్షత్సమిధాగ్నిమిళప్పదే ఽశ్వినేన్ద్రగ్ం సర
 స్వతీమజో ధూమో న గోధూమైః కువలై ర్భేషజం
 మధు । శష్పైర్నతేజ ఇన్ద్రియం పయ స్సోమః పరిస్రుతా
 ఘృతం మధు వ్యన్త్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧॥౩౦॥ హోతా
 యక్షత్సనూనపాత్సరస్వతీమవి ర్మేషోన భేషజం ప్రథా మధుమతా
 భరన్నశ్వినేన్ద్రాయ వీర్యమ్ । బదరై రుపవాకాభిర్భేషజం తోక్మభిః

పయం సోమః పరిస్రుతాః ఘృతం మధు వ్యన్త్యాజ్యస్యహోతర్యజః
 ||౨||౩౧|| హోతా యక్షన్నరాశ్గ్గ్ంస్తం న వగ్నహుం పత్తిగ్ం
 సురయా భేషజం మేష సురస్వతీ భిషగ్రథో న చన్త్యశ్వినోర్వపా
 ఇన్ద్రస్య వీర్యమ్ । బదరైరుపవాకాభిర్భేషజం తోక్తభిః
 పయం సోమః పరిస్రుతాః ఘృతం మధు వ్యన్త్యాజ్యస్య
 హోతర్యజః ||౩||౩౨|| హోతా యక్షదిశేళిత (యక్షదిశేళిత)
 ఆజుహ్వేనసురస్వతీమిన్ద్రం బలేన వర్ధయన్నృషభేణ గవేన్ద్రియమ్
 శ్వినేన్ద్రియ భేషజమ్ । యవైః కర్కశ్చభిర్మధు లాజైర్న మాసరం
 పయం సోమః పరిస్రుతాః ఘృతం మధు వ్యన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజః
 ||౪||౩౩|| హోతా యక్షద్భుర్నిరూర్ణమదా భిషజ్నాసత్యా భిషజా
 శ్వినాశ్వా శిశుమతీ భిషగ్గేను సురస్వతీ భిషక్ । దుహ౨ఇన్ద్రి
 యభేషజం పయంసోమః పరిస్రుతాః ఘృతం మధు వ్యన్త్యాజ్యస్య
 హోతర్యజః ||౫||౩౪|| హోతా యక్షద్దురో దిశః కవష్యోన వ్యచ
 స్వతిరశ్విభ్యాం న దురో దిశ ఇన్ద్రి న రోదస్తీ ధుఘే
 దుహే ధేను సురస్వత్యశ్వినేన్ద్రియ భేషజమ్ । శుక్రం
 న జ్యోతిరిన్ద్రియం పయం సోమః పరిస్రుతాః ఘృతం మధు
 వ్యన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజః ||౬||౩౫|| హోతా యక్షత్సపేశసోషే
 నక్తం దివాశ్వినా సమశ్జాతే సరస్వత్యా త్విషిమిన్ద్రి న భేష

జమ్ । శ్యేనో న రజసా హృదా శ్రియా న మాసరం
 పయ సోమః పరిస్రుతా ఘృతం మధు వ్యన్త్యాజ్యస్య
 హోతర్యజః ॥౭॥౩౬॥ హోతా య క్షదైవ్యా హోతారా భిషజ్ఞా
 శ్వినేన్ద్రం న జాగృవి దివా నక్తం న భేషజైః । శూషగ్ం
 సరస్వతీ భిషక్ సీసేన దుహ౨ఇన్ద్రియం పయ సోమః పరి
 స్రుతా ఘృతం మధు వ్యన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజః ॥౮॥౩౭॥
 హోతా యక్షత్రిసో దేవీర్ష భేషజం త్రయస్త్రిధాత వోఽపసో
 రూపమిన్ద్రో హిరణ్యయమశ్వినేఛాన భారతీ । వాచా సరస్వతీ
 మహా ఇన్ద్రాయ దుహ౨ఇన్ద్రియం పయ సోమః పరిస్రుతా
 ఘృతం మధువ్యన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజః ॥౯॥౩౮॥ హోతా
 యక్షత్సరేత సమృషభం నర్యాపసం త్వష్టేర్మిన్ద్రమశ్వినా
 భిషజం న సరస్వతీమోజో న జూతిరీన్ద్రియం వృక్షోన
 రభసో భిషక్ । యశస్సురయా భేషజగ్ శ్రియా న మాసరం
 పయ సోమః పరిస్రుతా ఘృతం మధు వ్యన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజః
 ॥౧౦॥౩౯॥ హోతా యక్షర్షవప్రతిగ్ం శమితారగ్ం శతక్రతుం
 భీమం న మన్యగ్ం రాజానం వ్యాఘ్రం నమస్తాశ్వినా ।
 భామగ్ం సరస్వతీభిషగిన్ద్రాయ దుహ౨ఇన్ద్రియం పయ సోమః
 పరిస్రుతా ఘృతం మధు వ్యన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజః ॥౧౧॥౪౦॥

హోతా యక్షదగ్నిగ్ స్వాహాజ్యస్య స్తోకానాగ్ స్వాహా మేదసాం
 పృథక్ స్వాహా ఛాగమశ్విభ్యాగ్ స్వాహా మేషగ్ం సరస్వత్యై । స్వాహా
 ఋషభమింద్రాయ సిగ్ంహాయ సహసఽశ్వినియగ్ స్వాహాగ్నిం
 న భేషజగ్ స్వాహా సోమమింద్రియమ్ । స్వాహేంద్రగ్ం సుత్రామా
 ణగ్ం సవితారం వరుణం భిషజాం పత్తిగ్ స్వాహా వనస్పతిం
 ప్రియం పాథో న భేషజమ్ । స్వాహా దేవా ఆజ్యపా
 జ్షాణోఽత్నిర్భేషజం పయస్సోమః పరిస్రుతా ఘృతం మధు
 వ్యన్తాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧౨॥౪౧॥

ఇతి త్రయోవింశోఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ హోతా యక్షదశ్వినౌ ఛాగస్య వపాయామేదసో
 జ్షాషేతాగ్ం హవిర్హోతర్యజ । హోతా యక్షత్సరస్వతిం
 మేషస్య వపాయా మేదసో జ్షాషేతాగ్ం హవిర్హోతర్యజ ।
 హోతా యక్షదింద్రమృషభస్య వపాయా మేదసో జ్షాషేతాగ్ం
 హవిర్హోతర్యజ ॥౧॥౪౨॥ హోతా యక్షదశ్వినౌ సరస్వతీమింద్రగ్ం
 సుత్రామాణమిమే సోమాః । సురామాణ శ్చాగైర్న మేషైర్నపభై
 స్సృతాః । శష్ఠైర్న తోక్మభిర్నాజైర్నహస్వన్తో మదా మాసరేణ
 పరిష్కృతాః । శుక్రాః పయస్వన్తోఽమృతాః ప్రప్థేతావో

మధుశ్చ్యుతస్తానశ్వినౌ సరస్వతీన్ద్రో స్సుత్రామౌ వృతహ జుష
 న్తాగ్గ్ం సోమ్యం మధు । పిబన్తు మదన్తు వ్యన్తు హోతర్యజ్
 ॥౨॥౪౩॥ హోతా యక్షదశ్వినౌ ఛాగస్య హవిష ఆత్తామద్య
 మధ్యతో మేద ఉద్భృతం పురా ద్వేషోభ్యః పురా పారు
 షేయ్యాగృభః । ఘస్తాన్మానం ఘాసేత్రజాణాం యవసప్రథ
 మానాగ్గ్ం సుమత్క్షరాణాగ్గ్ం శతర్తుద్రియాణామగ్నిష్వాత్తానాం
 పీవోపవసనానామ్ । పార్శ్వత శ్శోణిత శ్శితామత ఉత్పదతో
 ౭జ్గ్దజ్గ్దదవత్తానాం కరతవవాశ్వినౌ జుషేతాగ్గ్ం హవిర్హోతర్యజ్ ।
 హోతాయక్షత్సరస్వతీం మేషస్యహ విషఆవయదద్య మధ్యతోమేద
 ఉద్భృతం పురాద్వేషోభ్యః పురా పారుషేయ్యాగృభః ।
 ఘస్తన్మానం ఘాసేత్రజాణాం యవసప్రథమానాగ్ సుమత్క్ష
 రాణాగ్గ్ం శతర్తుద్రియాణామగ్నిష్వాత్తానాం పీవోపవసనా
 నామ్ । పార్శ్వతశ్శోణితశ్శితామత ఉత్పదతో ౭జ్గ్దజ్గ్ద
 దవత్తానాం కర దేవగ్గ్ం సరస్వతీ జుషేతాగ్గ్ం హవిర్హోతర్యజ్
 । హోతా యక్షదన్ద్రోమృషభస్య హవిష ఆవయదద్యమధ్య
 తోమేద ఉద్భృతం పురాద్వేషోభ్యః పురాపారుషేయ్యాగృభః ।
 ఘస్తన్మానం ఘాసే త్రజాణాం యవసప్రథమానాగ్ సుమత్క్ష
 రాణాగ్గ్ం శతర్తుద్రియాణామగ్నిష్వాత్తానాం పీవోపవసనానామ్ ।

పార్శ్వవతశ్శోణితశ్శితామత ఉత్సార్దతోఽఙ్గాదఙ్గాద వత్తాన్దాం
 కర దేవమిన్ద్రో జుషతాగ్ం హవిర్హోతర్యజ ॥౩॥౪౪॥ హోతా
 యక్షద్యవస్పతీమభి. హి పిష్ఠతమయా రభిష్ఠయా రశ
 నయాధిత । యత్రాశ్విన్శాగస్య హవిషః ప్రియా ధామోని
 యత్ర సరస్వత్యా మేషస్య హవిషః ప్రియా ధామోని
 యత్రేన్ద్రస్య ఽఋషభస్య హవిషః ప్రియా ధామోని ।
 యత్రాగ్నేః ప్రియా ధామోని యత్ర సోమస్య ప్రియా
 ధామోని యత్రేన్ద్రస్య సుత్రామ్ణః ప్రియా ధామోని । యత్ర
 సవితుః ప్రియాధామోని యత్ర వరుణస్య ప్రియా ధామోని
 యత్రవనస్పతేః ప్రియాపాథాగ్ంసి । యత్ర దేవాసామాజ్యపానాం
 ప్రియా ధామోని యత్రాగ్నేర్హోతుః ప్రియా ధామోని ।
 తత్రైతాన్పుస్తత్యే వోషస్త్యేవోపావస్రక్షద్రభీయస - ఇవ కృత్వి
 కరదేవం దేవో వనస్పతీర్జుషతాగ్ం హవిర్హోతర్యజ ॥౪॥౪౫॥
 హోతా యక్షదగ్నిగ్ సేష్ఠకృతమయాశగ్ని ర్శ్విన్శాగస్య
 హవిషః ప్రియా ధామాన్యయాత్ సరస్వత్యామేషస్య హవిషః
 ప్రియా ధామాన్యయాశిన్ద్రస్యఽఋషభస్య హవిషః ప్రియా
 ధామోని । అయాశగ్నేః ప్రియా ధామాన్యయాత్ సోమస్య
 ప్రియా ధామాన్యయాశిన్ద్రస్య సుత్రామ్ణః ప్రియా ధామోని ।

అయాత్ సన్వితః ప్రియా ధామన్యయాద్వరుణస్య ప్రియా
 ధామన్యయాద్వనస్పతేః ప్రియా పాథాగ్గంసి । అయాద్దేవానా
 మాజ్యపానామ్ప్రియా ధామాని యక్షదగ్నేర్హోతుః ప్రియా
 ధామాని । యక్షత్వం మహిమానమాయ జతామేజ్యా ఇషః
 కృణోతుసోఽఅధ్వరా జాతవేదా జుషతాగ్గం హవిర్హోతర్యజ
 ॥౫॥౪౬॥

ఇతి త్రయోవింశేఽధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

౬॥ దేవం బర్హి స్రరస్వతీ సుదేవమిన్ద్రోఽఅశ్వినా । తేజో న
 చక్షురక్ష్యోర్బురిషో దధురిన్ద్రియం వసువనే వసుధేయస్య వ్యన్తు
 యజ ॥౧॥౪౭॥ దేవీర్ద్వారోఽఅశ్వినా భిషజేన్ద్రే సరస్వతీ । ప్రాణం
 న వీర్యం నసి ద్వారో దధురిన్ద్రియం వసువనే వసుధేయస్య
 వ్యన్తు యజ ॥౨॥౪౮॥ దేవీఽక్షషానోఽఅశ్వినా సుత్రామేన్ద్రే
 సరస్వతీ । బలం న వాచమాస్యఽక్షషాభ్యాం దధురిన్ద్రియం
 వసువనే వసుధేయస్య వ్యన్తు యజ ॥౩॥౪౯॥ దేవీ జోష్ఠీ సరస్వత్య
 శ్వినేన్ద్రమవర్ధయన్ । శ్రోత్రం న కర్ణయోర్యశో జోష్ఠీభ్యాం
 దధురిన్ద్రియం వసువనే వసుధేయస్య వ్యన్తు యజ ॥౪॥౫౦॥
 దేవీఽక్షిర్జాహుతీ దుఘే సుదుఘేన్ద్రే సరస్వత్యశ్వినా భిషజో

వతః । శ్చక్రం న జ్యోతి స్తనయోరాహుతీ ధత్త ఇన్ద్రియం
 వస్తువనే వస్తుధేయస్య వ్యన్తు యజ ||౧||౧౧|| దేవా దేవానాం
 భిషజ్ఞా హోతారాఽఇన్ద్రామృశ్వినా వషట్కారై స్సరస్వతీ త్విషిం
 న హృదయే మతిమ్ । హోతృభ్యం దధురిన్ద్రియం వస్తువనే వస్తు
 ధేయస్య వ్యన్తు యజ ||౧||౧౨|| దేవీప్తిప్తిస్రో దేవీరశ్వినేశా
 సరస్వతీ । శూషం న మధ్యే వాభ్యామిన్ద్రాయ దధురిన్ద్రియం
 వస్తువనే వస్తుధేయస్య వ్యన్తు యజ ||౧||౧౩|| దేవ ఇన్ద్రో
 నరాశ్శగ్గంప్రప్త్రివర్చాథ స్సరస్వత్యా శ్విభ్యామీయతే రథః । రేతో
 న రూపమమృతం జనితమిన్ద్రాయ త్వష్టా దధదిన్ద్రియాణి
 వస్తువనే వస్తుధేయస్య వ్యన్తు యజ ||౧||౧౪|| దేవో దేవైర్వనస్పత్తిర్ది
 ర్ణ్యపర్ణోఽత్రశ్విభ్యాగ్గ్ం సరస్వత్యా సుపిప్పల ఇన్ద్రాయ పచ్యతే
 మధు । ఓజ్ఞో న జ్ఞాతిరృషభో న భామం వనస్పతిర్న
 దధదిన్ద్రియాణి వస్తువనే వస్తుధేయస్య వ్యన్తు యజ ||౧||౧౫||
 దేవం బర్హిర్వారీతీనామధ్వరే స్తీర్ణమృశ్వభ్యామూర్ణప్రదా సర
 స్వత్యా స్యోనమిన్ద్ర తేపదః । ఈశాయై మమ్యగ్గ్ం రాజానం
 బర్హిషాదధురిన్ద్రియం వస్తువనేవస్తు ధే యస్య వ్యన్తు
 యజ ||౧౦||౧౬|| దేవోఽత్రగ్ని స్వీష్టకృద్దేవాన్యక్షద్యథాయు
 థగ్గ్ం హోతారాఽఇన్ద్రామృశ్వినా వాచా వాచగ్గ్ం సరస్వతీమ

గ్నిగ్ం సోమగ్ం స్వీష్టకృత్ । స్వీష్ట ఇన్ద్రో స్సుత్రామా సవితా
 వరుణో భిషగ్విష్టో దేవో వనస్పతి స్వీష్టా దేవా ఆజ్యపాః ।
 స్వీష్టో అగ్నిరగ్నినా హోతా హోత్రే స్వీష్టకృద్యశో న దధదిన్ద్రో
 యమూర్జమపచితిగ్ం స్వధాం వసువసే వసుధేయస్య వ్యన్తయజ
 ॥౧౧॥౫౭॥ అగ్నిమద్య హోతారమవృణోతాయం యజమానః ప*
 చన్వక్తీః పచన్పరోశాశాన్చన్వన్వశ్వభ్యాం ఛాగగ్ం సరస్వత్యేమే
 షమిన్ద్రోయం యజుషభమ్ । సున్వన్వశ్వభ్యాగ్ం సరస్వత్యా
 యజుషాన్ద్రోయం సుత్రామ్ణే సురాస్తోమాన్ ॥౧౨॥౫౮॥ సూప్తస్థా అద్య
 దేవో వనస్పతీరభవదశ్వభ్యాం ఛాగేన సరస్వత్యే మేషేణేన్ద్రో
 యజుషభేణ । అక్షగ్ంస్తాన్మేదస్తః ప్రతి పచతాగృభీషతావీప్య
 ధన్త పురోశాశైరపురశ్వినా సరస్వతీన్ద్రోస్సుత్రామా సురాస్తో
 మాన్ ॥౧౩॥౫౯॥ త్వామద్యయజుష యజ్జేయయజుషీణాం
 నపాదవృణోతాయం యజమానో బహుభ్య ఆ సజ్జతేభ్య ఏష
 మే దేవేషు వసు వార్యాయక్ష్యతయజ్జతీ । తాయా దేవా
 దేవ దానాన్యదుస్తాన్యస్మా యజ్జ శాస్వోచ గురస్వేషితశ్చ
 హోతరసే భద్రవాచ్యాయ ప్రేషీతో మానుష స్సూక్తవాకాయ
 సూక్తాబ్రూహి ॥౧౪॥౬౦॥

ఇతి త్రయోవింశేఽధ్యాయే షష్ఠోనువాకః ॥

షళనువాకేషు షష్టిః

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం త్రయోవింశోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ ॥ ఇమం మే వరుణ ద్వాదశ (౧౨)
సమిద్ధో అగ్నిరేకాదశ (౧౧) వసన్తేనషట్ (౬) హోతాయక్ష్
ద్వాదశ (౧౨) హోతా యక్షదశ్యినౌ ఛాగస్య పంచ (౫)
దేవంబర్హిశ్చతుర్దశ (౧౪) కృష్ణ ఇమం మే షష్టిః (౬౦) ఓ3మ్

మన్త్యజ్ఞాపన సూచీ

- శ్లో॥ సమిద్ధోఽగ్నిర్గాయత్రీ త్ర్యవిస్వనూన పోష్టిహమ్ ।
ఇళాభిరనుష్టుప్పంచావి స్సుబ్జ్విర్బృహత్యథ ॥ ౧
- త్రివత్సో హి దురః పజ్జీక్తి శ్చన్దో వైతుర్యవాట్రథా ।
ఉషే త్రిష్టుప్పష్టవాట్ చ దైవ్యావై జగత్యథ ॥ ౨
- అనద్వాంస్తి స్ర ఇళా విచక్లేనుస్తరః పరమ్ ।
త్వష్టాను ద్విపదాముక్తా శమితా చ కుకుబ్బశా ॥ ౩
- స్వాహా యజ్ఞమతిచ్చన్దా బృహద్వోశ్చ వయోదధుః ।
వసన్తేన చ వసపో రథన్తరమితిస్మృతాః ॥ ౪
- గ్రీష్మేణ రుద్రా బృహతా వర్షాదిత్యాః క్రమేణహి ।
వైరూపేణపునర్బోధ్యాః శారదేనైక వింశః ॥ ౫
- వైరాజేనాథహేమన్తస్త్రిణవో హి బలేన చ ।
శైశిరేణ త్రయస్త్రింశోఽసత్యేన రేవతీస్తథా ॥ ౬
- హోతా యక్షత్యమిచ్చష్టైస్తనూన పాద్భదరైరుప ।
నరాశం బదర్శైర్భేళితశ్చతు యవైస్తతః ॥ ౭

కర్కం బర్హిర్దుహే వైహి దురః శుక్రం సుపేశ్యనః ।
 దైవ్యా శూషం చ తిస్రశ్చ వాచా సరస్వతీ మహాః ॥ ౮
 సురేతసం యశోవై చ వనస్పతిం హి భామితః ।
 అగ్నిం తు ఋషభమిన్ద్రం స్వాహా దేవా వదేత్క్రమమ్ ॥౯
 హోతా యక్షదశ్యినౌ ఛాగస్యాశ్వినౌ సరస్వతిమ్ ।
 హోతా యక్షదశ్యినౌ చ ఛాగస్యాథ వనస్పతిమ్ ॥ ౧౦
 అగ్నిం స్విష్టకృతం దేవం బర్హిష్టేజో న చక్షుః ।
 దేవీ ద్వారః ప్రాణం దేవీ ఉషాసా బలమతః పరమ్ ॥ ౧౧
 దేవీ జోష్ఠీ శ్రోత్రం దేవీ ఊర్జాహుతీ దుఘే తథా ।
 శుక్రం చ దేవా దేవానాం హోతా దేవీస్తుతిస్రః ॥ ౧౨
 శూషం చ దేవ ఇన్ద్రశ్చ రేతో దేవశ్చ దేవః ।
 ఓజో న జూతిర్దేవం చ బర్హిరీశా క్రమేణ శు ॥ ౧౩
 దేవోఽగ్నిస్విష్టకృదేవా నగ్నిమద్య సున్వన్యథా ।
 సూపస్థా అద్య దేవోథాక్షంస్తాన్మేద ఏవ హి ॥ ౧౪
 త్వామద్య ఋష ఆర్షేయ ఇతి నిత్యం పఠన్నరః ।
 స వాఙ్మిపుణో భూత్వా మోదతే హి సదా బుధః ॥ ౧౫

అథ చతుర్వింశోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || తేజోఽసి శుక్రమమృతమాయుష్యా ఆయుర్మే
 పాహి । దేవస్యత్వా సవిత్రః ప్రప్రవేద్యనోర్బాహుభ్యాం
 పూష్ణో హస్తాభ్యామాదదే ||౧|| ఇమామగ్నభ్రన్తనామృతస్య
 పూర్వఽఆయుషి చితథీషు కవ్యా । సానోఽతస్మిన్మృతఽఆబ
 భూవ ఽబ్బుతస్య సామన్తరమూరపన్తి ||౨|| అభిధా తపి
 భువనమసి యన్తాసీ ధర్తా । సత్వమగ్నిం వైశ్వానరగ్ం సప్ర
 థసం గచ్ఛ స్వాహాకృత స్వగా త్వోదేవేభ్యః ||౩|| ప్రజాపతయే
 బ్రహ్మన్నశ్వం భన్త్వామి దేవేభ్యః ప్రజాపతయే తేన రాధ్యా
 సమ్ । తం బధాన దేవేభ్యః ప్రజాపతయే తేన రాధ్నుహి
 । ప్రజాపతయే త్వా జష్టం ప్రోక్షామీన్ద్రాగ్నిభ్యాం త్వా జష్టం
 ప్రోక్షామి వాయవేత్వా జష్టం ప్రోక్షామి విశ్వేభ్యస్త్యా దేవేభ్య
 జష్టం ప్రోక్షామి సర్వేభ్యస్త్యా దేవేభ్య జష్టం ప్రోక్షామి ||౪||
 యోఽఅర్వన్తం జిహ్వాగ్ంసతి తమభ్యమీతి వరుణః । పురోమర్తః
 పురశ్శ్వా ||౫||

ఇతి చతుర్వింశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ||

అగ్నయేస్వాహాసోమాయ స్వాహాపాం మోదాయ స్వాహా

సవిత్తేస్వాహో వాయవేస్వాహో విష్ణవేస్వాహో । ఇంద్రియస్వాహో
బృహస్పతయేస్వాహో మిత్రాయస్వాహో వరుణాయస్వాహో ॥౧॥౬॥

ఇతి చతుర్వింశోఽధ్యాయే ద్వితీయోనువాకః ॥

హింకారాయస్వాహో హింకృతాయ స్వాహో క్రందతేస్వాహో
వక్త్రాయ స్వాహో । ప్రోథతేస్వాహో ప్రప్రోథాయస్వాహో గంధాయ
స్వాహో ఘ్రాతాయస్వాహో ॥౧॥౭॥ వివిష్టాయస్వాహోప విష్టాయ
స్వాహో సందితాయస్వాహో వల్గతేస్వాహో । ఆసీనాయస్వాహో
శయనాయ స్వాహో స్వపతే స్వాహో జాగ్రతేస్వాహో ॥౨॥౮॥
కూజతేస్వాహో ప్రబుద్ధాయ స్వాహో విజృభమాణాయస్వాహో
విచృత్తాయస్వాహో । సగ్గంహాయస్వాహో పఠితాయస్వాహో
యనాయస్వాహో ప్రాయణాయ స్వాహో ॥౩॥౯॥ యతేస్వాహో
ధావతేస్వాహో ద్రావయస్వాహో దృతాయ స్వాహో । శూక్తారాయ
స్వాహో శూకృతాయస్వాహో నిషణ్ణాయస్వాహో త్థితాయస్వాహో
॥౪॥౧౦॥ జవాయస్వాహో బలాయస్వాహో వివర్తమానాయ స్వాహో
వివృత్తాయ స్వాహో । విధూన్వానాయస్వాహో విధూతాయస్వాహో
శుశ్రూష మానాయ స్వాహో శృణ్వతేస్వాహో ॥౫॥౧౧॥ ఈక్ష
మాణాయ స్వాహోక్షితాయ స్వాహోవీక్షితాయ స్వాహో నిమేషాయ

స్వాహా । యదత్తి తస్మై స్వాహా యత్ప్రీబత్తి తస్మై స్వాహా
 యన్నాత్రం కరోత్తి తస్మై స్వాహా కుర్వతే స్వాహా కృతాయస్వాహా
 ॥౬॥౧౨॥

ఇతి చతుర్వింశేఽధ్యాయే తృతీయోఽధ్యాయః ॥

॥తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి । ధియో యోనః
 ప్రచోదయాత్ ॥౧॥౧౩॥ హిరణ్యసాణిమూతయే సవితార్తముప
 హ్వయే । స చేత్తా దేవతా పదమ్ ॥౨॥౧౪॥ దేవస్య చేతతో
 మహిం ప్ర సవితర్హవమహే । సుమతిగ్ం సత్యరాధసమ్
 ॥౩॥౧౫॥ సుష్టుతిగ్ం సుమతీవృధో రాతిగ్ం సవితురీమహే ।
 ప్రదేవాయ మతీవిదే ॥౪॥౧౬॥ రాతిగ్ం సతృతిం మహే
 సవితార్తముపహ్వయే । ఆస్తవం దేవవీతయే ॥౫॥౧౭॥ దేవస్య
 సవితర్మతిమాస్తవం విశ్వదేవ్యమ్ । ధియాభగం మనామహే
 ॥౬॥౧౮॥ అగ్నిగ్ స్తోమేన బోధయ సమిధానో అమర్త్యమ్
 । హువ్యా దేవేషు నో దధత్ ॥౭॥౧౯॥ స హవ్యవాళ మర్త్య
 ఉశిగ్దాతశ్చనోహితః । అగ్నిర్ధియా సమృణ్యతి ॥౮॥౨౦॥ తంత్వ
 ఘృతస్నైఈమహే చిత్రభానో స్వర్విదమ్ । (దేవా ౨॥౭౯)
 దేవా ౩౯ వీతయే వహ ॥౯॥౨౧॥ అగ్నిం దూతం పురో దధే

హవ్యవాహుముపబ్రువే । దేవా ౨॥౭ఆసోదయాదిహ ॥౧౦॥౨౨॥

ఇతి చతుర్వింశేఽధ్యాయే చతుర్థోనువాకః ॥

౫॥ అజీజన్ హి పవమాన సూర్యం విధారే శక్మన్తా పయః

। గోజీరయా రగ్గంహమాణః పురన్ధ్యా॥౧॥౨౩॥

ఇతి చతుర్వింశేఽధ్యాయే పంచమోనువాకః ॥

౬॥ విభూర్మాత్రా ప్రభూః పిత్రాశ్వోఽసిహయోఽస్యతోఽ
 ౭సి మయోఽస్య ర్వాసి సప్తీరసి వాఙ్మసి వృషోసి నృమణా
 ఆసి । యయుర్నామాసి శిశుర్నామాస్యాదిత్యానాం పత్వాన్విహి
 ॥౧॥౨౪॥ దేవా ఆశాపాలా ఏతం దేవేభ్యోఽశ్వం మేధాయ
 ప్రోక్షీతగ్గం రక్షత । ఇహ రవ్తిరిహ రమతామిహ ధృతిరిహ
 స్వధృతి స్వాహా॥౨॥౨౫॥

ఇతి చతుర్వింశేఽధ్యాయే షష్ఠోనువాకః॥

౭॥ కాయ స్వాహా కస్మై స్వాహా కత్తమస్మై స్వాహా ।
 స్వాహాధిమాధీతాయ స్వాహా మనః ప్రజాపతయే స్వాహా చిత్తం
 విజ్ఞాతాయ ॥౧॥౨౬॥ అదిత్యై స్వాహాదిత్యై మహ్యై స్వాహాదిత్యై
 సుమృతీకాయై స్వాహా । సరస్వత్యై స్వాహా సరస్వత్యై పావకాయై
 స్వాహా సరస్వత్యై బృహత్యై స్వాహా ॥౨॥౨౭॥ పూష్ణే స్వాహా

పూ॒ష్టే ప్ర॒పథ్యో॑య స్వా॒హా పూ॒ష్టే న॒రభి॑షాయ స్వా॒హా ।
 త్వ॑ష్ట్రే స్వా॒హా త్వ॑ష్ట్రే తురీ॒పాయ॑ స్వా॒హా త్వ॑ష్ట్రే పురు॒రూపాయ॑
 స్వా॒హా । విష్ణ॑వే స్వా॒హా విష్ణ॑వే నిభూ॒య పా॑య స్వా॒హా విష్ణ॑వే
 శిపి॒విష్టాయ॑ స్వా॒హా ॥౩॥౨౮॥ విశ్వో దే॒వస్య॑ నేతు॒ర్మర్తే॑ వురీత
 సఖ్యమ్ । విశ్వో రా॒యఽశ॑షుధ్యతి ద్యు॒మ్నం వృ॑ణీత పు॒ష్యసే॑
 స్వా॒హా ॥౪॥౨౯॥

ఇతి చతుర్వింశేఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౮॥ ఆ బ్ర॒హ్మన్బ్రా॒హ్మణో॑ బ్ర॒హ్మవ॑ర్చసీ జో॒యతా॑మా రా॒ష్ట్రే
 రా॒జన్యః । శూర॑ ఽ॒శష॑వ్యోఽతి॒వ్యాధీ॑ మహా॒రథో॑ జో॒యతా॑మ్
 ॥౧॥౩౦॥ దోగ్ధో॑ ధే॒నుర్వో॑హ్య॒నద్వా॒నాశు॑ పు॒ష్టిః పు॒రన్ధి॑ర్యోషో
 । జి॒ష్ణ్వా రథే॑ష్ఠా స్స॒భేయో॑ యు॒వాస్య॑ య॒జమా॑నస్య వీ॒రో
 జో॒యతా॑మ్ ॥౨॥౩౧॥ ని॒కామే॑-ని॒కామే॑ నః ప॒ర్జన్యో॑ వర్ష॒తు
 ఫల॑వతో॒ న ఓ॑ష॒ధయః॑ ప॒చ్యంతా॑మ్ । యోగ॒క్షేమో॑ నః కల్ప॒తామ్
 ॥౩॥౩౨॥

ఇతి చతుర్వింశేఽధ్యాయేఽష్టమోఽనువాకః ॥

౯॥ ప్రా॒ణాయ॑ స్వా॒హాప్రా॒ణాయ॑ స్వా॒హా వ్యా॒నాయ॑ స్వా॒హా
 । చక్షు॑షే స్వా॒హా శ్రో॒తాయ॑ స్వా॒హా వాచే॑ స్వా॒హా మన॑సే

స్వాహా ||౧||౩౩||

ఇతి చతుర్వింశోఽధ్యాయే నవమోఽనువాకః ||

౧౦|| ప్రాచ్యే దిశే స్వాహోర్వాచ్యే దిశే స్వాహో దక్షిణాయై
దిశే స్వాహోర్వాచ్యే దిశే స్వాహో | ప్రతీచ్యేదిశే స్వాహోర్వాచ్యే దిశే
స్వాహోదీచ్యే దిశే స్వాహోర్వాచ్యే దిశే స్వాహో | ఈర్ధ్వాయై దిశే
స్వాహోర్వాచ్యే దిశే స్వాహోవాచ్యే దిశే స్వాహోర్వాచ్యే దిశేస్వాహో
||౧||౩౪||

ఇతి చతుర్వింశోఽధ్యాయే దశమోఽనువాకః ||

౧౧|| అధ్యై స్వాహో వార్భ్యై స్వాహోదకాయై
స్వాహో తిష్ఠన్తీభ్యై స్వాహో ప్రవన్తీభ్యైస్వాహో స్యన్తమానాభ్యై
స్వాహో | కూప్యోభ్యై స్వాహో సూద్యోభ్యై స్వాహో ధారోభ్యై
స్వాహోర్ణవాయై స్వాహో సముద్రాయై స్వాహో సరిరాయై స్వాహో
||౧||౩౫||

ఇతి చతుర్వింశోఽధ్యాయే ఏకాదశోఽనువాకః ||

౧౨|| వాతాయై స్వాహో ధూమాయై స్వాహోభ్రూయై స్వాహో
మేఘాయై స్వాహో విద్యోతమావాయై స్వాహో స్తనయతే స్వాహో
| అనస్సూర్జతే స్వాహో వర్షతే స్వాహోనవర్షతే స్వాహోగ్రం వర్షతే

స్వాహా శీఘ్రం వర్షతే స్వాహోద్ధృష్ణతే స్వాహోద్ధృహితాయ
 స్వాహా । *ప్రష్ణతే స్వాహా శీకాయతే స్వాహా ప్రష్వోభ్య
 స్వాహా హ్రదునీభ్య స్వాహా నీహారాయ స్వాహా ॥౧॥౩౬॥

ఇతి చతుర్వింశేఽధ్యాయే ద్వాదశోఽనువాకః ॥ * (ప్రష్ణతే)

౧౩॥ అగ్నయే స్వాహా సోమాయ స్వాహేంద్రాయ స్వాహా
 పృథివ్యై స్వాహాస్తరిక్షాయ స్వాహా । దివే స్వాహా
 దిగ్భ్య స్వాహాశాభ్య స్వాహాఽర్వేద్యై స్వాహాఽర్వాచ్యై దిశే
 స్వాహా ॥౧॥౩౭॥

ఇతి చతుర్వింశేఽధ్యాయే త్రయోదశోనువాకః॥

౧౪॥ నక్షత్రేభ్య స్వాహా నక్షత్రయేభ్య స్వాహా హోరాత్రేభ్య
 స్వాహార్థ మాసేభ్య స్వాహా । మాసేభ్య స్వాహాఽఋతుభ్య
 స్వాహార్థవేభ్య స్వాహా సంవత్సరాయ స్వాహా ద్యావాపృథివీ
 భ్యాగ్ స్వాహా ॥౧॥౩౮॥ చంద్రాయ స్వాహా సూర్యాయ స్వాహా
 రశ్మిభ్య స్వాహా వసుభ్య స్వాహా । రుద్రేభ్య స్వాహా దిత్యేభ్య
 స్వాహా మరుద్భ్య స్వాహా విశ్వేభ్య దేవేభ్య స్వాహా
 ॥౨॥౩౯॥

ఇతి చతుర్వింశేఽధ్యాయే చతుర్థదశోఽనువాకః ॥

౧౫॥ మూలేభ్య స్వాహా శాఖాభ్య స్వాహా వనస్పతీభ్య
స్వాహా । పుష్పేభ్య స్వాహా ఫలేభ్య స్వాహాషధీభ్యస్వాహా
॥౧॥౪౦॥

ఇతి చతుర్వింశతీధ్యాయే పంచదశోఽనువాకః ॥

౧౬॥ పృథివ్యై స్వాహాస్తరిక్షాయ స్వాహా దివే స్వాహా
సూర్యాయ స్వాహా । చంద్రాయ స్వాహా నక్షత్రేభ్య స్వాహాద్భ్య
స్వాహాషధీభ్య స్వాహా । వనస్పతీభ్య స్వాహా పరిష్లవేభ్య
స్వాహా చరాచరేభ్య స్వాహా సరీసృపేభ్య స్వాహా ॥౧॥౪౧॥

ఇతి చతుర్వింశతీధ్యాయే షోఢశోఽనువాకః ॥

౧౭॥ అసవే స్వాహా వసవే స్వాహా విభువేస్వాహా వివస్వతేస్వాహా
। గణాగ్రియే స్వాహాగృణపతయేస్వాహా భిభువేస్వాధిపతయేస్వాహా
॥౧॥౪౨॥ శూషాయస్వాహాసగ్ంస్పర్షాయ స్వాహా చంద్రాయస్వాహా
జ్యోతిషేస్వాహా । మర్రిమ్లుచాయస్వాహా దివాప్తతయతే స్వాహా
॥౨॥౪౩॥

ఇతి చతుర్వింశత్యధ్యాయే సప్తదశోఽధ్యాయః॥

౧౮॥ మధవే స్వాహా మాధవాయ స్వాహా శుక్రాయ స్వాహా
శుచయే స్వాహా । నభే స్వాహా నభస్యాయ స్వాహాషాయ

స్వాహోర్జాయ స్వాహా । సహాపే స్వాహా సహస్సోర్జాయ స్వాహా
తపపే స్వాహా తప్తస్సోర్జాయ స్వాహాగ్గంహసప్తతయే స్వాహా ॥౧॥౪౪॥

ఇతి చతుర్వింశేఽధ్యాయేఽష్టాదశోఽనువాకః ॥

౧౯॥ వాజోయ స్వాహా ప్రసవాయ స్వాహాపిజాయ స్వాహా
క్రతవే స్వాహా । స్వస్సోహ మూర్ధ్నే స్వాహా వ్యశ్మవిన్దే స్వాహా
। అన్త్యాయ స్వాహాన్త్యాయనాయ స్వాహా భావనాయ స్వాహా
భువనస్య పతయే స్వాహాధిపతయే స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా
॥౧॥౪౫॥

ఇతి చతుర్వింశేఽధ్యాయే నవదశోఽనువాకః ॥

౨౦॥ ఆయుర్యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్ స్వాహా ప్రాణో యజ్ఞేన
కల్పతాగ్న్ స్వాహాపానో యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్ స్వాహా వ్యానో
యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్ స్వాహా । ఉదానో యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్ స్వాహా
సమానో యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్ స్వాహా చక్షుర్యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్ స్వాహా
శ్రోత్రం యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్ స్వాహా । వాగ్యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్
స్వాహామనో యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్ స్వాహాత్మా యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్
స్వాహా । పృష్ఠం యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్ స్వాహా । బ్రహ్మ యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్
స్వాహాయజ్ఞో యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్ స్వాహా జ్యోతిర్యజ్ఞేన కల్పతాగ్న్

స్వాహా స్వర్ణజ్ఞేన కల్పతాగ్న్ స్వాహా॥౧॥౪౬॥

ఇతి చతుర్వింశోఽధ్యాయే వింశోఽనువాకః॥

౨౧॥ ఏకస్మై స్వాహా ద్వాభ్యాగ్న్ స్వాహా శతాయు స్వాహైక
శతాయు స్వాహా । వ్యష్టై స్వాహా స్వర్ణాయ స్వాహా ॥౧॥౪౭॥

ఇతి చతుర్వింశేధ్యాయే ఏకవింశోఽనువాకః ॥

ఇతి శుక్లయుజాః కాణ్యసంహితాయా మేకవింశతిరను వాకేషు

సప్తచత్వారిం శత్రుండియాం చతుర్వింశోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ ॥ తేజోఽసి పశ్చ (౫) అగ్నయఽ
ఏకా (౧) హిజ్జారాయషట్ (౬) తత్సవితుర్దశ (౧౦)
అజీజనోహ్యేకా (౧) విభూర్ద్యే (౨) కాయ చతస్రః (౪)
ఆబ్రహ్మంస్త్రస్రః (౩) ప్రాణాయ (౧) ప్రాచ్యే (౧) అధ్యుః
(౧) వాతాయ (౧) అగ్నయ (౧) ఇత్యేకైకా । నక్షత్రేభ్యోద్వే
(౨) మూలేభ్యః (౧) పృథివ్యా (౧) ఇత్యేకైకా । అసవేద్వే
(౨) మధవే (౧) వాజాయ (౧) ఆయుర్యజ్ఞేన (౧) ఏకస్మా
(౧) ఇత్యేకైకా ॥ ఏషతే తేజోఽసీతి చ సప్తచత్వారిగ్గంశత్
॥౫౭॥

అథ పశ్చిమింశోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || హిరణ్యగర్భ స్సమవర్తతాగ్రే భూతస్యజాతః
 పత్తిరేక ఆసీత్ | స దాధార పృథివీం ద్యామృతేమాం
 కస్మై దేవాయ హవిషో విధేమ ||౧|| ఉప్తయామగృహీతోఽసి
 ప్రజాపతయే త్వాజుష్టం గృహ్లామ్యేష తే యోని స్సూర్యస్తే
 మహిమా | యస్తేఽహన్ త్సంవత్సరే మహిమా సంబభూవ
 యస్తే వాయాఽఅన్తరీక్షే మహిమా సంబభూవ | యస్తే దివి
 సూర్యే మహిమా సంబభూవ తస్మైతే మహిమ్నే ప్రజాపతయే
 స్వాహా దేవేభ్యః ||౨||

ఇతి పశ్చిమింశోఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ||

౨|| యః ప్రాణతో నీమి(మే)షతో మహిత్యైక్త ఇద్రాజా
 జగతో బభూవ | య ఈశేఽఅస్య ద్విపదశ్చతుష్పదః కస్మై
 దేవాయ హవిషో విధేమ ||౧||౩|| ఉప్తయామగృహీతోఽసి ప్రజాప
 తయే త్వాజుష్టం గృహ్లామ్యేష తే యోనిశ్చన్ద్రామోస్తే మహిమా
 | యస్తే రాత్రౌ సంవత్సరే మహిమా సంబభూవయస్తే
 పృథివ్యామగ్నౌ మహిమా సమ్బభూవ | యస్తే నక్షత్రేషు
 చన్ద్రమసి మహిమా సమ్బభూవ తస్మైతే మహిమ్నే ప్రజాప

తయే దేవేభ్య స్సాన్వహో ॥౨॥౪॥

ఇతి పశ్చాద్వింశేఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩॥ యుజ్జన్తి బద్ధమర్తుషం చరన్తం పరితస్థషః । రోచ
 న్నేరోచనాద్దివి ॥౧॥౫॥ యుజ్జన్త్యస్య కామ్యా హరీ విపక్షసారథే
 । శోణా ధృష్ణా నృవాహసా ॥౨॥౬॥ యద్వాతోఽఅపోఽఅగ
 నీగన్ప్రియామిన్ద్రస్య తస్యమ్ । ఏతగ్గ్ నోతరనేన పథా
 పునరశ్వమావర్తయాసి నః ॥౩॥౭॥ వసవస్త్వాఞ్చన్తు గాయత్రేణ
 ఛన్తసా రుద్రాస్తోఞ్చన్తు త్రైష్టభేన ఛన్తసా । ఆదిత్యాస్తోఞ్చన్తు
 జాగతేన ఛన్తసా ॥౪॥౮॥ భూర్భువస్స్వర్లాజీతఞ్చాచీతన్యవ్యే గవ్యే
 । ఏతదన్నమత్త దేవా ఏతదన్నమద్ధి ప్రజాపతే ॥౫॥౯॥ క
 స్వేదేక్షాకీ చరతి క ఉ స్విజ్ఞాయతే పునః । కిగ్గ్ స్వేద్ధిమస్య
 భేషజం కిమ్వావపనం మహత్ ॥౬॥౧౦॥ సూర్య ఏక్షాకీ చరతి
 చన్ద్రమా జాయతే పునః । అగ్నిర్ధిమస్య భేషజం భూమిరావపనం
 మహత్ ॥౭॥౧౧॥ కాస్వేదాసీత్పూర్వచిత్తిః కిగ్గ్ స్వేదాసీద్భృ
 హద్వయః । కాస్వేదాసీత్పిలిప్పిలా కా స్వేదాసీత్పిశంగిలా ॥౮॥౧౨॥
 ద్వారాసీత్పూర్వచిత్తిరశ్వ ఆసీద్భృహద్వయః । అవీరాసీత్పిలిప్పిలా
 రాత్రిరాసీత్పిశంగిలా ॥౯॥౧౩॥

ఇతి పశ్చాద్వింశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ వాయుష్ట్యై పచతైరవత్వపీతగ్రీవశ్చాగ్నేః । న్యగ్రోధశ్చమపై
 శ్శల్మలిర్వద్ధ్యై ॥౧॥౧౪॥ ఏష స్వ రాథో వృషో పద్భిశ్చ
 తుర్భిరేదగన్ । బ్రహ్మకృష్ణశ్చ నోఽవత్తు నమోఽగ్నయే ॥౨॥౧౫॥
 సగ్గంశీతో రశ్మినా రథ సగ్గంశీతో రశ్మినా హయః ।
 సగ్గంశీతోఽఅప్స్వపుజా బ్రహ్మ సోమపురోగవః ॥౩॥౧౬॥
 స్వయం వాజిగ్గస్తన్వం కల్పయస్వ స్వయం యజస్వస్వయం
 జుషస్వ । మహిమా తేఽన్యేన న సన్నశే ॥౪॥౧౭॥ న
 వాఽక్షఏతన్మ్రయసే న రిష్యసిదేవా ౨॥౬॥ఇదేషి పథిభి
 స్సుగేభిః । యత్రాసతే సుకృతో యత్రతే యయుస్తత్రత్వా
 దేవ స్సవితా దధాతు ॥౫॥౧౮॥ అగ్నిః పశురాసీత్తేనాయజన్త
 స ఏత ల్లోకమజయద్యస్మిన్నగ్నిః । సతే లోకో భవిష్యతి
 తంజీష్యసి పిబైతా అపః । వాయుః పశురాసీత్తేనాయజన్త
 స ఏత ల్లోకమజయద్యస్మిన్వాయుః । సతే లోకో భవిష్యతి తం
 జీష్యసి పిబైతా అపః । సూర్యః పశురాసీత్తేనాయజన్త స ఏత
 ల్లోకమజయద్యస్మిన్ సూర్యః । సతే లోకో భవిష్యతి తం జీష్యసి
 పిబైతా అపః ॥౬॥౧౯॥

ఇతి పశ్చాద్వింశోఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ ప్రాణాయ స్వాహానాయ స్వాహా వ్యానాయ స్వాహా ।
 అమృతే అమృతే ౭మృతీకే న మా నయతికశ్చన । ససస్త్వశ్వక
 స్సుభద్రికాం కామీలవాసినిమ్ ॥౧॥౨౦॥ గణానాంత్యా గణప
 తిగ్ం హవామహే ప్రియాణాం త్యా ప్రియపతిగ్ం హవామహే
 । నిధీనాంత్యా నిధిపతిగ్ం హవామహే వసో మమ ॥౨॥౨౧॥
 ఆహమజాని గర్భధమా త్వమజాసి గర్భధమ్ । తాఽక్షభా
 చతురః పదస్సమ్ప్రసారయావ । స్వర్గేలోకే ప్రోర్ధ్వాథాం వృషో
 వాజీ రేతోధా రేతో దధాతు ॥౩॥౨౨॥

ఇతి పశ్చాదశోఽధ్యాయే పశ్చామోఽనువాకః ॥

౬॥ ఉత్పక్త్యా అవ గుదం ధేహి సమృద్ధిం చారయా
 వృషన్ । యస్త్రిణాం జీవభోజనః ॥౧॥౨౩॥ యుకాస్తకా శకున్తి
 కాహలగితి వశ్చతి । ఆహన్తిగృభే పస్తో నిగ్లతి ధారకా ॥౨॥౨౪॥
 యుకోఽస్తకా శకున్తక ఆహలగితి వశ్చతి । వివక్షత-ఇవ తే
 ముఖమధ్యర్యమా నస్త్వమభిభాషథాః ॥౩॥౨౫॥ మూతా చ
 తే పితా చ తేగ్రం వృక్షస్య రోహతః । ప్రతిలామీతి తే పితా
 గృభే ముష్టిమతగ్ంసయత్ ॥౪॥౨౬॥ మూతాచ తే పితా చ
 తేగ్రే వృక్షస్యక్రీళతః । వివక్షత-ఇవ తేముఖం బ్రహ్మన్మాత్వం
 వదో బహు ॥౫॥౨౭॥ క్షిర్ధ్వామేనాముచ్ఛాపయ గిరా భారగ్ం

హరన్నివ । అథాస్యమధ్యమేధతాగ్ం శీతే వాతే పునన్నివ
 ||౬||౨౮|| ఊర్ధ్వమేనముచ్చయతాద్గిరౌ భారగ్ం హరన్నివ ।
 అథాస్య మధ్యమేజతు శీతే వాతేపునన్నివ ||౭||౨౯|| యదస్యా
 అగ్ంహుభేధాః కృధు స్థూలముపాతసత్ । ముష్కాఽశదస్యా
 ఏజతో గోశ్శఫే శక్తులాఽశవ ||౮||౩౦|| యద్దేవాసో లలామగుం
 ప్రవీష్టిమివనమావీషుః । సక్థా దేదిశ్యతేనారీ సత్యస్వాక్ష్మీభువో
 యథా ||౯||౩౧|| యద్ధర్మిణో యవమత్తిన పుష్టం పశు
 మన్యతే । శూద్రా యదర్యజారా న పోషాయ ధనాయతి
 ||౧౦||౩౨|| యద్ధర్మిణో యవమత్తిన పుష్టం బహు మన్యతే ।
 శూద్రో యదర్యాయై జూరో న పోషమనుమన్యతే ||౧౧||౩౩||
 దధిక్రావ్లోఽఅకారిషం జిష్ణోరశ్వస్య వాజినః । సురభి నో
 ముఖౌ కరత్ప్రణ ఆయాగ్ంషి తారిషత్ ||౧౨||౩౪||

ఇతి పశ్చాద్వింశేఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭|| గాయత్రీ త్రిష్టుజగత్యనుష్టుప్ప్రజ్క్త్యా సహ । బృహ
 త్యుష్ణిహో క్తకుప్సుచీభిః శ్శమ్యన్తుత్వా ||౧||౩౫|| ద్విపదా యాశ్చతు
 ప్పదాస్త్రిపదా యాశ్చ షట్పదాః (ద్విపదా యాశ్చతుష్పదాస్త్రిపదా
 యాశ్చ షట్పదాః) విచ్ఛన్తా యాశ్చ సచ్ఛన్తా స్సూచీభి శ్శమ్య

స్తుత్వా ॥౨॥౩౬॥ మహానామ్నో రేవత్యో విశ్వా ఆశాః
 ప్రభూపరీః । మైఘీర్విద్యుతో వాచ స్సూచీభి శృమ్యస్తుత్వా
 ॥౩॥౩౭॥ నార్యస్తే పత్వో లోమ విచీన్యన్తు మనీషయా ।
 దేవానాం పత్వో దిశ స్సూచీభి శృమ్యస్తుత్వా ॥౪॥౩౮॥ రజతా
 హరీణీ స్సీసా యుజో యుజ్యన్తేకర్మభిః । అశ్వస్య వాజినస్త్యచి
 పిమో శృమ్యన్తుశమ్యన్తీః ॥౫॥౩౯॥ కువిదృజ్ యవమన్తో యవం
 చిద్యథా దాన్త్యనుపూర్వం వియూయ । ఇహేహేషాం కృణుహి
 భోజనానియే బర్హిషో నమఃఉక్తింన జగ్ముః ॥౬॥౪౦॥

ఇతి పశ్చాద్వింశోద్ధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౮॥ కస్త్యాచ్యత్తి కస్త్యా విశాస్తికస్తే గాత్రాణి శమ్యతి
 । క ఉతే శమితా కవిః ॥౧॥౪౧॥ ఋతవస్తఽఋతుథా
 పర్వ శమితార్తో విశాసతు । సంవత్సరస్య తేజసా శమీభి
 శృమ్యన్తు త్వా ॥౨॥౪౨॥ అర్థమూసాః పరూగ్గంషి తే మాస్తా
 ఆచ్యన్తు శమ్యన్తః । అహోరాత్రాణి మరుతో విలీప్తగ్గం సూద
 యన్తుతే ॥౩॥౪౩॥ దైవ్యా అధ్వర్యవస్త్యాచ్యన్తు వి చ శాసతు ।
 గాత్రాణి పర్వశస్తే పిమోః కృణ్వన్తు శమ్యన్తీః ॥౪॥౪౪॥ ద్యాస్తే
 పృథివ్యన్తరిక్షం వాయుశ్చిద్రం పృణాతు తే । సూర్యస్తే

నక్షత్రైస్సహ లోకం కృణోతు సాధుయా ||౫||౪౫|| శం తే
పరేభ్యో గాత్రేభ్యశ్శమస్తవరేభ్యః । శమస్తభ్యోమజ్జభ్య శ్శమస్త
త్తస్య తవ ||౬||౪౬||

ఇతి పశ్చాద్వింశోఽధ్యాయే ఉష్ణమోఽనువాకః ॥

౯॥ క స్వీదేకాకీ చరతిక ఉస్విజ్జాయతే పునః ।
కిగ్స్వేద్దిమస్య భేషజం కిమ్నావపనం మహత్ ||౧||౪౭||
సూర్య ఏకాకీచరతి చన్ద్రమౌ జాయతే పునః । అగ్నిర్దిమస్య
భేషజం భూమిరావపనం మహత్ ||౨||౪౮|| కిగ్స్వీత్సూర్యసమం
జ్యోతిః కిగ్ం సముద్రసమగ్ం సరః । కిగ్ స్వీత్పుథివ్యై
వర్షీయః కస్య మాత్రాన ఏద్యతే ||౩||౪౯|| బ్రహ్మసూర్యసమం
జ్యోతిర్ద్యాస్సముద్రసమగ్ం సరః । ఇన్ద్రః పృథివ్యై వర్షీయాన్లోస్తు
మాత్రా న ఏద్యతే ||౪||౫౦|| పృచ్ఛామీత్వా చితయే దేవసఖ యది
త్వమత్ర మవసా జగన్త । యేషు విష్ణు స్త్రిషు ప్రదేష్వేష్టస్తేషు
విశ్వం భువనమావీవేశ ౩౭||౫||౫౧|| అపి తేషు త్రిషు ప్రదేష్వస్మి
యేషు విశ్వం భువనమావీవేశ । సద్యః పర్యేమి పృథివీమత
ద్యామేకేనాగ్నేన ద్వివోఽతస్య పృష్ఠమ్ ||౬||౫౨|| కేష్వన్తః పురుష
ఆవీవేశ కాన్యన్తః పురుషేఽఅర్చితాని । ఏతద్భృహ్మన్నపవహ్నో

మసి త్వాకిగ్ సేన్వః ప్రతివోచాస్యత్ర ॥౭॥౫౩॥ పశ్చాద్విన్వః
పురుష ఆవేత తాన్వన్వః పురుషేఽఅర్చితాని । ఏతత్త్వాత్ర
ప్రతిమన్వానోఽతస్మిన్ మూయయాభవస్యత్తరోమత్ ॥౮॥౫౪॥
ఇతి పశ్చాద్వింశతీధ్యాయే నవమోఽనువాకః ॥

౧౦॥ కాస్వదాసీత్పూర్వచిత్తిః కిగ్ సేదాసీద్ద్వహద్వయః
। కాస్వదాసీత్పిలిప్తిలా కా స్వదాసీత్పిశగ్గిలా ॥౧॥౫౫॥
ద్వారాసీత్పూర్వచిత్తిరశ్వ అసీద్ద్వహద్వయః । అవీరాసీత్పిలిప్తిలా
రాత్రీరాసీత్పిశంగిలా ॥౨॥౫౬॥ కాఽఈమరే పిశగ్గిలా కాఽఈం
కురుపిశగ్గిలా । కఈమ్రాస్కన్తమర్షతి క ఈం పన్తాం విస
ర్పతి ॥౩॥౫౭॥ అజారే పిశగ్గిలా శ్వావిత్కురుపిశగ్గిలా । శశ
ఆస్కన్తమర్షత్యహిః పన్తాం విసర్పతి ॥౪॥౫౮॥ కత్యస్య విష్టాః
కత్యక్షరాణి కతి హోమోసః కతిధా సమిద్ధః । యజ్ఞస్యత్వా విదధా
పృచ్ఛమత్రకతి హోతార ఋతుశో యజన్తి ॥౫॥౫౯॥ షశస్య
విష్టాశ్శతమక్షరాణ్యశీతిర్హోమా స్సమిధోహ త్రిసః । యజ్ఞస్యతే
విదధా ప్రబ్రవీమి సప్తహోతార ఋతుశో యజన్తి ॥౬॥౬౦॥
కోఽఅస్య వేద భవనస్య నాభింకో ద్యావాపృథివీఽఅన్తరిక్షమ్
। క స్సూర్యస్యవేద బృహతో జనిత్రం కోవేద చన్ద్రమసం

యతోజాః ॥౭॥౬౧॥ వేదాహమస్య భువనస్య నాభిం వేద
 ద్యావాపృథివీఽత్రాంతరిక్షమ్ ॥ వేద సూర్యస్య బృహతో జనిత్రమథో
 వేద చంద్రమసం యతోజాః ॥౮॥౬౨॥ పృచ్ఛామిత్వా పరమంతం
 పృథివ్యాః పృచ్ఛామి యత్ర భువనస్య నాభిః । పృచ్ఛామి త్వా
 పృష్ఠోఽతశ్చస్య రేతః పృచ్ఛామి వాచః పరమం వ్యోమ ॥౯॥౬౩॥
 ఇయం వేదిః పరోఽతంతః పృథివ్యా అయం యజ్ఞో భువనస్య
 నాభిః । అయగ్గ్ం సోమో వృష్ణోఽతశ్చస్య రేతో బ్రహ్మయం
 వాచః పరమం వ్యోమ ॥౧౦॥౬౪॥ సుభూ స్వయమూఘః
 ప్రథమోఽన్తర్మహత్క్షరవే । దధేహ గర్భమృత్వియం యతో
 జాతః ప్రజాపతిః ॥౧౧॥౬౫॥ హోతా యక్షత్పృజాపతిగ్గ్ం
 సోమస్య మహిమ్నః । జుషతాం పిబతు సోమగ్గ్ం హోతర్యజే
 ॥౧౨॥౬౬॥ ప్రజాపతేన త్వదేతాన్యవ్యో విశ్వార్పాపాణి పరితా
 బభూవ । యత్కమాస్తే జుహుమస్తన్నోఽఅస్తువయగ్గ్ం స్యామ
 పతయో రఘూణామ్ ॥౧౩॥౬౭॥

ఇతి పశ్చాద్వింశోధ్యాయే దశమోఽనువాకః ॥

ఇతి శుక్లయజుః కాణ్యసంహితాయాం దశానువాకేషు సప్తషష్ఠి

కణ్డీకాయాం పశ్చాద్వింశోఽధ్యాయః ॥

అనువాకసూత్రమ్ ॥ హిరణ్యగర్భో ద్వే (౨) యః ప్రాణతశ్చ
 (౨) యుజ్మఽన్తినవ (౬) వాయుష్ట్యేషట్ (౬) ప్రాణాయ

తిస్రః (3) ఉత్సక్త్యాద్వాదశ (౧౦) గాయత్రీషట్ (౬) కస్త్యా
చ (౬) కస్త్విదష్ట (౮) కాస్విత్త్రయోదశ (౧౩) హిరణ్యగర్భో
దశానువాకేషు సప్తషష్టిః ||(౬౭)

శ్లో|| ద్విపదాయా మహానామ్నో నార్యస్తే రజతా స్తథా ।
కువిదం త్విహ చ బ్రూయాద్యథాక్రమమనుస్మరన్ ||౧||

అథ షడ్వింశోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || అశ్వస్మావైరో గోమృగస్తే ప్రాజాపత్యాః కృష్ణగ్రీవ
 ఆగ్నేయో రరాటే । పురస్తాత్సారస్వతీ మేష్యధస్తాద్ధన్వోః ॥౧॥
 ఆశ్వినాఽఅథోరామౌ బాహ్వో స్సోమాపౌష్ణశ్శ్యామౌ నాభ్యోగ్ం
 సౌర్యయామౌ । శ్వేతశ్చ కృష్ణశ్చ పార్శ్వయోః ॥౨॥ త్వాష్ట్రే
 లోమశసక్థా సక్థోర్వాయవ్యః శ్వేతః పుచ్చఽఇంద్రాయ
 స్వప్తస్యాయ వేహద్వేష్ణవో హమనః । రోహితో ధూమరోహితః
 కర్కన్ధరోహి తస్తే సౌమ్యా బభ్రురరుణబభ్రు శ్శుకబభ్రుస్తే
 వారుణాః ॥౩॥ శితిరన్ధ్రో ఽన్యతశ్శితిరన్ధ్ర స్సమన్తశితిరన్ధ్రస్తే
 సోమిత్రా శ్శితిబాహురన్య తశ్శితిబాహు స్సమన్తశితిబాహుస్తే
 బార్హస్పత్యాః । పృషతీ క్షుద్రపృషతీ స్థూలపృషతీ తా మైత్రావరుణ్యః
 ॥౪॥ శుద్ధహాల స్సర్వశుద్ధవాలో మణివాలస్తఽఆశ్వినాః । శ్వేత
 శ్యేతాక్షోఽరుణస్తే రుద్రాయ పశుపతయే కర్ణా యామాః
 ॥౫॥ అవలిప్తా రౌద్రా నభోరూపాః పార్జన్యాః । పృశ్నిస్తిరశ్చీన
 పృశ్నిరూర్ధ్వపృశ్నిస్తే మారుతాః ॥౬॥ ఫల్గూర్లోహితోర్ధ్వ పల్క్షీ
 తా స్సౌరస్వత్యః । ప్లిహాకర్ణ శ్శుణ్ఠా కర్ణోఽధ్యాలోహకర్ణస్తే
 త్వాష్ట్రాః ॥౭॥ కృష్ణగ్రీవ శ్శితికక్షోఽఞ్జిష్ఠస్త ఽపిన్ద్రాగ్నాః ।
 కృష్ణాఞ్జిరల్పాఞ్జిర్మ హాఞ్జిస్త ఽఉప్తస్యోః ॥౮॥ శిల్పా వైశ్వదేవ్యో

రోహిణ్యస్త్ర్యవయో వాచేఽవీజ్ఞాతా అదిత్యై । సరూపా ధాత్రే
వత్సత్తర్యో దేవానాం పత్నీభ్యః ॥౯॥

ఇతి షడ్వింశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ కృష్ణగ్రీవా ఆగ్నేయా శ్శీతిభ్రవో వసూనాగ్ం రోహితా
రుద్రాణామ్ । శ్వేతా అవరోకిణ ఆదిత్యానాం నభోరూపాః
పార్జన్యాః ॥౧॥౧౦॥ ఉన్నత ఋషభో హమనస్తఽపన్ద్రావైష్ణవా
ఉన్నతశ్శీతిబాహు శ్శీతిప్రస్థస్తఽపన్ద్రాబార్హస్పత్యాః । శుక
రూపావాజినాః కల్మాషో ఆగ్నిమారుతా శ్యామాః పౌష్ణాః
॥౨॥౧౧॥ ఏతాః పన్ద్రాగ్నా ద్వీరూపా అగ్నిషోమీయా వామనా
అన్తద్వాహ ఆగ్నవైష్ణవాః । వశామైత్రావరుణ్యోఽన్యతః-ఐన్యో
మైత్ర్యః ॥౩॥౧౨॥ కృష్ణగ్రీవా ఆగ్నేయా బభ్రవ సౌమ్యా శ్వేతా
హయవ్యా అవీజ్ఞాతా అదిత్యై । సరూపా ధాత్రే వత్సత్తర్యో
దేవానాం పత్నీభ్యః ॥౪॥౧౩॥ కృష్ణా భౌమా ధూమ్రా ఆన్తరిక్షా
బృహస్పతీ దివ్యాః । శబటో వైద్యుతా స్పిధ్మాస్తార్తకాః ॥౫॥౧౪॥

ఇతి షడ్వింశేఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩॥ ధూమ్రాన్వస్వంతాయాలభతే శ్వేతాన్గ్రిష్మాయ కృష్ణాన్వ
ర్వాభ్యో ఽరుణాఞ్చర దే । పృషతో హేమంతాయ పిశజ్ఞాఞ్చశి
రాయ ॥౧॥౧౫॥ త్ర్యవయో గాయత్ర్యై పశ్చావయస్త్రిష్టభే

దిత్యవాహ్నో జగత్త్వే । త్రివత్సా అనుష్టుభే తుర్యవాహ్న ఉష్ణిహే
 ॥౨॥౧౬॥ సప్తవాహ్నో విరాజఽఉక్తాణో బృహత్సాఽముషభాః
 కకుభే । అనద్వాహః పక్ష్యై ధేనవోఽతిఛన్దసే ॥౩॥౧౭॥
 కృష్ణగ్రీవా ఆగ్నేయా బభ్రవ స్సామ్యా ఉపధ్వస్తా సోమిత్రా
 వత్సతర్య సారస్వత్య శ్వామాః పౌష్ణాః । పృశ్నయో
 మారుతా బహురూపా వైశ్వదేవా వశాద్యవాపృథివీయాః
 ॥౪॥౧౮॥ ఉక్తాస్సౌచరా ఏతాః ఐన్ద్రాగ్నాః । కృష్ణా వారుణాః
 పృశ్నయో మారుతాః కాయాస్తాప్తరాః ॥౫॥౧౯॥

ఇతి షడ్వింశోఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ అగ్నయేఽనీకవతే ప్రథమజానాతభతే మరుద్భ్య
 సాన్తప్తసేభ్య సువాత్సాన్మరుద్భ్యో గృహమేధిభ్యో బష్పిహన్
 । మరుద్భ్యః క్షీణిభ్యస్సగ్ధం సృష్టాన్మరుద్భ్యస్స తవద్భ్య
 ఽనుసృష్టాన్ ॥౧॥౨౦॥ ఉక్తాస్సంచరా ఏతాః ఐన్ద్రాగ్నాః ।
 ప్రాశ్వజ్గా మాహేన్ద్రా బహురూపా వైశ్వకర్మణాః ॥౨॥౨౧॥
 ధూమ్రా బ్రభునీకాశాః పితౄణాగ్ధం సోమవతాం బభ్రవో
 ధూమ్రనీకాశాః పితౄణాం బర్హిషదామ్ । కృష్ణా బ్రభునీకాశాః
 పితౄణామగ్నిష్వాత్సానాం కృష్ణాః పృషన్తస్రైయమ్భుకాః ॥౩॥౨౨॥
 ఉక్తాస్సౌచరా ఏతాః శ్చునాప్తీరీయాః । శ్వేతా వాయువ్యా శ్వేతా

స్సార్వాః ||౪||౨౩|| వసంతాయ కపిష్ఠానాలభతే గ్రీష్మాయ
కలవిజ్ఞాన్వర్వాభ్యస్తిత్తిరీ శ్చర దే వర్తికాః । హేమంతాయ
కకరాశ్చీశీరాయ వికకరాన్ ||౫||౨౪||

ఇతి షడ్వింశతేఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ||

౫|| సమద్రాయ శిశుమారానాలభతే పర్జన్యాయ మణ్డూకా
నద్యో మత్స్యన్ । మిత్రాయ కులీపయాన్వరుణాయ నాక్రాన్
||౧||౨౫|| సోమాయ హగ్గంసానాలభతే వాయవీ బలాకా
ఇన్ద్రాగ్నిభ్యాం క్రుశ్చాన్ । మిత్రాయ మద్భూన్వరుణాయ చక్రవా
కాన్ ||౨||౨౬|| అగ్నయే కుటరూనాలభతే వనస్పతిభ్య ఉటూకాన
గ్నిషోమభ్యాం చాషాన్ । అశ్వభ్యాం మయూరాన్మిత్రావరు
ణాభ్యాం క్షపోతాన్ ||౩||౨౭|| సోమాయ లబానాలభతేత్వష్ట్రే
కాల్మికాన్ గోషాదీర్దేవానాం పత్నీభ్యః । కులీకా దేవజామిభ్యో
ఽగ్నయే గృహపతయే పార్శ్వస్థాన్ ||౪||౨౮|| అహ్నే పారావతానా
లభతే రాత్ర్యే సీచాపూరహారాత్రయో స్సన్ధిభ్యో జుతూః ।
మాసేభ్యో దాత్యోహస్తన్ వత్సరాయ మహత స్సుప్తర్థాన్
||౫||౨౯||

ఇతి షడ్వింశతేఽధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ||

౬|| భూమ్యోఽఅఖానాలభతే ఽన్తరీక్షాయ పాక్షక్త్యాన్తివే

కశాన్ । దిగ్భ్యోనకులాన్పభ్రుకాన వాన్తరదిశాభ్యః ॥౧॥౩౦॥
 వసుభ్య ఋశ్యానాలభతే రుద్రేభ్యో రురూనాదిత్యేభ్యో న్యజ్కశాన్
 । విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః పృథ్వితాన్సౌధ్యేభ్యః కులుబ్గాన్ ॥౨॥౩౧॥
 ఈశానాయ పరస్వత్ర ఆలభతే మిత్రాయ గౌరాన్వరుణాయ
 మహిషాన్ । బృహస్పతయే గవయాగ్నస్త్వష్ట్రైఉష్మాన్ ॥౩॥౩౨॥
 ప్రజాపతయే పురుషాన్తస్త్విన్ ఆలభతే వాచే ప్లుషీన్ । చక్షుషే
 మశకాఞ్శ్రోత్రాయ భృగ్నః ॥౪॥౩౩॥ ప్రజాపతయే చ వాయవే
 చ గోమృగో వరుణాయార్హణ్యో మేషో యమాయ కృష్ణో
 మనుష్యరాజాయ మర్కటః । శార్దూలాయ రోహిదృషభాయ
 గవయీ క్షీప్రశ్వేనాయ వర్తికా నీలంగః (కృ)క్రిమి స్సముద్రాయ
 శిశుమారో హిమవతే హస్తీ ॥౫॥౩౪॥

ఇతి షడ్వింశతైధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭॥ మయుః ప్రాజాపత్య ఉలో హులిక్ష్ణో వృషధగ్గ్ంశస్తే
 ధాత్రే దిశాంక్షజ్కో ధుంక్షగ్నేయీ । కలవిజ్కో లోహితాహిః
 పుష్కరసాదస్తే త్వాష్ట్రా వాచేక్రుశ్చః ॥౧॥౩౫॥ సోమాయ
 కులుంగ ఆర్హణ్యైజో నకుల శృకా తే ప్లాష్ణాః
 క్రోష్టా మూయోరిన్ద్రస్య గౌరమృగః । పిద్యోన్యజుః కక్కు
 టస్తేఽనుమత్యై ప్రతిశ్రుత్కాయై చక్రవాకః ॥౨॥౩౬॥ పౌరీ బలాకా

శార్గ స్సృజయ శ్శయాణ్డక్స్తే మైత్రా సరస్వత్యేశారిః పురుష
వాక్ శ్చావిద్భామీ । శార్దూలో వృక్షః పృథాక్షుస్తేమన్యవే
సరస్వతే శుకః పురుషవాక్ ॥౩॥౩౭॥ సుష్కర్షః పౌర్జన్య
ఆతిర్వాహసో దర్శిదా తే వాయవే బృహస్పతయే వాచస్పతయే
పైశ్గరాజోఽలజ ఆన్తర్నిక్షః । ప్లవో మద్గుర్మత్స్యస్తే సదీపతయే
ద్యావాపృథివీయః కూర్మః ॥౪॥౩౮॥ పురుషమ్మగశ్చన్త్రమసో
గోధా కాలకా దార్యాఘాటస్తే వనస్పతీనాం కృక్వాకు స్సాన్వితో
హగ్గ్సో వాతస్య । నాక్రోమకరః కులీపయస్తే ఽకూపారస్య
హియైశల్యకః ॥౫॥౩౯॥

ఇతి షడ్వింశేఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౮॥ ఏణ్యహోన్మ మణ్డాక్సో మూషికా త్తిత్తిర్నిస్తే సర్వాణాం
లోపాశ ఆశ్వినః కృష్ణో రాత్ర్యే । ఋక్షో జతూ స్సృషీలీక్సా
తఽశతరజనానాం జహకా వైష్ణవీ ॥౧॥౪౦॥ అన్యవాపోఽర్ధ
మాసానామృశ్యోమయూర స్సృష్కర్షస్తే గన్ధర్వాణామపాముద్రో
మాసాం కశ్యపః । రోహితుగ్న్యాణాచీ గోలత్తిక్సా తేఽస్సరసాం
మృత్యవేఽపితః ॥౨॥౪౧॥ వర్షాహార్యత్సూనామూఖః కశో
మాన్థాలస్తే పీత్రాణాం బలాయాజగ్రరో వసూనాం క్షపిష్ఠా లః ।
కపోత్ర ఉలూక శ్శశస్తే నిర్భత్యే వరుణాయార్ణవ్యో మేషః ॥౩॥౪౨॥

శ్చిత్ర ఆదిత్యానాముష్ట్రో ఘృణీవాన్వార్ధీనసస్తే ముత్యాఽఅరీ
 ణ్యాయ సృమరూరురూ రౌద్రః । క్షయః క్షుటరుర్దాత్యాహస్తే
 వాజినాం కామాయ పికః ॥౪॥౪౩॥ ఖడ్గో వైశ్వదేవ శ్వాకృష్ణః
 కర్ణో గర్దభస్తరక్షస్తే రక్షసామిన్ద్రాయ సూక్తరః । సిగ్గంహో
 మార్తుతః కృకలాసః పిప్పకా శకునిస్తే శరవ్యాయై విశ్వేషాం
 దేవానాం పృషతః ॥౫॥౪౪॥

ఇతి షడ్వింశేధ్యాయేఽష్టమోఽనువాకః ॥

ఇతి శుక్లయజుః కాణ్వసంహితాయామష్టానువాకేషు చతుశ్చత్వా

రింశత్ కణ్డీకాయాం షడ్వింశోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ ॥ అశ్వస్తూపరో నచ (౯) కృష్ణగ్రీవాః
 పశ్చ (౧౦) ధూమ్రాన్వసంతాయ (౧౧) అగ్నయేఽనీకవతే (౧౨)
 సముద్రాయ ఏణ్యహ్న ఇతి చ పశ్చపశ్చ (౧౩) అశ్వస్తూపరో
 ఽష్టాను వాకేషు చతుశ్చత్వారిగ్గంశత్ ॥

శ్లో॥ శితిభవశ్చ శ్వేతాస్తూపధ్వస్తా యథాక్రమమ్ ।

కృష్ణస్తథా చ ప్రాశ్చజ్గః శునాసీరీ వదేద్బుధః ॥

అథ సప్తవింశోఽధ్యాయః

ఓ३మ్ || శాదం దద్భిరవకాం దన్తమూలైర్మృదం బర్హేస్తే
 గాన్దగ్గ్రాభ్యాగ్గ్ం సరస్వత్యాఽఅగ్రజిహ్వం జిహ్వయా ఉత్సా
 దమ్ | అప్తక్రన్దేన తాల్ప వాజ్గ్ం హనుభ్యామప ఆస్యేన
 వృషణమూణ్డాభ్యామ్ ||౧||ఆదిత్యాన్మృశుభిః (ఆదిత్యాఞ్శుభిః)
 పన్థానం భూభ్యాం ద్యావాపృథివీ వరోభ్యాం విద్యుతం కనీస
 కాభ్యామ్ | శుక్లాయ స్వాహా కృష్ణాయ స్వాహా పార్వాణి
 పక్ష్యాణ్యవార్యా ఇక్షవోఽవార్యాణి పక్ష్యాణి పార్వా ఇక్షవః ||౨||

ఇతి సప్తవింశోఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ||

౨|| వాతం ప్రాణేనాప్రానేన వాసీకేఽఉపయామమధరేణా
 స్థేన సదుత్తరేణ | ప్రకాశేనాస్తరమనూకాశేన బాహ్యం
 నివేష్యం(స్యం) మూర్ధ్నా స్తనయిత్నుం నిర్చాధేనాశనిం
 మప్తిష్కేణ విద్యుతం కనీసకాభ్యామ్ ||౧||౩|| కర్ణాభ్యాగ్గ్ శ్రోత్రగ్గ్
 శ్రోత్రాభ్యాం కర్ణౌ తేదనీమధరకణ్ఠేనాప శృష్కృకణ్ఠేన చిత్తం
 మన్యాభిః | అదితిగ్గ్ం శీర్ష్యా నిర్మత్తిం నిర్జర్జల్యే(త్వే)న శీర్ష్యా
 పంక్తోశ్చై ప్రాణాన్రేష్మాణగ్గ్ స్తుపేన ||౨||౪||

ఇతి సప్తవింశోఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ||

౩॥ మృశక్తాన్యేశైరిద్వ్యగ్న్ స్వపసా వహేన బృహస్పతిగ్న్
శకునిసాదేన కుర్మాన్ । శపైరాక్రమణగ్న్ స్థూరాభ్యమ్ముక్షలాభిః
క్షపిష్ఠలాన్ ॥౧॥౫॥ జవం జంఘాభ్యామధ్వనం భూపలభ్యాం
జామ్బలేనారణ్యమగ్నిమతిరుగ్ భ్యామ్ । పూషణం దోర్భ్యామశ్వ
నాఽఅగ్న్ంసాభ్యాగ్న్ం రుద్రగ్న్ం రోరాభ్యామ్ ॥౨॥౬॥

ఇతి సప్తవింశోఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ అగ్నేః పక్షతిర్వాయోర్ని పక్షతిరిద్వ్యస్య తృతీయాపాం
చతుర్థీ । అదిత్యై పశ్చమీన్ద్రాణ్యై షష్ఠీ మరుతాగ్న్ం సప్తమీ
బృహస్పతేరష్టమీ । అర్యమ్ణా నవమీ ధాతుర్దశమీన్ద్రాస్యైకాదశీ
వరుణస్య ద్వాదశీ యమస్య త్రయోదశీ ॥౧॥౭॥

ఇతి సప్తవింశోఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ ఇన్ద్రాగ్న్యైః పక్షతి స్సరస్వత్యై నిపక్షతిర్మిత్రస్య తృతీయా
సోమస్య చతుర్థీ । నిరృత్యై పశ్చమ్యగ్నీషోమయో షష్ఠీ
సర్వాణాగ్న్ం సప్తమీ విష్ణోరష్టమీ । పూష్ణా నవమీత్వష్టరశమీన్ద్రా
స్యైకాదశీ వరుణస్య ద్వాదశీ యమ్యై త్రయోదశీ । ద్యావాపృథి
వ్యార్దక్షణం పార్శ్వం విశ్వేషాం దేవానాముత్తరమ్ ॥౧॥౮॥

ఇతి సప్తవింశోఽధ్యాయే పశ్చమోఽనువాకః ॥

౬॥ మరుతాగ్న్ స్కన్ధా విశ్వేషాం దేవానాం ప్రథమా కీకసా
 రుద్రాణాం ద్వితీయాద్దిత్యానాం తృతీయా వాయోః పుచ్చము
 గ్నిషోమయోర్భాసదా । క్రుశ్చాశోణిభ్యామిన్ద్రా బృహస్పతీ
 ఊరుభ్యాం మిత్రావరుణా ఆల్గాభ్యా మౌక్రమగ్న్స్థరాభ్యాం బలం
 కుష్మాభ్యామ్ ॥౧౧౯॥

ఇతి సప్తవింశోఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭॥ పూషణం వసిష్ఠాన్తాహీన్త స్థూలగుదయా సర్పాన్గుదాభి
 ర్విప్రుత ఆన్తైర్ద్రపో వస్తినా వృషణమాణ్డాభ్యామ్ । వాజీన్తగ్ం
 శేషేన ప్రజాగ్ం రేతసా చాషోన్పిత్రేన ప్రధరాన్పాయునా
 కూశ్మాశ్చ కపిణ్డైః ॥౧౧౧౦॥

ఇతి సప్తవింశోఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౮॥ ఇన్ద్రస్య క్రోఢోఽదిత్యై పాజస్యం దిశాం జుత్రవోఽదిత్యైభ
 సత్ । జీమూతాన్ద్ర దయాపశేనాన్తరిక్షం పురీతతా ॥౧౧౧౧॥
 నభ ఉదర్యేణ చక్రవాకౌ మతస్నాభ్యాం దివం వృక్కాభ్యాం
 గిరీన్ప్లాశిభిః । ఉపలాన్స్త్రిహ్న వల్మీకాన్ క్షోమభిర్గౌభిర్గు
 ల్మోన్వి రాభిస్సృవన్తిః । హృదాన్కుక్షిభ్యాగ్ం సముద్రముదరేణ
 వైశ్యాన్తరం భస్మనా ॥౧౧౧౨॥

ఇతి సప్తవింశేఽధ్యాయే ఽష్టమోనువాకః ॥

౯॥ విధృ॑తిం నాభ్యోఽఘృ॑తగ్ం ర॑సేనా॒పో యూ॒ష్ణా మరీ॑చిర్వి
ప్ర॒ద్భిర్నీ॒హార॑ మూ॒ష్మణా॑ శీ॒నం వస॑యా ప్ర॒ష్వో అశ్రు॑భిః
| ప్రో॒దునీ॑ర్దూ॒షికా॑భి॒రన్నా రక్షా॑గ్ంసి చిత్రా॒ణ్యజ్జెర్చ॑క్షత్రాణి
రూ॒పేణ॑ పృథి॒వీం త్వచా॑ జుమ్భ॒కాయ॑ స్వాహా॑ ॥౧॥౧౩॥

ఇతి సప్తవింశేఽధ్యాయే నవమోనువాకః ॥

౧౦॥ హి॒రణ్యగర్భ॑ స్సమ॑వర్తతాగ్ం భూ॒తస్య॑జాతః పతి॑రేక
ఆ॒సీత్ | స దా॑ధార పృథి॒వీం ద్యా॒మృతే॑మాం క॑స్మై
దే॒వాయ॑ హ॒విషో॑ విధేమ ॥౧॥౧౪॥ యః ప్రా॑ణతో * ఏ॒మిష॑తో
మహి॑త్వైక్షు॒ద్రాజ్ఞా జగ॑తో బ॒భూవ॑ | య ఈ॑శే ఽత్ర॑స్య
ద్వి॒పద॑శ్చతు॒ష్పదః॑ క॑స్మై దే॒వాయ॑ హ॒విషో॑విధేమ ॥౨॥౧౫॥
యస్యే॒మేహి॑మవ॒న్తోమహి॑త్వాం యస్య॑ స॒ముద్ర॑గ్ం ర॒సయా॑
ప్రహా॑హుః | యస్యే॒మాః ప్ర॒దిశో॑ యస్య॑ బ్రా॒హ్మణా॑ క॑స్మై దే॒వాయ॑
హ॒విషో॑ విధేమ ॥౩॥౧౬॥ య ఆత్మ॑దా బ॒లదా॑ యస్య॑
విశ్వ॑క్షపాస॒తే ప్ర॒శిషం॑ యస్య॑ దే॒వాః | యస్య॑ ఛా॒యామృ॑తం
యస్య॑ మృ॒త్యుః క॑స్మై దే॒వాయ॑ హ॒విషో॑ విధేమ ॥౪॥౧౭॥
ఇతి సప్తవింశేఽధ్యాయే దశమోనువాకః ॥ * (ఏ॒మేష॑తో)

౧౧॥ ఆ నో భద్రాః క్రతవో యన్తువిశ్వతోఽదభాసోఽతప
 రీతాస ఉద్భిదః । దేవా నో యథా సదమిద్భుధే ఽతస్తన్నప్రా
 యువో రక్షితారో దివే- దివే ॥౧॥౧౨॥ దేవానాం భద్రా
 సుమతి ర్భజాయతాం దేవానాగ్గ్ం రాతిరభివో నివర్తతామ్ ।
 దేవానాగ్గ్ం సఖ్యముపసేదిమా వయందేవానఆయుః ప్రతిరన్తు
 జీవసే ॥౨॥౧౯॥ తాన్పుర్వయా నివిదా హూమహే వయం
 భగం మిత్రమదిత్తిం దక్షమప్రిధమ్ ॥ అర్యమణం వరుణగ్ం
 సోమమశ్వినా సరస్వతీ న స్సభఽగ్రా మయస్కరత్ ॥౩॥౨౦॥
 తన్నో వాతో మయోభూ వాతు భేషజం తన్మాతా పృథివీ
 తత్ప్రితాద్యః । తద్గ్రావాణ స్సోమసుతో మయోభూవస్తద
 శ్వినా శృణుతం ధిష్ఠ్యా యువమ్ ॥౪॥౨౧॥ తమీశాన్తం
 జగతస్తస్థుషస్పతిం ధియంజిన్వమవసే హూమహే వయమ్ ।
 పూషానో యథా వేదసామసద్భుధే రక్షితా పాయురదభ
 స్వస్తయే ॥౫॥౨౨॥ స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవా స్వస్తిసః
 పూషా విశ్వవేదాః । స్వస్తి నస్తార్క్ష్యోఽఅరేష్టనేమి స్వస్తి
 నోబృహస్పతిర్దధాతు ॥౬॥౨౩॥ పృషదశ్వా మరుతః పృశ్నిమాతర
 శృభం యావానో విదధేషు జగ్మయః । అగ్నిజిహ్వో మనవ
 స్సూరచక్షసో విశ్వేనో దేవా అవసాగమన్నిహ ॥౭॥౨౪॥ భద్రం

కర్ణేభి శృణుయామ దేవా భద్రం పశ్యేమాక్షభీర్యజత్రాః ।
 స్థిరైరంగైస్తుష్టవాగ్గ్ం సప్తనూభీర్య శేమ(హి) దేవహితం
 యదాయుః ॥౧౦॥౨౫॥ శతమిన్న శరదోఽఅన్తి దేవా యత్రా
 నశ్యక్రా జరసం తనూనామ్ । పుత్రాస్తో యత్ర పితరో భవన్తి మా
 నో మధ్యారీరిషతా యుర్గన్తోః ॥౧౧॥౨౬॥ అదితిర్ద్యౌరదితిరన్తరిక్ష
 మదితిర్మాతా స పితా స పుత్రః । విశ్వే దేవా అదితిః పశ్య
 జన్తా అదితిర్జాతమదితిర్జన్తన్ త్వమ్ ॥౧౦॥౨౭॥

ఇతి సప్తవింశేఽధ్యాయే ఏకాదశోఽనువాకః ॥

౧౨॥ మానో మిత్రో వరుణో ఽఅర్యమాయురిన్ద్రో ఋభుక్షా
 మరుతః పరిభ్యన్ । యద్వాజినో దేవజాతస్య సప్తేః ప్రవక్ష్యామో
 విదథే వీర్యాణి ॥౧౧॥౨౮॥ యన్న్విరిజా రేక్ష్ణస్తా ప్రావృతస్య రాతిం
 గృభీతాం ముఖతో నయన్తి । సుప్రాజుజో మేమ్యద్విశ్వరూప
 ఽశన్ద్రాపూష్ణోః ప్రియమప్యేతి పాథః ॥౧౨॥౨౯॥ ఏష చాగః
 పురోఽఅశ్వేన వాజినా పూష్ణో భాగో నీయతే విశ్వదేవ్యః ।
 అభిప్రియం యత్పురోఛాశమర్వతా త్వష్టేదేనగ్గ్ం పాశ్రవసాయ
 జిన్వతి ॥౩॥౩౦॥ యద్ధవిష్యమృతుశో దేవయానం త్రిర్మానుషాః
 పర్యశ్చం నయన్తి । అత్రా పూష్ణః ప్రథమో భాగవీతి యజ్జం

దేవేభ్యః ప్రతివేదయన్మజః ॥౪॥౩౧॥ హోతాధ్వర్యురావయా
 అగ్నిమిన్దో గ్రోవగ్రాభ ఉతశగ్గ్స్తా సువిప్రః । తేన యజ్ఞేన స్వరం
 కృతేన స్వేష్టేన వక్షణా ఆపృణధ్వమ్ ॥౫॥౩౨॥ యూషనస్కా
 ఉతయే యూపవాహశ్చషాలం యేఽతశ్చయూపాయ తక్షతి
 । యే చార్వతే పచనగ్గ్ం ప్రమ్భరన్త్యతో తేషామభిగో
 ర్తిర్న ఽశన్వతు ॥౬॥౩౩॥ ఉపప్రాగోత్సమన్తే ఽధాయ మన్త
 దేవానామాశా ఉప వీతప్రప్థః । అన్వేనం విప్రా ఋషయో మదన్తి
 దేవానాం పుష్టే చక్రమా సుబన్ధమ్ ॥౭॥౩౪॥ యద్వాజిన్దో
 దామ సన్దానమర్వతో యా శీర్షణ్యో రశనా రజ్జురస్య । యద్వా
 ఘాస్య ప్రభృతమూస్యే తృణగ్గ్ం సర్వాతా తేఽఅపీ దేవేష్వస్తు
 ॥౮॥౩౫॥

ఇతి సప్తవింశేఽధ్యాయే ద్వాదశోఽనువాకః ॥

౧౩॥ యదశ్వస్య క్రవిషో మక్షికాశ్చ యద్వా స్వరౌ స్పధితారి
 ప్రమస్తీ । యద్ధస్తయో శృమితుర్యన్నఖేషు సర్వాతా తే
 అపీ దేవేష్వస్తు ॥౧॥౩౬॥ యదూపధ్యముదరస్యాప్రవాతియ
 ఆముస్యక్రవిషో గ్గ్నోఽఅస్తీ । సుకృతా తచ్ఛమితారః కృణ్వంతాత
 మేధగ్గ్ం శృతపాకం పచన్తు ॥౨॥౩౭॥ యత్తే గాత్రాద్గ్నినా

ప్తచ్యమనాదభి శూలం నిహతస్యావధావతి । మా తద్భూమ్యామా
 శ్లిష్టన్నా త్రుణీషు దేవేభ్యస్తదుశద్భ్యోరాతమస్తు ॥౩॥౩౮॥ యే
 వాజినం పరిపశ్యన్తి పక్ష్యం య ఈమాహు స్ఫుర్భిర్నిరేతీ ।
 యే చార్పతో మాగ్గంసభిక్షాముపాసతఃక్షతో తేషామభిగౌ
 ర్నిర్న ఇన్వతు ॥౪॥౩౯॥ యన్నీక్షణం మాగ్గస్పచన్యా ఉఖాయా
 యా పాత్రాణి యూష్ణ ఆసేచనాని । ఊష్ణణ్యోపిధానా
 చర్మాణామజ్కా స్సూనాః పరిభూషన్త్యశ్వమ్ ॥౫॥౪౦॥ మాత్వా
 గ్నిర్ధ్వనయీద్ధామగ్నిర్మోఖా భ్రాజన్త్యభివిక్త జప్తిః । ఇష్టం
 వీతమభిగౌర్తం వషట్కృతం తం దేవాసః ప్రతిగ్భన్త్యశ్వమ్
 ॥౬॥౪౧॥ నిక్రమణం నిషదనం వివర్తనం యచ్ఛ పద్వీశమర్పతః
 । యచ్ఛ పౌ యచ్ఛ ఘాసిం జఘాస సర్వాతా తేఽతపీ
 దేవేష్యస్తు ॥౭॥౪౨॥

ఇతి సప్తవింశోఽధ్యాయే త్రయోదశోఽనువాకః ॥

౧౪॥ యదశ్వయ వాస ఉపస్త్రణంత్యధీవాసం యా హిర
 ణ్యాన్యస్మై । సందానమర్పన్తం పద్వీశం ప్రియా దేవేష్యాయా
 మయన్తి ॥౧॥౪౩॥

ఇతి సప్తవింశోఽధ్యాయే చతుర్దశోఽనువాకః ॥

౧౫॥ ఇమా మ కం భువనా సీషధామేన్ద్రశ్చ విశ్వే చ
 దేవాః । ఆదిత్యైరిన్ద్రా సృగణో మరుద్భిర్మృభ్యం భేషజా కరత్
 । యజ్ఞం చ నస్తన్వం చ ప్రజాం చాదిత్యైర్ద్విస్సహ సీషధాతి
 ॥౧॥౪౪॥ అగ్నేత్వం నో అంతమ క్షత త్రాతా శ్చివో భవా
 వర్తూభ్యః । వసుర్గ్నిర్వసుశ్రవా అచా నక్షి ద్యుమత్తమగ్గ్ం
 రయిం దాః । తం త్వ శోచష్ట దీదివ స్సుమ్నాయ నూనమీవహే
 పభిభ్యః ॥౨॥౪౫॥

ఇతి శుక్లయజుః కాణ్యసంహితాయాం పంచానువాకేషు

పంచ చత్వారింశత్కణ్డీకాయాం సప్తవింశోఽధ్యాయః ॥

అనువాకసూత్రమ్ ॥ శాదందద్భిర్ద్యే (౨) వాతం ప్రాణేన
 (౨) మశకాన్కేశైరితి చ ద్వే ద్వే (౨) అగ్నేః పక్షతిరేకా (౧)
 ఇన్ద్రాగ్న్యైః పక్షతిః (౧) మరుతాగ్న్స్కన్ధాః (౧) పూషణం
 వనిష్ఠవేత్యేకైకా (౧) ఇన్ద్రాస్యక్రోశోద్వే (౨) విధృతిమేకా (౧)
 హిరణ్యగర్భశ్చతస్రః (౪) ఆనోదశ (౧౦) మానోఽష్ట (౮)
 యదశ్వస్య సప్త (౭) యదశ్వాయైకా (౧) ఇమానుకంద్వే (౨)
 శాదం దద్భిః దశానువాకేషు పంచచత్వారిగ్గ్ంశత్ ॥

అథాష్టావింశోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || అగ్నిశ్చ -పుథివీ చ సంనతే తే మే సన్న
 మతామదో వాయుశ్చన్తరిక్షం చ సన్నతే తే మే సన్నమతామద
 ఆదిత్యశ్చద్యాశ్చ సన్నతే తే మే సన్నమతామద ఆపశ్చ వరుణశ్చ
 సన్నతే తే మే సన్నమతామదః । సప్త సగ్గంసదోఽఅష్టమీ
 భూతసాధనీ ||౧|| సకామూ ౨||౨అధ్వనస్కురు సంజ్ఞానమస్తు
 మేఽమునా । యథేమాం వాచం కల్యాణీమూవదాని జనేభ్యః
 ||౨|| బ్రహ్మరాజన్యాభ్యాగ్గ్ం శూద్రాయ చార్యాయ చ స్వాయ
 చారణాయ చ । ప్రియో దేవానాం దక్షిణాయై దాతుర్విహ
 భూయాసమయం మే కామ సృమృధ్యతాముప మూదో నమతు
 ||౩||

ఇత్యష్టావింశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨|| బృహస్పతేఽఅతి యద్రోఽఅర్హాద్ద్యమద్విభాతి క్రతు
 మజ్జనేషు । యద్దిదయచ్చవసఽఽముత ప్రజాత తదస్మాస్తు ద్రవిణం
 ధేహి చిత్రమ్ । ఉపయామగృహీతోఽసి బృహస్పతయే త్వేషతే
 యోనిర్బృహస్పతయేత్వా ||౧||౪||

ఇత్యష్టావింశేఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩॥ ఇన్ద్రగోమన్నిహయాహి పిబా సోమగ్ం శతక్రతో
 | విద్యద్భిర్గావభిస్సుతమ్ | ఉప్తయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ
 త్వాగోమతఽప్తతే యోనిరిన్ద్రాయ త్వాగోమతే ॥౧॥౫॥

ఇత్యష్టావింశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ ఋతావానం వైశ్వానరమృతస్య జ్యోతిషస్పతిమ్ | అజస్రం
 ఘర్మమీమహే | ఉప్తయామగృహీతోఽసి వైశ్వానరాయత్వేషతే
 యోనిర్వైశ్వానరాయత్వా ॥౧॥౬॥

ఇత్యష్టావింశేఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ వైశ్వానరగ్ం హవామహఽఋతస్య జ్యోతిషస్పతిమ్ |
 అజస్రం ఘర్మమీమహే | ఉప్తయామగృహీతోఽసి వైశ్వానరాయ
 త్వేషతే యోనిర్వైశ్వానరాయత్వా ॥౧॥౭॥

ఇత్యష్టావింశేఽధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

౬॥ వైశ్వానరో న క్షితయఽఆప్రయాతు పరావతః |
 అగ్నిర్ముక్తేన వాహసా | ఉప్తయామగృహీతోఽసి వైశ్వానరాయ
 త్వేషతేయోనిర్వైశ్వానరాయత్వా ॥౧॥౮॥

ఇత్యష్టావింశేఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭॥ వైశ్వానరస్య సుమతౌ స్యోన్తు రాజ్ఞా హి కం భువ

నానామభిక్రీః । ఇతో జాతో విశ్వమిదం విచక్షే వైశ్వానరో
యత్రతే సూర్యేణ । ఉపయామగృహీతోఽసి వైశ్వానరాయ
త్వేషతే యోనిర్వైశ్వానరాయత్వా ॥౧౧౯॥

ఇత్యష్టావింశేఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౮॥ మరుత్వా ౨॥ ౭ఇన్ద్రో (మరుత్వా ౩ ఇన్ద్రో)వృష
భోరణాయ పిబా సోమమనుష్వధం మదాయ । ఆసీచ్ఛస్వ
జఠరే మధ్వ క్షూర్మింత్యగ్ం రాజాసి ప్రతిపత్నుతానామ్
। ఉపయామగృహీతో ఽసీన్ద్రాయత్వా మరుత్వత ఏషతే
యోనిర్నిన్ద్రాయత్వా మరుత్వతే ॥౧౧౧౦॥

ఇత్యష్టావింశేఽధ్యాయే ౭ష్టమోఽనువాకః ॥

౯॥ మహా ౨॥(౩)॥ ౭ఇన్ద్రో వజ్రహస్తష్టోళశీ శర్మ యచ్ఛతు ।
హన్తు పాప్మాన్యం యోఽస్మాన్వేష్టే । ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ
యత్వా షోళశీన౯ఏషతే యోనిర్నిన్ద్రాయత్వా షోళశీనే ॥౧౧౧౧॥

ఇత్యష్టావింశేఽధ్యాయే నవమోఽనువాకః ॥

౧౦॥ అగ్నిర్వషిః పవమాన్తః పాచ్ఛజన్యః పురోహితః ।
తమీమహే మహాగయమ్ ॥౧౧౧౨॥

ఇత్యష్టావింశేఽధ్యాయే దశమోఽనువాకః ॥

౧౧॥ అను వీరైరను పుష్పాస్మ గోభిరవశ్యైరను సర్వేణ
పుష్టైః । * అను ద్విపదాను చతుష్పదా వయం దేవా నో
యజ్ఞమృతుథా నయన్తు ॥౧॥౧౩॥

ఇత్యష్టావింశేఽధ్యాయే ఏకాదశోఽనువాకః ॥

౧౨॥ ఆనో గోత్రా ద్దర్పహి గోపతే గా సుమస్మభ్యగ్ం
సనయో యన్తు వాజ్ఞః । దివక్ష్వా అసి వృషభ సత్యశుష్మా
ఽస్మభ్యగ్ంసు మఘవన్బోధి గోదాః ॥౧॥౧౪॥

ఇతి ద్వాదశోఽనువాకః ॥

ఇతి శుక్లయజుః కాణ్యసంహితాయాం ద్వాదశానువాకేషు

చతుర్దశకణ్డీకాయామష్టావింశేఽధ్యాయః ॥

అనువాకసూత్రమ్ ॥ అగ్నిశ్చ తిషః (౩) బృహస్పతఽఏకా
(౧) ఇన్ద్రగోమన్ (౧) ఋతావానమ్ (౧) వైశ్వానరమ్ (౧)
వైశ్వానరః (౧) వైశ్వానరస్యసుమతౌ (౧) మరుత్వా ౨॥ఇన్ద్రః
(౧) మహా ౨॥ ఇన్ద్రః (౧) అగ్నిరృషిః (౧) అనువీరైః (౧)
ఆనోగోత్రా (౧) ఇత్యేకైకా ॥ అగ్నిశ్చ ద్వాదశానువాకేషు చతుర్దశ
(౧౪)

అధైకోన త్రింశోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || సమాస్త్వాగ్నైబ్బుతవో వర్ధయన్తు సంవత్సరా
 ఋషయో యానీపత్యా । సం దివ్యేన దీదిహి రోచనేన
 విశ్వా ఆభాహి ప్రదిశశ్చతస్రః ||౧|| సం చేద్యస్వాగ్నే ప్రచ
 బోధయేనముచ్చ తిష్ఠమహతే సౌభగాయ । మా చ రిషదుపసత్తా
 తేఽఅగ్నే బ్రహ్మణస్తే యశస స్సన్తుమాన్యే ||౨|| త్వామగ్నే
 వృణతే బ్రాహ్మణా ఇమే శివోఽఅగ్నే సంవరణే భవా నః ।
 సప్తత్వహవో ఽఅభిమాతిజిచ్చ స్వేగయే జాగృహ్యప్రయుచ్చన్
 ||౩|| ఇహైవాగ్నేఽఅధిధారయా రయిం మాత్వానిక్రన్వార్వచితో
 నికారిణః । క్షత్రమగ్నే సుయమనుస్తు తుభ్యముపసత్తా
 వర్ధతాం తేఽఅనిష్ఠృతః ||౪|| క్షత్రేణాగ్నే స్వాయుస్సగ్గ్ంరభస్వ
 మిత్రేణాగ్నే మిత్రధేయే యతస్వ । సజాతానాం మధ్యమస్థా
 ఏధి రాజ్జామగ్నే విహవ్యో దీదిహీహ ||౫|| అతి నిహోఽఅతి
 సిధోఽత్యచిత్తిమత్య రాతిమగ్నే । విశ్వాహ్యగ్నే దురితా
 సహస్వాథాస్మభ్యగ్గ్ం సహవీరగ్గ్ం రయిన్దాః ||౬|| అనాధృష్యో
 జాతవేదా అనిష్ఠృతో విరాళగ్నే క్షత్రభృద్దీదిహీహ । విశ్వా ఆశాః
 ప్రముఞ్చన్మా నుషీర్చియ శ్చివాభిరద్య పరిపాహి నో వృధే

॥౭॥ బృహస్పతే సవితర్బోధయేన్తగ్ం సగ్ంశీతం చిత్సన్తరాగ్ం
 సగ్ంశీశాధి । వర్ధయేనం మహతే సౌభగాయ విశ్వేఽపిన్తమమ
 మదన్తు దేవాః ॥౮॥ అమృత్రభూయాదధ యద్యమస్య బృహ
 స్పతేఽఅభిశస్తేరముఞ్చః । ప్రత్యోహతామశ్వినా మృత్యుమస్మా
 ద్దేవానామగ్నీ భిషజ్ఞా శచీభిః ॥౯॥ ఉద్వయం తమప్తస్పరి స్వః
 పశ్యన్త ఉత్తరమ్ । దేవం దేవత్రా సూర్యమగన్త జ్యోతిరుత్తమమ్
 ॥౧౦॥

ఇత్యేకోనత్రింశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ ఊర్ధ్వా అస్య సమిధో భవన్త్యర్ధ్వా శుక్రా శోచీగ్ంప్యగ్నీః
 । ద్యుమత్తమా సుప్రతీకస్య సూనోః ॥౧॥౧౦॥ తన్మానపాదసురో
 విశ్వవేదా దేవో దేవేషు దేవః । ప్రథోఽతనక్తు మధ్యోఽపుతేన
 ॥౨॥౧౧॥ మధ్యో యజ్ఞం నక్షసే పీణానో నరాశగ్ంసోఽఅగ్నీ
 । సుకృద్దేవ సృవితా విశ్వవారః ॥౩॥౧౩॥ అచ్చాయమేతి
 శవసాఘృతేనేఛానో వహ్నిర్నమసా । అగ్నిగ్ం స్రుచోఽఅధ్వరేషు
 ప్రయత్సు ॥౪॥౧౪॥ స యక్షదస్య మహిమానమగ్నీ సృ ఈం
 మన్ద్రా సుప్రయసః । వసుశ్చేతిష్ఠో వసుధాతమశ్చ ॥౫॥౧౫॥
 ద్వారో దేవీరవ్యస్య విశ్వే వ్రతా దదన్తేఽఅగ్నేః । ఉర్నువ్యచసో
 ధామ్నా పత్యమానాః ॥౬॥౧౬॥ తేఽఅస్య యోషణే దివ్యేన

యోనాఽక్షషా సానక్తా । ఇమం యజ్ఞమవతామధ్వరం సః
 ||౭||౧౭|| దైవ్యా హోతారాఽక్షార్థమధ్వరం నోఽగ్నేర్దిహ్యమభిగృ
 ణీతమ్ । కృణుతం వస్స్వీష్టిమ్ ||౮||౧౮|| త్రిసో దేవీర్బర్హిరే
 దగ్గం సదవ్విశ్వా సరస్వతీ భారతీ । మహీ గృణానా ||౯||౧౯||
 తన్నస్తురీప్రమద్భుతం పురుక్షు త్వష్టే సువీరమ్ । రాయసోఽప్సం
 విష్యతు నాభీమస్మై ||౧౦||౨౦|| వసస్పతేఽవస్పజా రరాణస్తా నా
 దేవేషు । అగ్నిర్హవ్యగ్గం శమితా సూదయాతి ||౧౧||౨౧||
 అగ్నేస్వాహా కృణుహి జాతవేద ఇన్ద్రాయ హవ్యమ్ । విశ్వే దేవా
 హవిరిదం జుషంతామ్ ||౧౨||౨౨||

ఇత్యేకోన ప్రితోఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩|| పీవోఽఅన్నారయివృధస్సమేధా శ్వేత స్పీషక్తినియుతా
 మభిశ్రీః । తే వాయవే సమనసో వితస్తర్విశ్వేన్నర స్స్వప్త్యాసే
 చక్రుః ||౧||౨౩|| రాయే ను యం జజ్ఞత్తూ రోదప్తీమే రాయే
 దేవీధిషణా ధాతి దేవమ్ । అథ వాయుం నియుత స్పశృత స్వా
 ఉత శ్వేతం వసుధితం నిరేకే ||౨||౨౪|| వాయురగ్రేగా యజ్ఞప్రీ
 స్సాకం గున్మససా యుజ్ఞమ్ । శివో నియుద్భి శ్శివాభిః ||౩||౨౫||
 ప్ర యాభిర్యాసే ద్దాశ్వాగ్గంప్రమచ్ఛా నియుద్భిర్వాయఽశ్చక్షయే
 దురోణే । నివోరయిగ్గం సుభోజసం యువస్వని వీరం

గవ్యమశ్వం చ రాధః ||౪||౨౬|| వాయో యే తే సహస్రిణ్
 రథోస్తస్తేభిరాగహి । నియుత్వాన్తోమపీతయే ||౫||౨౭|| ఏకయా
 చ దశభిశ్చ స్వభూతే ద్వాభ్యాన్విష్టయే విగ్ంశతీ చ । త్రిస్పభిశ్చ
 వహసే త్రిగ్ంశతా చ నియుద్భిర్వాయఽశ్చహ తావిముఖ్య
 ||౬||౨౮|| నియుత్వాన్వాయఽఆగహ్యయగ్ం శ్చక్రోఽతయా
 మితే । గన్తాసి సున్వతో గృహమ్ ||౭||౨౯|| వాయో
 శ్చక్రోఽతయామి తే మధ్వోఽఅగ్రం దివీష్టిషు || ఆయాహి
 సోమపీతయే స్పార్హో దేవ నియుత్వతా ||౮||౩౦|| ఆ నో
 నియుద్భి శ్చతినీభిరధ్వరగ్ం సహస్రిణీభిరుపయాహి యజ్ఞమ్
 । వాయోఽఅస్మిన్సవనే మాదయస్వ యూయం పాత
 స్వస్తీభిస్సదా నః ||౯||౩౧|| తవవాయఽఋతస్పతే త్వష్టర్జామా
 తరద్భుత । అవాగ్గ్స్యావృణీమహి ||౧౦||౩౨||

ఇత్యేకోన శ్రింశోఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪|| హిరణ్యగర్భ ఇత్యేషః । యేన ద్యౌర్ముగ్రా పృథివీ చ
 దృహ్య యేనస్వ స్తభితం యేన నాకః । యోఽఅన్తరిక్షే
 రజసో విమానః కస్మై దేవాయ హువిషో విధేమ ||౧||౩౩||
 యం క్రన్తసీఽఅవసా త స్తభానే అభ్యేక్షేత్తాం మనసా
 రేజమానే । యత్రాధి సూరక్షదీతో విభాత్తి కస్మై దేవాయ

హవిషో విధేమ ॥౨॥౩౪॥ ఆపో హయద్భృహతీర్విశ్వమాయన్లర్భం
 దధానా జనయన్తీర్గ్నిమ్ । తతో దేవానాగ్గ్ం సమవర్తతాస్తురేకః
 కస్మై దేవాయ హవిషో విధేమ ॥౩॥౩౫॥ యశ్చిదాపో మహినా
 ప్రర్యపశ్యద్దక్షం దధానా జనయన్తీర్వజ్జమ్ । యో దేవేష్వధీ
 దేవ ఏక ఆసీత్కస్మై దేవాయ హవిషో విధేమ । మానో(మా)
 హిగ్గ్ంసీజ్జన్తితా యః పృథివ్యాయో వాదివగ్గ్ం సత్యధర్మా జజాన
 । యశ్చాపశ్చన్ద్రా బృహతీర్జజాన కస్మై దేవాయ హవిషో విధేమ
 । ప్రజాపతే నత్వదేతాన్యవ్యో విశ్వో జాతాని పరితా బభూవ ।
 యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నోఽఅస్తువయగ్గ్ సోమ పతయో
 రయూణామ్ ॥౪॥౩౬॥

ఇత్యేకోనత్రింశేఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ అగ్నైః ఆయాగ్గ్ంషి పవస్తైః ఆస్తువోర్జమిషం చ నః ।
 ఆరే బాధస్వ దుచ్ఛనామ్ ॥౧॥౩౭॥ అగ్నే పవస్వ స్వపా
 అస్మై వర్చస్సువీర్యమ్ । దధద్రయిం మయి పోషమ్ ॥౨॥౩౮॥
 అగ్నిర్యషిః పవమానః పాశ్చజన్యః పురోహితః । తమీమహే
 మహాగయమ్ ॥౩॥౩౯॥ అభిత్యో శూర నోస్తుమోఽదుగ్ధా - ఇవ
 ధేనవః । ఈశానమస్య జగతస్త్వర్చశమీశాన మిన్ద్రాత్రస్థుషః
 ॥౪॥౪౦॥ న త్వాహా ౨॥౬అన్యోద్దివ్యో న పార్థివో న జాతో

న జనిష్యతే । అశ్వాయన్తో మఘవన్నిన్ద్రా వాజినో గవ్యస్తస్త్వా
 హవామహే ॥౫॥౪౧॥ త్వామిద్ధి హవామహే సాతా వాజస్య
 కారవః । త్వాం వృత్రేష్వీన్ద్రా సత్పత్రిం నరస్తాం కాష్ఠాస్వర్వతః
 ॥౬॥౪౨॥ స త్వం నశ్చిత్ర వజ్రహస్త ధృష్ణాయా మహా
 స్తవానోఽతద్రవః । గామశ్వగ్ం రథ్యమిన్ద్రా సజ్కేరస్తత్రా వాజం
 న జిగ్యుషే ॥౭॥౪౩॥ కయా నశ్చిత్ర ఆభవద్దూతీ సదాపృథ
 స్సఖా । కయాశచిష్ఠయా వృతా ॥౮॥౪౪॥ కస్తాస్త్వ సత్యో మదానాం
 మగ్ంహిష్యో మత్సదన్తసః । దృహ్య చీద్రారుజే వసు ॥౯॥౪౫॥
 అభీషుణ్ణ స్సఖీనామవితా జరిత్రాణామ్ । శతం భవాస్యూతయే
 ॥౧౦॥౪౬॥ యజ్ఞా - యజ్ఞా వోఽఅగ్నయే గిరా - గిరా
 చ దక్షసే । ప్ర-ప్రవయమమృతం జాతవేదసం ప్రియం
 మిత్రం న శగ్ంసిషమ్ ॥౧౧॥౪౭॥ ఊర్జో నపాతగ్ం స
 హినాయమస్మయుర్దాశేమ హవ్యదాతయే । భువద్వాజేష్వవితా
 భువద్వృధఽక్షత త్రాతా తనూనామ్ ॥౧౨॥౪౮॥

ఇత్యేకోనత్రింశోఽధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

౬॥ సప్తత్సరోఽసి పరివత్సరోపీదావత్సరోపీ ఽసీద్వత్సరో
 ఽసి వత్సరోఽసి । ఉషసస్తే కల్పంతామహోరాత్రాస్తే కల్పంతా
 మర్థమూసాస్తే కల్పంతాం మాసాస్తే కల్పంతామృతవస్తే కల్పంతాగ్ం

సంవత్సరస్తే కల్పతామ్ ||౧||౪౯|| ప్రేత్యాఽఏత్యై సంవాఞ్చ
ప్రచ సారయ 1 సుష్కర్షచిదపితయా దేవతయాఙ్గిరస్వద్ధ్రువ స్సేద
||౨||౪౦||

ఇత్యేకోనత్రింశోఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః

ఇతి శుక్లయజుః కాణ్వసంహితాయాం షళనువాకేషు పఞ్చశత్

కణ్డీకాయామేకోనత్రింశోఽధ్యాయః ||

అనువాకసూత్రమ్ || సమాప్త్యా దశ (౧౦) ఊర్ధ్వా ద్వాదశ
(౧౧) పీఠా అన్నా దశ (౧౦) హిరణ్యగర్భశ్చత్రసః (౪) అగ్ని
ఆయుగ్గంషి ద్వాదశ (౧౧) సంవత్సరో ద్వే (౨) ఇషే,
దేవస్య, సమాః పఞ్చశత్

అథ త్రింశోఽధ్యాయః

- ఓ3మ్ || హోతా యక్షత్సమిధేన్ద్రమిళస్పదే నాభా
 పృథివ్యా అధి । దేవో వర్షస్త్వన్మిధ్యత 2 ఓజిష్ఠశర్వక్షీపహం
 వేత్వాజ్యస్యహోతర్యజ ॥౧॥ హోతా యక్షత్తనూనపాతమూతిభి
 ర్జేతా రమపరాజితమ్ । ఇన్ద్రం దేవగ్న్ స్వర్విదం పృథిభిర్మధు
 మత్తమైర్నరా శగ్గంసేన తేజసా వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౨॥
 హోతా యక్షదిశాభిరిన్ద్రమీళితమూజు హ్వేనమమర్త్యమ్ । దేవో
 దేవైస్సవీర్యో వజ్రహస్తః పురన్దరో వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ
 ॥౩॥ హోతా యక్షద్భుర్విషన్ద్రం నిషద్వరం వృషభం నర్యా
 పసమ్ । వసుభీ రుద్రైరాదిత్యై స్సయుగ్భిర్భూర్ని రాసద
 ద్వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౪॥ హోతా యక్షదోక్షో న
 వీర్యగ్గం సహో ద్వార ఇన్ద్రమవర్ధయన్ । సుప్రాయణా
 అస్మిన్యజ్ఞే విశ్రయంతామృతావృధో ద్వార ఇన్ద్రాయ మీహృషే
 వ్యన్తాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౫॥ హోతా యక్షద్దుషేఽఇన్ద్రస్య
 ధేనూ సుదుఘో మూతరా మహీ । సవూతరౌ న తేజసా
 వత్సమిన్ద్రమవర్ధతాం వీతామాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౬॥ హోతా
 యక్షదైవ్యా హోతారా భిషజౌ సఖాయా హువిషేన్ద్రం భిష

జ్యతః । కృషీ దేవో ప్రచేతస్తాఽశన్దాయ ధత్త ఇన్ద్రియం
 వీతామాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౭॥ హోతా యక్షత్రిసో దేవీర్న
 భేషజం త్రయస్త్రిధాతవోపసఽశ్వా సరస్వతీ భారతీ మహిః
 । ఇన్ద్రపత్నీర్నవిష్మతీర్వ్యంత్యాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౮॥ హోతా
 యక్షత్త్వష్టారమిన్ద్రం దేవం భిషజ్గ్ం సుయజం ఘృతశ్రియమ్
 । పురురూపగ్ం సురేతసం మఘోనమిన్ద్రాయ త్వష్టా
 దధదిన్ద్రియాణి వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౯॥ హోతా యక్షద్వన
 సృతిగ్ం శమితారగ్ం శతక్రతుం ధియో జోష్టారమిన్ద్రయమ్
 । మధ్యో సమజ్ఞాన్ పథిభిస్సుగేభి స్వదాతి యజ్జం మధునా
 ఘృతేన వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧౦॥ హోతా యక్షదిన్ద్రగ్గ్
 స్వాహాజ్యస్య స్వాహా మేదస్తస్వాహాస్తోకానాగ్గ్ స్వాహా స్వాహా
 కృతీనాగ్గ్ స్వాహా హవ్యసూక్తీనామ్ । స్వాహా దేవా ఆజ్యపా
 జషాణా ఇన్ద్ర ఆజ్యస్య వ్యన్తుహోతర్యజ ॥౧౧॥

ఇతి త్రింశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ దేవం బర్హిరిన్ద్రగ్ం సుదేవం దేవైర్హిరవత్ స్తీర్ణం వేద్యో
 మవర్ధయత్ । వస్తోర్వృతం ప్రాక్తోర్వృతగ్ం రాయా బర్హిష్మతో
 ౭త్యగాద్వసువసే వసుధేయస్యవేతు యజ ॥౧॥౧౨॥ దేవీర్ద్వార
 ఇన్ద్రగ్ం సజ్ఘాతే వీడ్వీర్యామన్నవర్ధయన్ । ఆ వత్సేన తరుణేన

కుమారేణ చ మివతాపార్యాగ్గం రేణుకకాటం నుదంతాం
 వస్తువనే వస్తుధేయస్య వ్యస్తం యజ ॥౨॥౧౩॥ దేవీఽక్షిషాస్తా
 వక్తేన్ద్రం యజ్ఞే ప్రయత్యహ్వతామ్ । దైవీర్విశః ప్రాయాసిష్టాగ్గం
 సుప్రీతే సుధితే వస్తువనే వస్తుధేయస్య వీతాం యజ ॥౩॥౧౪॥
 దేవీ జోష్ఠీ వసుధితీ దేవమిన్ద్రమవర్ధతామ్ । అయావ్యన్యాఘా
 ద్వేష్టాగ్గస్యాన్యా వక్తద్వస్తువార్యాణి యజమానాయ శిక్షితే
 వస్తువనే వస్తుధేయస్య వీతాం యజ ॥౪॥౧౫॥ దేవీఽక్షిర్జాహుతీ
 దుఘే సుదుఘే పయసేన్ద్రమవర్ధతామ్ । ఇషమూర్జస్తున్యా
 వక్తత్తుగ్గం సవీతిమన్యా నవేనపూర్వం దయమానే పురాణేన
 నవమధాతామూర్జమూర్జాహుతీఽక్షిర్జయమానే వస్తు వార్యాణి
 యజమానాయ శిక్షితే వస్తువనే వస్తుధేయస్య వీతాం యజ
 ॥౫॥౧౬॥ దేవా దైవ్యా హోతారా దేవమిన్ద్రమవర్ధతామ్ ।
 పూతాఘశగ్గంస్తాఽఽభార్షిష్టాం వస్తు వార్యాణి యజమానాయ
 శిక్షితా వస్తువనే వస్తుధేయస్య వీతాం యజ ॥౬॥౧౭॥
 దేవీస్త్రస్త్రిస్త్రో దేవీః పతిమిన్ద్రమవర్ధయన్ । అస్పృక్షద్భారతీ
 దివగ్గం రుద్రైర్యజ్ఞగ్గం పరస్వతిశ్చా వసుమతీ గృహస్వస్తువనే
 వస్తుధేయస్య వ్యస్తం యజ ॥౭॥౧౮॥ దేవ ఇన్ద్రో నరా
 శగ్గంసప్త్రీవరూఢస్త్రీబన్ధరో దేవమిన్ద్రమవర్ధయత్ । శతేన

శితిప్రస్థానామాహిత స్సహస్రేణ ప్రవర్తతే మిత్రావరుణేదస్య
హోత్రమర్హతో బృహస్పతి స్తోత్రమశ్వినాధ్వర్యవం వస్తువనే
వస్తుధేయస్య వేతు యజ ॥౮॥౧౯॥ దేవో దేవైర్వనస్పత్తిరి
ణ్యపర్ణో మధుశాఖ స్సపిప్పలో దేవమిన్ద్రమవర్ధయత్ । దివమగ్రే
ణాస్పృక్షదాన్తరిక్షం పృథివీమదృగ్గంహీద్వస్తువనే వస్తుధేయస్య
వేతు యజ ॥౯॥౨౦॥ దేవం బర్హిర్వారితీనాం దేవమిన్ద్రమవర్ధ
యత్ । స్వాస్త్యస్థమిన్ద్రేణాసన్నమన్యా బర్హిగ్గ్స్యభ్యభూద్వస్తువనే
వస్తుధేయస్య వేతు యజ ॥౧౦॥౨౧॥ దేవోఽఅగ్ని స్వీష్టకృద్దే
వమిన్ద్రమవర్ధయత్ । స్వీష్టం కుర్వన్ స్వీష్టకృత్స్విష్టమద్య
కరోతు నో వస్తువనే వస్తుధేయస్యవేతు యజ ॥౧౧॥౨౨॥
అగ్నిమద్యహోతారమవృణోతాయం యజమానః పచన్ప *క్తీః
పచన్పరోశాశం (శాన్) బద్ధన్నిన్ద్రాయ్ ఛాగేమ్ । సూప్తస్థా అద్య
దేవో వనస్పతిరభ వదిన్ద్రాయ్ ఛాగేన । అఘతం మేదస్తః ప్రతి
పచతాగ్ర(గృ) భీదవీవృధత పురోశాశేన । త్వామద్య ౭ఋషే
॥౧౨॥౨౩॥

ఇతి త్రింశేఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

* (పచన్పక్తీ) (గ)

౩॥ హోతా యక్షత్సమిధానం మహద్యశ సుసమిద్ధం
 వరేణ్యమగ్నిమిన్ద్రం వయోధసమ్ । గాయత్రీం ఛన్ద ఇన్ద్రియం
 త్ర్యవిం గాంవయో దధద్వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౧॥౨౪॥
 హోతా యక్షత్సనూనపాతముద్భిద్ధం యం గర్భమదిత్తిర్దధే
 శుచిమిన్ద్రం వయోధసమ్ । ఉష్ణిహం ఛన్ద ఇన్ద్రియం దిత్యవాహం
 గాంవయో దధద్వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౨॥౨౫॥ హోతా
 యక్షదీశేన్యమీశితం వృత్రహన్త మమిశాభిరీ డ్యగ్గ్ం సహసామ
 మిన్ద్రం వయోధసమ్ ॥అనుష్టుభం ఛన్ద ఇన్ద్రియం పశ్చాన్తిం
 గాం వయో దధద్వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౩॥౨౬॥ హోతా
 యక్షత్సబర్హిషం పూషన్వాన్తమ మర్త్యగ్గ్ం సీదన్తం బర్హిషే
 ప్రియేఽమృతేన్ద్రం వయోధసమ్ । బృహతీం ఛన్ద ఇన్ద్రియం
 త్రివత్సం గాం వయో దధద్వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥౪॥౨౭॥
 హోతా యక్షద్యృచ్ఛవీ సుప్రాప్తానాం ఋతావృధో ద్వారో
 దేవీర్హిరణ్య యార్భుహ్మణమిన్ద్రం వయోధసమ్ । సంక్తింఛన
 ఇహేన్ద్రియంతుర్య వాహంగాం వయోదధద్యన్తాజ్యస్యహోత
 ర్యజ ॥౫॥౨౮॥ హోతా యక్షత్స పేశసా సుశిల్నే బృహతేఽఉభే
 నక్తోషాసా న దేర్మతే విశ్వమిన్ద్రం వయోధసమ్ । త్రిష్టుభం
 ఛన్ద ఇహేన్ద్రియం పష్టవాహం గాం వయో దధద్వీ

తామాజ్యస్య హోతర్యజ్జ ॥౬॥౨౯॥ హోతా యక్షత్పరేతసా
 దేవానాముత్తమం యశోహోతారా దైవ్యా కవీ సయజ్జన్త్రం
 వయోధసమ్ । జగతీం ఛన్త ఇన్ద్రియమన్తద్వాహం గాం వయో
 దధద్వీతా మాజ్యస్య హోతర్యజ్జ ॥౭॥౩౦॥ హోతా యక్షత్పశ
 స్వతీస్తిస్రో దేవీర్హిరణ్యయూర్భారతీర్బృహ తీర్మహీః పతిమిన్త్రం
 వయోధసమ్ । విరాజం ఛన్త ఇహేన్ద్రియం ధేనుంగాం న వయో
 దధద్వ్యన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ్జ ॥౮॥౩౧॥ హోతా యక్షత్పరేతసం
 త్వష్టారం పుష్టివర్ధనగ్ం రూపాణి బిభ్రతం పృథక్పష్టిమిన్త్రం
 వయోధసమ్ । ద్విపదం ఛన్త ఇన్ద్రియముక్షాణం గాం న వయో
 దధద్వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ్జ ॥౯॥౩౨॥ హోతా యక్షద్వన్తస్వతీగ్ం
 శమితారగ్ం శతక్రతుగ్ం హిరణ్యపర్ణముక్తినగ్ం రశనాం బిభ్రతం
 వశిం భగమిన్త్రం వయోధసమ్ । క్షకుభం ఛన్త ఇహేన్ద్రియం వశాం
 వేహతం గాం* వయోదధద్వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ్జ ॥౧౦॥౩౩॥
 హోతా యక్షత్వా హోకృతీర్గ్నిం గృహపతిం పృథగ్వరుణం
 భేషజం క్షవిం క్షత్రమిన్త్రం వయోధసమ్ । అతిఛన్తసం ఛన్త
 ఇన్ద్రియం బృహదృషభం గాం వయోదధద్వ్యన్త్యాజ్యస్య
 హోతర్యజ్జ ॥౧౧॥౩౪॥

ఇతి త్రింశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

* (వయో దధద్వేత్వాజ్యస్య)

౪॥ దేవం బర్హిర్వయోధసం దేవమిన్ద్రం మవర్ధయత్ । గ్రాయత్రా
 ఛన్తసేన్ద్రియం చక్షురిన్ద్రే వయో దధద్వస్తువనే వస్తుధేయస్య వేత్తు
 యజ ॥౧॥౩౫॥ దేవీర్దావరో వయోధసగ్గంశుచిమిన్ద్రం మవర్ధయన్
 । ఉష్ణిహోఛన్త సేన్ద్రియం ప్రాణమిన్ద్రే వయో దధద్వస్తువనే
 వస్తుధేయస్య వ్యస్తుయజ ॥౨॥౩౬॥ దేవీఽఉషాసానక్తా దేవమిన్ద్రం
 వయోధసం దేవీ దేవమవర్ధతామ్ । అనుష్టుభా ఛన్తసేన్ద్రియం
 బలమిన్ద్రే వయో దధద్వస్తువనే వస్తుధేయస్య వీతాం యజ
 ॥౩॥౩౭॥ దేవీజోష్ఠీ వసుధితీ దేవమిన్ద్రం వయోధసం
 దేవీ దేవమవర్ధతామ్ । బృహత్యా ఛన్తసేన్ద్రియగ్గ్
 శ్రోత్రమిన్ద్రే వయో దధద్వస్తువనే వస్తుధేయస్య వీతాం యజ
 ॥౪॥౩౮॥ దేవీఽఉర్రాహుతీ దుఘే సుదుఘే పయసేన్ద్రం
 వయోధసం దేవీ దేవమవర్ధతామ్ । షజ్క్త్యా ఛన్తసేన్ద్రియగ్గ్
 శుక్రమిన్ద్రే వయో దధద్వస్తువనే వస్తుధేయస్య వీతాం యజ
 ॥౫॥౩౯॥ దేవా దైవ్యా హోతారా దేవమిన్ద్రం వయోధసం దేవా
 దేవమవర్ధతామ్ । త్రిష్టుభా ఛన్తసేన్ద్రియం త్విషిమిన్ద్రే వయో
 దధద్వస్తువనే వస్తుధేయస్య వీతాం యజ ॥౬॥౪౦॥ దేవీస్తీస్రస్తిస్రో

దేవీర్వయోధసం పత్తిమిన్ద్రమవర్ధయన్ । జగత్యా ఛన్తసేన్ద్రియగ్ం
 శూషమిన్ద్రే వయో దధద్వస్తువనే వస్తుధేయస్య వ్యన్తు యజ
 ॥౭॥౪౧॥ దేవో నరాశగ్ంనో దేవమిన్ద్రం వయోధసం దేవో
 దేవమవర్ధయత్ । విరాజా ఛన్తసేన్ద్రియగ్ం రూపమిన్ద్రే వయో
 దధద్వస్తువనే వస్తుధేయస్య వేతు యజ ॥౮॥౪౨॥ దేవో వనస్పతిర్దే
 వమిన్ద్రం వయోధసం దేవో దేవమవర్ధయత్ । (ద్విపదా) ద్విపదా
 ఛన్తసేన్ద్రియం భగమిన్ద్రే వయో దధద్వస్తువనే వస్తుధేయస్య
 వేతు యజ ॥౯॥౪౩॥ దేవం బర్హిర్వారీతీనాం దేవమిన్ద్రం
 వయోధసం దేవం దేవమవర్ధయత్ । క్షకుభా ఛన్తసేన్ద్రియం
 యశ ఇన్ద్రే వయో దధద్వస్తువనే వస్తుధేయస్య వేతు యజ
 ॥౧౦॥౪౪॥ దేవోఽఽగ్నిస్త్విష్టకృద్దేవమిన్ద్రం వయోధసం దేవో
 దేవమవర్ధయత్ । అతిఛన్తసా ఛన్తసేన్ద్రియం క్షత్రమిన్ద్రే
 వయో దధద్వస్తువనే వస్తుధేయస్య వేతు యజ ॥౧౧॥౪౫॥
 అగ్నిమద్య హోతారమవృణీతాయం యజమానః పచన్పక్షీః
 పచన్పరోశాశం బధ్నన్నిన్ద్రాయ వయోధసే ఛాగేమ్ । సూప్తస్థా
 అద్య దేవో వనస్పతిరభవన్ద్రాయ వయోధసే ఛాగేవ
 । అఘత్తం మేదస్తః ప్రతి పచతాగ్ర (గృ) భీదవీవృధత
 పురోశాశేవ । త్యామద్యఽఽఽఽ ॥౧౨॥౪౬॥

ఇతి త్రింశేఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః

ఇతి శ్లొకయజుః కాణ్యసంహితాయాం చతురనువాకేషు

షట్ చత్వారింశత్కండియాం త్రింశోఽధ్యాయః ॥

అనువాకసూత్రమ్ ॥ హోతాయక్షదేకాదశ (౧౧) దేవంబర్హి
ర్వాదశ (౧౨) హోతాయక్షదేకాదశ (౧౧) దేవం బర్హిర్వాదశ
(౧౨) ప్రాణాయ, వాజస్య, హోతా, యజ్ఞగ్రత, షట్ చత్వారింశత్ ॥

మన్త్రజ్ఞాపనసూచీ

శ్లో॥ కారికాన్తు ప్రవక్ష్యామి కాణ్యానాం హితకామ్యయా ।
 ఆదావేతాం చ స్మృత్వాథ బ్రూయాద్యేనం క్రమాద్బుధః
 ॥౧॥ హోతా యక్షత్సమీహైవ తనూనపాతమూతిభిః । ఇథా
 భిర్బుర్విన్ద్రం చ చతుర్థాం వేతు విద్యతే ॥౨॥ ఓజోవ్యన్తు
 హ్యూషేదైవ్యా నయోర్వీతాం వదేత్సదా । తిస్రో వ్యన్తు
 చ త్వష్టారం వనస్పతింవేతు కథ్యతే ॥౩॥ ఇన్త్ర వ్యంత్యితి చ
 బ్రూయాదనువాకే ప్రథమే తథా । అర్ధరాం ద్వితీయే తు వక్ష్యతే
 ప్రథమం పదమ్ ॥౪॥ దేవం బర్హిర్వస్తోర్యేతు దేవీర్ద్వారావత్స
 యోస్తథా । వ్యన్త్వాథ దేవీ ఉషాసా నక్తాదేవీర్విశస్తతః ॥౫॥ దేవీ
 జోష్మ్యథ చాయావీ దేవీ ఊర్జాహుతీ తథా । ఇష మూర్జం చాపి
 దేవా దైవ్యా హతాఘశం సదా ॥౬॥ చతుర్వీతామి తిజ్జేయం
 దేవీస్త్రీస్తోస్పృక్షదిహ । దేవ ఇన్త్రశ్శతేనాథ దేవో దేవైర్దివం తథా
 ॥౭॥ దేవం బర్హిశ్చ స్వాసస్థం దేవోగ్నిస్విష్టకుత్తథా । స్విష్టకుర్వంశ్చ
 పంచానామేతాసాం వేతుసర్వదా ॥౮॥ అగ్నిమద్యసూపస్థాశ్చ
 ఘత్వామద్య యథాక్రమమ్ । తృతీయే తు ప్రవక్ష్యామి పునరర్ధ
 ర్భుజః క్రమాత్ ॥౯॥ హోతాయక్షత్సమీహైవ గాయత్రీం సత్ర్యవీం
 తతః । తనూనపాతముష్ణీహం దిత్యవాహం యథాక్రమమ్ ॥౧౦॥
 ఈళేన్యంచానుష్టుభంతు సుపంచావీం సుబర్హిర్షమ్ । బృహతీ
 త్రివత్సాం మధ్యేతు ఉక్త్వావేతు చతుస్రషు ॥౧౧॥ వ్యచస్వతీం
 పంక్తించాథ తుర్యవాహం చ వ్యంతు హి । సుపేశసా త్రిష్టుభం
 చ పష్టవాహ సమం తథా ॥౧౨॥ ప్రచేతసా చ జగతీమనద్వాహం
 తదుత్తరమ్ ॥ ద్వయోర్వీతాం చాధిగమ్య పేశస్వతీశ్చసర్వదా

||౧౩|| విరాజన్యన్తు ధేనుం హి సురేతసమథాపి చ | ద్విపదం
 బోధ్యముక్షాణం వనస్పతిం కకుభం వశమ్ ||౧౪|| తయోస్తు
 వేత్స్విహబ్రూయాత్స్వాహో కృతీర్యథాక్రమమ్ | వ్యంత్యాతిచన్దసం
 పూర్వమేవం జ్ఞేయం తృతీయకే ||౧౫|| పునరన్యం ప్రవక్ష్యామి
 హ్యనువాకం చతుర్థకమ్ | దేవం బర్హిశ్చ గాయత్ర్యా చక్షుర్వేతు
 సదా బుధః ||౧౬|| దేవీర్ద్వారస్తాష్టిహో చ ప్రాణం వ్యన్తు వదే
 త్క్రమమ్ | దేవ్యషాసానుష్ఠభా చ బలం వీతాం వదేత్సదా
 ||౧౭|| దేవీ జోష్ఠీ బృహత్యాథ శ్రోత్రం వీతాం చ కథ్యతే
 | దేవీ ఊర్జాహుతీ పంక్త్యా శుక్రం వీతాం క్రమేణతు ||౧౮||
 దేవా దైవ్యాశ్చ వీతాం తు త్రిష్ఠభాథ త్విషీహుత | దేవీస్త్రీసః
 పతిం వ్యన్తు జగత్యా శూషముత్తరే ||౧౯|| దేవో నరాశం
 వేత్వాథ విరాజారూపమిత్యపి | దేవో వనస్పతిర్వేతు ద్విపదాం
 చ భగం స్మృతమ్ ||౨౦|| దేవం బర్హిశ్చ కకుభా యశోవేతి
 క్రమేణ చ | దేవో గ్నిరతిచ్ఛన్దసా క్షత్రం వేతు నిత్యశః ||౨౧||
 అగ్నిమద్యసుపస్థాశ్చ ఘృతాత్త్వామృచ ఏవహి | ఏవం త్రింశతిమే
 ధ్యాయేనువాకేషు చతుస్రషు ||౨౨|| యస్మై రేత్కారికాంప్రేక్ష్య
 వారం వారం బుధో యదా | స నరో నిశ్చలో భూత్వావక్తుం
 శక్నోతి సర్వదా ||౨౩||

అధైకత్రింశోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || సమిద్ధోఽత్రాన్యద్రం మతీనాం ఘృతమగ్నే
 మధుమత్ప్రిన్వమానః | వాజీ వహన్వాజినం జాతవేదో
 దేవానాంవక్షి ప్రియమా సదస్థమ్ ||౧|| ఘృతేనాశ్శన్నం పథో
 దేవయానాన్సృజా నన్వాజ్యప్యేతు దేవాన్ | అనుత్వా సప్తేప్రదిశ
 స్సచన్తాగ్ సప్తధామస్తే యజమానాయ ధేహి ||౨|| ఈద్యశ్చాపి
 వన్వశ్చ వాజిన్నాశుశ్చాపి మేధ్యశ్చ సప్తే | అగ్నిష్టే దేవైర్వసుభి
 స్సజోషాః ప్రీతం వహ్నిం వహతు జాతవేదాః ||౩|| స్తీర్ణం
 జ్జర్ణి స్సుష్టరీమా జషాణోరుప్సథు ప్రథమానం పృథివ్యామ్
 | దేవేభీర్యుక్తమదీతి స్సజోషాస్సోన్యనం కృణ్వన్నా సువితే
 దధాతు ||౪|| ఏతా ఉ వ స్సుభగా విశ్వరూపావి పక్షోభి
 శ్శ్యాయమాణాఉదాతైః | ఋష్యోస్సతీః కవష శ్శుమ్భమానా
 ద్వారో దేవీస్సుప్రాప్తయాణా భవన్తు ||౫|| అన్తరామిత్రావరుణా చరన్తి
 ముఖం యజ్ఞానామభిసంవిదానే | ఉషాసావాగ్గ్ం సుహిరణ్యే
 సుశీల్పేఋతస్యయోనా ఇహసాదయామి ||౬|| ప్రథమావాగ్గ్ం
 సర్థినాం 2స్తువర్ణా దేవా పశ్యన్తా భువనాని విశ్వ | అపీప్రయం
 చోదనా వాం మిమోనా హోతారా జ్యోతిః ప్రదిశా ద్రిశన్తా ||౭||
 ఆదిత్యైర్నో భారతీ వష్టయజ్జగ్ం సరస్వతీ సహ రుద్రైర్న ఆవీత్

। ఇథోపహూతా వసుభి స్సజోషా యజ్ఞం నో దేవీరమృతేషు
 ధత్త ॥౮॥ త్వష్టేవీరం దేవకామం జజాన్ త్వష్టరర్వా
 జాయతఽఅశురశ్వః । త్వష్టేదం విశ్వం భువనం జజాన్ బహోః
 కర్తారమిహ యక్షిహోతః ॥౯॥ అశ్వోఽస్మితేనత్మన్యా సమక్త
 ఉప దేవా ౨॥౭॥ యుతుశః పాథ ఏతు । వనస్పతీర్దేవలోకం
 ప్రజానన్మగ్నినా హవ్యాస్వదితావీ వక్షత్ ॥౧౦॥ ప్రజాపతేస్తపసా
 వావృధాన స్సద్యో జాతో దధిషే యజ్ఞమగ్నే । స్వాహాకృతేన
 హవిషో పురోగా యాహి సాధ్యా హవిరదన్తు దేవాః ॥౧౧॥

ఇత్యేకత్రింశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ కేతుం కృణ్వన్నకేతవేపేశో మర్యా అపేశసే ।
 సముషద్భిరజాయథాః ॥౧॥౧౨॥ జీమూతస్యేవ భవతి ప్రతీకం
 యద్వర్మి యాతీ సమదాముపస్థి । అనావిద్ధయా తన్వా
 జయ త్వగ్గ్ం సత్వావర్మణో మహిమా పీపర్తు ॥౨॥౧౩॥
 ధన్వనా గా ధన్వనాజిం జయేమ ధన్వనా తీవ్రా సమదో
 జయేమ । ధన్వ శృత్రోరపకామం కృణోతి ధన్వనా సర్వాః
 ప్రదిశో జయేమ ॥౩॥౧౪॥ తేఽఅచరన్తి సమనేష యోషో
 మూతేవ పుత్రం బిభృతాముపస్థి । అప శత్రూన్విధ్య
 తాగ్గ్ం సంవిదానేఽఆర్త్విఽఇమే విష్పరన్తిఽఅమిత్రాన్

||౪||౧౫|| వక్ష్యన్తీవేదాగనీగన్తి కర్ణం ప్రియగ్ం సఖాయం పరి
 షస్వజ్ఞానా । యోషేవశిజ్జేత్తే వితతాధి ధన్వన్జ్యైశ్చ యగ్ంసమనే
 పారయన్తీ ||౫||౧౬|| అహిరివ భోగైః పర్యేతి బ్రాహుం
 జ్యాయా హేతిం పరిబాధమానః । పూస్తఘ్నో విశ్వాన్వయునాని
 విద్వాన్పుమాన్పుమాగ్ంసం పరిపాతు విశ్వతః ||౬||౧౭||
 బ్రహ్మీనాం పితా బ్రహురస్య పుత్రశ్చిశ్చాకృణోతి సమనావగత్య
 । ఇషుధి సృజాక్రః పుతనాశ్చ సర్వాః పృష్ఠే నిసద్ధో జయతి
 ప్రసూతః ||౭||౧౮|| సుప్లర్థం వస్తే మృగోఽతస్యా దన్తో
 గోభి సృన్నద్ధా పతతి ప్రసూతా । యత్రానరస్సం చ వి చ
 ద్రవన్తి తత్రాస్మభ్యమిషవ శృర్మ యగ్ంసన్ ||౮||౧౯|| వసప్వతే
 వీడ్వంగోహి భూయా అస్మత్సఖా ప్రతరణస్సవీరః । గోభి
 సృన్నద్ధోఽపి వీళయస్వాస్థాతా తే జయతు జేత్వాని ||౯||౨౦||
 రథే తిష్ఠన్నయతి వాజినః పురో యత్రయత్ర కామయతే
 సుషారథిః । అభీశూనాం మహిమానం పనాయత మనః
 పశ్చాదనుయశ్చన్తి రశ్మయః ||౧౦||౨౧|| ఆజ్ఞన్తి సాన్వేషాం
 జఘనా ౨|| ౭ఉపజిఘ్నతే । అశ్వాజన్తి ప్రచేతసోఽశ్వేన్తమత్సు
 చోదయ ||౧౧||౨౨|| ఉపశ్వాసయ పృథివీమత ద్యాం పురుత్రా
 తే మనుతాం విష్ఠేతం జగత్ । సదున్దుభే ప్రజారిన్ద్రోణ

దేవైర్దూరాద్దవీయోఽఅపసేధ శత్రూన్ ||౧౨||౨౩||

ఇత్యేకత్రింశేఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ||

౩|| యదక్రన్తః ప్రథమం జాయమాన ఉద్యన్తముద్రాదుత
వా పురీషాత్ | శ్వేనస్య పక్షా హరిణస్య బాహూఽఉపస్తుత్యం
మహి జాతం తే అర్చన్ ||౧||౨౪|| యమేన దత్తం త్రిత వీన
మాయునగిన్ద్ర ఏణం ప్రథమోఽఅధ్యతిష్ఠత్ | గన్ధర్వోఽఅస్య
రశ నామగృభ్నాత్సూరదశ్యం వసవో నిరతష్ట ||౨||౨౫|| అసీ
యమోఽఅస్యోద్దిత్యోఽఅర్చన్నసీత్రితో గుహ్యేన వ్రతేన |
అస్తి సోమేన సమయా విపృక్త ఆహూస్తే త్రిణి దివి బన్ధ
నాని ||౩||౨౬|| త్రిణి తఽఆహుర్దివి బన్ధనాని త్రిణ్యు
త్రిణ్యన్త స్సముద్రే | ఉతేవ మే వరుణశ్చన్త్యర్చన్వత్రో
తఽఆహుః పరమం జనిత్రమ్ ||౪||౨౭|| ఇమా తే
వాజిన్నవమార్జనానీమా శపాసాగ్గం సనితుర్నిధానా | అత్రో
తేభద్రా రశనా అపశ్యమ్మతస్య యా అభిరక్షన్తి గోపాః ||౫||౨౮||
ఆత్మానం తే మనసారాదజానామవో దివా పతయన్తం పతజ్గమ్
| శిరోఽపశ్యం పథిభి స్సుగేభిరరేణుభిర్జైహమానం పత్రత్రి
||౬||౨౯|| అత్రో తే రూపముత్తమమపశ్యం జిగీషమాణమిష
ఆపదే గోః | యదా తే మర్తోఽఅను భోగమానశాదిధ్యసీష్ట

ఓషధీరజీగః ||౭||౩౦|| అనుత్వా రథోఽఅస్తు మర్యోఽఅర్హస్సను
 గావోఽస్తు భగః కునీనామ్ | అనువ్రాతాస్తప్తవ స్థఖ్యమీయురను
 దేవా మమిరే వీర్యం తే ||౮||౩౧|| హిరణ్యశృఙ్గోఽయోఽఅస్య
 పాదా మనోజవా అవర్త ఇన్ద్రో ఆసీత్ | దేవా ఇదస్య
 హవిరద్యమాయన్యోఽఅర్హన్తం ప్రథమోఽఅధ్యతీష్ఠత్ ||౯||౩౨||
 ఈర్మాన్తాస్తస్మిలీక మధ్యమాస్త స్సగ్గ్ం శూరణాసో దివ్యాస్తో
 ఽఅత్యోః | హగ్గ్ంసా-ఇవ శ్రేణీశో యతన్తే యదాక్షిషుర్ది
 వ్యమజ్జమశ్వోః ||౧౦||౩౩|| తవశరీరం పతయిష్ణ్వర్వం తవ చిత్తం
 వాత ఇవ ధాద్రజీమాన్ | తవ శృఙ్గాణి విష్ఠీతా పురుత్రారణ్యేషు
 జర్భురాణా చరన్తి ||౧౧||౩౪|| ఉప ప్రాగ్నాచుసనం వాజ్యర్వో
 దేవద్రీచా మనసా దీధ్యోనః | అజః పురో నీయతే నాభీరస్యాను
 పశ్చాత్కవయో యన్తి రేభాః||౧౨||౩౫|| ఉప ప్రాగ్నాత్పరమం
 యత్పథస్థమర్వా ౨||౨అచ్చా పీతరం మూతరం చ | అద్యా
 దేవాఇజ్జష్ట తమో హి గమ్యా అథాశాస్తే దాశుషే వార్యాణి
 ||౧౩||౩౬||

ఇత్యేకత్రింశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ||

౪|| సమిద్ధోఽఅద్య మనుషో దురోణే దేవో దేవాన్య
 జసి జాతవేదః | ఆ చ వహ మిత్రమహస్పికీత్వాన్త్యం

దూతః క్షవిరస్తి ప్రచేతాః ॥౧॥౩౭॥ తమానపాత్పథ జ్ఞుతస్య
 యానాస్మధ్యో సమృక్షన్ త్వదయా సుజిహ్వ । మన్మాని ధీభిర్నుత
 యజ్ఞమ్మన్దేవత్రా చ కృణుహ్యధ్వరం నః ॥౨॥౩౮॥ నరా
 శగ్గంసస్య మహిమానమేషాముపస్తాషామ యజ్ఞతస్య యజ్ఞైః ।
 యే సుక్రతవ శ్శుచయో ధియన్ధా స్వదన్తి దేవా ఉభయాని
 హవ్యా ॥౩॥౩౯॥ ఆజుహ్వోన ఈడ్యో వద్వ్యశ్చాయాహ్యగ్నే
 వసుభిస్సజోషాః । త్వం దేవానామసి యహ్వహోతా స
 వీనాన్యక్షీషితో యజీయాన్ ॥౪॥౪౦॥ ప్రాచీనం బర్హిః ప్రదిశా
 పృథివ్యా వస్తోరస్యా వృజ్యతేఽఅగ్రేఽఅహ్నిమ్ । వ్య ప్రథతే
 వితరం వరీయో దేవేభ్యోఽఅదితయే సోనమ్ ॥౫॥౪౧॥ వ్యచ
 స్వతీరుర్వియా విశ్రయన్తాం పతిభ్యో న జనయ్తు శ్శుమ్భమానాః
 । దేవీర్ద్వారో బృహతీర్విశ్వమిన్వా దేవేభ్యో భవత సుప్రాయతాః
 ॥౬॥౪౨॥ ఆ సుష్వయన్తి యజ్ఞతేఽఉపాకేఽఉషాసానక్తా
 సదతాం ని యోనో । దివ్యే యోషణే బృహతీ సుర్భుక్మేఽఅధి
 శ్రియగ్గం శుక్రపిశం దధానే ॥౭॥౪౩॥ దైవ్యా హోతారా ప్రథమా
 సువాచా మిమానా యజ్ఞం మనుషో యజ్ఞధ్యై । ప్రచోదయన్తా
 విదధేషు కారూ ప్రాచీనం జ్యోతిః ప్రదిశా ద్విశన్తా ॥౮॥౪౪॥ ఆనో
 యజ్ఞం భారతీ తూయమేత్విశా మనుష్వదిహ చేతయన్తి । త్రిసో

దేవీర్బూరిరేదగ్గ్ స్యానగ్గ్ం సరస్వతీ స్వపస స్వదన్తు ||౯||౪౫|| య
 ఇమే ద్యావాపృథివీ జనీతీ రూపైరపీగ్గ్ంశద్భువనాని విశ్వా
 | తమద్యహోతరిషితో యజీయాన్దేవం త్వష్టారమిహ యక్షి
 విద్వాన్ ||౧౦||౪౬|| ఉపావసృజతమన్త్యా సమశ్చన్దేవానాం పాథ
 ఋతుథా హవిగ్గ్ంషీ | వనస్పతిశ్యమితా దేవోఽఅగ్ని స్వదన్తు
 హవ్యం మదునా ఘృతేన ||౧౧||౪౭|| సద్యోజాతో వ్యమిమీత
 యజ్ఞమగ్నిర్దేవానామభవత్పురోగాః | అస్య హోతుః ప్రదిశ్యతస్య
 వాచి స్వాహాకృతగ్గ్ం హవిరదన్తు దేవాః ||౧౨||౪౮||

ఇత్యేకత్రింశేఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః||

౫|| అగ్నేయే గాయత్రాయ త్రివృతే రాథన్తరాయాష్టాకపాల
 ఇన్ద్రాయ త్రైష్టభాయ పంచదశాయ బార్హతాయైకాదశకపాలో
 విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో జాగతేభ్య స్సప్తదశేభ్యో వైరూపేభ్యో ద్వాద
 శకపాలో మిత్రావరుణాభ్యామానుష్టభాభ్యామేక విగ్గ్ంశాభ్యం
 వైరాజాభ్యమ్ | పయస్యా బృహస్పతయై పాజ్కాయ త్రిణవాయ
 శాక్వరాయ చరు స్సవిత్రైక్షిహాయ త్రయస్త్రిగ్గ్ం శాయ
 రైవతాయ ద్వాదశకపాలః ప్రాజాపత్యశ్చరురదిత్యై విష్ణుపత్న్యై
 చరురగ్నేయై వైశ్వానరాయ ద్వాదశకపాలోఽనుమత్యాఽతష్టాక
 పాలః||౧౧||౪౯||

ఇత్యేకత్రింశేఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

౬॥ ఆగ్నేయః కృష్ణగ్రీవ స్సారస్వతీ మేషీ బుభు స్సౌమ్యః
పౌష్ణ శ్యామ శృతిపృష్ఠో బార్హస్పత్యశ్శిలో వైశ్వదేవః । ఐన్ద్రో
౭రుణో మౌర్తుతః కల్మాష ఐన్ద్రాగ్న స్సగ్గంహితో ౭థోరామ
స్సావిత్రో వార్తుణః కృష్ణ ఏకశితిపాత్యేత్యః ॥౧॥౫౦॥

ఇత్యేకత్రింశేఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭॥ అగ్నయేఽనీకవతే రోహితాఞ్శ్చరన్ద్రాన్ద్రథోరామౌ సావిత్రా
పౌష్ణో రజతనాభీ వైశ్వదేవా పితౄణా తూప్తరా । మౌర్తుతః
కల్మాష ఆగ్నేయః కృష్ణోఽజ స్సారస్వతీ మేషీ వార్తుణః
పేత్యః ॥౧॥౫౧॥

ఇత్యేకత్రింశేఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

ఇతి కాణ్యసంహితాయాం సప్తానువాకేషుకపంచాశత్

కణ్డీకాయామేకత్రింశోఽధ్యాయః ॥

అనువాకసూత్రమ్ ॥ సమిద్ధోఽఅహ్వాన్వేకాదశ (౧౧) కేతుం
కృణ్వం ద్వాదశ (౧౨) యదక్రన్తప్త్రయోదశ (౧౩) సమిద్ధో
అద్యద్వాదశ (౧౪) అగ్నయే గాయత్రాయ (౧) ఆగ్నేయః
కృష్ణగ్రీవః (౧) అగ్నయేఽనీకవత (౧) ఇత్యేకైకా సమిద్ధో
అహ్వాన్సప్తానువాకేష్యేకపంచాశత్ (౫౧)

అథ ద్వాత్రింశోధ్యాయః

ఓ3మ్ || అస్యాజరాసో ద్దమామరితా అర్చద్ధామాసోఽ
 అగ్నయః పావకాః | శ్వితీచయ శ్వాత్రాసో భుర్రణ్యవో వనర్షదో
 వాయవో న సోమః ||౧|| హరయో ధూమకేతవో వాతజూతా
 ఉపద్యవీ | యతన్తే వృధగగ్నయః ||౨|| యజానో మిత్రావరుణా
 యజా దేవా ౨|| ౭ఋతం బృహత్ | అగ్నే యక్షి స్వం దమమ్
 ||౩|| యుక్ష్వా హి దేవహుతమ్ ౨|| ౭అశ్వో ౨|| ౭అగ్నే
 రథీరవ | ని హోతా పూర్వ్యస్సదః ||౪|| ద్వే విరూపే చరత
 స్స్వర్థేఽఅన్యాన్యో వత్సముపధాపయేతే | హరిరన్యస్యాం భవతి
 స్వధావా ఇచ్ఛక్రోఽఅన్యస్యాం దదృశే సువరాః ||౫|| అయమిహ
 ప్రథమోఽధాయీ ధాతృభిర్హోతా యజీష్ఠోఽఅధ్వరేష్విడ్యః |
 యమప్నవానో భృగవో విరురుచుర్వన్వేషు చిత్రం విభ్వం విశే
 - విశే ||౬|| త్రిణి శతా త్రి సహస్రాణ్యగ్నిం త్రిగ్ంశచ్చ దేవా
 నవ చాసపర్యన్ | ఔక్షన్వతైరస్తృణన్వర్హిరస్మా ౭ఆదిద్ధోతారం
 న్యసాదయన్త ||౭|| మూర్ధానం దివోఽఅరతిం పృథివ్యా
 వైశ్వానరమృతఽఆ జాతమగ్నిమ్ | క్షవిగ్ంస్తమాజమతీధిం
 జనానామూసన్నా పాత్రం జనయన్త దేవాః ||౮|| అగ్నిర్వృతాణి

జజ్ఞనద్ద్రవిణస్యర్విప్రస్యయా । సమిద్ధశ్శుక్ర ఆహుతః ॥౯॥ విశ్వేభి
 సోమ్యం మధ్వగ్నైశ్చన్ద్రేణ వాయునా । పిబా మిత్రస్య
 ధామభిః ॥౧౦॥ ఆ యదీషే నృపతిం తేజ ఆనట్కుచ్చిరేతో
 నిషిక్తం ద్యౌరభీకే । అగ్ని శృద్ధమనవద్యం యువానగ్న్ స్వాధ్యం
 జనయత్సూదయచ్చ ॥౧౧॥ అగ్నే శర్ధమహతే సౌభగాయతవ
 ద్యుమ్నాన్యత్తమావీ సన్తు । సం జాస్పత్యగ్న్ం సుయమ్మమాక్ర
 ణుస్య శత్రూయతామభితప్తా మహోగ్న్ంసి ॥౧౨॥ త్వాగ్న్ం
 హి మన్తత మమర్కశోక్తైర్వృషుహే మహీ న శ్శోష్యగ్నే
 । ఇన్ద్రంస త్వాశవసా దేవతా వాయుం పృణన్తి రాధస్తా
 నృతమాః ॥౧౩॥ త్వేతగ్నే స్వాహుత ప్రియాస సన్తు
 సూరయః । యన్తారోయే మఘవానో జనానామూర్వాన్దయన్త
 గోసామ్ ॥౧౪॥ శ్రుథి శ్రుత్కర్ణ వహ్నిభిర్దైవైరగ్నే సయావభిః
 । ఆసీదన్తు బృహిషే మిత్రోఽతర్యమా ప్రౌతర్యావాణోఽఅధ్వరమ్
 ॥౧౫॥ విశ్వేషామదితిర్యజ్ఞ యానాం విశ్వేషామతిథిర్మానుషా
 ణామ్ । అగ్నిర్దేవానామవ ఆవృణాన స్సమృమ్భీకో భవతు
 జాతవేదాః ॥౧౬॥ మహోఽఅగ్నే సమిధానస్య శర్మణ్య నాగా
 మిత్రే వరుణే స్వస్తయే । శ్రేష్ఠే స్యామ సవితు స్సవీమన్తి
 తద్దేవానామవోఽఅద్యా వృణీమహే ॥౧౭॥

ఇతి ద్వాత్రింశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨౧॥ ఆపస్పితృప్య స్తర్వో న గావో నక్షన్మృతం జరితారస్తై
 ఇన్ద్రా । యాహి వాయుర్న వియుతో నోఽఅచ్చా త్వగ్గ్ం హిధీ
 భర్దయస్సే వి వాజూన్ ॥౧॥౧౦॥ గావ ఉహీవతావతం మహీ
 యజ్ఞస్య రస్సుదా । ఉభా కర్ణా హిరణ్యయా ॥౨॥౧౧॥ యదద్య
 సూరైఉదితేనాగా మిత్రోఽతర్యమా । సువాతీ సవితా భగః
 ॥౩॥౨౦॥ ఆసుతే సీఞ్చత శ్రియగ్గ్ం రోదస్యోరభిశ్రియమ్ । రసా
 దధీత వృషభమ్ । తం ప్రత్నథాయం వేనశ్చోదయత్ ॥౪॥౨౧॥
 ఆతిష్ఠన్తం పరి విశ్వే ఽఅభూషఞ్చీయో వసానశ్చరతిస్వరోచిః
 । మహత్తద్వష్టోఽఅసురస్య నామా విశ్వరూపోఽఅమృతాని
 తస్థా ॥౫॥౨౨॥ ప్రవో మహీ మన్తమానాయాన్తసో ఽర్చా
 విశ్వానరాయ విశ్వాభువే । ఇన్ద్రోస్య యస్య సుమఖగ్గ్ం
 సహో మహి శ్రవో నృన్లుం చ రోదసీ సప్తర్యతః ॥౬॥౨౩॥
 బృహన్నిదిధ్మ ఏషాం భూరి శస్తం పృథుస్వరుః ।
 యేషామిన్ద్రో యువా సఖా ॥౭॥౨౪॥ ఇన్ద్రోహి మత్స్యన్తసో
 విశ్వేభి స్సోమపర్వభిః । మహా ౨॥౭అభిష్టిరోజసా ॥౮॥౨౫॥
 ఇన్ద్రో వృత్రమవృణోచ్చర్ధనీతిః ప్ర మూయినామమినార్వాప
 ణీతిః (ద్యర్పణీతిః) । అహన్వ్యగ్గ్ం సముశధగ్వనేష్వావిర్ధేనా

అకృణోద్రామ్యాణామ్ ||౯||౨౬|| కృతస్త్వమిన్ద్రా మాహీన సస్వేకో
 యాసి సప్తతేకిం త ఇత్థా | సంపృచ్ఛ సేసమరాణ శృభానైర్వోచేస్త
 న్నో హరివోయతీ అస్మే | మహా ౨||౭||ఇన్ద్రోయ ఓజసా కదా చన
 స్తరీరసికదా చన ప్రయుచ్చసి ||౧౦||౨౭|| ఆ తత్త౭ఇన్ద్రాయవః
 పనన్తాభి య౭క్షీర్వం గోమన్తం తిత్పత్సాన్ | సక్రత్స్వం
 యే పురుపుత్రాం మహీగ్ం సహస్రధారాం బృహతీం దుదుక్షన్
 ||౧౧||౨౮|| ఇమాం తే ధియం ప్రభరే మహో మహీమస్య
 స్తోత్రే ధిషణా యత్త౭ఆనజే | తముత్సవే చ ప్రప్తవే చ
 సాప్తహిమిన్ద్రో దేవాస్త శృవసామదన్వను ||౧౨||౨౯||

ఇతి ద్వాత్రింశోఽధ్యాయే ద్వితీయోను౭వాకః ||

౩|| విభ్రాడ్బృహత్పిబతు సోమ్యం మధ్వాయుర్దధద్యజ్ఞపతా౭
 అవీహుతమ్ | వాతజూతో యో౭అభిరక్షత్తి త్మనా ప్రజాః పుపోష
 పురుధా విరాజతి ||౧||౩౦|| ఉద్దు త్వం జాతవేదసం దేవం
 వహన్తి కేతవః | దృశే విశ్వోయ సూర్యమ్ ||౨||౩౧|| యేనా పావక
 చక్షసా భుర్ణ్యన్తం జనా ౨|| ౭||అను | త్వం వరుణా పశ్యసి
 ||౩||౩౨|| దైవ్య౭అధ్వర్యూ౭ఆగతగ్ం రథేన సూర్యత్వచా |
 మధ్వో యజ్ఞగ్ం సమన్వాథే | తం ప్రత్నథాయం వేనశ్చోదయ

చ్చిత్రం దేవానామ్ ||౪||౩౩|| ఆ న ఇళాభిర్విదధీ సుశస్తి విశ్వానర
 స్సన్వితా దేవ వీతు | అపి యథా యువానో మత్సృథా నో విశ్వం
 జగదభిపిత్యే మనీషా ||౫||౩౪|| యదద్య కచ్చ వృతహన్నదగో
 అభి సూర్య | సర్వం తదీద్వృ తే వశే ||౬||౩౫|| తరణీర్విశ్వదేర్భతో
 జ్యోతిష్కృదసి సూర్య | విశ్వమాభాసి రోచనమ్ ||౭||౩౬||
 తత్సూర్యస్య దేవత్వం తన్మహిత్వం మధ్యా కర్తౌర్వితత్తగ్ం
 సంజభార | యదేదయుక్త హరిత స్సధస్తాదాద్రాత్రీ వాసస్త
 మతే పిమస్తే ||౮||౩౭|| తన్మిత్రస్య వరుణస్యాభిచక్షే సూర్యో
 రూపం కృణుతే ద్యౌరుపస్థే | అనన్తమన్యదృశదస్య పాజఃకృష్ణ
 మన్యద్ధరితస్సమృరన్తి ||౯||౩౮|| వ(బ)ణ్మహా ౨|| ౭తసిసూర్య
 బళాదిత్య మహా ౨||౭తసి | మహాస్తే సతో మహిమా
 పనస్యతేఽద్ధాదేవ మహా ౨||౭తసి ||౧౦||౩౯|| వ(బ) ట్సూర్య
 శ్రవసా మహా ౨||౭తసి సత్రా దేవ మహా ౨||౭తసి |
 మహా దేవానామసుర్యః పురోహితో విభు జ్యోతిరదాభ్యమ్
 ||౧౧||౪౦|| శ్రాయన్త - ఇవ సూర్యం విశ్వేదిద్ర్యస్య భక్షత
 | వసూని జాతే జనమాన్తఽఽజస్తా స్రతి భాగం న దీధిమ
 ||౧౨||౪౧|| అద్యా దేవా ఉదితా సూర్యస్య నిరగ్ంహసః పిప్రుతా
 నిరవద్యాత్ | తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తామదిత్తిస్సినః

పృథివీఽక్షత ద్యౌః ||౧౩||౪౨|| ఆ కృష్ణేన రజస్తా వర్తమానో
నివేశయన్నమృతం మర్త్యం చ । హిరణ్యయేన సవితా రథేనా
దేవో యాత్తి భువనాని పశ్యన్ ||౧౪||౪౩||

ఇతి ద్వాత్రింశోఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪|| ప్రవాప్యజే సుప్రయా బుద్ధి రేషామా విశ్చతీన బీరీట
ఽశయాతే । విశామక్తోరుషసః పూర్వహతౌ వాయుః పూషా
స్వస్తయే నియుత్వాన్ ||౧||౪౪|| ఇన్ద్రావాయూ బృహస్పతిం
మిత్రాగ్నిం పూషణం భగమ్ । ఆదిత్యాన్మారుతం గుణమ్ ||౨||౪౫||
వరుణః ప్రావితా భువన్మిత్రో విశ్వాభిరూతిభిః । కరతాం న
స్సరాధసః ||౩||౪౬|| అధి న ఇన్ద్రైషాం విష్ణో సజాత్యానామ్ ।
ఇతా మరుతో అశ్వినా । తం ప్రత్యుథాయం వేనశ్చోదయద్యే
దేవాస ఆన ఇహాభిర్విశ్వేభి స్సోమ్యం మధ్వోమోసశ్చర్షణీధృతః
||౪||౪౭|| అగ్నఽఇన్ద్రా వరుణమిత్ర దేవాశ్చర్షః ప్రయన్త మారుతోత
విష్ణో । క్షభా నాసత్యా రుద్రోఽఅధగ్నాః పూషా భగ స్సర
స్వతీ జుషన్త ||౫||౪౮|| ఇన్ద్రాగ్నీ మిత్రావరుణా దీత్తిగ్ం స్వః
పృథివీం ద్యౌం మరుతః పర్వతా ౨||౨౭||౪౯|| పూవే విష్ణుం
పూషణం బ్రహ్మణస్పతిం భగం మశగ్గింసగ్గిం సవితారమ్నాతయే

॥౬॥౪౯॥ అస్మే రుద్రా మేహవా పర్వతాసో వృత్రహత్యే
భరహూతా సజోషాః । యశ్యగ్గోపతే స్తువతే ధాయ సజ ఇన్ద్రో
జ్యేష్ఠా అస్మా ౨॥అవన్తు దేవాః ॥౬॥౫౦॥ అర్వాఞ్చోఽఅధ్యా
భవతా యజత్రా ఆవోహర్తి భయమానో వ్యయేయమ్ ।
త్రాధ్వం నో దేవా నిజురో వృకస్య త్రాధ్వం కర్తాదవపదో
యజత్రాః ॥౭॥౫౧॥ విశ్వేఽఅద్యమరుతో విశ్వేఽక్షుతీ విశ్వే
భవన్త్యగ్నయస్సమిద్ధాః । విశ్వేనో దేవా అవసాగమన్తు విశ్వమస్తు
ద్రవీణం వాజోఽఅస్మే ॥౮॥౫౨॥ విశ్వేదేవా శృణుతేమగ్గం
హవం మే యేఽఅన్తరిక్షేయఽఉప ద్యవిష్ఠ । యేఽఅగ్నిజిహ్వ
ఉత వా యజత్రా ఆసద్యాస్మిన్భర్తృషే మాదయధ్వమ్ ॥౧౦॥౫౩॥
దేవేభ్యో హి ప్రథమం యజ్ఞయేభ్యోఽమృతత్వగ్గ్ం స్తువసీ
భాగముత్తమమ్ । ఆదిద్ధామానగ్గ్ం సవితర్వ్యర్ణుషేఽనూచీనా
జీవితా మానుషేభ్యః ॥౧౧॥౫౪॥

ఇతి ద్వాత్రింశోఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ ప్రవాయుమచ్ఛా బృహతీ మనీషా బృహద్రయం
విశ్వవారగ్గ్ం రథప్రామ్ । ద్యుతద్యామా నియుతః పత్యమానః
క్షవిః క్షవిమియక్షసి ప్రయజ్యో ॥౧॥౫౫॥ ఇన్ద్రోవాయూఽఇమే
స్తుతా ఉప ప్రయోభిరాగతమ్ । ఇన్ద్రవో వాముశన్తిహి ॥౨॥౫౬॥

మిత్రగ్ం హువే పూతదక్షం వరుణం చ రిశాదసమ్ ।
 ధియం ఘృతాచీగ్ం సాధన్తా ॥౩॥౫౭॥ ద్రస్రా యువాకవ
 స్సుతా నాసత్యా వృక్షబ్ధిషః । ఆయాతగ్ం రుద్రవర్తనీ ।
 తం ప్రత్నథాయం వేనశ్చోదయత్ ॥౪॥౫౮॥ విదద్యదీ సరమో
 ర్ముగమదేర్మహి పాథః పూర్వగ్ం సద్యక్కుః । అగ్ం నయత్సు
 పద్యక్కురాణామచ్ఛా రవం ప్రథమా జాన్తతీ గాత్ ॥౫॥౫౯॥
 నహి సృశమవిదన్నన్యమస్మాద్వైశ్వానరా త్పురఽప్రతారమగ్నీః
 । ఏమేనమవృధన్నమృతా అమర్త్యం వైశ్వానరం క్షేత్రజిత్యాయ
 దేవాః ॥౬॥౬౦॥ ఉగ్రా ఏఘునినా మృధ ఇన్ద్రాగ్ని హవామహే
 । తానో మృశాత ఈద్యశే ॥౭॥౬౧॥ ఉపాస్మై గాయతా
 నరః పవమానాయేన్దవే । అభి దేవా ౨॥౭॥ఇయక్ష్తతే ॥౮॥౬౨॥
 యేత్వాహిత్యే మఘవన్నవర్ధన్యే శామ్నరే హరి వో యే గశ్మి
 । యే త్వా నూనమ నుమదన్తి విప్రాః పిబేన్ద్ర సోమగ్ం
 సగణో మరుద్భిః ॥౯॥౬౩॥ జనీష్ఠా ఉగ్ర స్సహసే తురాయ
 మన్ద్రా ఓజీష్ఠో బహులాభిమానః । అవర్ధన్మిన్ద్రం మరుతశ్చిదత్ర
 మూతా యద్వీరం దృఢనద్ధనీష్ఠా ॥౧౦॥౬౪॥ ఆ తూన ఇన్ద్ర
 వృత్రహన్నస్మాకమర్థమాగహి । మహాన్మహిభీర్మాతిభిః ॥౧౧॥౬౫॥
 త్వమిన్ద్రా ప్రతూర్తిష్వభి విశ్వా అపిస్పృధః । అశస్తిహ జనితా

ఏశ్వతూరసిత్వం తూర్య తరుష్యతః ॥౧౨॥౬౬॥ అనుతే
 శుష్మం తురయన్తమీయతుః క్షోణీ శిశుం న మూతరా ।
 విశ్వోస్తే స్పృధ శ్శ్పధయన్త మన్యవే నృత్రం యదీన్ద్ర తూర్యసి
 ॥౧౩॥౬౭॥ యజ్ఞో దేవానాం ప్రత్యేతి సుమ్నమాదీత్యాస్తో భవతా
 మృళయన్తః । ఆ వోఽర్వాచీ సుమతి ర్వవృత్యాదగ్గ్ంహోశ్చిద్యా
 పరివోవిత్తరాసత్ ॥౧౪॥౬౮॥ అదభేభిస్సవితః ప్రియుభిష్త్వగ్గ్ం
 శివేభిరద్య పరిపాహి నోగయమ్ । హిరణ్యజిహ్వ స్సువితాయ
 నవ్యపే రక్షా మాకీర్నోఽత్రఘశగ్గ్ం సఈశత ॥౧౫॥౬౯॥

ఇతి ద్వాత్రింశోఽధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

౬॥ ప్రవీరయా శుచయో దద్రిరే వామధ్వర్యభిర్మధు
 మన్త స్సృతాసః । వహ వాయో నియుతో యాహ్యచ్చా
 పిబో సుతస్యాన్తస్సోమదాయ ॥౧॥౭౦॥ గావ ఉపావతావతం
 మహీ యజ్ఞస్యరస్పదా । ఉభా కర్ణా హిరణ్యయా ॥౨॥౭౧॥
 కావ్యయోరాజానేషు క్రత్వా దక్షస్యదురోణే । రిశాదసా సధస్థౌఽఆ
 ॥౩॥౭౨॥ దైవ్యాఽఅధ్వర్యా ఆగతగ్గ్ం రథేన సూర్యత్వచా ।
 మధ్వోయజ్ఞగ్గ్ం సమజ్ఞాథే । తం ప్రత్నథాయం వేనశ్చేద
 యత్ ॥౪॥౭౩॥ త్తిరశ్చిన్ వితతో రశ్మి రేషామధస్సేదాసీ

౩ దుపరి స్విదాసీతే । రేతోధా ఆసన్మహిమాన ఆసన్స్వధా
 అవస్తాత్ప్రయతిః పరస్తాత్ ॥౧౦౮॥ ఆ రోదసీఽఅపృణదాప్వర్మ
 హజ్జాతం యదేనమపఽస్తో అధారయన్ । సోఽఅధ్వరాయ
 పరిణీయతే క్షవిరత్యోన వాఙసాతయే చనోహితః ॥౧౦౯॥
 ఉక్తేభిర్వృతహస్తమౌ యామన్తానాచిదాగిరా । ఆజ్ఞామైరావిహ
 సతః ॥౧౧౦॥ ఉప న స్సూనవో గిర శ్శృణ్వన్త్వమృతస్య
 యే । సుమృశీకా భవన్తు నః ॥౧౧౧॥ బ్రహ్మణి మే
 మతయ శ్శగ్ం సుతాపశుష్మ ఇయర్తి ప్రభృతో మేఅద్రేః ।
 ఆశాసతే ప్రతిహర్యన్త్యక్తేమా హరీ వహతస్తానోఽఅచ్చ ॥౧౧౨॥
 అనుత్తమాతే మఘనన్నక్తిర్ను న త్వాహ ౨౧౨అస్తి దేవతా
 విదానః । న జాయమానో నశతేన జాతో యానీ కరిష్యా
 కృణుహి ప్రవృద్ధ ॥౧౧౩॥ తదిదాస్త భువనేషు జ్యేష్ఠం
 యతో జజ్ఞఽఉగ్రస్త్యేషనృన్లుః । సద్యో జజ్ఞానో నిరిణాత్తి
 శత్రూనను యం విశ్వే మదన్త్యామాః ॥౧౧౪॥ ఇమా ఉత్వా
 పురూవస్తో గిరో వర్ధన్తు యా మమ । పాపకవర్ణాశ్శుచయో
 విప్రశ్చితోఽభి స్తోమైరనూషత ॥౧౧౫॥ యస్యాయం విశ్వ
 ఆర్యోదాస శ్వేవధిపా అరిః । తిరశ్చీద్యర్యే రుశమే పవీరవి
 తుభ్యేత్సోఽఅజ్యతే రయిః ॥౧౧౬॥ అయగ్ం సహస్రమృషీభి

స్సహస్కృత స్సముద్ర-ఇవ పప్రథే । సత్య స్సోఽతస్య
 మహిమా గృణేశవో యజ్ఞేషు విప్రరాజ్యే ॥౧౪॥౧౩॥ అదభేభి
 స్సవితః పాయుభిష్ట్యగ్గ్ం శివేభీర్ద్య పరిపాహి నో గయమ్ ।
 హిరణ్యజిహ్వ స్సువితాయ నవ్యసే రక్షా మాకీర్నోఽత్రఘశగ్గ్ంస
 ఈశత ॥౧౫॥౧౪॥

ఇతి ద్వాత్రింశోఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

ఇతి శుక్లయజుః కాణ్యసంహితాయాం షళనువాకేషు

చతురశీతికణ్డీకాయాం ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః ॥

అనువాకసూత్రమ్ ॥ అస్యాజరాస స్సప్తదశ (౧౭) ఆప
 శ్చిద్వాదశ (౧౮) విభ్రాట్పతుర్దశ (౧౯) ప్రవావృజ ఏకాదశ
 (౧౧) ప్రవాయుం పశ్చదశ (౧౫) ప్రవీరయేతి చ (౧౫)
 అస్యాజరాసష్టళనువాకేషు చతురశీతిః (౧౪)

అథ త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః

-ఓ३మ్ || యజ్ఞాగ్రతో దూరమ్బుదైతి దైవం తదు స్తుప్తస్య
 తద్దైవైతి । దూరంగమం జ్యోతిషాం జ్యోతిరేకం తన్నే మస
 శ్శివ స్కల్పమస్తు ||౧|| పితుంను నోషం మహో ధర్మాణం
 తవిషీమ్ । యస్య త్రితో వ్యజసా వృత్రం విపర్యవృద్ధయత్
 ||౨|| అన్విదనుమతే త్వం మన్యాసై శం చ నస్కృధి । క్రత్వే
 దక్షాయనో హిను ప్రణ ఆయాగ్గోషి తారిషః ||౩|| పినీవాలి
 పృథుష్టుకే యా దేవానామస్తిస్వసా । జుషస్వ హవ్యమాహుతం
 ప్రజాం దేవి దిదిడ్డి నః ||౪|| పచ్ఛన్నద్య సృరస్వతీమపీయన్తి
 ససోతసః । సరస్వతీ తు పచ్ఛాధా సో దేశేభవత్సరిత్ ||౫||
 త్వమగ్నే ప్రథమోఽఅగ్గీరా ఋషీర్దేవో దేవానామభవ శ్శివస్సఖా
 । తవ వ్రతే క్షవయో విద్మనాప్రసోఽజాయన్త మరుతో భ్రాజద్భ
 ష్టయః ||౬|| త్వం నోఽఅగ్నే తవ దేవ ప్రియుభీర్మఘోసో రక్ష
 తస్వశ్చ వన్త్య । త్రాతా తోకస్య తసయే గహమస్యనీమేషగ్గ్ం
 రక్షమాణస్తవ వ్రతే ||౭|| ఉత్తానాయామవభరా చిక్లిత్వాన్తద్యః
 ప్రవీతా వృషణం జజాన । అర్చుషస్తా పో రుశదస్య పాజ
 ఇళాయాస్పుతో వయునేఽజనిష్ట ||౮|| ఇళాయాస్త్యా పదే

వయం నాభా పృథివ్యా అధి । జాతవేదో నిధీమహ్యగ్నీ
 హవ్యాయు వోహృవే ॥౯॥ ప్రమన్మహే శవసానాయ శ్చాషమాం
 గూషం గిర్వణసేఽఅగ్నిర్హవత్ । సువృక్షిభి స్తువతఽబుగ్ని
 యాయారౌమూర్కం నరే విశ్రుతాయ ॥౧౦॥ ప్రవోమహే మహి
 నమో భరద్వమాఙ్గూష్యగ్నం శవసానాయ సామ । యేనా నః
 పూర్వే పితరః పదజ్ఞా అర్చన్తోఽఅగ్నిరసోగా అవిన్దన్ ॥౧౧॥
 ఇచ్చన్తిత్వా సోమ్యాస్త స్సఖాయస్సన్వన్తి సోమం దధతి
 ప్రయాగ్గంసి । తితిక్షన్తే ఽఅభిశస్తిం జనానామిన్ద్రాత్పదా కశ్చన
 హి ప్రక్షేతః ॥౧౨॥ న తే దూరే పరమా చిద్రజాగ్న్యాతు
 ప్రయాహి హరివో హరిభ్యామ్ । స్థిరాయ వృష్ణే సవనా
 కృతేమా యుక్తా గ్రాహణ స్సమిధానేఽఅగ్నౌ ॥౧౩॥ అషోహృం
 యుత్పుపుతనాసు పప్రీగ్న్ స్వర్వామహ్నిం వృజనస్య గోపామ్ ।
 భరేషుజాగ్నం సుక్తితిగ్నం సుశ్రవసం జయన్తం త్వామనుమదేమ
 సోమ ॥౧౪॥ సోమో ధేనుగ్నం సోమో అర్హన్తమాశుగ్నం సోమో
 వీరం కర్మణ్యం దదాతి । సార్దన్యం విదధ్యగ్నం ప్రభేయం
 పితృశ్రవణం యోదదాపదస్మై ॥౧౫॥ త్వమిమా ఓషధీ సోమ
 విశ్వాస్త్యమహోఽఅజనయన్త్వంగాః । త్వమాతతన్తోర్హన్తరీక్షం త్వం
 జ్యోతిషా వితమో వవర్థ ॥౧౬॥ దేవేన నో మనసా దేవ సోమ

రామో భాగగ్ం సహసావన్నభియుధ్య । మా త్వాతనదీశిషే
 వీర్యస్యాభయేభ్యః ప్రచికిత్సాగఽశ్చష్టే ॥౧౭॥ అష్టై వ్యఖ్యత్కకుభః
 పృథివ్యాస్త్రీ ధన్వయోజనా ప్రస్తసిన్ధాన్ । హిరణ్యాక్ష సృవితా
 దేవ ఆగ్రద్దద్రత్సా దాశుషే వార్యాణి ॥౧౮॥ హిరణ్యపాణి
 సృవితా విచర్షణిర్బుభే ద్యావాపృథివీఽఅన్తరీయతే । అపామీవాం
 బాధతే వేత్తి సూర్యమభి కృష్ణేన రజసా ద్యామృణోతి ॥౧౯॥
 హిరణ్యహస్తోఽఅసుర స్సనీధ స్సమృశీకస్సవా యాత్స్వ
 ర్వాజ్ । అప్రసేధన్రక్షసో యాతుధానానస్థాద్దేవః ప్రతిదోషం
 గృణానః ॥౨౦॥ యే తే పస్థా సృవితః పూర్వ్యాసోఽరేణవ
 స్సకృతా అన్తరీక్షే । తేభీర్నోఽఅద్య పృథిభి స్సుగేభి రక్షా
 చనోఽఅధి చ బ్రూహి దేవ ॥౨౧॥ ఉభా పీబతమశ్వినోభా
 నశ్యర్మ యచ్ఛతమ్ । అవిద్రియాభీర్నూతిభిః ॥౨౨॥ అష్టస్వతీ
 మశ్వినా వాచమస్మే కృతం నో దస్రా వృషణా మనీషామ్
 । అద్యుత్యేఽవసే నిహ్వయే వాం వృధే చ నో భవతం
 వాజసాతౌ ॥౨౩॥ ద్యుభిరక్తుభిః పరిపాతమస్మానరీష్టేభిరశ్వినా
 సౌభగేభిః । తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తామదిత్తి స్పిన్ధుః
 పృథివీ ఽఉత ద్యౌః ॥౨౪॥ ఆ కృష్ణేనరజసా వర్తమానో
 నివేశయన్నమృతం మర్త్యం చ । హిరణ్యయేన సవితా రథేనా

దేవో యోత్తి భువనాన్తి పశ్యన్ ||౨౫||

ఇతి త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ||

౨|| ఆ రాత్రి పార్థివగ్ం రజః పితురప్రాయ్వి ధామభిః | ద్వివ
స్సదాగ్ంసి బృహతి వితిష్ఠస్తతః త్వేషం వర్తతే తమః ||౧||౨౬||
ఉషస్తచ్చిత్రమాభరాస్మభ్యం వాజినీవతి | యేన తోకం చ తనయం
చధామహే ||౨||౨౭|| ప్రాతర్జితం భగముగ్రగ్ం హువేమవయం
పుత్రమదితేర్యో ఏధర్తా | ఆధ్రశ్చిద్యం మన్యమానస్తరశ్చిద్రాజో
చిద్యం భగం భక్షిత్యాహ ||౩||౨౮|| పూషస్తవ వ్రతే వయం
న రిష్యేమ కదా చన | స్తోతారస్తతః శహస్మాసి ||౪||౨౯||
ప్రథస్పథః పరిపతిం వచస్యా కామేన కృతోఽఅభ్యోనశ్చర్కమ్ |
సనో రాసచ్చరుధశ్చన్ద్రాగ్రా ధియం-ధియగ్ం సీషధాతి ప్రపూషా
||౫||౩౦|| త్రీణి పదా విచక్రమే విష్ణుర్గోషా అదాభ్యః | అతో
ధర్మాణి ధారయన్ ||౬||౩౧|| తద్విప్రాసో విప్రన్యవో జాగృవాగ్ంస్త
స్సమీన్ధతే | విష్ణోర్యత్పరమం పదమ్ ||౭||౩౨|| ఘృతవత్తి భువనా
నామభిశ్రియోర్వీ పృథ్వీ మధుదుఘే సుపేశసా | ద్యావాప్పథివీ
వరుణస్య ధర్మణా విష్కృభితేఽఅజరే భూరిరేతసా ||౮||౩౩|| యే
న స్సపత్నా అపతే భవన్తిన్ద్రాగ్నిభ్యామవ బాధామహే తాన్ |
వసవో రుద్రా ఆదిత్యా ఉపరిస్పృశం మోగం చేత్తారమధిరాజమ

క్రన్ ||౯||౩౪|| ఆ నాసత్యా త్రిభిరేకాదృపైరిహ దేవేభిర్యాతం
 మధుపేయమశ్వినా । ప్రాయుస్తారీష్టం నీ రహగ్గంసి మృక్షతగ్గం
 సేధతం ద్వేషో భవతగ్గం సచాభువా ||౧౦||౩౫|| ఏష వ స్తోమో
 మరుత ఇయం గీర్మాన్దార్యస్య మూన్యస్య కారోః । ఏషా
 యాసీష్టతన్వే వయాం విద్యామేషం పృజనం జీరదానుమ్
 ||౧౧||౩౬|| సహస్తోమా స్సహఽఞ్చస ఆవృత స్సహప్రమా
 ఋషయస్సప్త దైవ్యాః । పూర్వేషాం సన్ధామనుదృశ్యధీరా
 అన్వాలేభిరే రథో నరశ్మిన్ ||౧౨||౩౭|| ఆయుష్యం వర్చస్యగ్గం
 రాయస్చోషమౌద్భిదమ్ । ఇదగ్గం హిరణ్యం వర్చస్వజైత్రాయా
 విశతాదుమామ్ ||౧౩||౩౮|| న తద్రక్ష్యగ్గంసి న పీశాచాస్త
 రన్తి దేవానామోజః ప్రథమజగ్గ్ హ్యేతత్ । యో బిభర్తి
 దాక్షాయణగ్గం హిరణ్యగ్గం స దేవేషుకృణుతే దీర్ఘమాయుస్స
 మనుష్యేషు కృణుతే దీర్ఘమాయుః ||౧౪||౩౯|| యదాబద్ధ
 న్దాక్షాయణా హిరణ్యగ్గం శతానీకాయ సుమనస్యమానాః ।
 తస్మైఆబద్ధామి శతశారదాయా యుష్మాన్జరదష్టిర్యథాసమ్
 ||౧౫||౪౦|| ఉత నోఽహిర్బుధ్యృ శ్శుణోత్వజ ఏకపాత్పుధివీ
 సముద్రః । విశ్వే దేవా ఋతావృధో హువానా స్తుతా మన్తాః
 కవిశస్తా అవన్తు ||౧౬||౪౧|| ఇమా గిర ఆదిత్యేభ్యో ఘృతసూస్స

నాద్రాజభ్యో జుహ్వో జుహోమి । శృణోతు మిత్రోఽతర్యమా
భగో నస్తువిజ్ఞాతో వరుణో దక్షోఽఅగ్గింశః ॥౧౭॥౪౨॥
సప్తఽఋషయః ప్రతిహితా శృరేరే సప్తరక్షన్తి సదమప్రమాదమ్ ।
సప్తాప్తస్వపతో లోకమీయుస్తత్ర జాగృతోఽఅస్వప్నజౌ సత్రసదౌ
చ దేవా ॥౧౮॥౪౩॥ ఉత్తిష్ఠ బ్రహ్మణస్పతే దేవయన్తస్త్వేమహే
। ఉప ప్రయన్తు మరుత స్సదానవ ఇన్ద్రో ప్రాశూర్భవా సచా
॥౧౯॥౪౪॥ ప్రస్తూనం బ్రహ్మణస్పత్తిర్మన్త్రం వదత్సుక్త్యమ్ ।
యస్మిన్నిన్ద్రో వరుణో మిత్రోఽతర్యమా దేవా ఓకాగ్గింసి
చక్రిరే ॥౨౦॥౪౫॥ బ్రహ్మణస్పతే త్వమస్య యన్తా సూక్తస్య
బోధి తనయం చ జిన్వ । విశ్వం తద్భద్రం యదవన్తి దేవా
బృహద్వదేమ విదధీ సువీరాః । యశమా విశ్వో విశ్వకర్మా యో
నః పితాన్నప్తతేఽన్నస్య నో దేహి ॥౨౧॥౪౬॥

ఇతి త్రయస్త్రీంశోఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

ఇతి శుక్లయజుఃకాణ్యసంహితాయా మనువాకద్వయోష్పట్న త్వారింశ

తృణీకాయాం త్రయస్త్రీంశోఽధ్యాయః ॥౩౩॥

అనువాకసూత్రమ్ ॥ యజ్ఞాగ్రతః పశ్చవిగ్గింశతిః (౮౫)
ఆరాత్యేకవిగ్గింశతిః (౨౧) యజ్ఞాగ్రతో ద్వయోరనువాకయో
ష్పట్నత్వారిగ్గింశత్ ॥౪౬॥

అథ చతుస్త్రింశోధ్యాయః

ఓ3మ్ || దేవ సవిత్తః ప్రసువ యజ్ఞం ప్రసువ యజ్ఞపతిం
 భగోయ | దివ్యో గంధర్వః కేతపూః కేతం నః పునాతు
 వాచస్పతిర్వాచం న స్వదతు ||౧|| తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో
 దేవస్య ధీమహి | ధియోయో నః ప్రచోదయాత్ ||౨|| విశ్వోని
 దేవ సవితర్దురితాని పరాసువ | యద్భద్రం తన్న ఆసువ
 ||౩|| విభక్తార్గ్గం హవామహే వసోశ్చిత్రస్య రాధసః | సవితారం
 నృచక్షసమ్ ||౪|| బ్రహ్మణే బ్రాహ్మణం క్షత్రాయ రాజన్యం
 మరుద్భ్యో వైశ్యం తపసేశూద్రం తమసే తస్కరం వార్తకాయ
 వీరహణమ్ | పాపమనేక్లిబమాక్రయాయా 2 అయోగూం కామాయ
 పుగ్గేశ్చలూమతీక్రుష్టాయ మాగధమ్ ||౫|| సృతాయ సూతం
 గీతాయ శైలూషం ధర్మాయ సభాచరం నరిష్ఠాయై భీష్మ
 లమ్ | నర్మాయ రేభగ్గం హసాయ కారిమానన్దాయ స్త్రీషణం
 ప్రమదే కుమారీపుత్రం మేధాయై రథకారం ధైర్యాయ తక్షా
 ణమ్ ||౬|| తపసే కాలాలం మూయాయై కర్మార్గ్గం రూపాయ
 మణికారగ్గం శుభేవపగ్గం శరవ్యాయా 2 ఇషుకారగ్గం హేత్యే
 ధనుష్కారమ్ | కర్మణే జ్యౌకారం దిష్టాయ రజ్జుస్తం
 మృత్యవ్యే మృగయుమస్తకాయ శ్వనినమ్ ||౭|| నదీభ్యః *

పాశ్చాత్యమృక్షీకాభ్యో నైషాదం పురుషవ్యాస్రాయ దుర్మదం
గర్భస్వప్నరోభ్యో వ్రాత్యమ్ । ప్రయుగ్భ్య ఉన్మత్తగ్ం సర్పదేవజ
నేభ్యో ౭ప్రతిపదమయేభ్యః కితవమీర్యతాయో ౭అకీతవం
పిశాచేభ్యో బిదలకారీం యోతుధానేభ్యః కట్టకీకారీమ్॥౮॥

ఇతి చతుష్త్రింశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః॥ * (పాశ్చాత్య)

౨॥ సందయే జారం గేహయోపప్రతిమార్త్యై పరివిత్రం
నిర్భత్యై పరివివిదానమరాధ్యాఽఏదిధిషుః ప్రతిం నిస్కృత్యై
పేశస్కారీగ్ం సంజ్ఞానాయ స్మరకారీమ్ । ప్రకామోద్యాయోప
సదం వర్ణాయాన్తురుధం బలాయోపదామ్ ॥౧॥౯॥ ఉత్సాదేభ్యః
కుబ్జం ప్రముదేవామనం ద్వార్భ్యస్సామగ్గ్ స్వప్నాయో
న్ధమధర్మాయ బధిరం ప్రవిత్రాయ భిషజీమ్ । ప్రజ్ఞానాయ
నక్షత్రధర్మమాశ్చిక్షాయై ప్రశ్నినముపశ్చిక్షాయోఽఅభిప్రశ్నినం ముర్యా
దాయై ప్రశ్నవివాకమ్ ॥౨॥౧౦॥ అర్మోభ్యో హస్తీపం జవాయోశ్వ
పం పుష్ప్యై గోపాలం వీర్యాయావిపాలం తేజసేఽజపా
లమిరాయై కీనాశమ్ । కీలాలోయ సురాకారం భద్రాయ గృహ
పగ్గ్ శ్రేయసే విత్తధమాధ్యక్షా(క్ష్వా) యానుక్తతారీమ్ ॥౩॥౧౧॥
భాయై దార్వాహారం (దార్వాహారం) ప్రభాయోఽఅగ్నేయధం
బ్రధ్నస్య విష్టపాయాభిషేక్తారం వర్షిష్ఠాయ నాకాయ పరివేష్టారీమ్

| దేవలోకాయ పేశితారం మనుష్యలోకాయ ప్రకరితార్థగ్ం
 సర్వేభ్యో లోకేభ్య ఉపసేక్తార్థమవబుల్యై వధాయోపమన్తి
 తారం మేధాయ వాసః పల్పాలీం ప్రకామాయ రజయిప్రీమ్
 ||౪||౧౨|| ఋతయే స్తేనహృదయం వైరహత్యాయ పిశునం విపి
 క్త్యైక్తార్థమాపద్ర(ప్తి) ప్రాయానుక్తార్థం బలాయానుచరం
 భూమే పరిష్కన్తమ్ | ప్రియాయ ప్రియవా దినమరిష్ట్యై
 అశ్వసాదగ్గ్ స్వర్గాయ లోకాయ భాగదుఘం వర్షిష్ఠాయనాకాయ
 పరివేష్టారమ్ ||౫||౧౩||

ఇతి చతుష్ట్రింశేధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ||

౩|| మన్యవేయస్తాపం క్రోధాయ నిస్తరం యోగాయ
 యోక్తార్థగ్ం శోకాయాభిస్తరార్థం క్షేమాయ విమోక్తార్థము
 త్కూలనికూలేభ్యస్త్రిష్టి సమ్ | వపుషే మానస్కృతగ్ం శీలా
 యాఙ్మనీకారీం నిర్భత్యై కోశకారీం యమాయాసూమ్ ||౧||౧౪||
 యమాయయమసూమధీర్వభ్యో అవతోకగ్ం సంవత్సరాయ
 పర్యయిణీం పరివత్సరాయా విజాతాఘిదావత్సరాయాతీత్వరీ
 మిద్వత్సరాయా తిష్కద్వరీమ్ | వత్సరాయ విజర్జరార్థగ్ం సంవత్స
 రాయ పరిక్షీప్తభుభ్యోఽజినసంధగ్ం సాధ్యే భ్యశ్చర్మమ్
 (వ్లమ్) ||౨||౧౫|| సరోభ్యో దైవరముప్తస్థావరాభ్యో దాశం

వైశ్వాభ్యో బైత్వం నద్వలాభ్య శ్శాష్కలమ్ । పారాయ మార్గారమ
 వారాయ కేవర్తం తీర్థేభ్య ఆన్తం ఏషమేభ్యో మైనాలమ్ ।
 స్వనేభ్యః పర్ణకం గుహాభ్యః కిరాత్తగ్ం సానుభ్యో జమ్భకం పర్వ
 తేభ్యః కిమ్బూర్పుషమ్ ॥౩॥౧౬॥ బీభత్సాయై పౌల్కసం వర్ణాయ
 హిరణ్యకారం తులాయై వాణిజం పశ్చాద్దోషాయ గ్లావిన్తం
 విశ్వేభ్యోభూతేభ్య స్సిద్ధులమ్ । భూత్వై జాగర్తణమభూత్వై స్వప్త
 నమార్త్యై జనవాదినం వ్యధ్యాయై అపగల్భగ్ం సగ్ంశరాయ
 ప్రచ్ఛదమ్ ॥౪॥౧౭॥ అక్షరాజాయ కితవం కృతాయాది
 నవదర్శం త్రేతాయై కల్పినం ద్వాపరాయాధికల్పినమాస్కన్దాయ
 సభాస్థాణుం మృత్యువే గోవ్యచ్ఛమన్తకాయ గోఘాతమ్ క్షుధే
 యో గాం ఏకృన్తన్తం భిక్షమాణ ఉపతిష్ఠతి దుష్కృతాయ
 చరకాచార్యం పాపమనే పైలగమ్ ॥౫॥౧౮॥

ఇతి చతుస్త్రింశేధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ ప్రతిశ్రుత్కాయై అర్తనం ఘోషాయ భిషమన్తాయ
 బహువాది నమ నన్తాయ మూక్షగ్ం శబ్దాయాశమ్బరాఘాతమ్
 । మహాసేవీణావాదం క్రోశాయ తూణవధ్మమవరస్పరాయ
 శక్తిధ్ం వనాయ నన్తపమన్యతోఽరణ్యాయ దావపమ్ ॥౧॥౧౯॥
 నర్మాయ పుగ్గశ్చలూగ్ం హసాయ కార్తి యాదసే శాబ్దల్యం

గ్రామణ్యం గణకమభిక్రోశకం తాన్మహాసే । వీణావాదం
 పాణిఘ్నం తూణవధ్మం తాన్మత్తాయాన న్దాయ తల
 వమ్ ॥౨॥౨౦॥ అగ్నయే పీవానం పృథివ్యై పీతస్పర్శిణం వాయవే
 చాణ్డాలన్మన్తరిక్షాయ వగ్గంశన్తరినం దివే ఖలతిగ్గం సూర్యాయ
 హర్మకమ్ । నక్షత్రేభ్యః కిర్మిరం చన్ద్రమసే కిలాస్మహేన్న
 శుక్లం పీజాకగ్గం రాత్ర్యైక్ష్మం పీజాకమ్ ॥౩॥౨౧॥ అథైతాన్తష్ఠి
 విరూపానాలభతేఽతి శుక్లం చాతిక్ష్మం చాతిద్ధిర్ఘ్నం చాతిహ్ర
 స్వచ్చ । అతిస్థూలం చాతికృశం చాతికూల్పం చాతిలోమశం
 చాశూద్రా అబ్రాహ్మణాస్తే ప్రాజాపత్యాః । మూగధః పుగ్గశ్చలీ
 క్షీబః కీత్రవోఽశూద్రా అబ్రాహ్మణాస్తే ప్రాజాపత్యాః ॥౪॥౨౨॥

ఇతి చతుస్త్రింశేధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

ఇతి శుక్లయజుః కాణ్యసంహితాయాం చతురనవాకేషు ద్వావింశతి

కణ్డీకాయాం చతుస్త్రింశోధ్యాయః ॥౩౪॥

అనువాకసూత్రమ్ ॥ దేవసవితరష్ట (౮) సంధయేజారం
 పశ్చ (౫) మన్యవే (౫) ప్రతిశ్రుత్కాయై చతస్రః దేవసవిత
 శ్చతురనువాకేషు ద్వావిగ్గంశతిః (౨౨)

అథ పశ్చత్రింశోఽధ్యాయః

ఓ३మ్ || సహస్రశీర్షా పురుష సహస్రాక్ష సహస్ర
 పాత్ | సభూమిగ్ం సర్వత స్పృత్వాత్యతిష్ఠద్దశాజ్గులమ్ ||౧||
 పురుష ఏవేదగ్ం సర్వం యద్భూతం యచ్ఛ భావ్యమ్
 | ఉతామృతత్వస్యేశాన్తో యదన్నేనాత్తిరోహతి ||౨|| ఏతావా
 నస్య మహిమాతో జ్యాయాగ్గ్శ్చ పూరుషః | పాదోఽస్య
 విశ్వో భూతాని త్రిపాదస్యామృతం దివి ||౩|| త్రిపాద్ధూర్ధ్వ
 ఉదైత్పురుషః పాదోఽస్యేహ భవత్పునః | తతో విష్వజ్జ్ వ్యక్రామ
 త్నాశనానశనేఽఅభి ||౪|| తతో విరాళజాయత విరాజోఽఅభి
 పూరుషః | స జాతోఽఅత్యరిచ్యత పశ్చాద్భూమిమథో
 పురః ||౫|| తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుత సమచ్ఛృతం పృషద్రాజ్యమ్
 | సశూగ్గ్స్తాగ్గ్శ్చక్రే వాయువ్యానారణ్యా గ్రామ్యాశ్చయే ||౬||
 తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుత ఋచస్సామాని జజ్ఞిరే | ఛన్దాగ్గ్ంసి జజ్ఞిరే
 తస్మాద్యజ్ఞస్తస్మాదజాయత ||౭|| స్తస్మాదశ్వా అజాయంతయేకే
 చోభయాదతః | గావో హ జజ్ఞిరే తస్మాత్తస్మాజ్జాతా అజావయః
 ||౮|| తం యజ్ఞం బర్హిషి ప్రాక్షన్పురుషం జాతమగ్రతః | తేన
 దేవా అయజంత సాధ్యా ఋషయశ్చ యే ||౯|| యత్పురుషం
 వ్యదధుః కత్తిధా వ్యకల్పయన్ | ముఖం కిమస్యాస్తీత్కిం
 భాహూ కిమూరు పాదోఽఉచ్యేతే ||౧౦|| బ్రాహ్మణోఽస్య

ముఖసిద్ధాహూ రాజన్యః కృతః । ఊరూ తదస్య
 యద్వైశ్యః పద్భ్యాగ్గ్ం శూద్రోఽఅజాయత ॥౧౧॥ చన్ద్రమా
 మనసో జాతశ్చక్షోస్సూర్యోఽఅజాయత । శ్రోత్రోద్వాయుశ్చ
 ప్రాణశ్చ ముఖోద్గిర్జాయత ॥౧౨॥ నాభ్యో ఆసిద్ధస్తరీక్షగ్గ్ం
 శీర్ష్ణోద్యో స్సమవర్తత । పద్భ్యం భూమిర్దిశ శ్శ్రోత్రాత్తథా
 లోకా ౨॥౨అకల్పయన్ ॥౧౩॥ యత్పురుషేణ పూవిషో దేవా
 యజ్జమతన్వత । వసన్తోఽస్యాస్తీదాజ్యం గ్రీష్మ ఇధ్మశ్చరద్ధవిః
 ॥౧౪॥ సప్తాస్యోపన్పరిధయస్త్రి సప్తప్రమిధః కృతాః । దేవా
 యద్యజ్జం తన్వానా అబద్ధన్పురుషం ప్రశుమ్ ॥౧౫॥ యజ్జేన
 యజ్జమయజన్త దేవాస్తాన్వి ధర్మాణి ప్రథమాన్యాసన్ । తే
 హనాకం మహిమాన స్పచన్త యత్ర పూర్వే సాధ్యా స్సన్తి దేవాః
 ॥౧౬॥

ఇతి పశ్చత్రింశోఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః॥

౨॥ ఆద్యస్సమృతః పృథివ్యై రసోచ్చ విశ్వకర్మణస్సమ
 వర్తతాగ్గ్ం । తస్య త్వష్టే విదధద్రూపమేతి తన్మర్త్యస్య దేవత్వ
 మ్రాజానమగ్గ్ం ॥౧॥౧౭॥ వేదాహమేతం పురుషం మహాస్తమాది
 త్యవన్తం తమసః ప్రరన్తోత్ । తమేవ ఏదిత్వాతి మృత్యుమేతి
 నాన్యః పన్థో విద్యతే యనాయ ॥౨॥౧౮॥ ప్రజాపతిశ్చరతి
 గర్భోఽఅన్తరజాయమానో బహుధా విజాయతే । తస్యయోనిం

పరిపశ్యన్తిధీరాస్తస్మీన్ తస్థుర్భవనాన్ విశ్వే ||౩||౧౯|| యో
 దేవేభ్య ఆతపతి యో దేవానాం పురోహితః । పూర్వో
 యో దేవేభ్యో జాతో నమో రుచాయ బ్రాహ్మయే ||౪||౨౦||
 రుచం బ్రాహ్మం జనయన్తో దేవా అగ్రే తదబ్రువన్ ।
 యస్తైవం బ్రాహ్మణో విద్యాత్తస్య దేవా అప్తవశే ||౫||౨౧||
 శ్రీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ పత్యోఽఅహోరాత్రే పార్శ్వే నక్షత్రాణి
 రూపమశ్వినౌ వ్యాత్తమ్ । ఇష్టన్నిషాణాముం ము ౭ ఇషాణ
 సర్వలోకం ము ౭ ఇషాణ ||౬||౨౨||

ఇతి పశ్చత్తింశోఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩|| తదేవాగ్నిస్తదాదిత్యస్తద్వాయుస్తదు చంద్రామః । తదేవ
 శుక్రం తద్భ్రహ్మ తదాప్తత్ప్రజాపతిః ||౧||౨౩|| సర్వే నిమేషా
 జ్జ్వరే విద్యుతః పురుషాదధి । నైవమూర్ధ్వం న తిర్యచ్చం
 న మధ్యే పరిజగభత్ ||౨||౨౪|| న తస్య ప్రతిమా౭తస్తి
 యస్య నామ మహద్యశః । హిరణ్యగర్భ ఇత్యేషః ||౩||౨౫|| ఏషో
 హ దేవః ప్రదిశోఽను సర్వాః పూర్వో హ జాత స్సక్షగర్భే
 ౭అన్తః । స ఏవ జాత స్సజనిష్యమాణః ప్రత్యజ్ జనాస్తి
 స్థతి సర్వతోముఖః । యస్మాన్న జాత ఇత్యేషః ||౪||౨౬||
 వేనస్తత్పశ్యన్తిహితం గుహో సద్యత్ర విశ్వం భవత్యేకనీళమ్ ।
 తస్మిన్నిదగ్గ్ం సం చ విచేత్తి సర్వగ్గ్ం స ఓతః ప్రోతశ్చ

విభూః ప్రజాసు ||౫||౨౭|| ప్రతద్వోచేదమృతం ను విద్వాన్న్వర్వో
 ధామ విభృతం గుహాసత్ । త్రిణి పదాని నిహితా గుహాస్య
 యస్తాని వేద స పితుః పితాసత్ ||౬||౨౮|| స నో
 బన్ధుర్జనితా సవిధాతా ధామోని వేద భువనాని విశ్వ । యత్ర
 దేవా అమృత మానశానాస్తృతియే ధామన్నధ్యైరయన్త ||౭||౨౯||
 పరీత్యభూతాని పరీత్య లోకాన్పరీత్య సర్వాః ప్రదిశో దిశశ్చ ।
 ఉప్తస్థాయ ప్రథమజామృతస్యాత్మానాత్మనమభి సంవీచేత ||౮||౩౦||
 పరిధ్యావాప్యధివీ పద్య ఇత్వా పరి లోకాన్పరి దిశః పరిస్వః ।
 ఋతస్య తన్తుం వితతం విచృత్య తదపశ్యత్తదభవత్తదాసీత్
 ||౯||౩౧|| సదస్సప్తిమద్భుతం ప్రియమిన్ద్రస్య కామ్యమ్ । సని
 మేధామయాపిషగ్న్ స్వాహా ||౧౦||౩౨|| యాం మేధాం దేవగణాః
 పితరశ్చోపాసతే । తయా మామద్య మేధయాగ్నే మేధావనం
 కుర్తు స్వాహా ||౧౧||౩౩|| ఇదం మే బ్రహ్మ చ క్షతం చోభే
 శ్రియమశ్నుతామ్ । మయి దేవా దధతు శ్రియముత్తమాం
 తస్మై తే స్వాహా ||౧౨||౩౪|| [మేధాం మే వరుణో దదాతు
 మేధామగ్నిః ప్రజాపతిః । మేధామిన్ద్రశ్చ వాయుశ్చ మేధాం
 ధాతా దదాతు మే స్వాహా ||౧౩||౩౫||]

ఇతి పశ్చాత్తింశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః

౪|| అపేతో యన్తు పుణయోఽసుమ్నా దేవప్తీయవః ।

అన్యలోక స్సతావతః ॥౧॥౩౫॥ ద్యుభిరహోభిరక్షుభిర్వ్యక్తం
యమో దదాత్వనసాసమస్మై । సవితా తే శరీరేభ్యః పృథివ్యాం
లోకమిచ్ఛతు । తస్మై యుజ్యంతాముస్రియాః ॥౨॥౩౬॥ వాయుః
పునాతు సవితా పునాత్వగ్నోర్భూజస్తా సూర్యస్యవర్చసా ।
విముచ్యంతాముస్రియాః ॥౩॥౩౭॥ అశ్వత్థే వోన్విషదనం ప్లర్ణే వో
వస్తతిస్సృతా । గోభాజ ఇత్కిలా సథ యత్సనవథ పూరుషమ్
॥౪॥౩౮॥ సవితా తే శరీరాణి మూతు ర్దుసప్త ౭ఆవపతు ।
తస్మై పృథివి శంభవ । ప్రజాపతౌ త్వా దేవతౌ యాముపోదకే
లోకే నిదధామ్యసౌ ॥౫॥౩౯॥ పరం మృత్యోఽఅనుపరేహి సన్తాం
యస్తేఽఅన్య ఇతరో దేవయానాత్ । చక్షుషతే శృణ్వతే
తే బ్రవీఽమి మా నః ప్రజాగ్గ్ం రీరిషో మోత వీరాన్
॥౬॥౪౦॥ శం వాత్ర శృగ్గ్ం హి తే (హితే) ఘృణీశ్శం తే
భవన్తిష్టకాః । శం తే భవన్త్వగ్నయః పార్థివాసో మాత్వాభిశూ
శుచన్ ॥౭॥౪౧॥ కల్పంతాం తే దిశస్తభ్యమాప శ్శివతమాస్తభ్యం
భవన్తు సిన్ధవః । అన్తరీక్షగ్ం శివం తుభ్యం కల్పంతాం తే
దిశ స్సర్వాః ॥౮॥౪౨॥ అశ్మన్వతీ రీయతే సగ్గ్ంరభధ్యముత్తిష్ఠత
ప్రతరతా సఖాయః । అత్రో జహీమోఽశివాయే అసశ్శివాన్వ
యముత్తరేమాభి వాజాన్ ॥౯॥౪౩॥ అప్రాఘమప కిల్బిషమప
కృత్యామపో రషః । అపామార్గ త్వమస్మదప దుష్వప్స్యగ్ం

సువ ||౧౦||౪౪|| సుమిత్రయా న ఆప ఓషధయ స్సన్తు
 దుర్మిత్రయా స్తస్మై సన్తు | యోఽస్మాన్వేష్టియం చవయం
 ద్విష్టుః ||౧౧||౪౫|| అనన్ద్యాహమన్వారభామహే స్వస్తయే | స
 న ఇన్ద్ర-ఇవ దేవేభ్యో వహ్ని స్సంతారణో (స్సంతరాణో)
 భవ ||౧౨||౪౬|| ఉద్వయం తమస్పరిస్వః పశ్యన్త ఉత్తరమ్
 | దేవం దేవత్రా సూర్యమగన్మ జ్యోతిరుత్తమమ్ ||౧౩||౪౭||
 అగ్నః ఆయాగ్గంషి పవనఆస్తువోర్జమిషం చ నః | ఆరే
 భోధస్వ దుచ్చసామ్ ||౧౪||౪౮|| ఆయుష్మానగ్నే హవిషో
 వృధానో ఘృతప్రతికో ఘృతయోనిరేధి | ఘృతం పీత్వా
 మధు చార్తు గవ్యం (చారుగవ్యం) పితేవ పుత్రమభిరక్షతాద్ది
 మాన్వాస్వహే ||౧౫||౪౯|| ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి
 మైషాం ను గౌదపరోఽఅర్థమేతమ్ | శతం జీవన్తు శరదః
 పురూచీర్తన్తర్మృత్యుం దధతాం పర్వతేన ||౧౬||౫౦|| పరీమే
 గామనేషత పర్యగ్నిమహృషత (మహర్షత) | దేవేష్వక్రత శ్రవః క
 ఇమా ౨||౭||ఆదధర్షతి ||౧౭||౫౧|| క్రవ్యాదమగ్నిం ప్రహిణోమి
 దూరం (దూతం) యన్మరాజ్యం గచ్ఛతు రిప్రవాహః | ఇహై
 వాయమితరో జాతవేదా దేవేభ్యో హవ్యం వహతు ప్రజానన్
 ||౧౮||౫౨|| వహ వపాం జాతవేదః పితృభ్యో యత్రైనాన్వేత్త
 నిహితాన్పరాకే | మేదసః క్షుల్యా ఉపతాన్ త్వృవన్తు సత్యా

ఏషామూశిషస్సన్తు కామా స్వాహా ॥౧౯॥౫౩॥ స్యానా పృథివి
 నో భవాన్మక్షరా నివేశనీ । యచ్ఛాన్తశ్శర్మ ప్రప్రథాః ॥ అప స్త
 శ్శోశుచదఘమ్ ॥౨౦॥౫౪॥ అస్మాత్త్వమధి జాతోఽపి త్వదయం
 జాయతాం పునః । అసౌ స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహా । అప
 స్తశ్శోశుచదఘమ్ ॥౨౧॥౫౫॥ (కేషుచిత్పాచ్యలిఖితపుస్తకేషు

దధిక్రాన్తోఽఅకారిషం జిష్ణోరశ్వస్య వాజినః । స్తురభి నో
 ముఖో కర్తవ్య ఇ ఆయుగ్గంషి తారిషత్ ॥౨౨॥౫౬॥ ద్యౌ
 శ్శాన్తిరన్తరీక్షగ్ం శాన్తిః పృథివీశాన్తిరాప్తశ్శాన్తి రోషధయశ్శాన్తిః ।
 వనస్పతయశ్శాన్తి శ్శాన్తిరేవ శాన్తిః ॥౨౩॥౫౮॥

ఇతిద్వేకాణ్డీకేఽపివిద్యతే)

ఇతి శుక్లయజుః కాణ్యసంహితాయాం చతురనువాకేషుషట్పశ్చాశత్

శత్రుజ్ఞీకాయాం పశ్చాత్తింశోఽధ్యాయః

అనువాకసూత్రమ్ ॥ సహస్రశీర్షాషోఢశ (౧౬) అధ్యుస్సప్సు
 తష్షట్ (౬) తదేవాగ్నిర్ద్వాదశ (౧౨) అపేతోయన్వేకవిగ్గంశతిః
 (౨౧) అగ్నేస్తనూరసి, సహస్రశీర్షా, చ పశ్చపశ్చాశత్ ॥౫౫॥

అథ షట్త్రింశోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || ఋచం వాచం ప్రపద్యే మనో యజ్ఞః ప్రపద్యే సామ
 ప్రాణం ప్రపద్యే చక్షు శ్శ్రోత్రం ప్రపద్యే | వాగోజ్ సహజోమయి
 ప్రాణాప్రానా ||౧|| యన్మేచిద్రం చక్షుషో హృదయస్య మనస్తో
 వాతీత్యణ్ణం బృహస్పతిర్మే తద్దధాతు | శం నో భవతు భువనస్య
 యస్పతిః ||౨|| భూర్భువస్స్వః | తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య
 ధీమహి | ధియో యో నః ప్రచోదయాత్ ||౩|| కయా నశ్చిత్ర
 ఆభువద్దూతి సదావృధ స్సఖా | కయా శచిష్ఠయా వృతా ||౪||
 కస్త్యై సత్యో మదానా మగ్గంహిష్యో మత్సదస్తసః | దృఢ్య
 చిద్రూజే వసు ||౫|| అభీషుణ స్సఖీనామవితా జరిత్యాణామ్ |
 శతం భవాస్యాతిభిః ||౬|| కయా త్వం న ఊత్యాభి ప్రమన్తసే
 వృషన్ | క(క్త)యా స్తోతృభ్య ఆభర ||౭|| ఇన్ద్రో విశ్వస్య
 రాజతి | శం. నోఽఅస్తు ద్విపదేశం చతుష్పదే ||౮|| శం
 నో మిత్ర శ్శం వరుణ శ్శం నోభవత్సర్వమా | శం న
 ఇన్ద్రో బృహస్పతి శ్శంనో విష్ణురురుక్రమః ||౯|| శం నో వాతః
 పవతాగ్గ్ శం నస్తవతు సూర్యః | శం నః కనిక్రదద్దేవః
 పర్జన్యోఽఅభివర్షతు ||౧౦|| అహోన్తి శం భవన్తు న శ్శగ్గ్

రాత్రిః ప్రతీధీయతామ్ । శం న ఇన్ద్రాగ్నీ భవతామవోభి శృం
 న ఇన్ద్రావరుణౌ రాతహోవ్యా । శం ఇన్ద్రా (ఇన్ద్రా) పూషణౌ
 వాజసాతౌ శమిన్ద్రాసోమౌ సువితాయు శం యోః ॥౧౧॥ శన్న
 నో దేవీరభిష్టయ్యఽఆపోభవన్తు పీతయే । శం యోరభిసవన్తు
 నః ॥౧౨॥ స్యోనా పృథివి నో భవాన్పక్షరా నివేశనీ । యచ్ఛా
 న శృర్మ ప్రప్రథాః ॥౧౩॥ ఆపో హిష్ఠా మయోబుప్రస్తాస
 ఊర్జే దధాతన । మహే రణాయ చక్షసే ॥౧౪॥ యో వ
 శ్శివతమో రస్తస్తస్య భాజయతేహ నః । ఉశతీరీవమాతరః
 ॥౧౫॥ తస్మాఽఅరం గమామవో యస్వక్షయాయ జిన్వథ । ఆపో
 జనయథా చ నః ॥౧౬॥ ద్యౌ శ్శాన్తిరన్తర్క్షగ్ం శాన్తిః పృథివీ
 శాన్తిరాప్త శ్శాన్తిరోష ధయశ్శాన్తిః । వనస్పతయశ్శాన్తి శాన్తిరేవ
 శాన్తిః ॥౧౭॥ దృతే (దృతే) దృగ్గంహ మా మిత్రస్య మౌ చక్షుషౌ
 సర్వాణి భూతాని సమీక్షన్తామ్ । మిత్రస్యాహం చక్షుషౌ
 సర్వాణి భూతాని సమీక్షే । మిత్రస్య చక్షుషౌ సమీక్షామహే
 ॥౧౮॥ దృతే (దృగ్గం) దృగ్గంహమా । జ్యోక్తే సందృశీ జీవ్యాసం
 జ్యోక్తే సందృశీ జీవ్యాసమ్ ॥౧౯॥ సమస్తే హరసే శోచిషే
 నమస్తే ఽఅస్త్వర్చిషే । అన్యార్గస్తేఽఅస్మత్తపన్తు హేతయః
 పావకోఽఅస్మభ్యగ్ం శివో భవ ॥౨౦॥ నమస్తేఽఅస్తు విద్యుతే

నమస్తే స్తనయిత్నవే । నమస్తే భగవన్నస్తుయత స్వస్సమీహాసే
 ॥౨౦॥ యతో- యతస్సమీహాసే (యతో- యతస్సమీహాసే)
 తతో నోఽలభ్యం కురు । శం నః కురు ప్రజాభ్యోఽభయం
 నః పశుభ్యః ॥౨౧॥ సుమిత్రయాన ఆప ఓషధయ స్సన్తు
 దుర్మిత్రయాస్తస్మాసన్తు । యోఽస్మాన్వేష్టి యం చ వయం
 ద్విష్టుః ॥౨౩॥ తచ్చక్షురేవహితం పురస్తాచ్చక్రముచ్చ (ముచ్చ)
 రత్ । పశ్యేమ శరదశ్శతం జీవేమ శరద శ్శతగ్ం శృణుయామ
 శరదశ్శతమ్ ॥౨౪॥

ఇతి శుక్లయజుః కాణ్యసంహితాయామేకానువాకే చతుర్వింశతికణ్డే
 కాయాం షట్ప్రింశోఽధ్యాయః ॥౩౬॥ ఋచం వాచమిత్యే కానువాకే
 చతుర్విగ్ంశతిః ॥౨౪॥

అథ సప్తత్రింశోఽధ్యాయః

ఓ३మ్ ॥ దేవస్యత్వా సవితుః ప్రప్తవే॒శ్వినో॑ర్భామభ్యాం
 పూ॒ష్ణో హస్తా॑భ్యామ్ । ఆదదే॒ నారీ॑రసి ॥౧॥ యు॒ష్ణత్తే॒ మన॑ ఉత
 యు॒ష్ణత్తే॒ధియో॑ విప్రా విప్రస్య బృహతో వీప్రశ్చితః । విహోత్రాదధే
 వయునావిదేక్ష ఇన్మహీ దేవస్య సవితుః పరిష్టుతిః ॥౨॥ దేవీ
 ద్యావాపృథివీ ముఖస్య వామద్య శిరో రాధ్యాసం దేవయజనే
 పృథివ్యాః । ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వా శీర్షే ॥౩॥ దేవో
 వమియో భూతస్య ప్రథమజా ముఖస్య వోద్యశిరో రాధ్యాసం
 దేవయజనే పృథివ్యాః । ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వా శీర్షే ॥౪॥
 ఇయత్యగ్ర(గ్రే) ౭ఆసీర్మఖస్య (ఆసీన్మఖస్య) తేద్య శిరో
 రాధ్యాసం దేవ యజనే పృథివ్యాః । ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వా
 శీర్షే ॥౫॥ ఇన్ద్రస్యాజస్థ ముఖస్య వోద్య శిరో రాధ్యాసం
 దేవయజనే పృథివ్యాః । ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వా శీర్షే ।
 ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వాశీర్షే । ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వా
 శీర్షే ॥౬॥ ప్రైతు బ్రహ్మణస్పతిః ప్రదేవ్యేతుస్తూన్వతా ।
 అచ్ఛావీరం నర్యం పక్షక్తిరాధసం దేవా యజ్ఞం నయన్తునః ।
 ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వా శీర్షే । ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వా

శీర్ష్ణే । ముఖాయ త్వా ముఖస్య త్వా శీర్ష్ణే ॥౭॥ ముఖస్య
 శిరోఽసి । ముఖాయ త్వా ముఖస్య త్వా శీర్ష్ణే । ముఖస్య
 శిరోఽసి । ముఖాయ త్వా ముఖస్య త్వా శీర్ష్ణే । ముఖస్య
 శిరోఽసి । ముఖాయ త్వా ముఖస్య త్వా శీర్ష్ణే । ముఖాయ
 త్వా ముఖస్య త్వా శీర్ష్ణే ముఖాయ త్వా ముఖస్య త్వా శీర్ష్ణే
 । ముఖాయ త్వా । ముఖస్య త్వా శీర్ష్ణే ॥౮॥ అశ్వస్యత్వా
 వృష్ణశ్శక్నా ధూపయామి దేవయజనే పృథివ్యాః । ముఖాయత్వా
 ముఖస్యత్వా శీర్ష్ణే । అశ్వస్యత్వా వృష్ణ శ్శక్నా ధూపయామి
 దేవయజనే పృథివ్యాః । ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వా శీర్ష్ణే
 । అశ్వస్యత్వా వృష్ణశ్శక్నా ధూపయామి దేవయజనే పృథివ్యాః
 । ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వా శీర్ష్ణే । ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వా
 శీర్ష్ణే । ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వా శీర్ష్ణే' । ముఖాయత్వా
 ముఖస్యత్వా శీర్ష్ణే ॥౯॥ ఋజువేత్వా సాధవేత్వా సుక్తిత్వేత్వా ।
 ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వా శీర్ష్ణే । ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వా
 శీర్ష్ణే । ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వా శీర్ష్ణే ॥౧౦॥

ఇతి సప్తత్రింశోఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ॥

౨॥ యమాయత్వా ముఖాయత్వా సూర్యస్యత్వా తపసే ।

దేవస్తా సవితా మధ్వోనక్తు పృథివ్యా సగ్గోస్పృశస్సాహి ।
 అర్చిరసి శోచిరసి తపోఽసి ॥౧॥౧౧॥ అనాధృష్టా పురస్తాద్ద
 గ్నీరాధిపత్యఽఆయుర్మేదాః పుత్రవతీ దక్షిణత ఇన్ద్రస్యాధిపత్యే
 ప్రజాం మేదాః । సుషదా ప్రశ్నార్దేవస్య సవితరాధిపత్యే చక్షుర్మేదా
 ఆశృతి రుత్తరతో ధాతురాధిపత్యే రాయస్సోషం మేదాః ।
 విద్యుతిరుపరిష్టాద్భృహస్పతే రాధిపత్యఽఽజో మేదావిశ్వభ్యోమా
 నాస్త్రాభ్యస్సాహి మనోరశ్వాసి ॥౨॥౧౨॥ స్వాహా మరుద్భిః పరి
 శ్రీయస్వ దివస్సగ్గో స్పృశస్సాహి । మధు మధు మధు ॥౩॥౧౩॥

ఇతి సప్తత్రింశేఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

౩॥ గర్భో దేవానాం పితా మతీనాం పతిః ప్రజానామ్ ।
 సందేవో దేవేన సవిత్రా గత సగ్గం సూర్యేణ రోచతే ॥౧॥౧౪॥
 సమగ్నిర్గ్నినా గత సందేవేన సవిత్రా సగ్గం సూర్యేణరోచిష్ట
 । స్వాహా సమగ్నిస్తపసా గత సం దైవ్యేన సవిత్రా సగ్గం
 సూర్యేణారూరుచత ॥౨॥౧౫॥ ధర్తాద్దివో విభాతి తపసప్రథివ్యాం
 ధర్తా దేవో దేవానామమర్త్యస్తప్రోజాః । వాచమస్మే నియచ్ఛ
 దేవాయుష్షమ్ ॥౩॥౧౬॥ అపశ్యం గోపామనిపద్యమానమా చ
 పరా చ ప్రథిభిస్సరేన్ద్రమ్ । స ప్రథిభిస్స విషాచీర్వసాన ఆవరీవర్తి

భువనేష్వంతః ॥౪॥౧౭॥ విశ్వోసాం భువాం పతే విశ్వస్య మన
 సస్పతే విశ్వస్య వచసస్పతే సర్వస్య వచసస్పతే । దేవశ్రుత్వం దేవ
 ఘర్మదేవో దేవాన్పాహ్యత్రప్రావీరసు వాం దేవవీతయే । మధు
 మాధ్వీభ్యాం మధు మాధూచీభ్యామ్ । హృదేత్వా మనసేత్వా
 దివేత్వా సూర్యాయత్వా । క్షిరార్ధోఽతధ్వరం దివి దేవేషు ధేహి
 ॥౫॥౧౮॥ పితా నోఽసి పితా నో బోధి నమస్తేఽఅస్తుమా
 మాహిగ్గంఠీః । త్వష్టృమంతస్త్వా సపేమ పుత్రాన్పుశూన్మయి
 ధేహ్యరీష్టాహగ్గం సహపత్యా భూయాసమ్ ॥౬॥౧౯॥ అహః
 కేతునా జషతాగ్గం సుజ్యోతిర్జ్యోతిష్టా స్వాహా । రాత్రిః
 కేతునా జషతాగ్గం సుజ్యోతిర్జ్యోతిష్టా స్వాహా ॥౭॥౨౦॥

ఇతి సప్తత్రింశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

ఇతి శుక్లయజుః కాణ్వసంహితాయాం త్ర్యనువాకేషు వింశతికణ్డే

కాయాం సప్తత్రింశోఽధ్యాయః ॥ ౩౭॥

అనువాకసూత్రమ్ ॥ దేవస్య త్వా దశ (౧౦) యమాయ
 తిస్రః (౩) గర్భోదేవానాం సప్త (౭) దేవస్య త్వా త్ర్యనువాకేషు
 విగ్గంశతిః ॥౨౦॥

అధ్యాయోద్ధృతాధ్యాయః

ఓ3మ్ || దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం
 పూష్ణో హస్తాభ్యామ్ | ఆదదేఽదిత్యై రాస్నోసి ||౧|| ఇళఽ
 ఏహ్యదిత్యఽఏహి సరస్వత్యేహి | అసావేహ్యస్తావేహ్యస్తావేహి ||౨||
 అదిత్యై రాస్నోసిన్ద్రాణ్యాఽక్షిప్తిషః | పూషాసీ ఘర్మాయ దీప్య
 ||౩|| అశ్వినోర్బాహుభ్యాం పిన్వస్వ సరస్వత్యై పిన్వస్వేన్ద్రాయ పిన్వస్వ
 | స్వాహేన్ద్రావత్స్వా హేన్ద్రావత్స్వాహేన్ద్రావత్ ||౪|| యస్తేస్తన
 శ్శశయో యో మయోభూర్యో రత్నధా వస్తువిద్యస్సదత్రః |
 యేన విశ్వా పుష్యసి వార్యాణి సరస్వతి తమిహ ధాతవేఽకః |
 ఉర్వన్తరిక్షమన్వేమి ||౫|| గాయత్రం ఛన్దోఽసి త్రైష్టుభం ఛన్దోఽసి
 ద్యావాపృథివీభ్యాం త్వా పరిగృహ్ణామ్యన్తరిక్షేణోపయచ్ఛామి |
 ఇన్ద్రాశ్విన్తా మధున స్సార్ఘస్య ఘర్మం పాత వసవో యజత
 వాట్ | స్వాహా సూర్యస్య రశ్మయే వృష్టివనయే ||౬||

ఇత్యుద్ధృతాధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ||

౨|| సమద్రాయత్వా వాతాయ స్వాహాసరిరాయత్వా
 వాతాయ స్వాహా | అనాధృష్యాయత్వా వాతాయ స్వాహా
 ౨ప్రతిధృష్యాయత్వా వాతాయ స్వాహా | అవస్యవేత్వా వాతాయ

స్వాహాః ౭శిమిదాయత్వా వాతాయ స్వాహాః ||౧||౭|| ఇన్ద్రాయత్వా
 వసుమతే రుద్రవతే స్వాహేన్ద్రాయ త్వాదిత్యవతే స్వాహాః ।
 ఇన్ద్రాయ త్వాభిమాతిఘ్నే స్వాహాః సవిత్రేత్య ౭ఋభుమతే
 విభుమతే వాజవతే స్వాహాః బృహస్పతయేత్వా విశ్వదేవ్యావతే
 స్వాహాః ||౨||౮|| యమాయ త్వాజ్జీరస్వతే పితృమతే స్వాహాః ॥
 స్వాహాః ఘర్మాయ స్వాహాః ఘర్మః పిత్రే ||౩||౯|| విశ్వా ఆశా
 దక్షిణసత్సర్వాన్దేవానయాశిహ । స్వాహాఃకృతస్య ఘర్మస్య మధోః
 పిబతమశ్వినా ||౪||౧౦|| దివి ధాశమం యజ్ఞమిమం యజ్ఞం దివి
 ధోః । స్వాహాఃగ్నయే యజ్ఞయాయ శంయజుర్భువః ||౫||౧౧|| అశ్వినా
 ఘర్మం పాతగ్ం హర్దాన్దమహర్ది వాభిర్మాతిభిః । తన్త్రాయినే
 నమో ద్యావాప్రథివీభ్యామ్ ||౬||౧౨|| అసాతామశ్వినాః ఘర్మమను
 ద్యావాప్రథివీఅమగ్ంసాతామ్ । ఇహైవరాతయస్సన్తు ||౭||౧౩||
 ఇషే పీన్వస్సాన్దే పీన్వస్య బ్రహ్మణే పిన్వస్య క్షత్రాయ పిన్వస్య
 ద్యావాప్రథివీభ్యాం పిన్వస్య । ధర్మాసి ఘధర్మామేన్యస్మే
 సృష్ణాని ధారయ బ్రహ్మ ధారయ క్షత్రం ధారయ విశం ధారయ
 ||౮||౧౪||

ఇత్యష్టాత్రింశోఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ॥

3|| స్వాహాపూష్టే శరసే స్వాహా గ్రావభ్య స్వాహా ప్రతిరవేభ్యః
 | స్వాహా పితృభ్య ఊర్ధ్వబర్హిర్యో ఘర్మపావభ్య స్వాహా
 ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ స్వాహా విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః ||౧||౧౫|| స్వాహా
 రుద్రాయ రుద్రహతయే స్వాహా సం జ్యోతిషా జ్యోతిః
 | అహః కేతునా జషతాగ్ం సుజ్యోతిర్జ్యోతిషా స్వాహా
 రాత్రిః కేతునా జషతాగ్ం సుజ్యోతిర్జ్యోతిషా స్వాహా
 | మధు హుతమిన్ద్రతమేఽఅగ్నాఽఅశ్యామతే దేవ ఘర్మ
 నమస్తేఽఅస్తుమా మాహిగ్ంసీః ||౨||౧౬||

ఇత్యష్టాత్రింశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ||

౪|| అభీమం మహిమా దివం విప్రో బభూవ ప్రప్రోః |
 ఉతశ్రవసా పృథివీగ్ం సగ్ంసీదస్వ మహా ౨||౨||అసి రోచస్వ
 దేవవీతమః | విధూమమగ్నే అర్తుషం మియేధ్య సృజ ప్రశస్త
 దర్యతమ్ ||౧||౧౭||

ఇత్యష్టాత్రింశేఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ||

౫|| యాతే ఘర్మ దివ్యా శుగ్యా గాయత్ర్యాగ్ం హవిర్ధానే |
 సా తఽఆప్యాయతాం నిష్ట్యాయతాం తస్మైతే స్వాహా | యా
 తే ఘర్మాన్తరిక్షే శుగ్యా త్రిష్టభ్యాగ్గీధే | సా తఽఆప్యాయతాం

నిష్ఠ్యాయతాం తస్మై తే స్వాహా । యా తే ఘర్మ పృథి
 వ్యాగ్ం శుగ్యా జగత్యాగ్ సదస్వా । సా తతః ఆప్యాయతాం
 నిష్ఠ్యాయతాం తస్మై తే స్వాహా ॥౧॥౧౦॥ క్షత్రస్యత్వా *పరస్పాయు
 బ్రహ్మణస్తన్వం పాహి । విశస్త్వా ధర్మణా వయమనుక్రా
 మామ సువితాయ నవ్యసే ॥౨॥౧౧॥ చతుస్సృక్తిర్వాభీర్భుతస్య
 ప్రప్రథాస్సనో విశ్వాయు ప్రప్రథాస్సన స్సర్వాయు ప్రప్రథాః । అప్ర
 ద్వేష్తోఽప్ర హ్వరోఽన్యవ్రతస్య సశ్చిమ ॥౩॥౨౦॥ ఘర్మైతత్తే
 పురీషం తేన వర్ధస్త్వచా చ ప్యాయస్వ । వర్ధిషీమహి చ వయమా
 చ ప్యాపిషీమహి ॥౪॥౨౧॥ అచీక్రదద్వృషా హరీర్మహాన్మిత్రో న
 దీర్మతః । సగ్ం సూర్యేణ దిద్యు తదుదధిర్నిధిః ॥౫॥౨౨॥
 సుమిత్రియా న ఆప్ర ఓషధయ స్సన్తు దుర్మిత్రియాస్తస్మై సన్తు
 । యోఽస్మావ్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్మః ॥౬॥౨౩॥ ఉద్వయం
 తమసప్సరిన్యః పశ్యన్త ఉత్తరమ్ । దేవం దేవతా సూర్యమగన్మ
 జ్యోతిరుత్తమమ్ । ఏ ధోఽస్యేధిషీమహి ప్రమిదస్తి తేజోఽస్తి
 తేజోమయి ధేహి ॥౭॥౨౪॥

ఇత్యష్టాత్రింశోఽధ్యాయే సంచమోఽనువాకః ॥ * (పరస్పాయు)

౬॥ యావత్తి ద్యావాపృథివీ యావచ్ఛ పప్త సిన్ధవో

వితస్థిరే । తావన్తమిన్ద్రితే గ్రహామూర్జా గృహ్లామ్యక్షీతం మయి
 గృహ్లామ్యక్షీతమ్ ॥౧॥౨౫॥ మయి త్యదీన్ద్రియం బృహన్మయి
 దక్షో మయిక్రతుః । ఘర్మప్రిశుగ్విరాజతి విరాజా జ్యోతిషా
 సహ బ్రహ్మణా తేజసా సహ । పయసో రేత ఆభ్యతం తస్య
 దోహమశిమహ్యత్తరాముత్తరాగ్ం సమామ్ ॥౨॥౨౬॥

ఇత్యష్టాత్రింశేఽధ్యాయే షష్ఠోఽనువాకః ॥

౭॥ త్విష స్సంవృక్ క్రత్వే దక్షస్య తే సుషుప్లస్య తే
 సుషుప్లాగ్నిహుతః । ఇన్ద్రపీతస్య ప్రజాపతిభక్తితస్య మధుమత
 ఉపహూత ఉపహూతస్య భక్షయామి ॥౧॥౨౭॥

ఇత్యష్టాత్రింశేఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ॥

ఇతి శుక్లయజుః కాణ్యసంహితాయాం సప్తానువాకేషు సప్తవింశతి

కణ్డీకాయామష్టాత్రింశోఽధ్యాయః ॥౩౮॥

అనువాకసూత్రమ్ ॥ దేవస్య త్వా షట్ (౬) సముద్రా
 యత్వాష్ట (౮) స్వాహా పూష్ణే ద్వే (౨) అభీమమేకా (౧)
 యా తే సప్త (౭) యావతీ ద్వే (౨) త్విషసంవృగేకా (౧)
 దేవస్యత్వా సప్తాను వాకేషు సప్తవిగ్గంశతిః ॥౨౭॥

అధైకోన చత్వారింశోఽధ్యాయః

ఓ3మ్ || స్వాహా ప్రాణేభ్య స్వాధీపతికేభ్యః పృథివ్యై
స్వాహోగ్నేయే స్వాహోవైశ్ణవే స్వాహా వాయవే స్వాహా దివే
స్వాహా సూర్యాయ స్వాహా | దిగ్భ్య స్వాహా చంద్రాయ స్వాహా
నక్షత్రేభ్య స్వాహోద్భ్య స్వాహా వరుణాయ స్వాహా | నాభ్యై
స్వాహా పూతాయ స్వాహా ||౧||

ఇత్యేకోనచత్వారింశేఽధ్యాయే ప్రథమోఽనువాకః ||

౨|| వాచే స్వాహా ప్రాణాయ స్వాహా ప్రాణాయ స్వాహా |
చక్షుషే స్వాహా చక్షుషే స్వాహా శ్రోత్రాయ స్వాహా శ్రోత్రాయ
స్వాహా ||౧||౨|| మనసః కామమాకూలిం వాచ స్మృత్యమశీయ
| ప్రశ్నానాగ్ం రూపమన్వస్య రస్తో యశశ్శీర్షి శ్శీర్షయతాం
మయిస్వాహా ||౨||౩||

ఇత్యేకోన చత్వారింశేఽధ్యాయే ద్వితీయోఽనువాకః ||

౩|| ప్రజాపతి సృష్టియమాణ స్సమ్రాట్ సమృద్ధితో
వైశ్వదేవ సృగ్ంస్తన్నో ఘర్మః ప్రవృక్తస్తేజ ఉద్యత ఆశ్వినః
పయస్యానీ యమానే పూషా విష్యన్తమానే మార్తుతః క్వధన్
| మైత్ర శ్శరసి సంతాయమానే వాయువ్యో హియమాణ

ఆగ్నేయో హూయమాన్తో వాగ్దత్తః ॥౧॥౪॥

ఇత్యేకోనచత్వారింశేఽధ్యాయే తృతీయోఽనువాకః ॥

౪॥ సప్తతా ప్రథమేఽహన్నగ్నిర్ద్వితీయే వాయుస్తృతీయఽ
ఆదిత్యశ్చతుర్థే చంద్రమాః పంచమఽఋతుః షష్ఠే మరుతః సప్తమే
బృహస్పతిరష్టమే । మిత్రో నవమే వరుణో దశమఽశన్త్రో ఏకాదశే
విశ్వే దేవా ద్వాదశే ॥౧॥౫॥

ఇత్యేకోనచత్వారింశేఽధ్యాయే చతుర్థోఽనువాకః ॥

౫॥ ఉగ్రశ్చ భీమశ్చ ధాన్తశ్చ ధునిశ్చ । సాప్తహ్వగ్ శౌభియుగ్వా
చ విక్షిప్తస్వాహా ॥౧॥౬॥

ఇత్యేకోనచత్వారింశేఽధ్యాయే పంచమోఽనువాకః ॥

౬॥ అగ్నిగ్ం హృదయేనాశనిగ్ం హృదయాగ్రేణ పశుపతిం
కృత్స్నహృదయేన భవం యక్వా । శర్వం మతస్నాభ్యామీశానం
మన్యునా మహాదేవమస్తః సర్వవ్యేనోగ్రం దేవం వనిష్ఠునా
వసిష్ఠహస్తుశ్శిజీని క్షాభ్యామ్ ॥౧॥౭॥

ఇత్యేకోన చత్వారింశేఽధ్యాయే షడ్ధోఽనువాకః ॥

౭॥ ఉగ్రం త్లోహితేన మిత్రగ్ం సావత్యేన రుద్రం
దార్పత్యేనేన్ద్రం ప్రక్రితేన మరుతో బలేన సాధ్యాన్ప్రముదా ।

భవస్యకణ్ఠ్యయగ్గ్ం (కణ్ఠ్యగ్గ్ం) రుద్రస్యావ్రః పార్శ్వం మహా
దేవస్య యక్ష్మచ్ఛర్వస్య వనిష్ఠః పశుపతేః పురీతతు ||౧||౮||

ఇత్యేకోనచత్వారింశేఽధ్యాయే సప్తమోఽనువాకః ||

౮|| లోమభ్య స్వాహా లోమభ్య స్వాహాత్వచే స్వాహా
త్వచే స్వాహా లోహితాయ స్వాహా లోహితాయ స్వాహా మేదః
స్వాహామేదః స్వాహా | మూగ్గ్ంసేభ్య స్వాహా మూగ్గ్ంసేభ్య
స్వాహా స్నావభ్య స్వాహా స్నావభ్య స్వాహాస్థభ్య స్వాహాస్థభ్య
స్వాహా ముజ్జభ్య స్వాహా ముజ్జభ్య స్వాహా | రేతః స్వాహా
పాయవే స్వాహా ||౧||౯||

ఇత్యేకోనచత్వారింశేఽధ్యాయే ఽప్తమోనువాకః||

౯|| ఆయాసాయ స్వాహా ప్రాయాసాయ స్వాహా సం
యాసాయ స్వాహా వియాసాయ స్వాహోద్యాసాయ స్వాహా | శుచే
స్వాహా శోచతే స్వాహా శోకాయ స్వాహా ||౧||౧౦|| తపః స్వాహా
తప్యమానాయ స్వాహా తప్తాయ స్వాహా | నిష్క్రుత్త్య స్వాహా
ప్రాయశ్చిత్త్య స్వాహా భేషజాయ స్వాహా ||౨||౧౧|| యమాయ
స్వాహాంతకాయ స్వాహా మృత్యవే స్వాహా | బ్రహ్మహత్యాయై
స్వాహా విశ్వేభ్యో దేవేభ్య స్వాహా ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ స్వాహా

॥౩॥౧౨॥

ఇత్యేకోనచత్వారింశేఽధ్యాయే నవమోఽనువాకః ॥

ఇతి శుక్లయజుః కాణ్వసంహితాయాం నవానువాకేషు ద్వాదశ

కణ్డీకాయా మేకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥౩౯॥

అనువాకసూత్రమ్ ॥ స్వాహాప్రాణేభ్య ఏకా ॥౧॥ వాచే ద్వే ౨॥
 ప్రజాపతి సృష్టియమాణః ॥౧॥ సవితా ప్రథమే ॥౧॥ ఉగ్రశ్చ
 ॥౧॥ అగ్నిగ్గ్ంహృదయేన ॥౧॥ ఉగ్రం లోహితేన ॥౧॥ లోమభ్య
 స్వాహాచేత్యేకైకా ॥౧॥ ఆయాసాయ తిస్రః ॥౩॥ స్వాహాప్రాణేభ్యో
 నవానువాకేషు ద్వాదశ ॥౧౨॥

ఈశావాస్యోపనిషత్

అథచత్వారింశోఽధ్యాయః

ఓ३మ్ ॥ ఈశా వా॒స్యమి॒దగ్గ్ం స॒ర్వం యత్కి॒ంచ జగ॑త్యాం
జగత్ । తేన॑ త్వక్తేన॑ భు॒జ్జీ॒థా మాగృ॑ధః క॒స్యస్వి॒ద్ధన॑మ్ ॥౧॥

కు॒ర్వన్నే॒వేహ కర్మా॑ణి జిజీ॒విషే॒చ్ఛతగ్గ్ం స॒మాః । ఏ॒వం
త్వయి॑ నాన్యథే॒తో ౭స్తి॑న కర్మ లి॒ప్యతే॑ నరే ॥౨॥

అ॒స్తు॒ర్యా నామ॑తే లో॒కా అ॒న్తేన॑ తమ॒సావృ॑తాః । తాగ్గ్ం॑స్మే
ప్రే॒త్యాభి॑ గచ్ఛ॒న్తి యే కే చా॑త్మహ॒నో జనాః॑ ॥౩॥

అనే॑జదే॒కం మన॑సో జవీ॒యో నైసద్రే॒వా ఆ॒ప్సువ॑న్మూ॒ర్వ
మర్ష॑(ర్భ)త్ । తద్ధా॑వతో॒న్యానత్యే॒తి తిష్ఠ॑త్ సీ॒న్తపా॑ మా॒తరి॑శ్వో
దధా॑తి ॥౪॥

తదే॑జతి తన్నే॒(నై)జ॑తి తద్దూ॒రే తద్వ॑న్తికే । తద్ద॑న్తర॒స్య
సర్వ॑స్య తద్దు సర్వ॒స్యాస్య॑ బా॒హ్యతః॑ ॥౫॥

యస్తు॑ సర్వా॑ణి భూ॒తాన్యాత్మ॑న్నే వాను॒పశ్య॑తి । సర్వ॑భూ॒తేషు॑
చాత్మా॑నం తతో న వి॒జుగు॑ప్యతే ॥౬॥

యస్మి॑న్త॒న్(న్)ర్వా॑ణి భూ॒తాన్యాత్మై॒వాభోద్వి॑జానతః ।
తత్ర॑కో॒మోహః క శ్శో॑క ఏ॒కత్వ॑మను॒పశ్య॑తః ॥౭॥

స ప॑ర్యగాచ్ఛ॒క్రమ॑ క్షాయమ॒వ్రణ॑మస్మా॒విరగ్గ్ం శుద్ధ॑మపా

పవిద్ధమ్ । క్షవిర్మనీషీ పరిభూ స్వయమ్భూర్యాథాతథ్యతో
 ౭ర్థావ్యదధాచ్ఛతీభ్య స్సమాభ్యః ॥౮॥

అన్ధం తమః ప్రవిశంతి యేఽవిద్యాముపాసతే । తతో భూయ
 ఇవ తే తమో యఽక్ష విద్యాయాగ్ం రతాః ॥౯॥

అన్యదేవాహు ర్విద్యయాన్యదాహురవిద్యయా । ఇతి శుశ్రుమ
 ధీరాణాం యేనస్త ద్విచచక్షిరే ॥౧౦॥

విద్యాం చావిద్యాం చ యస్తద్వేదోభయగ్ం సహ । అవి
 ద్యయా మృత్యుం తీర్త్వా విద్యయామృతమశ్నుతే ॥౧౧॥

అన్ధం తమః ప్రవిశంతి యేఽసమ్భూతిముపాసతే । తతో
 భూయ- ఇవ తే తమో యఽక్ష సమ్భూత్యాగ్ం రతాః ॥౧౨॥

అన్యదేవాహుస్సమ్భవాదన్య దాహురసం భవాత్ । ఇతి
 శుశ్రుమ ధీరాణాం యేనస్తద్విచచక్షిరే ॥౧౩॥

సమ్భూతిం చ వినాశం చ యస్తద్వేదోభయగ్ం సహ ।
 వినాశేన మృత్యుం తీర్త్వా సమ్భూత్యామృతమశ్నుతే ॥౧౪॥

హిరణ్మయేన పాత్రేణ సత్యస్యాపీహితం ముఖమ్ । తత్త్వం
 పూషన్నపావృణు సత్యధర్మాయ దృష్టయే ॥౧౫॥

పూషన్నేక (ఋ)ర్షే యమ సూర్య ప్రాజాపత్యవ్యూహ
 రశ్మీన్ (న్య) మూహ తేజో యతే రూపం కల్య

ణతమం తత్తే పశ్యామి । యోఽసావసౌ పురుష స్సోహమస్మి
(యోఽసావసౌ పురుషః । సోఽహమస్మి) ॥౧౬॥

వాయురనిలమమృతమథేదం భస్మాన్తగ్ం శరీరమ్ । ఓఽమ్
క్రతో స్మర కృతగ్ స్మరక్రతో స్మరకృతగ్ స్మర ॥౧౭॥

[ఓఽమ్ క్రతోస్మర కృతగ్ స్మరక్రతో స్మర కృతగ్ స్మర] ॥

అగ్నేనయ సుపథా రాయేఽతస్మాన్విశ్వాని దేవ వయసాని
విద్వాన్! యుయోధ్యస్మజ్జహరాణమేవో భూయిష్ఠాం తే నమ
ఉక్తిం విధేమ ॥౧౮॥

ఓఽమ్ పూర్ణమదః పూర్ణమిదం పూర్ణాత్ పూర్ణ ముదచ్యతే ।

పూర్ణస్య పూర్ణ మాదాయ పూర్ణ మేవావశిష్యతే ॥

ఓఽమ్ ఖం బ్రహ్మ ॥ హరిః ఓఽమ్ ॥

శ్లో॥ యదక్షర పదభ్రష్టం మాత్రాహీనం తు యద్భవేత్ ।

తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ! నారాయణ! నమోఽస్తుతే ॥

ఇతి శుక్లయజుః కాణ్యసంహితాయామేకానువాకే ఽష్టాదశ

కణ్డీకాయాం చత్వారింశోఽధ్యాయః ॥౪౦॥

శ్రీ శుక్ల యజుః కాణ్య సంహితా సమాప్తా

సర్వం శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు!

